

Innst. O. nr. 40.

(1998-99)

Innstilling fra finanskomiteen om ny skattelov.

Ot.prp. nr. 86 (1997-98).

Til Odelstinget.

1. INNLEDNING OG KORT PRESENTASJON AV FORSLAGET

Sammendrag

Finansdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til ny lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

I forslaget til ny skattelov er samlet alle bestemmelser av materiellrettslig innhold som står i skatteloven av 18. august 1911 og i en rekke særlover om skatt. Enkelte forskriftsbestemmelser om skatt er også foreslått tatt inn i loven. Det dreier seg om en teknisk lovfornyelse, uten endring av de skattepolitiske og materielle løsningene som er nedfelt i det nåværende regelverket om skatt.

Den sterke utviklingen på skatteområdet har ført til at skatteloven av 1911 er blitt svært omfattende og lite oversiktlig. Det samme gjelder til dels særlovgivningen. Spredningen av lovstoffet i forskjellige lover bidrar også til å gjøre regelverket uoversiktlig.

Hovedformålet med forslaget til ny skattelov er å gi skattereglene en enklere og mer oversiktlig form, slik at de blir lettere tilgjengelig for flere brukere. Dette innebærer samtidig også bedre rettssikkerhet i skattleggingen og økt effektivitet i skatteetaten.

Det forslaget som legges frem bygger på at vi skal ha tre hovedlover som regulerer direkte skatt på formue og inntekt:

- Lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven), som inneholder skattelovgivningens materiellrettslige bestemmelser om blant annet skatteplikt, formue, inntekt, fradragposter m.v.
- Lov om ligningsforvaltning (ligningsloven), som inneholder de forvaltningsrettslige reglene om ligningsorganene og ligningsarbeidet, om selvangivelse og kontrolloppgaver, om skattyternes rettigheter og plikter m.v., straffebestemmelser m.v.
- Lov om betaling og innkreving av skatt (skattebetalingsloven), som inneholder reglene om forskuddsfastsettelse, oppkreving og fordeling av skatt.

I tillegg til skatteloven av 1911 finnes det i dag omkring 25 lover som inneholder bestemmelser om skatt, som fortsatt har praktisk betydning. I utgangspunktet bør alle lovbestemmelser om skatt som ikke er tidsbegrenset tas inn i skatteloven, eksempelvis selskapsskatteloven av 1991 og forsørgerfradragloven av 1976.

Noen materielle eller formelle regler foreslås opprettholdt som særlover. Som eksempler nevnes bestemmelsene om kommunal eiendomsskatt, bestemmelsene om skatt til Svalbard, petroleumsskatteloven og loven om Kongens fullmakt til å inngå avtaler med andre stater til unngåelse av dobbeltbeskatning.

En målsetting ved revisjonen har vært å gjengi gjeldende skatterett med uendret realitet så langt det er mulig. Ved at bestemmelsene i foreliggende lovforslag er utformet med sikte på uendret realitet, vil mest mulig av det foreliggende tolkningsmaterialet i form av forarbeider, høyesterettsdommer m.v. vedrørende gjeldende skattelovgivning beholde sin verdi.

Den tekniske revisjonen går blant annet ut på å:

- skape en god overordnet systematikk i skatteloven, etter at systematikken i gjeldende skattelovgivning i stor grad er blitt ødelagt gjennom mer enn 80 års lovendringer,
- dele opp uforholdsmessig store paragrafer,
- samle bestemmelser med saklig sammenheng,
- innføre overskrifter på forskjellige nivåer som angir hovedinnholdet i bestemmelsene og klargjør strukturen i loven,
- innføre ny paragrafnummerering med utgangspunkt i ligningslovens system, for å lette fremtidige lovendringer og tilføyelse av nye bestemmelser, uten at det leder til forskyvning i nummereringen av de etterfølgende paragrafene i unødvendig utstrekning,
- modernisere og forenkle lovspråket, til dels også klargjøre ordlyden i bestemmelsene,
- ta ut foreldede og «sovende» bestemmelser,
- vurdere forholdet mellom lovstoff, forskrifter og

stortingsvedtak. Det er lagt opp til å bedre den samlede oversikten over regelverket gjennom en mer konsekvent utforming av fullmaktshjemler og forskriftsbestemmelser. Det foreslås et system med en hovedforskrift til skatteloven, som langt på vei skal ha samme struktur som skatteloven selv. Den foreslåtte systematikken vil gjøre det langt lettere å få oversikt over gjeldende bestemmelser, og også bedre mulighetene for å føre en effektiv kontroll med om forskriftsbestemmelser har tilstrekkelig hjemmel (legalitetskontroll).

Det er lagt vekt på å finne løsninger som gir et robust lovverk, i den forstand at det er tilrettelagt for at det kan foretas fremtidige regelendringer uten at strukturen blir ødelagt.

Ved arbeidet med teknisk revisjon av skatteloven har departementet hatt følgende hovedmål:

Hovedformålet med teknisk revisjon av skatteloven er å lette tilegnelsen av de materielle reglene ved å gi regelverket en enklere og mer oversiktlig form.

Dette hovedmålet kan nås ved blant annet å:

- samle bestemmelser fra særlovgivningen i den ordinære skatteloven i større grad enn i dag,
- legge til rette for at utfyllende forskriftsbestemmelser til skatteloven blir lettere tilgjengelige,
- omarbeide systematikken i gjeldende lover ved å samle bestemmelser som hører sammen i grupper på forskjellig nivå,
- benytte brukerveiledning i form av overskrifter på forskjellig nivå (foran kapitler, paragrafgrupper og enkeltparagrafer),
- innføre nytt opplegg for paragrafnummerering som gjør det lettere å se strukturen i loven, og som åpner for at senere regelendringer kan gjennomføres uten å ødelegge strukturen i loven,
- revidere foreldet språkbruk, og foreta språklige forenklinger.

Det er i proposisjonen avsnitt 2.2 gjort rede for høringsutkastet av 1. juli 1995 og høringsinstansenes synspunkter. I proposisjonen kapittel 3 er det gitt en oversikt over revisjonsarbeid og lovstruktur i enkelte andre land.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Berit Brørby, Erik Dalheim, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm, lederen Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørffonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet,

Jørgen Holte, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og fra Tverrpolitisk Folkevalgte, Steinar Bastesen, slutter seg til departementets vurderinger vedrørende bakgrunnen for og målsettingen med lovrevisjonen.

2. VIKTIGE SPØRSMÅL VED LOVREVISJONEN

2.1 Loven må tilpasses brukergruppene

Sammendrag

Hvem som er de viktigste brukerne av skatteloven har betydning for utformingen av lovens struktur, systematikk og språklige innhold.

Viktige brukergrupper er:

- skattyterne og personer som bistår skattyterne (advokater, regnskapsførere, revisorer m.v.)
- ligningsmyndighetene
- domstolene
- undervisnings- og forskningsinstitusjoner.

Det er viktig at regelverket gis en form og et innhold som letter tilgjengeligheten for de forskjellige brukergruppene. De ulike brukergruppene har imidlertid forskjellige forutsetninger for å kunne løse skatte spørsmål ved hjelp av lovtekstene. Det er ikke mulig å ha som målsetting at loven skal utformes slik at enhver skal kunne forstå hele skattesystemet ved å ta utgangspunkt i lovtekstene. Loven må nødvendigvis ha en fragmentarisk oppbygging, hvor en viss grad av faglig oversikt er nødvendig for å se bestemmelser i riktig sammenheng. Et fullstendig nettverk av interne henvisninger ville gitt en svært omfattende lovtekst, og er ingen hensiktsmessig løsning. Behovet for tilgjengelighet tilsier også at enkeltbestemmelser får en knapp, konsis og oversiktlig form. Dersom de rent normative bestemmelsene utfylles med for mye forklarende tekst og eksempler, vil det gjøre regelverket uoversiktlig. For personer uten spesiell faglig innsikt vil det også etter lovrevisjonen kunne være hensiktsmessig å benytte andre hjelpemidler enn lovteksten som primær opplysningskilde for å få svar på skatterettslige spørsmål. Et oversiktlig og gjennomarbeidet regelverk vil imidlertid bedre tilgjengeligheten til regelverket også for denne gruppen.

Departementet viser til at mange av høringsinstansene understreket behovet for et oversiktlig regelverk hvor hovedbestemmelsene trer klart frem. Dette kan vanskelig kombineres med utstrakt bruk av utfyllende forklarende lovtekster og eksempler til illustrasjon i selve lovteksten.

En ny skattelov må også ta hensyn til utformingen av det øvrige lovverket og de prinsipper som for øvrig følges ved utforming av moderne lover, herunder an-

befalingene fra Lovstrukturutvalget, jf. NOU 1992:32 Bedre struktur i lovverket.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger vedrørende lovens tilpassing til brukergruppene.

2.2 Regelendringer

Sammendrag

Departementet har som utgangspunkt at lovrevisjonsarbeidet bare skal innebære en teknisk revisjon av skattelovgivningen. Det har vært ansett hensiktsmessig at Stortinget skal kunne ta stilling til overordnede strukturelle spørsmål løst fra materielle skatterettslige problemstillinger. Departementet har derfor hatt som utgangspunkt at den tekniske lovrevisjonen ikke skal kombineres med noen realitetsendringer med hensyn til hva som er skattepliktig inntekt, fradragberettigede kostnader osv.

Målsettingen har vært å oppnå en robust struktur som gir brukerne entydig anvisning på hvor forskjellige bestemmelser befinner seg, og hvor det blir lett å plassere fremtidige endringslover i riktig sammenheng.

Utgangspunktet om en rent teknisk revisjon av skattelovgivningen har medført en generell tilbakeholdenhet med å endre sentrale begreper i lovteksten. Enkelte bestemmelser har likevel fått en betydelig endret ordlyd. Det gjelder først og fremst bestemmelser som har stått uendret i lang tid, og hvor den gjeldende språkdrakten er lite tidmessig. Selv om departementet har lagt stor vekt på å finne alternative ord og utrykk som ikke medfører realitetsendringer, er det ikke til å unngå at det kan oppstå tolkningstvil som følge av endringene. I merknadene til hver enkelt bestemmelse er endringene omtalt, og det er gjennomgående presisert at det ikke er tilsiktet noen realitetsendring ved justeringene i ordlyden.

Fra et brukersynspunkt er det viktig at en kan legge til grunn en alminnelig presumsjon om at endringer i ordlyden ikke er ment å medføre noen realitetsendring. En ny skattelov vil i en overgangsfase medføre en belastning for brukerne, og en slik alminnelig tolkningspresumsjon reduserer overgangsproblemene. Behovet for å benytte lovens forarbeider ved fortolkningen av forskjellige bestemmelser reduseres, og risikoen for utilsiktede regelendringer blir vesentlig mindre.

Ved gjennomgangen av gjeldende lovgivning har departementet merket seg enkelte bestemmelser hvor det kan være ønskelig med mer vidtgående endringer enn mindre justeringer i ordlyden, slik at det materielle innholdet i bestemmelsene kan bli endret. Også i disse tilfellene er det lagt opp til at endringsforslagene

skal fremmes for seg, løst fra den tekniske lovrevisjonen.

Selv om utgangspunktet er at ingen regelendringer skal finne sted, har departementet valgt å oppheve enkelte bestemmelser. Det gjelder følgende bestemmelser som ikke lenger antas å ha praktisk betydning:

- Skatteloven § 15 første ledd c siste punktum. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

«Hvor norsk selskap driver virksomhet i utlandet eller er interessert i sådan virksomhet, kan vedkommende regjeringsdepartement på henvendelse treffe avgjørelse om at skatteplikten for godtgjørelse som direktør m.v. samt for tantieme, gratiale og lignende skal bortfalle.»

Bestemmelsen antas ikke å ha noen praktisk betydning. Det har ikke vært noen søknader om bortfall av skatt med hjemmel i denne bestemmelsen. For at bestemmelsen skal kunne få anvendelse må ytelsen faktisk bli skattlagt i Norge etter skatteloven § 15 første ledd c tredje punktum. Gjennom skatteavtalene vil imidlertid beskatningsretten for slik godtgjørelse ligge hos den stat hvor den som mottar ytelsen er hjemmehørende. Det antas ikke å være praktisk med tilfeller hvor godtgjørelse som direktør m.v. ikke dekkes av skatteavtale slik at godtgjørelse kan skattlegges til Norge. Fritaksbestemmelsen får derfor ingen praktisk betydning. Det letter oversikten over reglene om bestemmelsen ikke tas med i lovforslaget.

- Skatteloven § 18 tredje ledd. Bestemmelsen gjelder inntektsbeskatning av «driftsmidler til fløtningens fremme». Tømmerfløtning er nedlagt i samtlige norske vassdrag, og har ikke forekommet på mange år. Bestemmelsen har derfor ingen praktisk betydning, og er ikke tatt med i lovforslaget.
- Skattefritaket for «soldathjem på ekserserplassene» i skatteloven § 26 første ledd k. Soldathjem på ekserserplassene eksisterer ikke lenger, og bestemmelsen er derfor ikke tatt med i lovforslaget.
- Skattefritaket for «sjømannshjem (sjømannshoteller) som hører under Statens Velferdsfond for Sjømenn» i skatteloven § 26 første ledd k. Statens velferdsfond for sjømenn er oppløst og fondets forskjellige tiltak, blant annet drift av sjømannshoteller, er lagt ned for flere år siden. Bestemmelsen er derfor ikke tatt med i lovforslaget.
- Skattefritaket for Stamhuset Jarlsberg i skatteloven § 26 første ledd k. Denne bestemmelsen er ikke videreført i lovforslaget, da det er stamhusbesitteren og ikke stamhuset som er skattesubjekt. Besitteren vil bli skattlagt for avkastningen av stamhuskapitalen, men ikke for formuen, jf. § 2-33 annet ledd i lovforslaget, som tilsvarende gjeldende skattelov § 40 annet ledd siste punktum.

- Skatteloven § 26 første ledd v og § 42 tolvte ledd første punktum om Kobberfondet. Kobberfondet opphørte fra og med 1. januar 1986.
- Skatteloven § 36 fjerde ledd annet punktum om gjeldsfradrag for Norges Bank. Norges Bank er etter gjeldende skattelov § 26 første ledd d og lovforslaget § 2-30 første ledd e helt fritatt for skatteplikt. Bestemmelsen om gjeldsfradrag for Norges Bank har derfor ingen praktisk betydning.
- Skatteloven § 37 e annet ledd annet ledd første punktum. Bestemmelsen har følgende ordlyd:
«Livsforsikringspoliser, som er tegnet til fyldestgjørelse av tvungne innskudd i pensjonskasse eller enkekasse, medregnes ikke ved formuesansettelsen.»

Bestemmelsen er ikke videreført i lovforslaget fordi livsforsikringspoliser ikke lenger kan tegnes til fyldestgjørelse av innskudd i Statens Pensjonskasse. Det er heller ikke noen slike poliser som fremdeles gjelder.

- Skatteloven § 44 A-1 annet punktum om avskrivningsplikt for miljøverninvesteringer. At bestemmelsen ikke er tatt med i lovforslaget er ikke ment å innebære realitetsendringer, jf. merknadene til § 14-40 i lovforslaget om saldoavskrivning.
- Skatteloven § 49 nr. 3 annet ledd om tilskudd til kondemnering av eldre, uhensiktsmessige fiske- og fangstfartøy. Bestemmelsen har følgende ordlyd:
«Den skattefrie delen av kondemneringstilskudd som nyttes til ervervelse av varig driftsmiddel, skal ikke fratrekkes i kostprisen ved beregningen av avskrivningsbeløp.»

Bestemmelsen er ikke nødvendig å videreføre i den nye skatteloven fordi det ikke er noen bestemmelse i skatteloven som pålegger nedskrivningsplikt for slike tilskudd.

Komiteens merknader

Komiteen legger avgjørende vekt på at lovrevisjonsarbeidet bare skal innebære en teknisk revisjon av skattelovgivningen, og at dette ikke skal kombineres med noen realitetsendringer med hensyn til hva som er skattepliktig inntekt, fradragberettigede kostnader osv. Komiteen slutter seg likevel til departementets forslag om å oppheve enkelte bestemmelser som ikke lenger antas å ha praktisk betydning.

Komiteen viser til at skattelovgivningen er endret etter at Ot.prp. nr. 86 (1997-98) ble lagt fram, jf. Innst. O. nr. 16 (1998-99) om skatteopplegget 1999. Komiteen forutsetter at Regjeringen i tråd med dette legger fram for Stortinget forslag til tilsvarende justeringer i ny skattelov i god tid før ikrafttredelse 1. januar 2000.

2.3 Innarbeiding av særlover

Sammendrag

En målsetting i revisjonsarbeidet har vært at særlovene bør innarbeides i den alminnelige skatteloven, med mindre særlige hensyn tilsier at loven opprettholdes som egen lov.

Følgende lover og bestemmelser er innarbeidet i forslaget til ny skattelov:

- *Lov av 25. mai 1951 nr. 6 om midlertidig tillegg til skatteloven*

Etter denne tilleggsloven skal tjenestemenn tilknyttet Atlanterhavspaktens organisasjon med fast tjenestested i utlandet skattemessig anses som bosatt i utlandet. Loven er innarbeidet i forslaget § 2-1 sjette ledd annet punktum.

- *Lov av 18. juli 1958 nr. 1 om utenriktjenesten § 17 annet ledd annet punktum*

Etter denne bestemmelsen anses norske tjenestemenn som tjenestegjør i utlandet som bosatt i utlandet i skatterettslig sammenheng. Bestemmelsen er innarbeidet i lovforslaget § 2-1 sjette ledd første punktum.

- *Lov av 9. juni 1961 nr. 16 om tillegg til skatteloven («omdannelsesloven»)*

Loven er innarbeidet i lovforslaget kapittel 11.

- *Lov av 10. desember 1976 nr. 90 om forsørgerfradrag for barn og ungdom*

Loven er innarbeidet i lovforslaget § 16-1.

- *Lov av 17. desember 1982 nr. 78 om særskilt inntektsfradrag i Finnmark og Nord-Troms*

Loven er innarbeidet i § 15-5 i forslaget til ny skattelov.

- *Lov av 23. mars 1984 nr. 11 om avviklings- og omstillingsfond for reineiere*

Loven er innarbeidet i forskjellige bestemmelser i forslaget til ny skattelov.

- *Lov av 17. juni 1988 nr. 55 om skatt av inntekt for sjømenn bosatt i utlandet*

Loven er innarbeidet i § 2-3 første ledd i forslaget til ny skattelov.

- *Lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven)*

Bestemmelsene i selskapskatteloven om fastsettelse av inntekt er innarbeidet i kapittel 10 i lovforslaget. Øvrige bestemmelser i selskapskatteloven er innarbeidet i forskjellige kapitler i forslaget til ny skattelov.

Følgende lover og bestemmelser er ikke innarbeidet i forslaget til ny skattelov:

- Lov av 19. juni 1947 nr. 5 om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner m.v.

Loven er en fullmaktslov som gir generell hjemmel for å inngå konvensjoner om immunitet og privilegier for internasjonale organisasjoner og deres tjenestemenn. Med hjemmel i denne loven er blant annet tjenestemenn i FN eller særorganer under FN fritatt for skattlegging av lønn og andre inntekter fra disse organisasjonene. Loven har et videre anvendelsesområde enn skatt og kan ikke erstattes av bestemmelser utelukkende i skatteloven. Forslaget til ny skattelov § 5-15 c inneholder en henvisning til loven av 1947.

- Lov av 28. juli 1949 nr. 15 om adgang for Kongen til å inngå overenskomster med fremmede stater til forebygging av dobbeltbeskatning m.v.

Loven har et videre anvendelsesområde enn direkte skatter og avgifter, og omfatter også offentlige avgifter. Loven er derfor ikke innarbeidet i forslaget til ny skattelov.

- Lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver

Arveavgift kan et stykke på vei ses som en egen kategori direkte skatter ved siden av formues- og inntektsskatt. Ved arvefallet må inntektsskatt og arveavgift samordnes, og det blir derfor en del forbindelser mellom reglene om inntektsskatt og arveavgift og skatt. På den annen side kan arveavgiften ses som særregler knyttet til en særskilt gruppe engangserverv, hvor særlige hensyn gjør seg gjeldende. Disse hensynene, og det forhold at arveavgiften har sin egen forvaltning, tilsier at arveavgiftsreglene ikke blir inkorporert i skatteloven i den form reglene har. Departementet viser også til at en har satt ned et utvalg som skal gå igjennom arveavgiften. Det er dermed uansett lite hensiktsmessig å innarbeide gjeldende arveavgiftslov før en eventuell revisjon av denne er slutført.

- Lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt

Det er betydelige forskjeller mellom ordinær inntekts- og formuesskatt og eiendomsskatt, blant annet at ved at eiendomsskatten er en objektskatt, kriteriene for utskriving av eiendomsskatt er vesensforskjellige fra vilkårene for skatteplikt ellers og skatten administreres av kommunene etter særlige regler. Eiendomsskatteloven er derfor ikke innarbeidet i forslaget til ny skattelov.

- Lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster (petroleumsskatteloven)

Departementet viser til at petroleumsskatteloven inneholder særregler for en liten gruppe skattytere. Bestemmelsene bør derfor fortsatt stå samlet i en egen lov.

- Lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

Svalbard er del av riket i forfatningsrettslig forstand, men øygruppen er et eget beskatningsområde. For Svalbard er det nødvendig med en del særordninger, av folkerettslige og andre årsaker. Spørsmålet om inkorporering av svalbardskatteloven i den alminnelige skatteloven ble vurdert i forbindelse med proposisjonen om ny svalbardskattelov. Departementet fant at en slik løsning ikke ville være hensiktsmessig, på grunn av omfanget av særregler for Svalbard og områdets skattemessige uavhengighet fra fastlandet. Dette spørsmålet kommer ikke i noen annen stilling i forhold til en revidert alminnelig skattelov.

- Lov av 29. november 1996 nr. 69 om skattlegging av personer på Jan Mayen

I motsetning til Svalbard er Jan Mayen ikke et eget beskatningsområde, men den særlige lønnstrekkingen på Svalbard gjelder tilsvarende på Jan Mayen. Loven om skattlegging av personer på Jan Mayen gjelder et svært begrenset antall skattytere, og departementet finner at det ikke er formålstjenlig å innarbeide disse bestemmelsene i den alminnelige skatteloven. Departementet legger vekt på at det gir god oversikt å samle særreglene om skattlegging av personer på Jan Mayen i en egen lov, med henvisninger til svalbardskatteloven.

- Lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister

Departementet viser til at loven retter seg mot en klart avgrenset gruppe personer og inneholder så spesielle bestemmelser at den bør bestå som en egen lov.

- Bestemmelsene om trygdeavgift og arbeidsgiveravgift i folketryktdloven

Lov om folketrygd av 28. februar 1997 nr. 19 inneholder bestemmelser om trygdeavgift og arbeidsgiveravgift i lovens kapittel 23.

Departementet viser til at det kan anføres grunner for å innarbeide reglene om trygdeavgift i skatteloven. Trygdeavgiften har vesentlige likheter med vanlig inntektsskatt, blant annet ved at avgiften utskrives og innkreves sammen med ordinær skatt. Bestemmelsene om beregningsgrunnlaget for trygdeavgiften - personinntekt - er gitt i skatteloven. Bestemmelsene om trygdeavgift bør imidlertid ikke løsrives fra bestem-

melsene om arbeidsgiveravgift. Og når det gjelder bestemmelsene om arbeidsgiveravgift er det mindre naturlig med noen innarbeiding i skatteloven. Det skyldes først og fremst at arbeidsgiveravgiften følger egne regler og ikke fastsettes som en del av ligningsoppgjøret. Videre er reglene om hvem som skal svare trygdeavgift, blant annet i internasjonale forhold, regulert i folketrygdloven.

Det er etter departementets vurdering også hensiktsmessig at bestemmelsene om finansiering av folketrygden står i tilknytning til bestemmelsene om ytelser fra folketrygden.

Bestemmelsene om trygdeavgift og arbeidsgiveravgift bør derfor fortsatt stå samlet i folketrygdloven.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til innarbeiding av særlover i ny skattelov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet konstaterer at det er funnet plass til kraftskattebestemmelser i et eget kapittel i forslaget til ny skattelov, mens petroleumsskattebestemmelser finnes i særlov. Rederiskattebestemmelser er for sin del spredd utover i forslaget til ny skattelov.

Disse medlemmer mener ikke at det er gitt av seg selv hvilke bestemmelser som bør finnes i skatteloven, og hvilke bestemmelser om skatt som bør finnes i særlover. Disse medlemmer legger imidlertid til grunn at oversiktligheten på skatteområdet bedres ved at flest mulig skatteregler finnes i selve loven.

Disse medlemmer mener at en overvekt av konkrete hensyn taler for at petroleumsskattebestemmelsene samles i et eget kapittel i den nye skatteloven, og mener likeledes at det vil tjene lesbarheten om rederiskattebestemmelsene samles i et eget kapittel på samme måte som kraftskattebestemmelsene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme sak om å samle petroleumsskattebestemmelsene som eget kapittel i den nye skatteloven.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme sak om å samle rederiskattebestemmelsene i den nye skatteloven i et eget kapitell.»

2.4 Innarbeiding av forskrifter

Sammendrag

Departementet har hatt som utgangspunkt at en teknisk revisjon av skattelovgivningen må ta utgangspunkt i det samlede regelverket om skatt, herunder forskriftsbestemmelser vedtatt på forskjellig nivå. Det må legges opp til et mer oversiktlig og brukervennlig regelverk totalt sett.

At det legges vekt på å gjøre det samlede regelverket lettere tilgjengelig og oversiktlig er også av stor betydning for å kunne føre en effektiv kontroll med hjemmelsgrunnlaget for bestemmelser som er vedtatt etter fullmakt («legalitetskontroll»).

Departementet legger stor vekt på å bedre tilgjengeligheten til det samlede regelverket på skatterettens område. Et stort nettverk av forskriftsbestemmelser hemmer ikke bare oversikten over regelverket, men innebærer også at det kan oppstå vanskelige motstridsspørsmål mellom en eller flere bestemmelser.

Samtidig viser departementet til at det kan reises innvendinger mot en utstrakt overføring av forskriftsbestemmelser til lovteksten, jf. de innvendingene som mange av høringsinstansene har påpekt. Departementet legger særlig vekt på behovet for å få hovedregler og systematikk klart frem i lovteksten. Fra et brukersynspunkt er det viktig at hovedreglene ikke «forsviner» i lange bestemmelser med mye detaljstoff som ofte gjelder et begrenset antall skattytere. Det må også legges vekt på behovet for en smidig og enkel endringsprosess for tekniske detaljbestemmelser som endres hyppig.

På bakgrunn at disse hensynene har departementet vurdert en alternativ løsning til overføring av forskriftsbestemmelser til lovteksten.

Den alternative løsningen er basert på at forskrifter i større grad enn i dag samles i en forskrift. Denne forskriften vil kunne få karakter av å være hovedforskrift til skatteloven, og gjenspeile systematikken i skatteloven. Det innebærer at brukerne får et mer oversiktlig og tilgjengelig regelverk å forholde seg til - en skattelov hvor sentrale bestemmelser og systematikk ikke blir borte i detaljbestemmelser, og et mere samlet forskriftsverk med utfyllende bestemmelser til lovteksten. Alternativt kan forskriftsbestemmelsene samles i et fåtall hovedforskrifter.

Et opplegg som skissert gir bedre muligheter for samordning av det totale regelverket. Omfanget av det samlede regelverket trer klart frem. En av hovedmålsettingene ved skattereformen var å få et enklere og mer konsekvent regelverk. Ved å presentere regelverket mer samlet vil det være lettere å tilpasse nye løsninger til eksisterende, og oppnå mer enhetlige og samordnede løsninger.

Et annet viktig poeng at det den samlede tekstmengden i regelverket (lov og forskrift sett under ett) kan reduseres. Ved at forskriftsbestemmelsene i større grad samles som utfyllende regler til bestemte deler av skatteloven, reduseres behovet for gjentakelser av lovteksten i forskriftsteksten. Også faren for dobbeltregulering og regelkollisjoner reduseres med dette opplegget.

En slik løsning forutsetter at samme organ har myndighet til å gi alle bestemmelsene som skal tas inn i forskriften. Gjeldende skattelov er kjennetegnet ved at eldre fullmaktsbestemmelser ofte gir Kongen for-

skriftskompetanse, mens nyere fullmaktsbestemmelser gjennomgående legger forskriftskompetansen til departementet. I foreliggende lovforslag er forskriftskompetansen i de fleste tilfeller lagt til departementet, for å legge forholdene til rette for en samling av forskriftsbestemmelser.

Det foreliggende forslaget til skattelov er basert på at det ikke skal gjøres store endringer i forholdet mellom hva som i dag er regulert i henholdsvis lov og forskrift. Det generelle utgangspunktet er at større, utfyllende og detaljerte tekster med teknisk preg skal gis i forskrift. For øvrig er en del mindre forskriftsbestemmelser som lett lar seg innarbeide i lovteksten uten å øke tekstvolumet i særlig grad, overført til loven.

I lovforslaget er det i stor grad gitt spesifiserte fullmaktsbestemmelser i hver enkelt lovbestemmelse. Lovforslaget inneholder få generelle fullmaktsbestemmelser til utfylling og gjennomføring av flere ulike lovbestemmelser. Et unntak er § 12-20 i lovforslaget som gir departementet fullmakt til å fastsette regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i kapittel 12. Kapittel 12 har bestemmelser om personinntekt, og i tilknytning til disse bestemmelsene er det behov for utfyllende bestemmelser som dekker flere av paragrafene i kapitlet.

Gjennom et mer samordnet forskriftsverk kombinert med spesifiserte fullmaktsbestemmelser, vil det være lettere for Stortinget å føre en effektiv kontroll med hvordan ulike fullmaktshjemler blir brukt. Mulighetene for å føre en effektiv legalitetskontroll blir med andre ord vesentlig forbedret.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det har vært reist spørsmål om forskrift av 13. mai 1991 nr. 336 om skattefrie overføringer mellom aksjeselskaper og mellom deltakerlignede selskaper med hovedsakelig samme eierinteresser (konsernforskriften), bør innarbeides i skatteloven. Komiteen viser til at saksordfører i brev 28. januar 1999 til finansministeren tar opp dette spørsmålet. Fra finansministerens svarbrev 11. februar 1999 hitsettes:

«Departementet arbeider nå med et høringsnotat med forslag til visse endringer i konsernforskriften. En vil i den forbindelse også se nærmere på enkelte sider ved forskriftsendringene av 30. desember 1998. Notatet forutsettes sendt høringsinstansene i mars d.å.

Det er lite hensiktsmessig på dette tidspunktet å overføre konsernforskriften, som er under revisjon, til skatteloven. En eventuell implementering av forskriften kan uansett ikke gjennomføres innen den frist som er satt for Stortingets behandling av Ot prp nr. 86 (1997-98).

Jeg tilrår derfor at vurderingen av en innarbeiding av konsernforskriften i skatteloven utstår til senere. I utgangspunktet har jeg en positiv holdning til å innar-

beide varige skattefritaksregler om konserninterne overføringer i skatteloven.»

Komiteen finner at flere grunner taler for en innarbeiding av varige skattefritaksregler om konserninterne overføringer i skatteloven. Komiteen legger imidlertid til grunn at dette ikke kan gjennomføres ved en ren overføring av de enkelte bestemmelser i konsernforskriften i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 86 (1997-98) og med de frister som er satt for dette arbeidet. Det er likevel komiteens syn at arbeidet med å innarbeide det aktuelle regelverket bør gis nødvendig prioritet slik at den nye skatteloven vil framstå fullstendig på dette området ved lovens ikrafttredelse. På denne bakgrunn imøteser komiteen Regjeringens forslag til lovendringer som nevnt i god tid før 1. januar 2000.

Komiteen slutter seg for øvrig til forslaget til innarbeiding av forskrifter og fullmaktsbestemmelser i ny skattelov. Komiteen legger vesentlig vekt på at tilgjengeligheten til det samlede regelverket på skatterettens område bedres. Komiteen legger derfor til grunn at Regjeringen arbeider for en snarlig samling av forskriftsbestemmelser til skatteloven i en eller flere hovedforskrifter.

2.5 Innarbeiding av plenarvedtak

Sammendrag

Departementet foreslår at enkelte av bestemmelsene som i dag står i det årlige skattevedtaket overføres til skatteloven. Det gjelder bestemmelsene om skattebegrensning, den såkalte «80-prosentregelen», jf. kapittel 5 (§§ 5-1 til 5-5) i skattevedtaket for 1998. I lovforslaget er disse bestemmelsene tatt inn i kapittel 17 Skattebegrensning, i §§ 17-10 og 17-11.

Bakgrunnen for at departementet foreslås å overføre disse bestemmelsene fra skattevedtaket til skatteloven er hensynet til brukervennlighet og oversikt i regelverket. Ved å samle lov-, forskrifts- og skattevedtaksbestemmelser om skattebegrensning i skatteloven blir regelverket vesentlig mer oversiktlig enn i dag. Kapittel 17 i lovforslaget inneholder både bestemmelser om skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt eller liten skatteevne, og skattebegrensning etter «80-prosentregelen».

Departementet foreslår også at bestemmelsen i Stortingets skattevedtak for 1998 § 5-5 om fordeling av skatt mellom skattekreditorene ved skattebegrensning etter «§ 80-prosentregelen» innarbeides i skattebetalingsloven. Det vises til forslag til endring i skattebetalingsloven § 43 nr. 4.

Departementet foreslår at bestemmelsene om fribeløp og satser i den kommunale formuesskatten skal overføres fra skatteloven til skattevedtaket. Dette er det nærmere redegjort for i merknadene til kapittel 15 Skattesatser i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til innarbeiding av plenarvedtak i ny skattelov. Komiteen forutsetter at tilsvarende forslag til justeringer i det årlige Skattevedtaket legges fram for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for år 2000.

3. LOVTEKNISKE SPØRSMÅL

3.1 Lovstruktur og systematikk må gi rom for fremtidige endringer

Sammendrag

Erfaring viser at det er en høy endringsfrekvens i skattelovgivningen. Enkelte paragrafer i skatteloven av 1911 har vært endret opptil 80-90 ganger.

En stor del av endringene er mindre inngrep i enkeltparagrafer. Dette er ledd i den løpende ajourføringsprosessen, som vanligvis blir initiert og utarbeidet i Finansdepartementet, og som leder til flere lovendringer hvert år. Men det har også vært gjennomført større og mer omfattende reformer, oftest som følge av forutgående komitéutredninger. Slike reformer kan gripe inn i lovens strukturelle oppbygning og systematikk. Skattereformen av 1992 illustrerer dette forholdet, med blant annet innføring av nye inntektsbegreper (alminnelig inntekt og personinntekt).

Den løpende samfunnsutviklingen innebærer et vedvarende behov for regelendringer, og det er grunn til å forvente fortsatt høy endringstakt i skattelovgivningen.

Departementet har derfor lagt stor vekt på at den nye skatteloven får en robust og tilpasningsdyktig utforming, slik at loven også vil ha en logisk struktur etter omfattende endringer i enkeltbestemmelsene. Dette målet kan oppnås blant annet ved

- at lovens oppbygging er foretatt ut fra de sentrale hovedelementene i skatteretten, snarere enn de til enhver tid gjeldende detaljløsningene,
- at strukturen fremgår klart av loven selv gjennom forholdsvis utstrakt bruk av kapitteoverskrifter og deloverskrifter til grupper av paragrafer. At loven selv gir klar og entydig anvisning på hvor forskjellige typer bestemmelser hører til er svært viktig da arbeidet med lovendringer ofte foregår under tidspress. Lovsystematikk som bygger på subtile resonnementer som er nærmere beskrevet i forarbeider m.m. vil være svært sårbar, og er ikke egnet i denne sammenhengen,
- at antallet interne krysshenvisninger i lovteksten begrenses,
- at den tekniske utformingen av kapitteinndeling og paragrafnummerering m.m. legger til rette for omfattende regelendringer i fremtiden.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til lovstruktur og systematikk for å gi rom for framtidige endringer.

3.2 Kapitteinndeling

Sammendrag

Skatteloven av 1911 er - slik den lyder i dag - inndelt i fem kapitler med i alt 115 paragrafer. Kapitlene har følgende overskrifter og innhold:

«*Andet kapitel. Om den personlige skatteplikt*»

Kapitlet har nå 31 paragrafer, som gjelder en lang rekke ulike og til dels innbyrdes uavhengige spørsmål. Enkelte av paragrafene er supplert med forskrifter. I det følgende gis en stikkordspreget oppstilling av de viktigste temaene som omhandles i kapitlet:

- I § 15 fastlegges blant annet prinsippet om global skatteplikt, og det angis hvilke personer og selskaper som er skattepliktige til riket.
- § 16 har regler om når ektefeller, samboere og barn skal lignedes hver for seg eller under ett.
- §§ 17 - 21, 24 og 25 har regler om hvilken kommune skatten skal betales til.
- § 19A inneholder i fem paragrafer særregler ved skattlegging av kraftforetak
- § 22 begrenser blant annet skatteplikten til Norge for faste eiendommer eller anlegg i utlandet
- § 22 A har i ni paragrafer bestemmelser om fradrag i norsk skatt for skatt betalt til fremmed stat
- § 23 har regler om skatteplikt for personer bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet.
- §§ 26 - 28 fritar Kongen og den kongelige familie, staten og en lang rekke institusjoner m.v. for skatteplikt, eller begrenser skatteplikten.
- §§ 31 og 32 har bestemmelser om ansvar blant annet for fullmektig for utenlandsk person eller selskap som er skattepliktig her, samt for skifteforvaltere og testamentsfullbyrdere.
- § 35 gir Kongen fullmakt til å inngå overenskomst med annen stat om fordeling av skatt av næringsvirksomhet som er skattepliktig i begge land.

«*Tredje kapittel. Om fastsettelse av formue og alminnelig inntekt*»

Kapitlet har nå 60 paragrafer, som gjelder en lang rekke forskjellige spørsmål. Flere av paragrafene i kapitlet er supplert med til dels omfattende forskrifter. I det følgende gis en stikkordspreget oppstilling av en del viktige temaer som omhandles i kapitlet:

- §§ 36 - 40 har bestemmelser om ansettelse av formuesverdi og gjeldsfradrag, gjeldsfordeling ved skatteplikt til flere kommuner, unntak fra formue, og avskjæring av visse fradrag i formue.

- § 41 har i de ni første leddene bestemmelser om tidfesting av inntekt av forskjellige slag. Tiende ledd har tidfestingsregler for fradrag i inntekt.
- § 42 har i 14 til dels omfattende ledd, bestemmelser om hva som skal regnes som inntekt, samt unntak fra inntekt. § 42 B har bestemmelser om prosentligning av boliger. § 42 C gjelder privat bruk av arbeidsgivers bil, og rentesats ved lån i arbeidsforhold.
- § 43 gjelder skattlegging av gevinster ved realisasjon utenfor næringsvirksomhet, samt skattefritak for visse lotterigevinster m.v.
- § 43 A har i fem paragrafer bestemmelser om skattlegging av finansielle opsjoner i og utenfor næringsvirksomhet.
- § 44 har i 17 til dels omfattende ledd, bestemmelser om hvilke kostnader som kan fradras inntekten ved skattleggingen. Paragrafen har også bestemmelser om fradrag i skatt.
- § 44 A har i elleve paragrafer bestemmelser om avskrivninger.
- I § 44 B er i syv paragrafer behandlet driftsmidler som tas inn i og ut av norsk beskatningsområde.
- § 45 har regler om fradrag for underskudd og tap, om fordeling av gjelds- og gjeldsrentefradrag mellom Norge og utlandet og mellom kommuner her i riket, og om betinget skattefritak ved visse former for realisasjon.
- §§ 46-49 inneholder enkelte særregler for primærnæringene.
- § 50 har bestemmelser om regnskapspliktig næringsvirksomhet, herunder om tidfesting av inntekt og fradrag, vurdering av varelager og fordringer, m.v.
- § 51 inneholder bestemmelser om aksjeselskaper, forsikringsselskaper og boligselskaper.
- § 51 A inneholder i ti paragrafer særregler om skattlegging av skipsaksjeselskaper.
- §§ 52-1 til 52-6 er bestemmelser om samvirkeforetak.
- § 53 har regler om fremføring og tilbakeføring av underskudd, og om utjevning av inntekt for opphavsmann til åndsverk.
- § 54 har i første ledd gjennomskjæringsregler m.v. ved interessefelleskap. Paragrafens annet ledd hjemler skatteplikt for aksjegevinst ved fusjon mellom et i riket hjemmehørende aksjeselskap og et utenlandsk selskap. Tredje ledd har særregler om industriselskaps fradrag for gjeld og gjeldsrenter.

«Fjerde kapittel. Om fastsettelse av personinntekt»

Kapitlet har syv paragrafer som fastsetter hva personinntekt omfatter og hvorledes personinntekt skal beregnes. Det foreligger også omfattende forskriftsbestemmelser til paragrafene.

«Femte kapitel. Om ligningen»

Kapitlet har åtte paragrafer. Det er også gitt supplerende forskrifter:

- §§ 72 og 73 har bestemmelser om kommunale skattesatser for formue og inntekt og om fylkeskommunale skattesatser for inntekt.
- § 75 har regler om klassefradrag for personlige skattytere.
- § 76 har regler om særfradrag ved forsørgelse.
- § 77 har regler om særfradrag for alder, nedsatt ervervsevne, og usedvanlig store utlegg pga. sykdom m.v.
- § 78 begrenser skatteplikten ved liten skatteevne.
- § 79 har regler om skattefritt formuesfradrag for personlige skattytere.
- § 80 har regler som samordner verdien av naturalytelser ved forskuddstrekket og den etterfølgende ligning.

«Tiende kapittel. Forskjellige bestemmelser»

Kapitlet har ni paragrafer:

- §§ 133, 134 og 135 har bestemmelser om enkelte forhold som ikke antas å ha aktualitet i dag, eksempelvis særskilt kommunal utligning i byer av egen skatt til kirke-, skole- eller fattigvesen eller annet kommunalt anliggende.
- § 136 har forbud mot kommunale unntak fra skatteloven, unntatt for elverk.
- §§ 137 og 138 fastsetter at fylkesskatt på inntekt og statsskatt på formue og inntekt skal utlignes etter reglene i skatteloven. Stortinget kan likevel gjøre unntak for statsskatten.
- § 139 har bestemmelser om kommunale og fylkeskommunale budsjett- og skattevedtak. Supplerende forskrifter er gitt.
- § 140 fastsetter at forvaltningsloven ikke gjelder for behandling av saker etter skatteloven.
- § 142 gjelder ikrafttreddelsen av skatteloven av 1911.

I skatteloven av 1911 er en rekke spørsmål som til dels har liten eller ingen innbyrdes sammenheng samlet i samme kapittel. Inndelingen gir brukerne av loven liten veiledning eller hjelp til å finne frem i lovstoffet. Dette gjelder flere av kapitlene, og i særlig sterk grad lovens tredje kapittel, som gjelder fastsettelse av formue og alminnelig inntekt. Dette kapitlet er blitt svært uoversiktlig og vanskelig å finne frem i, selv for brukere med innsikt i fagområdet.

Departementet viser til at det ut i fra hensynet til brukervennlighet er viktig at lengden på så vel enkeltbestemmelser som de enkelte kapitler begrenses. En systematisk oppdeling på kapitellnivå er svært viktig for å veilede brukerne av loven. En kapittelinndeling basert på mindre grupper av bestemmelser med nær saklig sammenheng gjør det lettere for brukerne å fin-

ne frem til relevante bestemmelser. En slik inndeling gjør det også lettere å se sammenhengen mellom ulike bestemmelser og reduserer risikoen for at regelfragmenter blir oversett. Tekstmengden i en samlet skatte- lov må nødvendigvis bli stor, men de negative momentene ved et stort tekstvolum reduseres dersom teksten er inndelt på en hensiktsmessig måte.

Inndeling i flere kapitler gjør strukturen i loven klarere, og det blir mindre tvilsomt hvor senere tilføyer skal plasseres. Systematikken blir med andre ord mindre sårbar i forhold til senere regelendringer.

Departementet foreslår at reglene om inntektsbeskatning i lovforslaget skal deles opp som følger:

- ett kapittel med hovedregler om bruttoinntekter, jf. forslag til kapittel 5
- ett kapittel med hovedregler om fradrag i inntekt, jf. forslag til kapittel 6
- ett kapittel med særregler om fastsettelse av inntekt ved bruk av egen bolig- eller fritidseiendom, jf. forslag til kapittel 7
- ett kapittel med særregler om fastsettelse av inntekt i visse næringer, jf. forslag til kapittel 8
- ett kapittel med særregler om fastsettelse av inntekt ved realisasjon m.v. (gevinstbeskatning og tapsfradrag), jf. forslag til kapittel 9
- ett kapittel med særregler for inntektsbeskatning av selskaper, selskapsdeltakere og samvirkeforetak, jf. forslag til kapittel 10
- ett kapittel med særregler for omdanning av virksomhet og selskaper, jf. forslag til kapittel 11.

De nevnte kapitlene gjelder fastsettelse av alminnelig inntekt. Som i høringsutkastet foreslås et eget kapittel om personinntekt, jf. forslag til kapittel 12.

I forhold til høringsutkastet er det med andre ord tilføyet fem kapitler om inntektsbeskatning (lovforslagets kapittel 7 til og med kapittel 11). Departementet viser i denne forbindelse til at flere av høringsinstansene uttrykte et ønske om en mer vidtgående kapittelinnndeling med hensyn til inntektsbestemmelser.

Bestemmelsene om fastsettelse av inntekt ved bruk av egen bolig- eller fritidseiendom er skilt ut i et eget kapittel fordi dette er omfattende bestemmelser av teknisk karakter, og som gjelder et klart avgrenset saksområde.

Særreglene for fastsettelse av inntekt i visse næringer er samlet i et eget kapittel fordi det letter oversikten over regelverket om hovedregler og forskjellige særordninger presenteres hver for seg. Departementet viser også til at skattemessig likebehandling av ulike investeringer og et bredt skattegrunnlag kombinerte med lave skattesatser er grunnleggende hensyn bak den norske skattereformen, og at disse hensynene tilsier at omfanget av forskjellige særordninger blir synliggjort.

Departementet har også kommet til at det er grunnlag for å videreføre gevinst- og tapsbegrepet i den nye skatteloven. En naturlig følge av dette standpunktet er at bestemmelsene om gevinster og tap samles i et eget kapittel.

Departementet foreslår at de bestemmelsene som i dag er gitt i selskapsskatteloven, og som gjelder inntektsbeskatning, fortsatt skal stå samlet. Departementet har lagt vekt på at bestemmelsene gjelder avgrensede saksområder, og at mange av bestemmelsene er av teknisk karakter og må ses i sammenheng med hverandre. Det er også lagt vekt på at dette er forholdsvis nye bestemmelser som ble vedtatt i forbindelse med skattereformen 1992, og at det også vil redusere overgangsproblemene om disse bestemmelsene videreføres uten vesentlige endringer. Det foreslås at bestemmelsene om inntektsbeskatning av samvirkeforetak også blir føyet til i dette kapitlet. Det innebærer at særreglene for fastsettelse av inntekt for selskaper, selskapsdeltakere og samvirkeforetak blir samlet.

Bestemmelsene om omdanning av eneeierforetak og selskaper, herunder om fusjon og fisjon av selskaper, foreslås samlet i kapittel 11. Dette gjelder også bestemmelsene om skattefritak ved konserninterne overføringer og bestemmelsene om skattefritak eller nedsettelse ved realisasjon som ledd i rasjonalisering av virksomhet, jf. lov av 9. juni 1961 nr. 16 om tillegg til skatteloven («omdannelsesloven»).

For øvrig er høringsutkastets to kapitler om henholdsvis formue og fradrag i formue slått sammen til ett kapittel. Andre endringer i forhold til høringsutkastet er at foreliggende forslag ikke har et eget kapittel om skattegrunnlag og at særreglene for inntekt av utvinning m.v. av petroleum foreslås videreført i en egen lov.

Departementet legger til grunn at endringene i kapittelinnndelingen i forhold til høringsutkastet vil bidra til å lette tilgjengeligheten for brukerne.

På samme måte som i høringsutkastet er bestemmelsene innenfor hvert av kapitlene samlet i grupper ut fra deres saklige sammenheng, med egne deloverskrifter.

I Lovstrukturutvalgets innstilling på side 85 uttales følgende om kapitteloverskrifter m.v.:

«Systemet bør utformes slik at det første som møter en i et regelsett etter tittel og identifikasjonsreferanse er en oversikt over lovens kapitteloverskrifter. Tilsvarende bør en under den enkelte kapitteloverskrift finne en oversikt over paragrafoverskriftene.»

I samsvar med denne tilrådingen er det i lovforslaget etter lovens tittel tatt inn en oversikt over samtlige kapitler.

Finansdepartementet anser det derimot ikke hensiktsmessig å følge tilrådingen om å innarbeide en paragrafoversikt under hver enkelt kapitteloverskrift. Departementet viser til at slike oversikter innenfor

hvert enkelt kapittel vil øke tekstvolumet i vesentlig grad, og at behovet for veiledning i de enkelte kapitlene blant annet er ivaretatt gjennom bruken av deloverskrifter til de enkelte paragrafgruppene.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til kapittelinndeling i ny skattelov.

3.3 Paragrafnummerering

Sammendrag

Paragrafnummereringen i skatteloven av 1911 er den tradisjonelle med gjennomgående nummerering. En slik nummerering har ført til ulemper når det senere foretas endringer.

I Lovstrukturutvalgets innstilling av 10. november 1992 (NOU 1994:32) side 48 pekes det på at man ikke har noe enhetlig system for inndeling av lover. Det brukes både

- fortløpende paragrafnummerering gjennom hele loven, og
- paragrafnummerering som starter fra 1 i hvert enkelt kapittel med kapitelprefiks foran paragraftallet (eksempelvis § 2-1 for første paragraf i annet kapittel).

På side 84 i innstillingen vurderer Lovstrukturutvalget de to systemene mot hverandre. Det pekes på at metoden med kapitelprefiks har visse fordeler ved at det kan tilføyes nye paragrafer på slutten av kapitlene uten å forskyve paragrafnummereringen, og andre tilføyelser kan foretas kun med paragrafendring for etterfølgende bestemmelser i samme kapittel. Ved en slik metode er det også lettere å tilføye hele kapitler ved at paragrafrekkefølgen i etterfølgende kapitler beholdes (men med endret kapitelprefiks). Utvalget finner imidlertid at man ikke vinner særlig mye ved denne metoden, sammenlignet med den tradisjonelle metoden med gjennomgående paragrafnummerering gjennom hele loven, og anbefaler derfor at den tradisjonelle metoden blir gjennomført i lovgivningen.

Departementet viser til at særlige hensyn gjør seg gjeldende i skattelovgivningen, ved at regelverket nødvendigvis må gjennomgå forholdsvis hyppige endringer. Ved teknisk revisjon av skatteloven må det legges vekt på å oppnå en robust systematikk, hvor det er tilrettelagt for fremtidige endringer i enkeltbestemmelsene, og hvor det er lett å innpasse nye bestemmelser.

Departementet vil også peke på at ligningsloven av 13. juni 1980 og selskapsskatteloven av 20. juli 1991 bygger på systemet med kapitelprefiks foran paragraftallet. Departementet har gode erfaringer med dette systemet i forbindelse med endringene som er gjennomført i disse lovene etter at de ble vedtatt. En

slik paragrafinndeling er også brukt i andre nyere og større lover som for eksempel den nye folketrygdloven og de nye aksjelovene.

Det vises også til at bruk av kapitelprefiks kan gjøre lovstrukturen klarere for brukerne.

Departementet legger avgjørende vekt på disse fordelene. Tilføyelse av nye paragrafer innenfor det tradisjonelle systemet med fortløpende paragrafnummerering ved å betegne tilføyde paragrafer med en bokstav i tillegg til det allerede benyttede paragraftall gir ikke tilfredsstillende løsninger i skattelovgivningen. Metoden er benyttet i flere ganger i skatteloven, blant annet ved tilføyelsen av bestemmelsene i skatteloven § 22 A om fradrag i norsk skatt for skatt betalt til fremmed stat, der ni nye paragrafer ble gitt i § 22 A-1 til § 22 A-9. Andre eksempler er tilføyelsen av nye paragrafer i skatteloven § 44 A ved innføring av saldosystemet for avskrivning av driftsmidler (§ 44A-1 til § 44A-10), og bestemmelsene i skatteloven § 44 B om driftsmidler som tas inn i og ut av norsk beskatningsområde (§ 44 B-1 til § 44 B-7). Dersom slike tilføyelser foretas i stor utstrekning vil det bidra til å gjøre regelverket uoversiktlig og vanskelig å finne frem i.

Forslaget til teknisk revidert skattelov er derfor basert på paragrafnummerering som starter fra 1 i hvert kapittel, med kapitelprefiks foran paragraftallet.

I flere av kapitlene i lovforslaget er det benyttet deloverskrifter foran grupper av paragrafer. Ved overgangen til ny deloverskrift går paragrafnummeret opp til nærmeste titall (eksempelvis fra § 4-3 til § 4-10). En slik systematikk gjør at det blir mulig å tilføye nye bestemmelser uten å forrykke paragrafnummereringen for alle etterfølgende paragrafer i kapitlet. Hvor bestemmelsene under en paragrafoversikt slutter på -9, begynner neste paragrafgruppe elleve sifre høyere (eksempelvis fra § 11-79 til § 11-90). I lovforslaget er det derfor alltid minst ett ledig paragrafnummer i slutten av hver paragrafgruppe.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til paragrafnummerering i ny skattelov.

3.4 Paragrafinndeling

Sammendrag

Skattesystemet i 1911 var relativt oversiktlig. De økonomiske forholdene i samfunnet var enklere enn i dag, og dette avspeilet seg i skattereglene.

Skatteloven for landet hadde opprinnelig 142 paragrafer, byskatteloven 133. Lovene omfattet ikke bare materielle regler om omfanget av skatteplikten for inntekt og formue, men også bestemmelsene om ligningsforvaltning og om skattebetaling, samt om kommunal eiendomsskatt.

I samsvar med datidens lovgivningsteknikk ble overskrifter benyttet bare for kapitlene, ikke ved de enkelte paragrafene.

Paragrafene var oppdelt i inntil åtte ledd. Leddene var unummererte. Mange paragrafer hadde også til dels omfattende oppregninger, oppdelt ved hjelp av bokstaver, unntaksvis med tall.

I utgangspunktet ble alle rettsregler om samme sak eller tema såvidt mulig samlet i samme paragraf. Mange paragrafer ble derfor nokså omfattende allerede i 1911. Eksempelvis ble materielle regler om hva som skal regnes som inntekt samlet i § 42 i skatteloven for landet (§ 36 i skatteloven for byene), salgsgvinster utenom næring ble samlet i § 43 (37), mens inntektsfradrag ble samlet i § 44 (38).

Gjennom de over 80 år som er gått, er disse og andre paragrafer vokst til et nokså u håndterlig omfang, uten noen klar struktur. Det er nå nødvendig å foreta store endringer i inndelingen i av regelverket. Ved paragrafinndelingen i lovforslaget er det lagt vekt på hver enkelt paragraf som utgangspunkt skal omfatte ett tema på en mest mulig uttømmende måte. Hver enkelt paragraf i lovforslaget har en egen overskrift som gjenspeiler hva bestemmelsen regulerer.

Det er lagt vekt på å begrense størrelsen på de enkelte paragrafene. De fleste paragrafene i lovforslaget er forholdsvis korte. Det er imidlertid vanskelig å unngå at enkelte paragrafer blir forholdsvis lange. Dette problemet oppstår blant annet i inntektskapitlet, hvor enkelte emner trenger omfattende lovregulering.

Innvendingen mot store paragrafer er særlig at volumet gjør det vanskelig å få oversikt over innholdet. Dette kan til en viss grad motvirkes ved hensiktsmessig inndeling av paragrafen på ulike undernivåer.

Inndelingen i undernivåer bygger på følgende standard:

Hovedinndelingen av hver enkelt paragraf er på leddnivå. Departementet har lagt vekt på at inndelingen av lov- og forskriftstekster ved hjelp av ledd er godt innarbeidet. En innvending mot inndeling i ledd er blant annet at paragrafene i ligningsloven og i skattebetalingsloven følger en annen systematikk med inndeling i «nr.», og at lovgivningen innenfor samme fagområde bør være enhetlig. Departementet har likevel ikke lagt avgjørende vekt på dette hensynet. Departementet viser til Justisdepartementets høringsuttalelse hvor det heter at inndeling i ledd er så innarbeidet at mange betegner «nr.» som ledd, og at det ofte oppstår misforståelser ved bruk av nummer som inndeling på «leddnivå». Finansdepartementet slutter seg til disse synspunktene.

Alle leddene i paragrafene er nummererte. Dette er i samsvar med tilrådingen i Lovstrukturutvalgets innstilling på side 95.

I mange sammenhenger kan en inndeling av hvert enkelt ledd i underpunkter lette oversikten over en bestemmelse. I lovforslaget er de enkelte ledd inndelt i

underpunkter ved bruk av bokstaver. Hvor det er behov for en ytterligere oppdeling er det benyttet arabertall med punktum etter. Denne underinndelingen skal betegnes som «nummer».

Det opplegget som er benyttet for paragrafinndeling skulle gi muligheter for entydige henvisninger, med liten risiko for misforståelser. Opplegget kan oppsummeres slik:

Nivå 1 (leddnivå):	(1)
Nivå 2:	a.
Nivå 3:	1.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget til paragrafinndeling i ny skattelov.

Komiteen viser til at saksordfører i brev 11. desember 1998 til finansministeren ba om en vurdering av hvorvidt det vil være hensiktsmessig å kursivere paragrafoverskriftene, særlig med tanke på at det i lovsamlinger ikke vil være linjeskift mellom overskriften og selve lovteksten. Komiteen viser videre til at dette er omtalt i brev 8. januar 1999 fra finansministeren punkt 5, hvor det bl.a. heter:

«Departementet er enig i at kursivering av paragrafoverskrifter kan være hensiktsmessig, særlig dersom det mangler linjeskift mellom overskriften og selve lovteksten. Departementet legger til grunn at redaksjonen av lovsamlingene og andre som trykker lovteksten, selv har adgang til å velge de skrifttypene de ønsker på de forskjellige overskriftsnivåene, uten å være bundet av hvordan dette er presentert i selve lovvedtaket.

Kursiveringen bør imidlertid ikke bli en del av selve lovvedtaket. I endringslover er det vanlig at ny tekst i gamle paragrafer, og nye paragrafer, kursiveres for å fremheve hva som er nytt. Slike lovvedtak med kursivering leder imidlertid ikke til at den nye lovtekst blir stående i kursiv ved innarbeidingen i den gamle lov i nye lovsamlinger m.v. Når det gjelder paragrafoverskrifter, bør lovgiverne nøye seg med å vedta teksten, og unnlate ønskelige uthevelser til de redaksjonelle løsninger ved gjengivelse av lovvedtaket i trykt form.

I proposisjonen har en av uthevingsmessige grunner valgt å kursivere underoverskriftene i de enkelte kapitlene. Dette kan gjerne gjentas i komiteinnstillingen, men også her legger departementet til grunn at redaktøren av lovsamlingen og andre som gjengir lovtekstene vil ha frihet til å velge den typografiske løsningen i gjengivelsen.»

Departementet konkluderer med at kursivering av paragrafoverskriftene kan være hensiktsmessig, men at dette bør avgjøres i det enkelte tilfelle ved trykking av lovsamlinger og lignende.

Komiteen slutter seg til denne vurderingen.

3.5 Lovspråk

Sammendrag

Skatteloven av 1911 reflekterer mange forskjellige faser i utviklingen av rettskrivning og uttrykksformer gjennom snart 100 år. Bestemmelser som har stått uendret siden 1911 bygger på rettskrivningen av 1907. For øvrig har skatteloven elementer fra rettskrivningene av 1917, 1927, 1938 og fra de forskjellige retninger som til enhver tid har vært fremherskende i språkutviklingen i årene etter den annen verdenskrig. Også selve uttrykksformene gjenspeiler de forskjellige tidsepokene.

Det er nå ønskelig å bruke et enhetlig, mer moderne og ledigere lovspråk, basert på moderate bokmålsformer, ord og begreper som er levende i språket og alminnelig aksepterte.

Selv om det er et formål å modernisere lovspråket og myke opp stil og uttrykksmåter fra den gjeldende skatteloven, er det også andre viktige hensyn som må stå i forgrunnen ved lovrevisjonen.

Bestemmelsene i den gjeldende skattelovgivningen er fortolket og utfylt gjennom en omfattende rettspraksis, ligningspraksis, administrative uttalelser og i juridisk teori. Det er avsagt flere tusen underretts- og lagmannsrettsdommer, og flere hundre høyesterettsdommer som vedrører skattelovgivningen. Det er av aller største viktighet at reglene i den nye skatteloven utformes slik at mest mulig at det foreliggende tolkningsmateriale beholder sin verdi. Hvis dette ikke lykkes, vil skattyterne og skatteforvaltningen (og i neste omgang rettsapparatet) bli påført et utilsiktet og unødvendig merarbeid.

De hensynene som er nevnt i forrige avsnitt, tilsier en høy grad av varsomhet ved utformingen av lovtekster, ikke minst ved bruk av ny terminologi til erstatning for eldre, innarbeidede begreper. Selv om det utvises stor varsomhet, kan det ikke garanteres at utilsiktede realitetsendringer helt vil kunne unngås. Der man har vært i tvil, har man beholdt nåværende uttrykksmåte eller begrep, fremfor å risikere utilsiktede realitetsendringer som følge av modernisering av språkbruken. Språkbruken kan derfor på enkelte punkter være mer «gammeldags» enn det en isolert språklig vurdering skulle tilsi.

Her kommenteres enkelte av begrepene som er benyttet i lovforslaget.

I lovforslaget er begrepet «virksomhet» benyttet gjennomgående i lovteksten. Gjeldende skattelovgivning benytter både «virksomhet», «næring», «forretningsforetak» og «forretningsforetagende». Et stykke på vei har disse begrepene samme meningsinnhold, men i enkelte sammenhenger har de vært ansett for å ha forskjellig betydning. Bruken av begrepene er likevel tilfeldig i gjeldende skattelov. Overgangen til konsekvent bruk av begrepet «virksomhet» er ikke ment å innebære realitetsendringer. Bruken av begrepet

«virksomhet» er det nærmere redegjort for i merknadene til § 5-1 Hovedregel om inntekt.

Lovforslaget benytter begrepet «kostnad». I gjeldende skattelovgivning benyttes begrepene utgift, omkostning og kostnad om hverandre. Til en viss grad er det tilfeldig hvordan begrepene benyttes i gjeldende skattelovgivning.

Begrepene utgift og kostnad er nærmere definert i Norsk Standard for regnskapsterminologi (NS 4101 fra 1994):

Utgift er definert som «Anskaffelse av varer og tjenester som medfører betalingsforpliktelse».

Kostnad er definert som «Forbruk av varer og tjenester, vurdert i penger».

Begrepet «utgift» refererer med andre ord til en betalingsforpliktelse, mens «kostnad» refererer til forbruk eller oppofrelse av ressurser.

Begrepet «omkostning» er ikke nærmere omtalt i NS 4101. Begrepet «omkostning» ligger nær opp til «kostnad». I moderne bedriftsøkonomi er det vanlig å benytte «kostnad» i stedet for «omkostning».

Departementet har vurdert å benytte begrepene «utgift» og «kostnad» i tradisjonell regnskapsrettslig betydning i lovforslaget. Departementet har imidlertid kommet til at bruk av regnskapsterminologi i skatteloven på dette punkt kan gi utilsiktede fortolkningsvirkninger med hensyn til vilkår for fradragsrett, tidfesting av fradrag m.v. Departementet har derfor ikke funnet det hensiktsmessig å benytte den tradisjonelle regnskapsrettslige sontringen mellom «utgift» og «kostnad» i skatteloven.

I stedet foreslås begrepet «kostnad» benyttet gjennomgående i lovforslaget, med ett unntak: I § 6-11 utgiftsgodtgjørelse er begrepet «utgift» benyttet. Det skyldes dels at begrepet «utgiftsgodtgjørelse» er godt innarbeidet, dels at slik godtgjørelse i de fleste tilfeller knytter seg til en betalingsforpliktelse som har oppstått i tilknytning til et inntektsserviv.

I det følgende er nevnt et utvalg av eksempler på ord og uttrykk m.v. som er benyttet gjennomgående i forslaget til ny skattelov:

- «Skattyter». Gjeldende skattelov benytter både «skattyter» og «den skattepliktige».
- «Skattlegging» er benyttet i stedet for «beskatning» («beskatning» er likevel i en viss grad brukt sammen med andre begreper - for eksempel «gevinstbeskatning»).
- «Fastsettelse» er benyttet i stedet for «ansettelse» (av inntekt m.m.).
- Forkortelse av ord er vanligvis unngått i lovtekstene, med unntak for «jf., nr., m.v.».
- Ved henvisning til andre lover er det, i samsvar med tilråding i Justisdepartementets lovteknikkhefte, i alminnelighet brukt lovens korttittel, eksempelvis skattebetalingsloven, ligningsloven, selskapsloven, folketryktdloven, osv. For lover hvor det ikke foreligger noen innarbeidet korttittel

er full tittel benyttet. Lovers årstall, dato og nummer er ikke angitt, da dette forutsettes innarbeidet i noteverket i lovsamlinger m.v.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger og forslag vedrørende lovspørsmål i ny skattelov. Komiteen viser likevel til sine merknader og forslag under kapittel 7 nedenfor, til de enkelte bestemmelsene i loven.

4. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Sammendrag

Et viktig utgangspunkt ved vurderingen av administrative og økonomiske konsekvenser av lovrevisjonen, er målsettingen om at den nye loven ikke skal medføre realitetsendringer. Dette utgangspunktet demper den administrative merbelastningen overgangen til en ny skattelov nødvendigvis må medføre.

Et annet forhold som trekker i samme retning er at lovforslaget bygger på innarbeidet skatterettslig systematikk.

For brukerne av loven - først og fremst skattyterne selv, de som bistår skattyterne (advokater, revisorer, regnskapsførere m.v.) og skatteetaten - vil det likevel representere et merarbeid å ta utgangspunkt i et nytt regelverk, med endret innbyrdes plassering av bestemmelser og endret ordlyd i bestemmelsene.

Merbelastningen ved overgangen til en ny skattelovgivning vil bli oppveiet av effektivitetsgevinster knyttet til et mer oversiktlig regelverk. Det kan forventes effektiviserings effekter blant annet ved at:

- regelverket blir lettere å finne frem i og forstå for skattyterne, de som bistår skattyterne, og for ligningsfunksjonærer og nemndmedlemmer,
- kvaliteten på ligningsarbeidet forbedres,
- bedre kvalitet på ligningsarbeidet gir større rettsikkerhet for skattyterne, og virker ressursbesparende for skattyterne og ligningsetaten gjennom færre klagesaker,
- det blir enklere for skatteetaten å informere publikum gjennom personlig veiledning og brosjyremateriell,
- et mer oversiktlig regelverk gir grunnlag for færre misforståelser i ligningsoppgaver fra skattyterne,
- opplæring av ligningsfunksjonærer blir lettere når regelverket er oversiktlig og logisk oppbygget.

Den nye skatteloven vil først og fremst gi forenklingsgevinster på lang sikt.

På kort sikt forventes et behov for opplæringstiltak i ligningsforvaltningen. Det vil også være påkrevet å endre skjemaer og veiledninger slik at paragraf-

henvisninger m.m. blir i samsvar med den nye lovteksten. Det samme gjelder for rundskriv, informasjons- og kursmaterieil o l. For skjemaer m.m. som revideres årlig vil imidlertid dette medføre beskjedne merkostnader. Ved at lovforslaget er basert på innarbeidet skatterettslig systematikk, vil det i de fleste tilfeller være tilstrekkelig å korrigere hjemmelshenvisninger, mens skjemasystematikken kan beholdes uendret. Også de økonomiske konsekvensene på dette punktet er det vanskelig å tallfeste, men lovrevisjonen forventes ikke å innebære vesentlige merkostnader på dette punktet.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets redegjørelse om administrative og økonomiske konsekvenser av lovrevisjonen til etterretning.

5. IKRAFTTREDELSE

Sammendrag

Departementet foreslår at den nye skatteloven skal tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Nye forskriftsbestemmelser som erstatter tidligere forskrifter skal som utgangspunkt få virkning fra samme tidspunkt. Departementet arbeider med sikte på at de nye forskriftsbestemmelsene vedtas tidlig i 1999, slik at det samlede regelverket er tilgjengelig for brukerne i rimelig tid før det trer i kraft.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til forslaget om ikrafttredelse med virkning fra og med inntektsåret 2000.

6. SÆRLIG OM OVERGANGSBESTEMMELSER

Sammendrag

Den nye skatteloven skal ikke medføre realitetsendringer, og den nye loven innebærer derfor i seg selv ikke noe behov for materielle overgangsordninger.

Gjeldende skattelovgivning inneholder en rekke overgangsbestemmelser. Departementet vil foreta en nærmere gjennomgang av disse, for å vurdere hvilke som skal videreføres i tilknytning til den nye skatteloven. Departementet vil legge dette frem for Stortinget som egen sak.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets redegjørelse til etterretning.

7. MERKNADER TIL FORSLAGET TIL NY SKATTELOV

Komiteen viser til kapittel 7 i proposisjonen. Komiteen slutter seg til forslagene til bestemmelser i proposisjonen med de unntak som er gjort nedenfor.

7.1 Lovforslaget § 2-1 fjerde ledd

Sammendrag

§ 2-1 fjerde ledd tilsvarer gjeldende skattelov § 17 tredje ledd. Bestemmelsen regulerer skatteplikten ved midlertidig opphold i utlandet, og gjelder ikke når vedkommende har til hensikt å bosette seg i utlandet på permanent basis. Utgangspunktet er at midlertidig opphold i utlandet ikke opphever skatteplikten til Norge, med mindre oppholdet er av en slik varighet som angitt i lovteksten, jf. første punktum.

Fireårsregelen i fjerde ledd annet punktum praktiseres slik at skatteplikten bortfaller på det tidspunkt utenlandsoppholdet har vart i fire år. Det kreves ikke at oppholdet skjer i ett enkelt land. Det er tilstrekkelig at skattyteren har oppholdt seg utenfor landets grenser sammenhengende i fire år. Kortere ferieopphold i Norge vil etter retts- og ligningspraksis ikke avbryte fireårsfristen. Derimot vil opphold i Norge, ut over hva som er alminnelig for utlendinger, medføre at tilknytningen til riket ikke anses brutt, med den følge at skatteplikten fortsatt består.

Ettårsregelen i fjerde ledd tredje punktum praktiseres slik at skatteplikten bortfaller allerede på utflytningstidspunktet, eventuelt på det senere tidspunkt skattyteren blir skattepliktig som innenlandsboende i vedkommende land. Avgjørende er hvorvidt vedkommende i prinsippet er skattepliktig som innenlandsboende i landet, ikke om hun eller han faktisk blir skattlagt der. Om personen ikke svarer skatt som følge av generelle fritaksbestemmelser, nullsatsintervaller o.l. har med andre ord ingen betydning, så lenge skattefritaket ikke følger av særregler for utlendinger.

Verken gjeldende skattelov eller utkastet til ny skattelov har bestemmelser om emigrasjon, det vil si utflytting fra Norge med sikte på varig opphold i utlandet. Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes om vedkommende etter en helhetsvurdering har brutt tilknytningen til Norge. Ved vurderingen legges det blant annet vekt på om vedkommende beholder eiendom som kan tjene som bolig i Norge, hvor familien bor og lengden og hyppigheten av opphold i Norge. Dersom det er på det rene at tilknytningen til Norge er brutt, opphører skatteplikten til Norge fra samme tidspunkt. Departementet har vurdert å innarbeide en bestemmelse om bortfall av skatteplikten ved varig utflytting (emigrasjon), men er kommet til at en slik bestemmelse vil ha liten verdi ettersom lovteksten ikke kan inneholde en oppstilling av alle relevante vurderingsmomenter.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev 11. januar 1999 fra finansministeren punkt 1 hvor det bl.a. heter:

«Forutsetningen for § 2-1 fjerde ledd er at skattyteren er bosatt i riket etter første ledd. Det vil si bl a at han ikke har emigrert fra Norge, men stadig har generell skatteplikt her på grunnlag av fortsatt skattemessig bosted. En trenger da regler om at skatteplikten bortfaller likevel ved visse utenlandsopphold (og en mer pedagogisk innledning om at midlertidige utenlandsopphold aldeles ikke fjerner norsk skatteplikt så lenge en er bosatt her). Annet og tredje punktum i fjerde ledd (fireårsregelen og ettårsregelen) er slike bortfallsbestemmelser. Det er selvsagt at disse bestemmelsene ikke gjelder ved emigrasjon, idet skatteplikten til Norge etter bosted da bortfaller på emigrasjonstidspunktet, uten noen ett- eller fireårsfrist. Til gjengjeld er vilkårene for emigrasjon ganske strenge, bl a ved at det ikke er tilstrekkelig at skattyteren er tatt opp til beskatning i vedkommende uteland som bosatt der.

Fireårs- og ettårsregelen har også den funksjon at en oftest ikke behøver å ta standpunkt til det mer kompliserte emigrasjonstemaet når skattefritak følger allerede av en av disse bortfallsreglene. Dette gjelder selv om fireårs- og ettårsregelen teknisk sett bare fjerner skatteplikten til tross for fortsatt norsk bosettelse, men emigrasjon fjerner selve den norske skattemessige bosettelse og dermed den skatteplikt som har fulgt av bosettelsen.

Fireårsregelen og ettårsregelen er språklig knyttet til begrepet opphold i utlandet i ulike varianter. Allerede dette indikerer at en ikke har med emigrasjon å gjøre. Emigrering innebærer ikke bare opphold i utlandet, men varig bosettelse der og avvikling av den forutgående norske bosettelse. (...)

Ulempen ved den gjeldende utforming av skatteloven § 17 tredje ledd er dels at den viktige fireårsregelen fremtrer som et vilkår i en bisetning, dels at begrepet midlertidig opphold knyttes spesielt til de lengste fraværene (som de fleste ville anses ganske langvarige i mer alminnelig forstand). Derfor bør en ha et eget punktum for hovedprinsippet om at midlertidig opphold ikke opphever skatteplikten, hvoretter fireårsregelen og ettårsregelen gjengis i hvert sitt punktum.

For å tydeliggjøre at § 2-1 fjerde ledd ikke gjelder emigrasjonstilfellene kan følgende alternative utforming tenkes:

«Når en person er bosatt i riket etter første ledd, gjelder skatteplikten selv om personen har midlertidig opphold i utlandet. Skatteplikten opphører likevel når et utenlandsopphold har vart i minst fire år. Har oppholdet vart i minst ett år og medfører skatteplikt som innenlandsboende i oppholdsstaten, bortfaller skatteplikten her fra det tidspunkt slik utenlandsk skatteplikt godtgjøres å inntre.»

Departementet vil etter omstendighetene anbefale en slik justering av ordlyden. Språklig sett er det også en forbedring å bruke uttrykket «person/personen» istedenfor «vedkommende».

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 2-1 fjerde ledd skal lyde:

(4) Når en person er bosatt i riket etter første ledd, gjelder skatteplikten selv om personen har midlertidig opphold i utlandet. Skatteplikten opphører likevel når et utenlandsopphold har vart i minst fire år. Har oppholdet vart i minst ett år og medfører skatteplikt som innenlandsboende i oppholdsstaten, bortfaller skatteplikten her fra det tidspunkt slik utenlandsk skatteplikt godtgjøres å inntre.»

7.2 Lovforslaget § 2-1 sjette ledd

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 9.2 hvor det heter:

«Lovforslaget § 2-1 sjette ledd første punktum tilsvarende lov 18. juli 1958 nr. 1 om utenriksstjenesten § 17 annet ledd annet punktum. Denne bestemmelsen regulerer skattemessig bosted for utsendte utenriksstjenestemenn. Etter samme lov § 18 skal bestemmelsen i § 17 gjelde tilsvarende for regulativlønnede kontorfunksjonærer. Ved at bestemmelsen om skattemessig bosted for utsendte utenriksstjenestemenn i § 17 annet ledd nå blir flyttet fra utenriksstjenesteloven til skatteloven, vil henvisningen fra lovens § 18 til § 17 ikke lenger omfatte denne bestemmelsen om skattemessig bosted. Det er nødvendig med en egen presisering i skatteloven om at bestemmelsen om skattemessig bosted for utsendte utenriksstjenestemenn også gjelder for regulativlønnede kontorfunksjonærer. Ved en inkurie inneholder ikke forslaget til ny skattelov noen slik presisering. Departementet ber komiteen overveie at følgende tilføyelse (understrekning) blir gjort i lovforslaget § 2-1 sjette ledd første punktum:

«Utsendt utenriksstjenestemann som oppholder seg utenlands i norsk statstjeneste, og regulativlønnet kontorfunksjonær ved utenriksstasjon, anses som bosatt i utlandet.»

Komiteen fremmer følgende forslag

«§ 2-1 sjette ledd første punktum skal lyde:

Utsendt utenriksstjenestemann som oppholder seg utenlands i norsk statstjeneste, og regulativlønnet kontorfunksjonær ved utenriksstasjon, anses som bosatt i utlandet.»

7.3 Lovforslaget § 2-32 tredje ledd

Sammendrag

§ 2-32 annet ledd tilsvarende avgrensningen av skattefritaket for institusjoner eller organisasjoner som ikke har erverv til formål i gjeldende skattelov § 26 første ledd k annet avsnitt første, fjerde og femte punktum.

Tredje ledd tilsvarende gjeldende skattelov § 26 første ledd k annet avsnitt tredje punktum om realisasjon av driftsmiddel fra institusjon som har skatteplikt etter annet ledd.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev 11. januar 1999 fra finansministeren punkt 2 hvor det bl.a. heter:

«Departementet er enig i at begrepet gevinst kan beholdes istedenfor begrepet vederlag i denne bestemmelsen, men vil knytte noen merknader til temaet.

Departementet valgte begrepet vederlag fordi det er en objektiv kjent størrelse i en salgssituasjon m.v., mens begrepet gevinst er en beregnet nettostørrelse (vederlaget minus inngangsverdien). Skattefrie institusjoner med skattepliktig utleieeiendom vil ofte ha en saldføring av eiendommen, og dermed en lett konstaterbar inngangsverdi. Men dette kan ikke legges til grunn i alle tilfeller, nettopp fordi institusjonen ikke er generelt skatte- og regnskapspliktig, og fordi perioden med skattepliktig drift og realisasjon av eiendommen kan være kortere enn samlet eiertid. I en del tilfeller dreier det seg om eiendom som har vært brukt kombinert i eierforeningens ideelle, skattefrie sammenheng og i skattepliktig delutleie m.v. I slike tilfeller kan det være praktisk enklest å lovteksten nøyer seg med begrepene vederlag og faktiske, skattemessige avskrivninger som basis for beregning av den skattepliktige realisasjonsinntekten. Noe vesentlig moment er dette likevel ikke.

I de vanlige gevinstsituasjonene er det ingen forskjell på om det er begrepet gevinst eller begrepet vederlag som nyttes. Skatteplikten vil i alle fall bli begrenset til det beløp som faktisk er avskrevet på den realiserede eiendom, og det er hensikten med bestemmelsen. I enkelte salgssituasjoner kan det imidlertid forekomme at det blir vederlag uten gevinst, evt med tap i stedet. Da er det ikke meningen at tidligere avskrivninger skal tas til inntekt igjen. Dette blir tydeligst hvis en beholder begrepet gevinst i loven.

Departementet legger størst vekt på det sistnevnte, og anbefaler derfor at ordet gevinst erstatter ordet vederlag i forslaget til § 2-32 tredje ledd.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Begrepet «vederlag» i lovforslaget § 2-32 tredje ledd skiftes ut med begrepet «gevinst».»

7.4 Lovforslaget § 2-33 - overskrift

Komiteen går inn for at overskriften i § 2-33 endres fra «Begrensning av skatteplikt for visse bo, bygdeallmenning m.v.» til «Begrensning av skatteplikt for visse bo m.v.». Overskriften blir da mer dekkende i forhold til innholdet i bestemmelsen.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Overskriften til § 2-33 skal lyde:

§ 2-33 Begrensning av skatteplikt for visse bo m.v.»

7.5 Lovforslaget § 3-1 sjette ledd

Sammendrag

§ 3-1 sjette ledd tilsvarende § 2 i forskrift av 29. september 1978 nr. 1 om skattemessig bosted. De-

partementet har funnet det hensiktsmessig å innarbeide denne bestemmelsen i loven, da den har stor betydning i praksis.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at reservasjonen «i alminnelighet» som er brukt i lovteksten, ikke kan leses ut av gjeldende forskriftstekst. Komiteen foreslår at ordene «i alminnelighet» fjernes i § 3-1 sjette ledd (både i første og annet punktum i bestemmelsen).

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 3-1 sjette ledd skal ordene «i alminnelighet» utgå både i første og annet punktum.»

7.6 Lovforslaget § 3-3 tredje ledd bokstav a

Sammendrag

§ 3-3 tredje ledd viderefører gjeldende skattelov § 18 åttende ledd om stedbunden skattlegging ved realisasjon av fast eiendom, og av visse ytelser m.v. med tilknytning til fast eiendom.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at hovedregelen etter gjeldende rett er at også stiftelse og salg av rettigheter er underlagt stedbunden beskatning, og foreslår at dette skal komme direkte til uttrykk i lovteksten.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 3-3 tredje ledd bokstav a skal lyde:

a. gevinst ved realisasjon av fast eiendom og rettigheter knyttet til fast eiendom.»

7.7 Lovforslaget § 5-10 bokstav c - erstatning for arbeidsinntekt

Sammendrag

Etter § 5-10 bokstav c omfatter arbeidsinntektsbegrepet erstatning for arbeidsinntekt, herunder visse ytelser som tilstås med hjemmel i folketrygdloven. Oppregningen av ytelser i bestemmelsen er ikke ment å være uttømmende. Bokstav c har ikke noe direkte motstykke i gjeldende skattelov, men løsningen er sikker rett som kan utledes av skatteloven § 42 første ledd første punktum, fjerde ledd tredje punktum og § 55 første ledd nr. 2.

En del ytelser som kan komme til erstatning for arbeidsinntekt er fritatt for skattlegging:

Etter skatteloven § 42 tredje ledd n fjerde strekpunkt er erstatning for varig og betydelig skade av medisinsk art (menerstatning) i henhold til skadeserstatningsloven § 3-2 og erstatning (oppreisning) for skade av ikke økonomisk art etter samme lovs §§ 3-5 og 3-6 skattefrie. I lovutkastet er denne bestemmelsen inntatt i § 5-15 første ledd h nr. 1. Denne bestemmel-

sen er utslag av et hovedprinsipp i norsk skatterett om at erstatning for tap av selve ervervsevnen ikke skal utløse skattlegging.

Dette gjelder også skattefrihet for

- menerstatning for yrkesskade etter folketrygdloven § 13-17 skattefrie, jf. utkastet § 5-15 første ledd h nr. 2 som tilsvarer skatteloven § 42 tredje ledd c første avsnitt siste strekpunkt,
- dagpenger som utbetales i privat syke- og ulykkesforsikring med inntil 20 kroner pr. dag, jf. utkastet § 5-15 første ledd j nr. 4 som tilsvarer skatteloven § 42 tredje ledd b.

For øvrig er det et hovedprinsipp at erstatningen skattemessig skal stå i samme stilling som de fordelene den skal erstatte. Som skattepliktig inntekt regnes erstatning for tap i erverv frem til tidspunkt for erstatningsutmålingen og for et nærmere avgrenset fremtidig tidsrom.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 6 hvor det bl.a. heter:

«Lovforslaget § 5-10 bokstav c er ikke ment å endre det forhold at erstatning for varig tap i fremtidig arbeid er skattefrie, når erstatningen utbetales som et engangsbeløp. Lovforslaget er basert på at skattefritaket for erstatning for varig tap i fremtidig arbeid er et utslag av den ulovfestede hovedregelen om skattefritak for erstatning for bortfall av selve ervervsevnen. At erstatning for bortfall av selve ervervsevnen ikke er skattepliktig, er presisert på side 51 i proposisjonen.

For å redusere faren for misforståelser med hensyn til skattefritaket for erstatning for varig tap av ervervsevnen utbetalt som engangsbeløp, kan man i lovforslaget § 5-10 bokstav c i stedet for formuleringen «erstatning for arbeidsinntekt» benytte formuleringen «ytelser som trer i stedet for arbeidsinntekt». Ved at ordet «erstatning» da ikke blir brukt i lovteksten, blir det mindre fare for utilsiktede tolkninger i forhold til regelen om skattefritak for visse erstatninger. Departementet anbefaler at en slik endring gjøres.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 5-10 bokstav c skal i innledningen ha følgende ordlyd:

c. ytelser som trer i stedet for arbeidsinntekt, herunder»

7.8 Lovforslaget § 5-12 tredje og fjerde ledd - språklige merknader

Sammendrag

§ 5-12 tredje ledd regulerer skattlegging av kost og losji (hybel eller lignende) og bruk av arbeidsgivers bolig. Bestemmelsen bygger på gjeldende skattelov § 80 første ledd. Bestemmelsen fastslår at kost og losji regnes som inntekt med den verdien som er fastsatt ved beregning av forskuddstrekket, jf. skattebeta-

lingsloven § 6 nr. 2. Til grunn for forskuddstrekket legges standardiserte satser for kost og losji, jf. forskrift av 21. juni 1993 om forskuddstrekk i naturalytelser og verdsettelse av naturalytelser ved forskuddstrekket, gitt med hjemmel i skattebetalingsloven § 6 nr. 2.

Fjerde ledd om skattlegging av rentefordel ved rimelig lån i arbeidsforhold tilsvarende gjeldende skattelov § 42 c annet ledd og Finansdepartementets forskrift av 15. mars 1988. Nest siste punktum i fjerde ledd unntar rentefordel ved visse mindre lån fra skattlegging, og tilsvarende § 4 i forskrift av 2. september 1977 om skattefritak for visse naturalytelser m.v. Fra et rent systematisk synspunkt hører sistnevnte bestemmelse hjemme i § 5-15 om skattefri arbeidsinntekt. Det vil imidlertid etter departementets syn være uheldig om bestemmelsen blir løsrevet fra sin saklige sammenheng i § 5-12.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 5-12 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved helt eller delvis fri kost og losji settes for delen til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 6 nr. 2.»

Komiteen fremmer videre følgende forslag:

«Begrepet «Rentefordel» i lovforslaget § 5-12 fjerde ledd endres til «Fordel.»»

7.9 Lovforslaget § 5-13 første ledd - språklige merknader

Sammendrag

Bestemmelsen om skattlegging av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil tilsvarende skatteloven § 42 c første ledd og forskrift av 23. april 1987 § 1 annet ledd.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 5-13 første ledd skal begrepet «vunnet» utgå.»

7.10 Lovforslaget § 5-14 - språklige merknader

Sammendrag

Første ledd regulerer beregning av skattepliktig fordel ved ansattes kjøp av aksjer i arbeidsgiverselskapet til underkurs. Gjeldende bestemmelse står i forskrift av 2. september 1977 om skattefritak for visse naturalytelser m.v. § 3 første, tredje og fjerde ledd. Reglene gir en viss skattelempning, og departementet

har overveid om disse reglene derfor burde vært tatt inn i § 5-15 som inneholder reglene om skattefrie arbeidsinntekter. Imidlertid gjelder reglene beregning av den skattepliktige fordel ved aksjekjøp til underpris, og hører derfor systematisk hjemme blant bestemmelsene om skattepliktige ytelser. I lovteksten er det presisert at maksimalgrensen for skattefritak på 1 000 kroner gjelder for det enkelte inntektsår. Denne presiseringen fremgår ikke av gjeldende forskriftstekst, men er sikker rett.

Etter annet ledd skal reglene i første ledd også omfatte grunnfondsbevis. Dette er i overensstemmelse med § 3 femte ledd i forskrift av 2. september 1977.

I tredje ledd er det tatt inn regler om skattepliktig fordel vunnet ved opsjoner i arbeidsforhold. Disse reglene står nå i skatteloven § 42 trettende og fjortende ledd. Ordlyden i utkastet er i det vesentligste identisk med ordlyden i gjeldende bestemmelse.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

- «Ordet «vunnet» utelates i lovforslaget § 5-14 første ledd første punktum og i tredje ledd første og annet punktum.
- I lovforslaget § 5-14 tredje ledd b første punktum utgår formuleringen «vunnet ved slik rett.»»

7.11 Lovforslaget § 5-20 nytt tredje ledd - vederlagsfri bruk av andres eiendeler

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 9.1 hvor det heter:

«Gjeldende skattelov § 42 fjerde ledd tredje punktum bestemmer at som inntekt anses blant annet «vederlagsfri benyttelse av andres rørlige eller urørlige gods». Bestemmelsen har hovedsakelig betydning ved vederlagsfri bruk av andres faste eiendommer. Ved en inkurie er denne bestemmelsen ikke videreført i lovforslaget i Ot.prp. nr. 86 (1997-98).

Departementet foreslår at en tilsvarende bestemmelse blir tilføyet i lovforslaget. Bestemmelsen er hjemmel for å skattlegge avkastning av andre skattyteres kapital, og bør derfor etter departementets skjønn plasseres blant bestemmelsene om kapitalinntekter (selv om bestemmelsene om kapitalinntekter ellers regulerer avkastning m.v. av skattyterens egen kapital).

Departementet ber komiteen overveie å foreslå at følgende bestemmelse føyes til i lovforslaget § 5-20 Fordel vunnet ved kapital, som nytt tredje ledd:

«(3) Som skattepliktig inntekt anses vederlagsfri bruk av andres eiendeler.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 5-20 gjøres følgende tilføyelse som nytt tredje ledd:

(3) Som skattepliktig inntekt anses vederlagsfri bruk av andres eiendeler.»

7.12 Lovforslaget § 6-2 Tap

Sammendrag

Første ledd bokstav a i § 6-2 er hjemmel for fradrag for tap ved realisasjon utenfor virksomhet. Bestemmelsen tilsvarende deler av gjeldende skattelov § 45 første ledd første punktum. Bestemmelsen må ses i sammenheng med hjemmelen for skattlegging av kapitalgevinster i § 5-1 annet ledd i utkastet.

Første ledd bokstav b er hjemmel for fradrag for tap ved realisasjon og annet tap i virksomhet. Bestemmelsen tilsvarende gjeldende skattelov § 44 første ledd d. På samme måte som i gjeldende skattelov nevner bestemmelsen uttrykkelig at det gis fradrag for endelig konstatert tap på kundefordringer. Med hensyn til slike tap må bestemmelsen ses i sammenheng med utkastet § 14-5 fjerde ledd som gir en begrenset rett til nedskrivning på grunn av forventet tap på kundefordringer. Er § 14-5 fjerde ledd anvendt, vil retten til fradrag etter § 6-2 gjelde den nedskrevne kundefordringen.

Fradragsretten etter skatteloven § 44 første ledd d gjelder under forutsetning av at fradraget «ikke allerede måtte være tatt i betraktning under foranstående a, b og c» (fradragsrett for henholdsvis driftskostnader, kostnader til vedlikehold m.v. og avskrivning). Det er ansett unødvendig å ta med en slik presisering i § 6-2 fordi det må anses som et grunnleggende prinsipp at det ikke gis fradrag to ganger for samme kostnad ved inntektsligninger.

Bestemmelsen i annet ledd har ingen selvstendig rettslig betydning, men anses hensiktsmessig på grunn av den nære sammenhengen mellom § 6-2 og de utfyllende bestemmelsene om tapsfradrag i kapittel 9. Tap i virksomhet vil være fradragsberettiget hvis ikke annet er bestemt. For øvrig er utgangspunktet at tap er fradragsberettiget i samme utstrekning som en tilsvarende gevinst ville ha vært skattepliktig (symmetriprinsippet). Symmetriprinsippet kommer direkte til uttrykk i utkastet § 9-4. Utenfor virksomhet gjelder det vesentlige unntak fra skatteplikten for realisasjonsgevinster, jf. § 9-3, og dermed tilsvarende innskrenkninger i fradragsretten for tap.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det etter første ledd i § 6-2 i lovforslaget synes å være vid fradragsrett for tap, mens annet ledd henviser til de vesentlige innskrenkninger i fradragsretten som følger av kapittel 9. Det har vært reist spørsmål om disse innskrenkningene bør komme til uttrykk lenger fram i bestemmelsen.

Komiteen viser til brev 8. januar 1999 fra finansministeren punkt 3.1 hvor det bl.a. heter:

«Departementet viser først til at forslaget til § 6-2 gjelder den alminnelige og kortfattede hovedbestemmelsen om tapsfradrag i kapittel 6 om fradrag i inntekten. Plasseringen er i kapitlets første del under overskriften *Fellesregler for fradrag*. Den samlede re-

gulering av tapsfradrag er atskillig mer omfattende, bl a gjennom realisasjonsreglene i kapittel 9. En bør fastholde det kortfattede preg over hovedbestemmelsen i § 6-2. Men departementet er enig i at sammenhengen mellom denne bestemmelsen og kap 9 bør være meget tydelig. Viktige og praktiske innskrenkninger i retten til tapsfradrag følger av kap 9 som følge av symmetriprinsippet i § 9-4.

I proposisjonen har en valgt å vise denne sammenhengen samlet i § 6-2 annet ledd. Kapittel 9 gjelder nemlig ikke bare for realisasjon utenfor virksomhet, men også for realisasjon i virksomhet så langt kapitlet rekker. Et eksempel på realisasjon av landbruks eiendom, hvor regelen om skattefritak for gevinst etter 10 års eiertid slår ut i tilsvarende avgrensning av fradragsrett for tap på denne type næringseiendom.

I og for seg står første og annet ledd i § 6-2 så nær hverandre at sammenhengen dermed burde være tydelig nok. Departementet kan ikke se noe stort behov for innarbeiding av annet ledd i første ledd i stedet. Dersom en i stedet valgte en slik innarbeiding, kan § 6-2 utformes slik:

«§ 6-2 Tap

(1) *Det gis fradrag for tap ved realisasjon av formuesobjekt i og utenfor virksomhet, etter de nærmere regler og med de begrensninger som følger av kapittel 9.*

(2) *Det gis også fradrag for annet tap i virksomhet, herunder endelig konstatert tap på utestående fordring. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.»*

Departementet ser at denne utformingen kan ha et visst pedagogisk fortrinn, og vil etter omstendighetene anbefale at komiteen overveier denne løsning fremfor proposisjonens.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 Tap

(1) *Det gis fradrag for tap ved realisasjon av formuesobjekt i og utenfor virksomhet, etter de nærmere regler og med de begrensninger som følger av kapittel 9.*

(2) *Det gis også fradrag for annet tap i virksomhet, herunder endelig konstatert tap på utestående fordring. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.»*

7.13 Lovforslaget § 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v.

Sammendrag

Bestemmelsen i § 6-81 tilsvarende gjeldende skattelov § 77 nr. 1, 2, 3 og 6 og dekker de bestemmelsene om særfradrag for alder og uførhet m.v. som bygger på faste kriterier (alder, dokumentert 2/3 uførhet eller mottatt rehabiliteringspenger, stønad eller uførepensjon). Resten av skatteloven § 77 er fordelt mellom bestemmelsen om særfradrag for lettere nedsatt ervervsevne i § 6-82, bestemmelsen om særfradrag for

usedvanlig store sykdomskostnader i § 6-83 og bestemmelsen om kombinasjon av særfradrag i § 6-84.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det også i § 6-81 annet ledd bør presiseres at særfradraget gis i alminnelig inntekt, slik som det er gjort i de andre bestemmelsene om særfradrag. I § 6-81 annet ledd bør det derfor i stedet for «særfradrag i inntekten» stå «særfradrag i alminnelig inntekt».

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 6-81 annet ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønning etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 470 kroner pr. påbegynt måned.»

7.14 Lovforslaget § 8-2 annet ledd bokstav c

Sammendrag

Utkastet § 8-2 erstatter deler av skatteloven § 48. Gjeldende skattelov § 48 inneholder også bestemmelser om tidfesting, og tidfestingsbestemmelsene i § 48 er tatt inn i utkastet § 14-81.

Første ledd tilsvarende skatteloven § 48 første ledd siste punktum. Begrepet «bidrag» i gjeldende lovtekst er erstattet med «tilskudd» uten at det derved er tilsiktet noen realitetsendring.

Annet ledd erstatter gjeldende skattelov § 48 annet ledd, som inneholder særregler om skattlegging ved utbetaling av skogavgiftsmidler.

I annet ledd bokstav a er det presisert at de forskjellige satsintervallene for skattlegging av frigitte skogavgiftsmidler gjelder i forhold til størrelsen på utbetalinger innenfor hvert enkelt kalenderår. Gjeldende lovtekst inneholder ikke noen tilsvarende presisering, men prinsippet er sikker rett, jf. blant annet Skattedirektoratets melding Sk nr. 1/1984.

Tredje ledd tilsvarende gjeldende skattelov § 48 sjettede ledd om inntekt av skog som er kjøpt til uthogst.

Fjerde ledd tilsvarende gjeldende skattelov § 48 tredje ledd, som gir rett til direkte fradrag for kostnader til skogkultur og til anlegg av skogsveier.

Femte ledd tilsvarende gjeldende skattelov § 48 fjerde ledd.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev 8. januar 1999 fra finansministeren punkt 4.4 hvor det framgår at det ikke er behov for bestemmelsen i lovforslaget § 8-2 annet ledd bokstav c.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Lovforslaget § 8-2 annet ledd bokstav c utgår, dvs. at forslaget til bokstav d (forskriftsfullmakten) blir bokstav c.»

7.15 Lovforslaget § 9-3 syvende ledd - henvisning

Sammendrag

Bestemmelsen i § 9-3 i lovutkastet tilsvarende bestemmelsen om skattefritak for realisasjonsgevinster i gjeldende skattelov § 43 annet og tredje ledd. Bestemmelsen i gjeldende skattelov § 43 fjerde ledd om valutagevinster utenfor virksomhet er foreslått tatt inn som § 9-9 i lovutkastet.

Første ledd bokstav c tilsvarende gjeldende skattelov § 43 annet ledd bokstav b. Etter gjeldende bestemmelse er gevinst ved realisasjon av «muntlige fordringer og andre fordringer enn mengdegjeldsbrev og rettigheter til mengdegjeldsbrev» unntatt fra skatteplikt. Ordlyden i bokstav c nr. 1 og 2 er noe endret i forhold til gjeldende skattelov på dette punkt, men dette innebærer ingen realitetsendring. Selv om det ikke fremgår direkte av gjeldende skattelov § 43 annet ledd bokstav b, er gevinst ved realisasjon av mengdegjeldsbrev unntatt fra skatteplikt hvis disse er ervervet før 10. mai 1990, jf. lov av 20. juli 1991 nr. 54 kapittel V første ledd. Departementet har funnet det hensiktsmessig å innarbeide denne presiseringen i lovteksten.

Også i andre sammenhenger er ordlyden i utkastet noe endret i forhold til ordlyden i gjeldende bestemmelse, uten at det derved er tilsiktet realitetsendringer.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at lovforslaget § 9-3 syvende ledd presiserer at første til sjette ledd i bestemmelsen ikke gjelder gevinst ved salg av tomt med mer. Komiteen viser videre til at første ledd etter sitt innhold ikke vil kunne ha noen betydning ved tomtsalg med mer, og foreslår derfor at det i stedet henvises til annet til sjette ledd.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Henvisningen i lovforslaget § 9-3 syvende ledd endres fra «første til sjette ledd» til «annet til sjette ledd».»

7.16 Lovforslaget § 10-5 tredje ledd - korreksjonsinntekt

Sammendrag

Bestemmelsene i §§ 10-1 til 10-6 om skattlegging av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper m.v. tilsvarende selskapsskatteloven kapittel 1, med følgende unntak:

- Selskapsskatteloven § 1-2 om formuesbeskatning er plassert i §§ 2-36 første til tredje ledd og 4-2 første ledd bokstav i lovutkastet.
- Selskapsskatteloven § 1-6 om korreksjonsinntekt har fått en noe endret ordlyd, i bestemmelsens nr.

6. I den tilsvarende bestemmelsen i § 10-5 sjette ledd i lovutkastet er det presisert at fradragsretten for korreksjonsinntekt ikke bare gjelder neste år, men senere år. Bestemmelsen praktiseres i dag slik at fradragsretten gjelder senere år, jf. Lignings-ABC 1997 side 69, og innebærer derfor ingen realitetsendring.
- Selskapsskatteloven §§ 1-7 til 1-9 om fradrag i skatt ved skattlegging av utbytte m.v. fra utenlandsk selskap er plassert i kapittel 16 om fradrag i skatt og refusjon, jf. § 16-30.

Komiteens merknader

Komiteen viser til brev 11. januar 1999 fra finansministeren punkt 14 hvor det bl.a. heter:

«Lovutkastet § 10-5 tredje ledd c har samme ordlyd som gjeldende selskapsskattelov § 1-6 nr. 1 c. På samme måte som i gjeldende selskapsskattelov brukes begrepet «innbetalt aksjekapital» uten nærmere presiseringer. I andre sammenhenger i paragrafen er begrepet «innbetalt aksjekapital» supplert med presiseringen «herunder overkurs». (...) At også overkursen skal medregnes i denne sammenheng er lagt til grunn i ligningsmyndighetenes praktisering av bestemmelsen, og fremgår av Lignings-ABC 1997 side 66.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 10-5 tredje ledd c gjøres tilføyelsen «, herunder overkurs,» etter ordene «innbetalt aksjekapital.»»

7.17 Lovforslaget § 10-10 første ledd - skrivefeil

Sammendrag

Bestemmelsene i §§ 10-10 til 10-13 om skattlegging av utbytte tilsvare selskapsskatteloven kapittel 3, med følgende unntak:

I bestemmelsen om skatteplikt for utbytte i § 10-11 i utkastet er det henvisning til bestemmelsene om kapitalinntekter og virksomhetsinntekter i lovutkastet, henholdsvis §§ 5-20 og 5-30. Den gjeldende bestemmelsen i selskapsskatteloven § 3-2 inneholder ingen tilsvarende henvisning. Henvisningen er tatt inn for å klargjøre at det er bestemmelsene i lovens kapittel 6 som er hovedhjemmel for å skattlegge utbytte.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Henvisningen til § 11-13 i lovforslaget § 10-10 første ledd rettes til § 10-13.»

7.18 Lovforslaget § 10-70 - overskrift

Komiteen går inn for at paragrafoverskriften til § 10-70 endres fra «Forskriftsfullmakt» til «For-

skrift». Overskriften til denne bestemmelsen vil da bli i samsvar med overskriftene til andre fullmaktshjemler i lovforslaget.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Overskriften til § 10-70 skal lyde:

§ 10-70 Forskrift»

7.19 Lovforslaget § 12-15 annet ledd

Teksten i lovforslaget § 12-15 blir etter komiteens skjønn mer leservennlig dersom innledningen i bestemmelsens annet ledd endres fra «Lønnsfradraget» til «Det samlede lønnsfradraget».

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Innledningen til lovforslaget § 12-15 annet ledd skal lyde:

«Det samlede lønnsfradraget.»»

7.20 Lovforslaget § 14-5 fjerde og femte ledd - skrivefeil

Sammendrag

§ 14-5 fjerde ledd bokstav a tilsvare bestemmelsen om fordringer i gjeldende skattelov § 50 annet ledd bokstav a annet avsnitt første punktum.

Fjerde ledd bokstav b tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a fjerde avsnitt første punktum.

Fjerde ledd bokstav c tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a fjerde avsnitt tredje punktum.

Fjerde ledd bokstav d tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a femte avsnitt første punktum.

Fjerde ledd bokstav e tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a sjette avsnitt.

Fjerde ledd bokstav f tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a syvende avsnitt første punktum.

Fjerde ledd bokstav g tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a syvende avsnitt annet punktum.

Fjerde ledd bokstav h tilsvare skatteloven § 50 annet ledd bokstav a femte avsnitt andre punktum og åttende avsnitt.

Femte ledd tilsvare skatteloven § 50 fjerde ledd. Definisjonen av langsiktig valutapost i femte ledd er tatt inn fra forskrift av 29. januar 1993 nr. 52.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Henvisningen i lovforslaget § 14-5 fjerde ledd bokstav g rettes til bokstav f og ikke e. Henvisningen i lovforslaget § 14-5 fjerde ledd bokstav h rettes til bokstav d og ikke c. I lovforslaget § 14-5 femte ledd a nr. 2 skal «den laveste av kursene» erstattes med «den høyeste av kursene.»»

7.21 Lovforslaget § 14-42 annet ledd bokstav a

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 9.7 hvor det heter:

«Ved en inkurie er forskriftskompetansen etter lovforslaget § 14-42 annet ledd bokstav a lagt til «Kongen» og ikke til «departementet» som i øvrige fullmaktsbestemmelser i lovforslaget. Dette bør rettes.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 14-42 annet ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Fradrag skal likevel ikke gjøres for tilskudd til investering i distriktene etter forskrift gitt av departementet.»

7.22 Lovforslaget § 14-66 - overskrift

Komiteen går inn for at paragrafoverskriften til § 14-66 endres fra «Forskriftshjemmel» til «Forskrift». Overskriften til denne bestemmelsen vil da bli i samsvar med overskriftene til andre fullmaktshjemler i lovforslaget.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Overskriften til § 14-66 skal lyde:

§ 14-66 Forskrift»

7.23 Lovforslaget § 16-30 sjette ledd - henvisning

Sammendrag

Bestemmelsene i §§ 16-30 til 16-33 er en videreføring av selskapsskatteloven §§ 1-7 til 1-9 om rett til skattefradrag ved skattlegging av utbytte m.v. fra utenlandsk datterselskap.

Komiteens merknader

Komiteen mener det vil være bedre om lovforslaget § 16-30 sjette ledd annet punktum henviser til femte ledd i stedet for til annet ledd.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Ordet «annet» i lovforslaget § 16-30 sjette ledd andre punktum erstattes med «femte.»»

7.24 Lovforslaget § 16-30 nytt niende ledd

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 9.8 hvor det heter:

«Lovforslaget § 16-30 tilsvarer selskapsskatteloven § 1-7. Til selskapsskatteloven § 1-7 er det gitt utfyllende forskrift med hjemmel i den generelle fullmaktsbestemmelsen i selskapsskatteloven § 9-2, jf. forskrift av 22. desember 1997 om dokumentasjonsplikt ved krav om fradrag i norsk skatt for skatt betalt av utenlandsk datterselskap m.v. Kapittel 10 i lovforslaget inneholder en fullmaktsbestemmelse som svarer til selskapsskatteloven § 9-2, jf. lovforslaget § 10-

70. Lovforslaget § 10-70 gir imidlertid bare hjemmel for utfyllende forskrifter til lovforslaget kapittel 10, og ikke for bestemmelser i andre kapitler. For at departementets forskriftskompetanse etter gjeldende lovgivning ikke skal innskrenkes, må det gis en egen tilsvarende fullmaktsbestemmelse i tilknytning til lovforslaget § 16-30. Dette er nødvendig for å kunne videreføre de utfyllende reglene til selskapsskatteloven § 1-7 som er gitt i forskrift. Departementet ber komiteen overveie å foreslå følgende fullmaktsbestemmelse som nytt niende ledd i lovforslaget § 16-30:

«(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 16-30 gjøres følgende tilføyelse som nytt niende ledd:

(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.»

7.25 Lovforslaget § 18-6 første og femte ledd - ordlyd m.v.

Sammendrag

I § 18-6 er det gitt særskilte avskrivningsregler for driftsmidler som benyttes i kraftproduksjon. Utgangspunktet i skatteloven er at avskrivbare driftsmidler skal saldoavskrives, mens avskrivbare driftsmidler som er omfattet av § 18-6 skal avskrives lineært. Reglene i § 18-6 viderefører gjeldende skattelov § 44 A-11. Det er gjort enkelte språklige justeringer uten at det er tilsiktet noen realitetsendring.

Komiteens merknader

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lovforslaget § 18-6 første ledd bokstav a rettes avskrivningssatsen til 1,5 pst.»

Komiteen fremmer videre følgende forslag:

«§ 18-6 femte ledd skal lyde:

(5) Ved realisasjon av driftsmidler som nevnt i første ledd, gjelder tilsvarende bestemmelser som for driftsmidler som nevnt i § 14-41 første ledd e-h, jf. § 14-44.»

7.26 Skattebetalingsloven § 48 a - nytt tredje ledd

Komiteen viser til brev av 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 9.9 hvor det heter:

«Ved en inkurie er gjeldende skattelov § 32 femte ledd om betydningen av proklama for skattekrav ikke kommet med i lovforslaget. Bestemmelsen regulerer skattemyndighetenes adgang til å kreve inn utestående krav fra bo, og bør etter departementets vurdering plasseres i skattebetalingsloven. Departementet ber komiteen overveie å foreslå følgende bestemmelse som nytt tredje ledd i skattebetalingsloven § 48 a:

«Proklama som utstedes i bo er uten innflytelse på skattekrav etter denne lov».

Komiteen fremmer følgende forslag:

«I lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt gjøres følgende endring:

§ 48 a nytt tredje ledd skal lyde:

Proklama som utstedes i bo er uten innflytelse på skattekrav etter denne lov.»

7.27 Redaksjonelle bemerkninger

Komiteen viser til brev 29. januar 1999 fra finansministeren punkt 8 om redaksjonelle korreksjoner og fremmer følgende forslag:

- «Henvisningen i lovforslaget § 1-3 bokstav c til «lov av 21. november 1952 om betaling og innkreving av skatt» endres slik at det i stedet henvises til «skattebetalingsloven».
- Leddnummer (1) tilføyes i lovforslaget § 6-90.
- Det gjøres følgende endringer i innrykk:
 - Teksten i lovforslaget § 10-34 tredje ledd etter bokstav e skal ikke ha tabulatorinnrykk i første linje.
 - Teksten i lovforslaget § 16-20 første ledd etter bokstav b skal ikke være innrykket.
 - Teksten i lovforslaget § 17-1 annet ledd etter bokstav d skal ikke være innrykket.»

Komiteen viser videre til brev 8. februar 1999 fra finansministeren punktene 3 og 5 og fremmer følgende forslag:

- «I lovforslaget § 6-12 annet ledd annet punktum skal ordet «per» erstattes med «pr.».
- I lovforslaget § 9-10 tredje ledd skal det stå bokstav b i stedet for bokstav a foran setningen «Inngangsverdien settes til premien».

8. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om å samle petroleumsskattebestemmelsene som eget kapittel i den nye skatteloven.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme sak om å samle rederiskattebestemmelsene i den nye skatteloven i et eget kapittel.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

Kapittelinndeling

Kap.

- 1 Alminnelige bestemmelser
- 2 Skattesubjektene og skattepliktens omfang
- 3 Skattested
- 4 Formue
- 5 Alminnelig inntekt - bruttoinntekter
- 6 Alminnelig inntekt - fradrag
- 7 Særregler om fastsettelse av inntekt fra egen bolig- eller fritidseiendom
- 8 Særregler om fastsettelse av inntekt i visse næringer
- 9 Særregler om fastsettelse av inntekt ved realisasjon m.v. (gevinstbeskatning og tapsfradrag)
- 10 Særregler om inntektsbeskatning av selskaper, selskapsdeltakere og samvirkeforetak
- 11 Omdanning
- 12 Personinntekt
- 13 Skjønnsfastsettelse av formue og inntekt
- 14 Tidfesting av inntekt og fradrag i inntekt
- 15 Skattesatser
- 16 Fradrag i skatt og refusjon
- 17 Skattebegrensning
- 18 Særregler ved skattlegging av kraftforetak
- 19 Ikrafttredeles- og overgangsregler. Endringer i andre lover

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 Virkeområde

- (1) Denne lov gjelder
 - a. formuesskatt til stat og kommune
 - b. inntektsskatt til stat, fylkeskommune og kommune
 - c. grunnrenteskatt til staten og naturressursskatt til fylkeskommune og kommune
 - d. tonnasje skatt til staten
- (2) Stortinget kan fastsette unntak fra denne lov for skatt til staten som nevnt i første ledd.

§ 1-2 Hvem som pålegger skatt

- (1) Kommunestyret pålegger skatt til kommunen.
- (2) Fylkestinget pålegger skatt til fylkeskommunen.
- (3) Stortinget pålegger skatt til staten.

§ 1-3 Forbud mot særinnrømmelser

Kommunestyre og fylkesting kan ikke

- a. gjøre unntak fra loven eller forskrifter gitt med hjemmel i loven,
- b. pålegge skatt for noen skattyter etter lavere eller høyere satser enn for andre,
- c. nedsette eller frafalle lovlig utlignet skatt, uten særlig hjemmel i denne lov eller i skattebetalingsloven.

§ 1-4 Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven skal ikke gjelde for behandling av saker etter denne lov.

Kapittel 2 Skattesubjektene og skattepliktens omfang

Hvem som har skatteplikt og skattepliktens omfang

§ 2-1 Person bosatt i riket

(1) Plikt til å svare skatt har enhver person som er bosatt i riket.

(2) Som bosatt i riket anses person som har tatt opphold her og har til hensikt å bli her ikke bare midlertidig. Opphold av minst seks måneders varighet anses som bosettelse fra det tidspunkt vedkommende tok opphold, selv om oppholdet er midlertidig.

(3) Plikten til å svare formuesskatt er betinget av at skattyteren bor i riket 1. januar i det år ligningen foretas.

(4) Når en person er bosatt i riket etter første ledd, gjelder skatteplikten selv om personen har midlertidig opphold i utlandet. Skatteplikten opphører likevel når et utenlandsopphold har vart i minst fire år. Har oppholdet vart i minst ett år og medfører skatteplikt som innenlandsboende i oppholdsstaten, bortfaller skatteplikten her fra det tidspunkt slik utenlandsk skatteplikt godtgjøres å inntre.

(5) Norsk sjømann anses som bosatt i riket uansett om vedkommende arbeider om bord på norsk eller utenlandsk skip, forutsatt at vedkommende ikke har tatt fast opphold i utlandet og godtgjør skatteplikt for hele hyreinntekten i oppholdsstaten.

(6) Utsendt utenriktjenestemann som oppholder seg utenlands i norsk statstjeneste, og regulativlønnet kontorfunksjonær ved utenriksstasjon, anses som bosatt i utlandet. Det samme gjelder for arbeidstaker som tjenestegjør i Atlanterhavspaktens organisasjon med fast tjenestested i utlandet.

(7) Skatteplikten gjelder all formue og inntekt her i riket og i utlandet. Skatteplikten gjelder likevel ikke formue i fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger i utlandet.

§ 2-2 Selskap m.v. hjemmehørende i riket

(1) Plikt til å svare skatt har følgende selskaper m.v. såfremt de er hjemmehørende i riket:

- a. aksjeselskap og allmennaksjeselskap,

- b. sparebank og annet selveiende finansieringsforetak,
- c. gjensidig forsikringsselskap,
- d. samvirkeforetak,
- e. selskap eller sammenslutning som noen eier formuesandeler i eller mottar inntektsandeler fra, når ansvaret for selskapets eller sammenslutningens forpliktelser er begrenset til selskapets eller sammenslutningens kapital,
- f. statsforetak etter statsforetaksloven,
- g. interkommunalt selskap, jf. selskapsloven § 1-1 femte ledd, der deltakerne har delt ansvar for selskapets forpliktelser,
- h. innretning eller forening under selvstendig bestyrelse, herunder
 1. stiftelser
 2. innkjøps-, forbruks- og produksjonsforeninger
 3. døds-, konkurs- og administrasjonsbo
 4. allmenningskasser.

(2) Følgende selskaper er ikke egne skattesubjekter:

- a. ansvarlig selskap, herunder ansvarlig selskap med delt ansvar, jf. selskapsloven § 1-2 første ledd b,
- b. kommandittselskap, jf. selskapsloven § 1-2 første ledd e,
- c. indre selskap, jf. selskapsloven § 1-2 første ledd c,
- d. partrederi, jf. sjøloven kapittel 5,
- e. andre selskaper som omfattes av selskapsloven § 1-1 første ledd.

(3) Deltakerne i selskap som nevnt i annet ledd lignes hver for seg for sin andel i selskapets formue og inntekt, jf. §§ 4-40 og 10-40 til 10-45.

(4) Skatt av inntekt kan ilignes selv om selskapet eller innretningen er oppløst eller boet er sluttet og midlene utdelt til parthaverne før utgangen av inntektsåret.

(5) For selskap m.v. som har plikt til å svare formuesskatt, er formuesskatteplikten betinget av at selskapet, innretningen eller boet ikke er oppløst eller sluttet 1. januar i det år ligningen foretas.

(6) Skatteplikten gjelder all formue og inntekt her i riket og i utlandet. Skatteplikten gjelder likevel ikke formue i fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger i utlandet.

§ 2-3 Person som ikke er bosatt og selskap m.v. som ikke er hjemmehørende i riket

(1) Person, selskap eller innretning, som ikke har skatteplikt etter §§ 2-1 eller 2-2, plikter å svare skatt av

- a. formue i og inntekt av fast eiendom eller løsøre som vedkommende eier eller rår over her i riket,
- b. formue i og inntekt av virksomhet som vedkommende utøver eller deltar i og som drives her eller bestyres herfra, herunder virksomhet hvor arbeidstaker stilles til rådighet for andre innen riket,

- c. utbytte på aksjer og renter av grunnfondsbevis i selskap som er hjemmehørende i riket, etter reglene i § 10-13,
- d. vederlag som skriver seg fra herværende kilder for personlig arbeid i tjeneste utført i riket under midlertidig opphold her,
- e. vederlag, herunder pensjon, som direktør eller medlem av styre, kontrollkomité eller lignende organ i selskap m.v. hjemmehørende i riket,
- f. gratiale, tantieme eller lignende ytelse fra selskap m.v. hjemmehørende i riket,
- g. lønn fra den norske stat begrenset etter § 2-36 fjerde ledd,
- h. inntekt ved arbeid om bord på skip m.v. etter følgende regler:
 1. Skatteplikten omfatter inntekt vunnet ved arbeid om bord i tjeneste hos rederi eller hos arbeidsgiver som driver virksomhet på norsk registrert fartøy, begrenset etter § 2-36 femte ledd. Dette gjelder ikke når det godtgjøres at vedkommende er skattepliktig til bostedsstaten av hele sin hyreinntekt og dobbeltbeskatning ikke er forebygget gjennom skatteavtale med vedkommende stat.
 2. For person bosatt i Norden gjelder skatteplikten etter nr. 1 også ved tjenestegjøring på utenlandsregistrert fartøy som eies eller drives av norsk rederi, eller ved tjeneste hos norsk rederi eller hos norsk arbeidsgiver som driver virksomhet ombord på slikt fartøy.
 3. Skatteplikten etter nr. 1 og 2 gjelder likevel ikke for person som er bosatt utenfor Norden og ansatt på skip registrert i Det Norske Internasjonale Skipsregister (NIS) eller er ansatt i tjeneste hos utenlandsk arbeidsgiver som driver virksomhet om bord. Skatteplikten gjelder heller ikke for person som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 1 første ledd.
 - (2) Arbeidstaker som er bosatt i utlandet og stilles til rådighet for andre for å utføre arbeid her i riket, plikter å svare skatt av inntekt av dette arbeidet.
 - (3) Person som tidligere har hatt skatteplikt etter § 2-1, men som ikke lenger anses som bosatt i riket, er skattepliktig for inntekt ved realisasjon av følgende formuesobjekter innen fem år etter utløpet av det kalenderår bostedsskatteplikten til Norge bortfalt:
 - a. aksje eller andel i norsk selskap,
 - b. opsjon eller annet finansielt instrument knyttet til aksje eller andel i norsk selskap,
 - c. tegningsrett til aksje i norsk selskap,
 - d. grunnfondsbevis i norsk sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kredittforening eller selveiende finansieringsforetak.

§ 2-4 Eier av norsk-kontrollert selskap m.v. i lavskattland

Eier av norsk-kontrollert aksjeselskap og likestilt selskap og sammenslutning i lavskattland er skattepliktig for andel av selskapets resultat etter bestemmelsene i §§ 10-60 til 10-68. Det samme gjelder for skattyter som kontrollerer annen selvstendig innretning og formuesmasse i lavskattland, og som skattyteren har fordeler av.

§ 2-5 Stat, fylkeskommune og kommune m.v.

(1) Staten har plikt til å svare skatt av

- a. statseide vannfall, fabrikker og andre anlegg som drives som erverv, utover det som tjener allmennnyttig formål,
- b. skog som eies av staten eller Opplysningsvesenets fond, herunder skog i statsallmenning. Fordel vunnet ved bortleie eller realisasjon av fast eiendom, jakt- og fiskerett, grus, sand, torv o.l. i skogområdet medregnes som inntekt.

(2) Fylkeskommunene har plikt til å svare skatt av

- a. inntekt knyttet til produksjon, omsetning, overføring eller distribusjon av vannkraft utover omsetning av konsesjonskraft. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen i forrige punktum, herunder om fordeling av inntekter og kostnader mellom den skattefrie og den skattepliktige delen av kraftomsetningen,
- b. gevinst ved realisasjon av aksjer og andeler i aksjeselskap, allmennaksjeselskap eller likestilt selskap som driver virksomhet som nevnt i a,
- c. rederivirksomhet. Det skal likevel ikke svares skatt av rederivirksomhet som drives til lettelse for trafikken til og fra fylket eller innenfor fylket, når fylkeskommunen ikke oppebærer direkte utbytte av virksomheten,
- d. eiendom eller innretning utenfor fylkeskommunens område.

(3) Kommunene har plikt til å svare skatt av

- a. inntekt og gevinst som nevnt i annet ledd a og b,
- b. eiendom eller innretning utenfor kommunens område. Det skal likevel ikke svares skatt av
 1. vannledning med tilhørende dammer og bassenger,
 2. kirkegård, krematorium med urnelund og urnehall, sykehus og feriekoloni, unntatt formue i og inntekt av virksomhet som kommunen driver i tilknytning til slik eiendom og som går ut over eiendommens egentlige formål.

Ektefeller og barn m.v.

§ 2-10 Ligning av ektefeller under ett

Ektefeller lignes under ett for begge formue og inntekt når ikke annet er bestemt i denne lov.

§ 2-11 Særskilt ligning av ektefeller

(1) Har begge ektefeller inntekt, kan hver av dem kreve å bli særskilt lignet for inntekten.

(2) Særskilt ligning gjennomføres også uten at ektefellene har fremsatt krav om det, hvis det gir lavere samlet skatt enn ligning under ett, og dersom grunnlaget for fordeling mellom ektefellene er dokumentert.

(3) Ved inntekt av bedrift som tilhører den ene eller begge ektefeller, kan ektefellene etter nærmere dokumentasjon kreve å bli lignet for en forholdsmessig andel av overskuddet som svarer til arbeidsinnsats og deltakelse i virksomheten. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon.

(4) Ved særskilt ligning skal ektefellenes samlede formue lignedes hos den ektefellen som har høyest alminnelig inntekt.

§ 2-12 Ligning av ektefeller hver for seg

Ektefeller lignedes hver for seg

- a. når ekteskapet er inngått etter 31. oktober i året før inntektsåret. Den ektefellen som har lavest alminnelig inntekt, kan likevel kreve å bli lignet under ett med den andre ektefellen hvis de har stiftet felles hjem før utløpet av inntektsåret,
- b. når de ved utløpet av inntektsåret var separert eller levde varig atskilt.

§ 2-13 Fordeling av skatt mellom ektefeller

(1) Ektefeller som helt eller delvis er lignet under ett, jf. §§ 2-10, 2-11 fjerde ledd og 2-12 a annet punktum, kan kreve at skatt på

- a. alminnelig inntekt fordeles etter størrelsen av den alminnelige inntekt hver ektefelle har,
- b. personinntekt fordeles etter størrelsen av den personinntekt hver ektefelle har,
- c. formue fordeles etter størrelsen av den nettoformue hver ektefelle har.

(2) Fordeling etter første ledd gjennomføres også når hensynet til opptjening av pensjonspoeng i folketrygden eller andre forhold gjør det nødvendig med eget skatteoppgjør for hver ektefelle. Fordeling gjennomføres bare når grunnlaget for fordeling mellom ektefellene er dokumentert.

(3) Ved fordelingen av skatt etter første ledd skal

- a. barns formue og inntekt som skyldes overføring fra en av ektefellene, tas med hos denne ektefellen,
- b. særkullsbarns formue og inntekt tas med hos barnets mor eller far, når den andre ektefellen ikke har adoptert barnet,
- c. i andre tilfeller enn a og b fordeles barns formue og inntekt med en halvpart på hver ektefelle.

(4) Tredje ledd fravikes når ektefellene er enige om en annen fordeling.

(5) Krav om fordeling etter første ledd må settes frem innen fristen for innlevering av selvangivelse, jf. ligningsloven § 4-7. I den utstrekning det ikke i tidligere selvangivelse foreligger opplysning som kan legges til grunn ved fordelingen, må det fremlegges oppgave over hvilke formues- og inntektsposter som gjelder den enkelte ektefelle. Dersom ligningskontoret ikke finner oppgaven tilfredsstillende, kan kravet om fordeling avvises.

(6) Fristen i femte ledd gjelder ikke ved dødsfall, separasjon og skilsmisse. Etter at utlegging av skattemønstre er kunngjort, kan fordeling likevel bare kreves når den ubetalte del av den skatt som er utlignet under ett for inntektsåret, utgjør minst 300 kroner. Krav om fordeling skal i så fall rettes til skatteoppkreveren. Skatteoppkreveren oversender henvendelsen til ligningskontoret, som foretar fordeling av utlignet skatt.

(7) Endret skatt ved endring av ligning senere enn to år etter utløpet av inntektsåret, skal i sin helhet tilregnes den ektefellen som endringen gjelder. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

§ 2-14 Ligning av barns formue og inntekt

(1) Barn som ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret, lignedes under ett med foreldrene for sin formue og inntekt. Barn som i inntektsåret fyller 13 år eller er eldre, lignedes likevel særskilt for egen arbeidsinntekt.

(2) Har noen av foreldrene overført til barnet formue eller rett til å oppebære inntekt, skal overført formue med avkastning og overført inntekt lignedes under ett med foreldrenes formue og inntekt når barnet er ugift og ikke er fylt 20 år ved utløpet av inntektsåret.

(3) Når barn lignedes under ett med foreldrene, og foreldrene lignedes særskilt etter § 2-11, skal

- a. barnets formue lignedes hos den av foreldrene som har høyest alminnelig inntekt,
- b. barnets inntekt lignedes hos den av foreldrene som har høyest personinntekt,
- c. særkullsbarns formue og inntekt - uavhengig av bestemmelsene i a og b - lignedes hos den av foreldrene som er barnets mor eller far, når den andre ektefellen ikke har adoptert barnet.

§ 2-15 Ligning etter dødsfall

(1) Ved dødsfall i inntektsåret lignedes boet eller arving som har overtatt boet udelt, for sin egen og avdødes samlede inntekt i dette året. Arving kan likevel kreve sin og avdødes inntekt lignet hver for seg.

(2) Gjenlevende ektefelle som sitter i uskiftet bo, skattlegges for boets formue og inntekt. Har dødsfallet funnet sted i inntektsåret, og den gjenlevende har overtatt boet uskiftet, gjelder §§ 2-10, 2-11 og 2-13 tilsvarende for avdødes og gjenlevende ektefelles inntekt og skatt.

§ 2-16 Meldepliktige eller registrerte samboere

(1) Bestemmelsene i §§ 2-10 til 2-15 gjelder tilsvarende for samboere hvor den ene er pensjonist med meldeplikt i henhold til folketrygdloven § 25-4.

(2) Første ledd omfatter ikke tilfeller hvor samboerskapet er etablert og begge hadde folketrygdpensjon før 1. januar 1994.

Eierskifte

§ 2-20 Fordeling av inntekt ved eierskifte

Når eiendom eller virksomhet skifter eier i inntektsåret, skattlegges hver av eierne for den inntekten som etter tidfestingsreglene faller i vedkommendes eiertid, jf. likevel § 2-15 om ligning etter dødsfall og § 10-41 om realisasjon av andel i deltakerlignet selskap m.v.

Fritak for og begrensninger i skatteplikt

§ 2-30 Fritak for skatteplikt for visse personer og institusjoner

(1) Fritatt for skatteplikt er

- a. Kongen og den kongelige familie
- b. staten - herunder statlig institusjon, innretning eller fond - med de unntak som følger av § 2-5
- c. fylkeskommuner og kommuner, med de unntak som følger av § 2-5
- d. universitetene og offentlige skoler
- e. følgende banker m.v.:
 1. Norges Bank
 2. Statens Landbruksbank og tilknyttede driftskredittlag
 3. Kommunalbanken
 4. Den Norske Stats Husbank
 5. Statens lånekasse for utdanning
 6. Statens bankinvesteringsfond
 7. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond
 8. Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland
- f. folketrygden og Folketrygdfondet
- g. følgende offentlige bedrifter:
 1. Norsk Medisinaldepot
 2. Medisinsk Innovasjon Rikshospitalet
 3. Statens Fiskeretskapsimport
 4. Andelslaget Biblioteksentralen
 5. Norsk Tipping A/S
 6. Stiftelsen Norsk Rikstoto
- h. følgende forsikringselskaper:
 1. Gjensidig brann- og husdyrforsikringselskap med plan stadfestet av Kongen
 2. Norsk Hussopp-forsikring Gjensidig
 3. Fiskernes Gjensidige Ulykkestrygdslag
 4. Sjøtrygdgruppen Gjensidig Skadeforsikringselskap, Assuranseforeningen Havfiske - Gjensidig samt gjensidige sjøforsikringselskaper for så vidt og i den utstrekning virk-

somheten gjelder sjøforsikring med tilknytning til fiske

5. UNI forsikring - Gjensidig skadeforsikringselskap i den utstrekning virksomheten gjelder brann- og husdyrforsikring
- i. selveiende finansieringsforetak og forening av låntakere, unntatt
 1. sparebanker
 2. finansieringsforetak og forening av låntakere som driver virksomhet som har konsesjon etter lov om finansieringsvirksomhet
 3. finansinstitusjoner og foretak som driver leasingvirksomhet
- j. Verdipapirsentralen
- k. følgende sikringsfond m.v.:
 1. Sparebankenes sikringsfond
 2. Forretningsbankenes sikringsfond
 3. Statens banksikringsfond
 4. Samvirkelagens Garantifond A/L når vedtektene er godkjent av departementet
- l. følgende pris- og markedsutjevningfond m.v.:
 1. Pelsdyrnæringens Markedsutjevningfond
 2. sammenslutning av melkeprodusenter i prisregulerende øyemed (melkesentral)
- m. Stiftelsen boligsamvirkets fond mot husleietap
- n. fiskerhjem
- o. A/S Vinmonopolet.

(2) Utlending som oppholder seg i Norge for å studere, skal ikke svare skatt av formue i og inntekt fra utlandet.

(3) Departementet kan i forskrift helt eller delvis fritta andre staters diplomater og konsulære tjenestemenn med familie og tjenere for plikt til å svare skatt.

§ 2-31 Fritak for skatteplikt for visse anlegg, innretninger og virksomheter

(1) Det svares ikke skatt av

- a. det offentlige veivesen,
- b. kanal,
- c. naturvernområde og naturforekomst som er fredet etter lov om naturvern,
- d. bureisningsbruk med tilhørende hus, innbo, redskap, besetning og beholdninger samt inntekt som bureiseren og familien vinner av, eller ved arbeid med disse. Dette gjelder for det år bureiseren bosetter seg på bruket eller fører opp nødvendige driftsbygninger, og de neste fire år.

(2) Departementet kan gi forskrift om hvem som skal anses som bureiser etter første ledd d.

§ 2-32 Begrensning av skatteplikt for institusjon eller organisasjon som ikke har erverv til formål m.v.

(1) Mild stiftelse, kirkesamfunn, menighet, selskap eller innretning som ikke har erverv til formål, er fritatt for formues- og inntektsskatt.

(2) Driver institusjon eller organisasjon som omfattes av første ledd økonomisk virksomhet - herunder bortleie av fast eiendom, også i tilfelle eiendommen delvis er benyttet til egen bruk - vil formue i og inntekt av den økonomiske virksomheten være skattepliktig. Økonomisk virksomhet er unntatt fra skatteplikt når omsetningen av denne virksomheten i inntektsåret ikke overstiger 70 000 kroner. For veldedige og allmennyttige institusjoner og organisasjoner er den tilsvarende beløpsgrensen 140 000 kroner.

(3) For institusjon eller organisasjon som har skatteplikt etter annet ledd, skal gevinst ved realisasjon av driftsmiddel benyttet i den økonomiske virksomheten ikke regnes som inntekt med høyere beløp enn det som er kommet til fradrag i inntekten som avskrivninger.

(4) Selveiende institusjon som eier privat skole, er fritatt for skattlegging av skolevirksomheten dersom skolen mottar lovbestemt offentlig tilskudd. Institusjonen er likevel skattepliktig for formue i og inntekt av økonomisk virksomhet utenom undervisning og forskning.

(5) Familiestiftelse og andre formuesmasser hvor avkastningen fortrinnsvis tilfaller medlemmer av en bestemt slekt, skattlegges for formue.

§ 2-33 Begrensning av skatteplikt for visse bo m.v.

(1) Konkursbo og insolvent døds- og administrasjonsbo er bare skattepliktig for inntekt av virksomhet som drives for boets regning. Ved siden av boet kan skyldneren ilignes skatt av inntekt som skyldneren eller ektefellen erverver, og som ikke tilflyter boet. Skyldneren ilignes skatt av formue som skyldneren eller ektefellen eier ved utløpet av inntektsåret, og som ikke er inndratt i boet. Underholdsbidrag som boet betaler skyldneren, fradras i boets inntekt, men skattlegges hos skyldneren.

(2) Besitteren av Stamhuset Jarlsberg skattlegges som om vedkommende forpaktet eiendommen.

§ 2-34 Begrensning av skatteplikt for utenlandsk eid skip under norsk drift

(1) Person, selskap eller innretning som ikke har skatteplikt etter §§ 2-1 første eller annet ledd eller 2-2 første eller annet ledd, skal ikke svare skatt av formue i og inntekt vunnet ved eie og drift av

- a. eget eller innleid skip i internasjonal fart, eller
- b. eget eller innleid bore- og entreprenørfartøy i internasjonal virksomhet.

(2) Første ledd gjelder ikke for tilfeller hvor Norge i skatteavtale er tillagt eksklusiv rett til å skattlegge formue og inntekt som nevnt i første ledd, eller virksomhet som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven.

(3) Første ledd gjelder for utenlandsk selskap med begrenset ansvar eller utenlandsk innretning bare når skattytere som har skatteplikt etter §§ 2-1 første eller

annet ledd eller 2-2 første eller annet ledd (innenlandske skattytere)

- a. til sammen er direkte eller indirekte deltakere i selskapet eller innretningen med 34 prosent eller mindre, eller
- b. er skattepliktige for sine forholdsmessige andeler av selskapets eller innretningens overskudd etter § 2-4, jf. § 10-61.

(4) Første og tredje ledd gjelder bare dersom skattyter

- a. godtgjør at vilkårene er oppfylt, og
- b. fremlegger de opplysningene som er nødvendige for å kunne ta standpunkt til anvendelse av bestemmelsen. Herunder skal norske myndigheter
 1. ha tilgang på alle opplysninger vedrørende selskapets eller innretningens eierforhold, og
 2. i tilfelle et annet selskap er eier, kunne kreve fremlagt de opplysninger som er nødvendige for å klarlegge eierforholdene til alle selskaper i eierkjeden.

§ 2-35 Begrensning av skatteplikt etter denne lov ved skatteplikt etter andre lover

(1) Det skal ikke svares skatt etter denne lov av inntekt som omfattes av lov om skatt på honorarer til utenlandske artister m.v.

(2) For skatt til Svalbard gjelder bestemmelser i egen lov. Personer bosatt på Svalbard og selskaper hjemmehørende på Svalbard skal ved anvendelsen av denne lov likestilles med personer som er bosatt i utlandet, eller selskaper som er hjemmehørende i utlandet. Personer bosatt på fastlandet og selskaper hjemmehørende på fastlandet kan ikke ilignes skatt etter denne lov for inntekt og formue som er skattlagt til Svalbard.

§ 2-36 Fritak for enkelte skatter

- (1) Fritatt for skatt på formue er
 - a. aksjeselskap og allmennaksjeselskap
 - b. selskap eller sammenslutning som nevnt i § 2-2 første ledd e og g
 - c. verdipapirfond
 - d. statsforetak etter statsforetaksloven
- (2) Fritatt for skatt på formue til staten er
 - a. sparebank
 - b. gjensidig forsikringsselskap
 - c. samvirkeforetak.

(3) Fritatt for skatt på formue til kommune er annet selskap eller sammenslutning som er skattepliktig etter § 2-2, og som ikke omfattes av første og annet ledd.

(4) Fritatt for skatt til kommune og fylkeskommune er person som er skattepliktig etter § 2-3 første ledd g, for så vidt gjelder lønn mottatt fra den norske stat.

(5) Fritatt for skatt til kommune, fylkeskommune og fellesskatt til staten er person som er skattepliktig etter § 2-3 første ledd h, for så vidt gjelder inntekt ved

arbeid om bord i tjeneste hos rederi eller hos arbeidsgiver som driver virksomhet på norsk registrert fartøy.

§ 2-37 Begrensning av skatteplikt for å unngå internasjonal dobbeltbeskatning

(1) Skatteplikt etter denne lov kan begrenses ved bestemmelse i avtale inngått i medhold av lov av 28. juli 1949 nr. 15 om adgang for Kongen til å inngå overenskomst med fremmede stater til forebygging av dobbeltbeskatning m.v.

(2) Person som ikke er bosatt eller selskap m.v. som ikke er hjemmehørende i Norge, kan fritas for skatteplikt for skip ved fart på havn i Norge eller mellom norske havner. Fritaket forutsetter at person som er bosatt eller selskap m.v. som er hjemmehørende i Norge, er fritatt for skattlegging av tilsvarende virksomhet i vedkommende stat. Dersom vilkåret om gjensidighet ikke er oppfylt, kan departementet i forskrift bestemme at utenlandske personer, selskaper og innretninger skal svare skatt av formue i og/eller inntekt av virksomhet som nevnt. Tilsvarende gjelder for fly som trafikkerer norske lufthavner.

(3) Etter begjæring av vedkommende kommune kan departementet inngå avtale med annen stat om fordeling av beskatningen når en skattyter driver virksomhet som medfører skatteplikt for inntekt både her i riket og i utlandet.

(4) Innehar person eller selskap m.v. som er skattepliktig etter § 2-1 første ledd eller § 2-2 første ledd, minst 95 prosent av aksjekapitalen i utenlandsk selskap som eier fast eiendom eller anlegg med tilbehør i utlandet, og dobbeltbeskatning ikke er forebygd i skatteavtale, kan departementet samtykke i at skattyteren anses som eier av vedkommende eiendom eller anlegg med tilbehør og som deltaker i tilknyttet næringsdrift med så stor del som svarer til skattyterens andel av aksjekapitalen. Det samme gjelder når inntil ti slike skattytere til sammen innehar minst 95 prosent av aksjekapitalen i selskap som omhandlet i første punktum, og aksjene er ervervet i anledning av et interessefellesskap i vedkommende stat.

Kapittel 3 Skattested

§ 3-1 Personlig skattyter og dødsbo

(1) Personlig skattyter svarer skatt til bostedskommunen med de unntak som følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(2) Bostedskommunen er den kommunen hvor skattyteren er bosatt ved utløpet av 1. november i året før inntektsåret. Skattyter som er flyttet fra sitt tidligere bosted, anses fortsatt som bosatt i sin tidligere bostedskommune dersom skattyteren ikke er kommet til sitt nye bosted 1. november i året før inntektsåret. Skattyter som ikke har vært bosatt i noen kommune her i landet 1. november i året før inntektsåret, skal

svare skatt av formue og inntekt til den kommunen hvor vedkommende først bosatte seg eller tok opphold.

(3) Ved ligning under ett etter § 2-12 a svares skatt til bostedskommunen til den av ektefellene som har høyest alminnelig inntekt.

(4) Dødsbo svarer skatt av formue og inntekt til den kommunen som ville blitt ansett som avdødes bostedskommune, hvis ikke formue eller inntekt etter annen bestemmelse i dette kapittel skal skattlegges i noen annen kommune her i riket.

(5) Personlig skattyter anses som bosatt i den kommunen hvor vedkommende har sitt hjem. Opphold utenfor hjemmet som følge av arbeid eller av andre grunner endrer ikke bosted med mindre forholdene ellers er slike at skattyteren må regnes å ha sitt hjem på det nye oppholdsstedet.

(6) Person som bor sammen med ektefelle eller barn, anses å ha sitt hjem der ektefelle eller barn er bosatt. For skattyter som forsørger og bor sammen med søsken, regnes deres felles bolig som hjem.

(7) Medlemmer av Stortinget og Regjeringen, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor, anses som bosatt i den kommunen der de hadde bosted før de tiltrådte. Dette gjelder bare så lenge personen disponerer bolig til privat bruk under opphold i kommunen. Personens ektefelle og barn i felles husstand anses bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til denne boligen og ikke lignes under ett med personen.

(8) Person uten fast oppholdssted anses som bosatt i den kommunen hvor vedkommende etter sine øvrige forhold må antas å ha sitt hjem. Sjømann som er skattepliktig etter § 2-1 femte ledd, og som ikke har fast oppholdssted, svarer skatt til rederiets kontor-kommune.

(9) Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om skattemessig bosted for personlige skattytere.

§ 3-2 Upersonlig skattyter (aksjeselskap, allmennaksjeselskap m.v.)

(1) Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og annen upersonlig skattyter svarer skatt til kontorkommunen med de unntak som følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(2) Upersonlig skattyter som har flere kontorer, skattlegges i hovedkontorkommunen.

(3) Upersonlig skattyter som ikke har kontor, skattlegges i den kommunen hvor skattyterens styre har sitt sete.

(4) Avdeling av upersonlig skattyter som står under egen bestyrelse, skattlegges i den kommunen hvor avdelingen har sitt kontor.

§ 3-3 Stedbunden skattlegging av fast eiendom og virksomhet

(1) Formue i og inntekt av fast eiendom eller anlegg, samt virksomhet knyttet til fast eiendom eller anlegg, skattlegges i den kommunen hvor eiendommen eller anlegget ligger.

(2) Stedbunden skattlegging etter første ledd omfatter blant annet:

- a. bolighus, leiegård, fritidshus,
- b. forretningsgård, butikk, kiosk, hotell, bevertningssted,
- c. fabrikk, industrielt anlegg, verksted, skipsverft, lager,
- d. personlig skattyters virksomhet som er knyttet til kontor som er åpent i vesentlig samme tid som er vanlig for slik virksomhet, eller til regelmessige tider som er bekjentgjort på forhånd, dersom ikke formuen eller inntekten skattlegges etter noen annen bestemmelse i denne paragraf,
- e. elektrisitetsverk, jf. § 18-7,
- f. jordbruk, skog, tomt, annet grunnområde,
- g. fiskevær, oppdrettsanlegg, opplagsinnretning for hummer o.l.,
- h. anlegg for utnyttelse av naturforekomster (gruve, steinbrudd, grus- og sandtak o.l.),
- i. vannfall.

(3) Stedbunden skattlegging etter første og annet ledd omfatter også

- a. gevinst ved realisasjon av fast eiendom og rettigheter knyttet til fast eiendom,
- c. føderåd (kår), grunnleie eller fast grunnavgift som er påheftet fast eiendom.

(4) Inntekt av virksomhet ved omsetning av egne tilvirkede varer skattlegges i tilvirkningskommunen. Foregår det omsetning fra lager i annen kommune, skattlegges 1/10 av inntekten i lagerkommunen. Formue i råstoffbeholdning og tilvirkede varer skattlegges i tilvirkningskommunen.

(5) Selskap hvor virksomheten består i lagring og omsetning av petroleum eller lignende, skattlegges med 1/3 av inntekten i kontorkommunen og med 2/3 av inntekten i den eller de kommuner hvor lageret ligger. Mellom flere lagerkommuner fordeles inntekten til skattlegging i forhold til den varemengde som i årets løp er uttatt av lageret innen hver kommune. Formue i lagerbeholdning skattlegges på basis av beholdningen i den enkelte kommune.

(6) Inntekt ved avvirkning i egen skog skattlegges fullt ut i den kommunen hvor eiendommen ligger. Skogavgiftsmidler som godkjennes overført til investering i skog i annen kommune, tas til inntekt der.

(7) Hører det til fast eiendom rettighet i allmenning i annen kommune (eiendoms- eller bruksrett, herunder seterrett) med tilknyttet anlegg, skattlegges formue i og inntekt av rettigheten med 3/4 i den kommunen hvor den berettigede eiendommen ligger, og med 1/4 i den kommunen hvor allmenningen ligger.

Departementet kan gi tillatelse til at de berørte kommunene avtaler en annen fordelingsmåte med virkning for de bruksberettigede. Avtalen skal gjelde for begrenset tid eller inntil utgangen av det første budsjettåret etter at avtalen er sagt opp av en av partene.

(8) Skattlegging skjer etter bestemmelsene i denne paragraf, uansett om virksomheten foregår i et lenge eller kortere tidsrom, og uten hensyn til om virksomheten er opphørt ved utløpet av inntektsåret.

§ 3-4 Rederiselskap

(1) Rederiselskaps skatt fordeles mellom aksjonærenes bosteds- eller kontorkommuner.

(2) Med rederiselskap menes i denne lov

- a. skipsaksjeselskap, skipsallmennaksjeselskap og annet rederiselskap hvor deltakerne har begrenset ansvar,
- b. selskap som driver fangstvirksomhet på havet eller bergingsvirksomhet, hvor deltakerne har begrenset ansvar.

(3) Som aksjonær (parthaver) regnes den som 1. januar i ligningsåret står oppført i selskapets aksjeeierbok, aksjeeierregister eller liste over parthaverne som eier av vedkommende aksje eller part.

(4) Ved fordeling av skatten etter første ledd skal hver kommune ha en andel som motsvarer eierandelen til de aksjonærene som var bosatt eller hjemmehørende i kommunen pr. 1. januar i ligningsåret. Var rederiselskapet oppløst tidligere, legges i stedet til grunn forholdene den dag da fordelingen av midlene til aksjonærene i anledning av oppløsningen startet. Den andelen som faller på aksje som tilhører utlending, jf. § 2-3, og andel som vil gi mindre skatt enn 100 kroner, skattlegges under ett i selskapets kontorkommune eller i den kommunen hvor bestyrelsen av selskapet foregår.

(5) Aksje i rederiselskap som eies av selskap som har til formål å eie og forvalte eller for egen regning omsette slike aksjer, anses å tilhøre de enkelte aksjonærene i dette selskapet med den andelen som faller på hver av dem. Skatt som i en kommune ikke overstiger 300 kroner, utlignes ikke i aksjonærens skattekommune. Skattleggingen skjer i stedet i det aksjeeiende selskapets skattekommune.

§ 3-5 Andelsmeieri

Andelsmeieris inntekt fra meieridriften, og formue i tilknytning til meieridriften, fordeles mellom de kommunene hvor melkeleverandørene driver jordbruk. Fordelingen skjer i forhold til den melkemengden som er mottatt fra leverandørene i de enkelte kommuner. De kommuneandelene av formuen og inntekten som etter endelig fordeling ikke vil føre til minst 100 kroner i samlet skatt, skattlegges under ett i kontorkommunen. Inntekt og formue fra annen virksomhet enn selve meieridriften fordeles etter reglene i § 3-3.

§ 3-6 Sparebank

Skatt som ilignes sparebank, fordeles mellom de kommunene hvor banken har ekspedisjonskontorer, på grunnlag av kundeinnskudd fra personer bosatt i og fra andre kunder med kontor i disse kommunene. Oppstår uenighet om fordelingen, fastsettes den av departementet.

§ 3-7 Utlending og utenlandsk selskap eller innretning

(1) Person som ikke er bosatt, og selskap eller innretning som ikke er hjemmehørende i riket, som har begrenset skatteplikt etter § 2-3 første ledd a og b, skattlegges i den kommunen som følger av § 3-3. Hvis § 3-3 ikke er anvendelig, skal skattlegging finne sted til den kommunen hvor næringsdriften eller virksomheten foregår.

(2) Skattyter som er skattepliktig etter § 2-3 første ledd d og annet ledd, svarer skatt til den kommunen hvor vedkommende oppholdt seg 1. november i året før inntektsåret. Har slik skattyter ikke oppholdt seg i noen kommune her i landet på dette tidspunktet, svarer skatten til den kommunen hvor vedkommende oppholdt seg da skatteplikten etter § 2-3 første ledd d og annet ledd oppstod.

(3) Skattyter som er skattepliktig etter § 2-3 første ledd e og f, skattlegges for mottatt godtgjørelse m.v. til den kommunen eller de kommunene hvor vedkommende selskaps produksjonsvirksomhet foregår, eller, hvis selskapet ikke driver produksjonsvirksomhet, til den kommunen hvor kontoret er eller bestyrelsen foregår, jf. § 3-2. Foretas det fordeling av generalkostnadene mellom flere aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper, skal godtgjørelse som nevnt i første punktum fordeles på de samme selskapene og på samme måte.

(4) Skattyter som er skattepliktig etter § 2-3 tredje ledd, svarer skatt til den kommunen hvor selskapet har sitt kontor (hovedkontor).

(5) Person som ikke er bosatt, og selskap eller innretning som ikke er hjemmehørende i riket, som regelmessig driver berging med sammenhengende virksomhet på norsk territorium, skattlegges for formue i og inntekt av den virksomheten som drives her, til den kommunen hvor vedkommende skip lengst har vært stasjonert i inntektsåret.

Kapittel 4 Formue

Fellesregler for formue

§ 4-1 Hovedregel om formue

(1) Skattepliktig formue fastsettes til omsetningsverdien pr. 1. januar i ligningsåret av skattyterens eiendeler med økonomisk verdi, med fradrag for gjeld som skattyteren hefter for.

(2) For skattyter med avvikende regnskapsår etter ligningsloven § 5-3 skal formuesfastsettelsen omfatte

formuen ved utløpet av siste regnskapsår før 1. januar i ligningsåret.

§ 4-2 Eiendeler som ikke medregnes

(1) Ved fastsettelse av skattepliktig formue unntas følgende eiendeler:

- rettighet som er avhengig av at en betingelse inntrer,
- tidsbegrenset bruksrett,
- tidsbegrenset rett til periodisk ytelse,
- krav på lønn, rentetermin eller utbytte av aksje, andel i verdipapirfond og annet verdipapir, så lenge kravet ikke er forfalt til betaling,
- rett til åndsverk eller patent, så lenge retten ikke er gått ut av opphavsmannens eller oppfinnerens eie,
- forretningsverdi,
- teknisk, merkantil eller annen kunnskap,
- avling som er nødvendig for gårdsdriften,
- grunnfondsbeviskapital,
- livsforsikringspolise som er tegnet for å oppfylle kravet til tvungent innskudd i pensjonskasse eller enkekasse.

(2) Departementet kan gi forskrift om at også andre arter av livsforsikring og pensjonsspareprodukter enn nevnt under første ledd j ikke skal tas med i formuen.

§ 4-3 Forpliktelser som det ikke gis fradrag for

Ved fastsettelse av skattepliktig formue gis det ikke fradrag for

- forpliktelse som er avhengig av at en betingelse inntrer,
- tidsbegrenset bruksrett som hviler på skattyterens formue,
- kapitalverdien av føderåd påheftet fast eiendom og verdien av tidsbegrenset plikt til periodisk ytelse,
- rentetermin eller utbytte av verdipapir så lenge betalingsforpliktelsen ikke er forfalt,
- forskuddsskatt, forhåndsskatt og terminskatt som ikke er forfalt, samt restskatt og resterende skatt som ikke er utlignet ved utløpet av inntektsåret,
- skatt, trygdeavgift eller tilleggsskatt, tilleggsavgift og renter som fastsettes ved endring av ligning etter utløpet av inntektsåret.

Særlige verdsettelsesregler

§ 4-10 Bolig og andel i boligselskap

(1) Verdien av boligeiendommer, herunder fritidseiendommer, kan settes lavere enn omsetningsverdien.

(2) Verdien av andel i boligselskap som omfattes av § 7-12, settes til andelshaverens andel av boligselskapets netto formue, beregnet på grunnlag av forholdet mellom påløpt husleie for andelshaverens boenhet i året og påløpt husleie for samtlige boenheter for an-

delshaverne i året. Innskudd fra andelshaverne kommer ikke til fradrag ved beregning av boligselskapets formue.

§ 4-11 Jordbrukseiendom, skog og reinflokk

(1) Jordbrukseiendom verdsettes under ett med bygninger og rettigheter som hører til eiendommen.

(2) Verdien av skog settes til den avkastningsverdien skogen har på lengre sikt ved rasjonell skjøtsel og drift etter forskrift gitt av departementet, jf. ligningsloven § 7-1 nr. 3.

(3) Reinflokk verdsettes ut fra antall kalver under ett år og dyr på ett år eller mer til henholdsvis 15 og 30 prosent av den slakteprisen som ble oppnådd i landsgjennomsnitt for dyr på ett år eller mer i året før inntektsåret.

§ 4-12 Aksje, grunnfondsbevis og andel i verdipapirfond

(1) Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til kursverdien 1. januar i ligningsåret.

(2) Aksje notert på SMB-listen ved Oslo Børs verdsettes til 65 prosent av kursverdien 1. januar i ligningsåret.

(3) Ikke børsnotert aksje verdsettes til 65 prosent av aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før ligningsåret fordelt etter pålydende.

(4) Departementet kan

- a. gi forskrift om beregningen av aksjeverdien i tredje ledd,
- b. fastsette skjema til bruk ved beregningen,
- c. ved forskrift bestemme at ikke børsnotert aksje som er undergitt annen kursnotering, verdsettes som bestemt i første og annet ledd.

(5) Ikke børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 65 prosent av aksjens antatte salgsverdi 1. januar i ligningsåret.

(6) Grunnfondsbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til kursverdien 1. januar i ligningsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til den antatte salgsverdi.

(7) Andel i verdipapirfond verdsettes til andelsverdien 1. januar i ligningsåret.

§ 4-13 Aksje i nystiftet aksjeselskap og allmennaksjeselskap eller hvor aksjekapitalen er endret i året før ligningsåret

(1) For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før ligningsåret, settes aksjeverdien til pålydende beløp. Er stiftelsen skjedd ved overgang fra personlig firma til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, legges verdien 1. januar i ligningsåret til grunn, fastsatt i samsvar med § 4-12 tredje ledd.

(2) For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap hvor aksjekapitalen i året før ligningsåret er forhøyet eller satt ned, eller med uendret størrelse er fordelt på et større eller mindre antall aksjer, legges verdien 1. januar i ligningsåret til grunn ved ligningen. Det samme gjelder såfremt selskapet det forutgående år har ervervet egne aksjer uten nedskrivning av aksjekapitalen, eller aksjen i året før ligningsåret er strøket fra notering på børs eller notering på SMB-listen ved Oslo Børs. For øvrig gjelder § 4-12 tredje ledd.

§ 4-14 Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i Verdipapirsentralen og lignende verdipapir

Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i Verdipapirsentralen og lignende verdipapir verdsettes til kursverdien, eller til antatt omsetningsverdi dersom kursen ikke er notert.

§ 4-15 Pantobligasjon, gjeldsbrev, bankinnskudd og annet utestående krav

Pantobligasjon, gjeldsbrev, bankinnskudd og annet utestående krav verdsettes til pålydende. Krav som ikke ventes innfridd helt eller delvis, verdsettes til det kravet med rimelig sikkerhet vil innbringe.

§ 4-16 Livsforsikringspolise

(1) Verdien av livsforsikringspolise som ikke omfattes av § 4-2 første ledd j, jf. § 4-2 annet ledd, settes til gjenkjøpsverdien. Det tas ikke hensyn til avtale eller forsikringsvilkår om at forsikringen ikke kan kreves gjenkjøpt. Er gjenkjøpsverdien ikke tilfredsstillende opplyst, fastsettes den ved skjønn.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 4-17 Varebeholdning

Beholdning av varer og råstoffer i virksomhet verdsettes til samme verdi som legges til grunn ved inntektsligningen, jf. § 14-5 annet ledd.

§ 4-18 Utenlandsk forsikringsselskaps formue

For utenlandsk forsikringsselskap som er skattepliktig her i riket etter § 2-3 første ledd a og b, verdsettes formuen til det tidobbelte av selskapets beregnede årsinntekt, med mindre verdien av selskapets faste eiendommer eller anlegg innen riket, etter fradrag av gjeld, utgjør et større beløp.

Skattefri formue

§ 4-20 Fribeløp i kontanter og privat innbo m.v.

(1) Personlig skattyters formue i

- a. kontanter, sjekker, bankremisser eller andre likvide midler medregnes bare med den del som overstiger 3 000 kroner,
- b. privat innbo og løsøre, unntatt motorkjøretøy,

campingvogn og lystfartøy, medregnes bare med den del av samlet verdi som overstiger 100 000 kroner.

(2) Personer som lignes under ett, har ett felles fri-beløp etter første ledd.

§ 4-21 Skattefrihet for innskuddskonti med småbeløp

Departementet kan bestemme at innskuddskonti med småbeløp skal unntas ved fastsettelse av skattepliktig formue, og kan fastsette hvilke beløp og antall konti som fritaket skal omfatte.

Fordeling av gjeldsfradrag

§ 4-30 Fordeling av gjeldsfradrag mellom kommuner

(1) Har skattyter formue i flere kommuner, fratrekkes gjelden forholdsmessig etter størrelsen av bruttoformuen i hver kommune.

(2) Hvis skattyterens formue i en kommune bare består av formue i prosentlignet fritidsbolig, skal denne formuen ikke tas med i grunnlaget for gjeldsfordelingen så langt skattyteren får dekket gjeldsfradraget i formue i andre kommuner.

(3) Første og annet ledd gjelder særskilt for hver ektefelle når ektefellene får skatten fordelt etter § 2-13. Overstiger den ene ektefellens samlede gjeld vedkommendes samlede bruttoformue, skal det overskytende beløp overføres til fradrag på den andre ektefellens hånd og tas med ved en eventuell fordeling av denne ektefellens gjeld mellom flere kommuner.

(4) Når et industriselskap har datterselskap og har tatt opp lån som kommer disse selskapene til gode, kan kommune hvor morselskap er skattepliktig, kreve at fradrag for gjeld fordeles forholdsmessig som om morselskapet og datterselskapet hadde vært ett selskap. Fradraget fordeles på grunnlag av selskapenes samlede bruttoformue i de forskjellige kommunene. Krav om slik fordeling må være levert Skattedirektoratet innen utløpet av april måned i ligningsåret.

(5) Når det vil være særlig urimelig å fordele et industriselskaps gjeld etter de vanlige reglene, kan en kommune hvor selskapet er skattepliktig, kreve at en del av gjelden som svarer til verdien av selskapets kontantbeholdning, utestående fordringer, aksjer, ihendehaverobligasjoner, obligasjoner registrert i Verdipapirsentralen og andre gjeldsbrev - eller det mindre beløp som gjelden utgjør - skal komme til fradrag i den eller de kommuner hvor de nevnte verdiene etter loven skal skatlegges. Dekker ikke disse verdiene den samlede gjelden, fordeles restgjelden etter de vanlige reglene, og hvor fjerde ledd får anvendelse, etter reglene i fjerde ledd. Krav om fordeling som nevnt i første punktum må være sendt til Skattedirektoratet innen utløpet av april måned i ligningsåret.

§ 4-31 Fordeling av gjeldsfradrag mellom Norge og utlandet

(1) Skattyter som er skattepliktig etter §§ 2-1 eller 2-2, og som har formue i fast eiendom eller anlegg med tilbehør i utlandet, gis forholdsmessig fradrag for gjeld beregnet etter forholdet mellom formue som nevnt i utlandet og skattyterens øvrige bruttoformue.

(2) Når § 2-37 fjerde ledd anvendes, tas ved beregningen i betraktning den delen av det utenlandske selskapets gjeld som etter forholdsmessig beregning faller på verdien av vedkommende eiendom eller anlegg m.v., i den utstrekning skattyteren regnes som eier av disse.

(3) Skattyter som er skattepliktig etter § 2-3, gis fradrag bare for gjeld stiftet til fremme av virksomhet som det skal svares skatt av her i riket. Utenlandsk forsikringselskap som får formuen fastsatt etter § 4-18, gis ikke fradrag for gjeld.

Deltakerlignede selskaper

§ 4-40 Formuesligning av deltaker i deltakerlignet selskap

For deltaker i deltakerlignet selskap som omfattes av § 10-40, settes verdien av deltakerens selskapsandel ved formuesligningen til en andel av selskapets nettoformue beregnet som om selskapet var skattyter.

§ 4-41 Fradragsbegrensning for kommandittister og stille deltakere

Kommandittister og stille deltakere gis fradrag for andel av negativ formue innenfor den delen av innskuddsforpliktelsen som ikke er innkalt.

Forskjellige bestemmelser

§ 4-50 Formuesligning av inntekts- eller bruksnyter

Er det ved testament eller annen gyldig disposisjon bestemt at inntektsnytelsen av en kapital eller bruksnytelsen av en eiendom i kortere eller lengre tid skal tilkomme en person, men at selve kapitalen eller eiendommen skal tilfalle en annen person, stiftelse eller innretning, formueslignes rente- eller bruksnyteren for kapitalen eller eiendommen så lenge denne retten vedvarer.

§ 4-51 Forsømmelse av meldeplikt ved realisasjon av aksje og grunnfondsbevis m.v.

Er det i innsendt aksjonæroppgave oppført noen som har forsømt å gi melding til selskapets eller innretningens styre om at aksje eller grunnfondsbevis m.v. er realisert, lignes vedkommende som eier av aksjen eller grunnfondsbeviset m.v., med mindre vedkommende påviser hvem som er den virkelige eieren.

§ 4-52 Fondsfradrag for forsikrings- og livrenteselskap

Forsikrings- og livrenteselskap gis fradrag for premierreserven og for andre fond som skal dekke eller sikre forpliktelser selskapet har påtatt seg i avtaler med de forsikrede. Bonusfond kommer til fradrag bare ved forsikring som omfattes av §§ 6-46 annet ledd og 6-47 c.

§ 4-53 Gjeldsfradrag for stat, fylkeskommune og kommune

(1) Stat, fylkeskommune og kommune gis fradrag for gjeld med et beløp som svarer til halvparten av den skattepliktige bruttoformuen i vedkommende skattekommune.

(2) Når det i tilknytning til kommunal eiendom som nevnt i § 2-5 tredje ledd b nr. 2 drives skattepliktig virksomhet, gis det ikke fradrag for gjeld.

Kapittel 5 Alminnelig inntekt - bruttoinntekter

Fellesregler for inntekt

§ 5-1 Hovedregel om inntekt

(1) Som skattepliktig inntekt anses enhver fordel vunnet ved arbeid, kapital eller virksomhet samt pensjon, føderåd og livrente.

(2) Som skattepliktig inntekt anses gevinst ved realisasjon av formuesobjekt utenfor virksomhet, sml. § 5-30. Ved realisasjon av formuesobjekt gjelder særregler i kapittel 9, herunder om begrensning av skatteplikten etter forrige punktum.

§ 5-2 Uttak

Som skattepliktig inntekt anses fordel ved uttak til egen bruk og gaveoverføring - herunder også fra aksjeselskap og allmennaksjeselskap - av formuesgjenstand, vare eller tjeneste. Ved uttak fra enmannsforetak eller sameie som ikke lignes etter §§ 10-40 til 10-45, gjelder skatteplikten bare hvor kostprisen helt eller delvis er kommet til fradrag ved ligningen. Skatteplikten gjelder ikke ved gave, herunder gavesalg og arveforskudd, av formuesgjenstand eller varebeholdning knyttet til giverens virksomhet når gavemottakeren plikter å svare arveavgift etter lov av 19. juni 1964 nr. 14 og vedkommende overtar hele eller deler av virksomheten. Fordelen settes til det beløpet som ville ha blitt regnet som skattepliktig inntekt ved en gjennomføring av transaksjonen til omsetningsverdi, jf. kapittel 9.

§ 5-3 Verdsettelse av inntektsposter

Fordel som består i annet enn norsk mynt, verdsettes til omsetningsverdi.

Arbeidsinntekt

§ 5-10 Fordel vunnet ved arbeid

Fordel vunnet ved arbeid omfatter blant annet:

- a. lønn, honorar, feriepenger og annen godtgjørelse vunnet ved arbeid i og utenfor tjenesteforhold, men ikke i virksomhet. Som annen godtgjørelse anses blant annet tantieme, gratiale, ventepenger, drikkepenge, provisjon, premier, priser, stipend og lignende ytelser, samt ytelser som omfattes av §§ 5-11 til 5-14,
- b. godtgjørelse som medlem av styre, representantskap, utvalg, råd og lignende,
- c. ytelser som trer i stedet for arbeidsinntekt, herunder
 1. dagpenger under arbeidsløshet etter folketrygdloven kapittel 4
 2. sykepenger etter folketrygdloven kapittel 8 og stønad etter kapittel 9
 3. fødselspenger og adopsjonspenger etter folketrygdloven kapittel 14
 4. dagpenger i privat syke- og ulykkesforsikring, se likevel unntak i § 5-15 første ledd j nr. 4,
- d. vederlag til arbeidstaker i forbindelse med opphør av arbeidsforhold ved avskjed, oppsigelse eller avtale med arbeidsgiver, se likevel unntak i § 5-15 første ledd a nr. 1 og 2,
- e. erstatning for ikke-økonomisk skade ved usaklig oppsigelse eller urettmessig avskjed, jf. arbeidsmiljøloven § 62 og § 66, så langt erstatningen overstiger 1 1/2 ganger folketrygdens grunnbeløp.

§ 5-11 Utgiftsgodtgjørelse

(1) Med utgiftsgodtgjørelse menes ytelser som en arbeidstaker mottar til dekning av kostnader i forbindelse med utførelse av arbeid.

(2) Utgiftsgodtgjørelse er skattepliktig så langt den

- a. gir overskudd etter dekning av kostnader i forbindelse med arbeid, eller
- b. dekker private kostnader, selv om kostnadene er fradragsberettigede.

(3) Departementet kan gi forskrift om i hvilken utstrekning reglene for forskuddstrekk i utgiftsgodtgjørelser skal gis tilsvarende anvendelse ved ligningen, jf. skattebetalingsloven § 5 nr. 1 c.

§ 5-12 Naturalytelse

(1) Med naturalytelse menes enhver økonomisk fordel som ytes i annet enn kontanter, sjekker og lignende betalingsmidler.

(2) Verdien av naturalytelser fastsettes etter § 5-3 med mindre annet er særskilt bestemt.

(3) Ved helt eller delvis fri kost og losji settes fordelen til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 6 nr. 2.

(4) Fordel ved rimelig lån i arbeidsforhold fastsettes til differansen mellom en normalrentesats og lånets faktiske rentesats. Stortinget fastsetter normalrentesats til bruk ved beregning av fordel ved lån i arbeidsforhold. Fordel ved rimelig lån fra arbeidsgiver regnes ikke som inntekt når lånet - når det blir gitt - ikke overstiger 3/5 av grunnbeløpet i folketrygden og tilbakebetalingstiden er høyst ett år. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

§ 5-13 Særlig om privat bruk av arbeidsgivers bil

(1) Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil fastsettes på grunnlag av en antatt årlig privat kjørelengde på 10 000 km med tillegg av kjøring mellom hjem og arbeidssted. Vederlag for bruk av arbeidsgivers bil påvirker ikke fordelsfastsettelsen. Tilsvarende gjelder når arbeidstaker selv dekker bilkostnader.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av første ledd. Herunder kan det gis forskrift om standard kilometersatser og særregler for biler som hovedsakelig er anskaffet av hensyn til den private bruk, samt for leasede og kostbare biler.

§ 5-14 Særlig om aksjer og opsjoner m.v. i arbeidsforhold

(1) For fordel ved ansattes erverv av aksjer i arbeidsgiverselskapet til underkurs gjelder:

- a. Fordelen settes til differansen mellom den verdien som kan oppnås ved reelt salg av aksjen, redusert med 20 prosent, og det den ansatte betaler for aksjen. Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 1 000 kroner pr. inntektsår.
- b. Bokstav a gjelder tilsvarende hvor ansatt i datterselskap erverver aksje til underkurs i morselskap. Som morselskap anses selskap som eier mer enn ni tideler av aksjene i datterselskapet, og som har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen.
- c. Skattefritak etter dette ledd forutsetter at alle ansatte etter en generell ordning i bedriften har fått tilbud om aksjekjøp. Det kan likevel kreves en viss minstetid for ansettelsesforholdet eller at aksjer i rimelig utstrekning fordeles etter ansiennitet.
- d. Departementet kan fastsette regler om verdsettelse av aksjer etter dette ledd.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for grunnfondsbevis.

(3) For fordel ved opsjoner m.v. i arbeidsforhold gjelder:

- a. Fordel ved erverv av og ved senere innløsning eller salg av rett til erverv av eller salg av aksje eller grunnfondsbevis i arbeidsforhold, regnes som fordel vunnet ved arbeid etter § 5-10. Som slik rett anses både rett til erverv av eksisterende aksje eller grunnfondsbevis og rett til å tegne ak-

se eller grunnfondsbevis ved en senere emisjon. Dette gjelder også dersom retten er knyttet til fordring eller verdipapir.

- b. Fordel som nevnt i a fastsettes slik:
 1. Ved erverv av retten settes fordelene til dens verdi ved ervervet, fratrukket skattyterens kostpris for retten.
 2. Ved innløsning av retten settes fordelene til den del av differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets omsetningsverdi og innløsningsprisen som overstiger skattyterens kostpris for retten og skattlagt fordel etter nr. 1 ved ervervet av retten.
 3. Ved salg av retten settes fordelene til den del av differansen mellom salgssum og kostpris som overstiger skattlagt fordel etter nr. 1 ved ervervet av retten. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter denne bokstav. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer som skattyteren er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre sidelinje. Innløsning fra den nærstående til annen ikke nærstående regnes som innløsning eller salg fra skattyteren.
 4. I forskrift kan departementet fastsette bindende regler om verdsettelse av retten ved utstedelsen, om skattefritak for mindre beløp samt øvrige regler til gjennomføring av skattlegging etter denne bokstav.
- c. Beløp som er skattlagt ved ervervet etter b nr. 1, kan fradras i inntekt ved senere bortfall av retten. Ved utnyttelse av retten i form av innløsning til lavere verdi enn ervervsbeløpet gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og innløsningsverdien. Med innløsningsverdi menes her omsetningsverdien av den underliggende aksjen eller grunnfondsbeviset på innløsningstidspunktet, fratrukket innløsningsprisen. Ved utnyttelse av retten i form av salg til lavere pris enn ervervsbeløpet, gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og salgssummen. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføring av fradrag etter denne bokstav.

§ 5-15 Skattefri arbeidsinntekt

(1) Som inntekt regnes ikke

- a. følgende sluttvederlag i tjenesteforhold:
 1. sluttvederlag som etter overenskomst mellom hovedorganisasjoner for arbeidstakere og arbeidsgivere blir utbetalt arbeidstakere ved oppsigelse. Når sluttvederlag utbetales i forbindelse med at arbeidstakere som har fylt 64 år mottar avtalefestet pensjon (AFP), gjelder skattefriheten for inntil 950 kroner pr. måned. Bestemmelsen i forrige punktum gjelder tilsvarende for arbeidstakere født i 1944 eller tidligere som etter fylte 62 år mottar tilsvaren-

- de avtalefestet pensjon i henhold til vedtekter godkjent av vedkommende departement,
2. tilleggssluttvederlag etter avtale mellom den enkelte arbeidsgiver og arbeidstakerne med inntil 50 prosent av det beløp den enkelte arbeidstaker har krav på som sluttvederlag etter nr. 1,
- b. følgende ytelser etter lov av 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting kapittel III:
 - tilskudd under opplæring med sikte på høvelig arbeid
 - tilskudd i forbindelse med yrkesrettet attføring,
 - c. lønn eller annen inntekt som er fritatt for skattlegging i medhold av gjensidig overenskomst inngått med hjemmel i lov av 19. juni 1947 nr. 5,
 - d. godtgjørelse til dekning av økte levekostnader som utbetales til norsk tjenestemann i utlandet. Departementet kan gi forskrift om hva som skal regnes å være godtgjørelse til dekning av kostnader som nevnt,
 - e. følgende ytelser til sjøfolk m.v.:
 1. inntekt om bord på skip i form av
 - tariffmessig hyretillegg for egen kost
 - verdien av fritt opphold om bord
 - ekstrahyre, effektgodtgjørelse og annen godtgjørelse ved forlis
 - krigsrisikotillegg opptjent under fart i erklært krigssone,
 2. ytelser etter § 7 annet ledd i forskrift av 28. februar 1975 om stønad til sjømenn i utenriksfart,
 3. ytelser fra Nortraships Sjømannsfond og utbetaling i henhold til Stortingets vedtak av 27. april 1972 vedrørende norske sjømenn som seilte for Nortraship i tiden 1. juli 1940 til 30. juni 1945,
 - f. følgende ytelser til militære mannskaper og sivile tjenestepliktige:
 1. dagpenger, dimisjonsgodtgjørelse, utdanningsbonus av samme størrelse og forsørger-tillegg m.v. til utskrevne korporaler, menige og befalsskoleelever i Forsvaret samt lagførere og mannskap i Sivilforsvaret etter offentlig regulativ
 2. dagpenger, underhold, forsørger-tillegg m.v. etter lov om fritaking for militærtjeneste § 18 for sivile tjenestepliktige,
 - g. ettergivelse av utdanningslån i Statens lånekasse for utdanning i medhold av utdanningsstøtteleven § 8 tredje ledd tredje punktum for låntaker som er bosatt og utøver et yrke i Finnmark eller visse deler av Troms, og for låntaker som utøver legeyrket i utvalgt kommune. Departementet gir forskrift om gjennomføringen, herunder hvilke studier som skal omfattes av ordningen,
 - h. følgende erstatninger i og utenfor tjenesteforhold:
 1. menerstatning etter skadeserstatningsloven § 3-2 og erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art etter samme lov §§ 3-5 og 3-6
 2. menerstatning ved yrkesskade etter folketrygdloven § 13-17,
 - i. arbeidsvederlag som ikke er virksomhetsinntekt, når beløpet er under grensen for lønnsinnberetningsplikt etter forskrift gitt med hjemmel i ligningsloven § 6-16 a, jf. § 6-2,
 - j. Følgende inntekter utenfor tjenesteforhold:
 1. kunstnerlønn bevilget av Stortinget
 2. kultur- og ærespriser utdelt av stat, fylkeskommune eller kommune
 3. vitenskapelig hedersgave og belønning utdelt gjennom universitet, høyskole, vitenskapelig fond og lignende
 4. dagpenger som utbetales i privat syke- og ulykkesforsikring med inntil 20 kroner pr. dag
 5. bidrag fra fagorganisasjon til lønnstaker
 6. verdi av fritidsarbeid på egen bolig, hytte eller bygg tilhørende boligbyggelag til opptjening av eget innskudd i laget
 7. verdi av eget husstell og av håndverks- og husflidsarbeid i hjemmet til eget behov,
 - k. fordel vunnet ved skadevolders arbeid for skadelidte, utført etter skriftlig avtale inngått ved meglings- eller konfliktråd, jf. konfliktrådsloven § 13.

(2) Departementet kan bestemme at mindre naturalytelser og andre mindre fordeler skal være skattefrie innenfor fastsatte rammer, og kan herunder fastsette beløpsgrenser. Departementet kan også gi forskrift om skattefritak for arbeidsgivers tilskudd til barnehage for ansattes barn.

Kapitalinntekt

§ 5-20 Fordel vunnet ved kapital

(1) Fordel vunnet ved kapital omfatter blant annet avkastning utenfor virksomhet av

- a. fast eiendom og løsøre
- b. finansgjenstander (betalingsmidler, fordringer og verdipapirer m.v.)
- c. immaterielle rettigheter (opphavsrettigheter og patentrettigheter m.v.)
- d. rettigheter i kapital som nevnt under a til c.

(2) Årlig avkastning på sparedelen av en livsforsikring i norsk selskap (kapitalforsikring) regnes som fordel vunnet ved kapital for forsikringstakeren. Departementet kan gi forskrift om beregning av avkastning.

(3) Som skattepliktig inntekt anses vederlagsfri bruk av andres eiendeler.

§ 5-21 Skattefri kapitalinntekt

(1) Forbruksgjenstander som klær, innbo, personbiler, lystbåter o.l., regnes ikke som inntektsgivende når de brukes av eieren eller eierens familie.

(2) Utbetaling av livsforsikring (kapitalforsikring) regnes ikke som inntekt, unntatt

- a. ved utbetaling fra utenlandsk forsikringselskap, eller
- b. hvor forsikringen er tegnet av arbeidsgiver til fordel for ansatt, medeier, aksjonær eller disses nærmeste familie, jf. § 10-11 annet ledd, i den utstrekning disse ikke tidligere er skattlagt for innbetalt premie.

(3) Departementet kan bestemme at avkastning på innskuddskonti med små beløp ikke skal regnes som inntekt, og kan fastsette hvilke beløp og hvor mange konti som fritaket skal omfatte.

Virksomhetsinntekt

§ 5-30 Fordel vunnet ved virksomhet

(1) Fordel vunnet ved virksomhet omfatter blant annet fordel vunnet ved omsetning av varer eller tjenester, realisasjon av andre formuesobjekter i virksomheten og avkastning av kapital i virksomheten.

(2) Ved realisasjon av formuesobjekt gjelder særregler i kapittel 9.

(3) Inntekt vunnet ved virksomhet omfatter også ytelser som nevnt i § 5-10 c som erstatter virksomhetsinntekt.

§ 5-31 Skattefri virksomhetsinntekt

Som inntekt regnes ikke

- a. tilskudd som gis til investering i distriktene etter forskrift gitt av Kongen, jf. likevel § 14-44 første ledd siste punktum,
- b. bidrag fra næringsorganisasjon hvor den næringsdrivende er medlem.

Pensjon, periodiske ytelser m.v.

§ 5-40 Pensjon

(1) Skatteplikten etter § 5-1 omfatter etterlønn ved arbeidstakers død og etterpensjon ved pensjonists død, i den utstrekning beløpet overstiger 1 1/2 ganger folketrygdens grunnbeløp på det tidspunkt dødsfallet inntraff.

(2) Skatteplikten etter § 5-1 omfatter engangs- og avløsningsbeløp og andre kapitalytelser, sikret ved premier eller tilskudd som det er gitt fradrag for ved ligningen.

(3) Utbetaling av ytelse som omhandlet i annet ledd skattlegges ikke som inntekt så langt den innen tre måneder fra utbetalingsdagen blir innbetalt til individuell pensjonsavtale som nevnt i § 6-47 c. Det samme gjelder for skattepliktig dødsbo i den utstrekning arvingene innen samme frist innbetaler i eget navn et beløp som motsvarer deres forholdsmessige andel av

engangsbeløpet, til individuell pensjonsavtale som nevnt i § 6-47 c.

(4) Bestemmelsene i annet og tredje ledd og § 5-41 gjelder tilsvarende for ytelser fra annen pensjonsordning i arbeidsforhold enn pensjonsforsikring.

(5) Bestemmelsene i annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for individuelle pensjonsavtaler som er omfattet av § 6-47 c, uavhengig av om det er gitt inntektsfradrag ved ligningen.

(6) Dersom utbetaling som omhandlet i femte ledd ikke er skattepliktig for mottaker etter § 12-2, skal beløpet skattlegges med den skattesats som Stortinget fastsetter, og etter nærmere regler gitt av departementet.

§ 5-41 Livrente

(1) For livrente som er tegnet i selskap som har eller har hatt tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet her i landet, er skatteplikten etter § 5-1 begrenset til den del av livrenten som anses å gå ut over tilbakebetalingen av premie for forsikringen. Det gjelder under forutsetning av at det ikke er gitt fradrag for premien ved ligningen. Departementet kan gi forskrift om størrelsen av den skattepliktige delen, om vilkår for begrensnings av skatteplikten og om hel eller delvis skatteplikt ved brudd på vilkår.

(2) Reglene i første ledd gjelder ikke ved utbetaling under kollektiv livrente i arbeidsforhold.

§ 5-42 Understøttelser og trygdeytelser m.v.

Som skattepliktig inntekt anses

- a. regelmessig personlig understøttelse etter lov eller avtale,
- b. stønad, omsorgspenger og annen utbetaling fra omsorgs- og trygdeinnretning, herunder rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstonad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6,
- c. utdeling fra legat, understøttelsesforening o.l.,
- d. bidrag som etter konkursloven § 106 ytes konkursskyldner eller konkursskyldners familie under bobehandlingen.

§ 5-43 Skattefrie understøttelser og trygdeytelser m.v.

(1) Som inntekt regnes ikke

- a. barnetrygd etter barnetrygdloven,
- b. bidrag til livsopphold etter sosialtjenesteloven,
- c. følgende ytelser etter folketrygdloven:
 1. stønad ved helsetjenester etter kapittel 5
 2. grunnstønad og hjelpestønad etter kapittel 6
 3. gravferdsstønad etter § 7-2
 4. stønad etter § 10-5, jf. § 10-7
 5. attføringsstønad etter § 11-7
 6. engangsstønad ved fødsel etter § 14-12

7. engangsstønad ved adopsjon etter § 14-20
8. stønad til barnetilsyn etter §§ 15-11, 17-9 og 17-10
9. utdanningsstønad m.v. etter §§ 15-12, 15-13, 16-9, 17-9 og 17-10,
- d. tillegg til hjelp i huset og hjelpeløshetsbidrag etter henholdsvis
 1. §§ 6 og 7 i lov om krigspensjonering for militærpersoner
 2. §§ 12 og 13 i lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner,
- e. husleiestøtte etter § 23 i husbankloven og kommunal bostøtte utenfor arbeidsforhold,
- f. følgende ytelser ved ikke-økonomisk skade:
 1. invaliderenter etter lov om ulykkestrygning for fiskarar, lov om ulykkestrygd for industriarbeidere m.v. og lov om ulykkestrygd for sjømenn, jf. §§ 53 og 54 i yrkesskadetrygdloven
 2. invaliderenter etter lov om ulykkestrygd for militærpersoner, jf. lov av 9. juni 1961 om endring i yrkesskadetrygdloven del II
 3. invalidepensjon etter lov om krigspensjonering for militærpersoner og lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner, når ytelsen ikke ble omregnet ved den ervervsmessige omvurdering pr. 1. juli 1962, jf. lov av 18. desember 1946 nr. 13 del B
 4. invalidepensjon for øvrig med inntil 20 prosent av full invalidepensjon etter samme lover som nevnt i nr. 3 og tilleggslov til disse av 22. mars 1968 nr. 2
 5. 25 prosent årlig uførepensjon etter yrkesskadetrygdloven.

(2) Samordning av helt eller delvis skattefrie inntekt etter første ledd c eller f med ytelse som nevnt i samordningsloven skal ikke medføre reduksjon av den skattefrie delen.

Tilfeldig inntekt

§ 5-50 Tilfeldig inntekt

(1) Som skattepliktig inntekt anses tilfeldige gevinster, herunder gevinst ved konkurranse, spill, lotteri og lignende når verdien overstiger 10 000 kroner, og tilfeldig gevinst ved funn av malm og mineraler m.v.

(2) Som inntekt regnes ikke, uansett verdi, gevinst fra

- a. Det Norske Pengeatteri,
- b. Norsk Tipping A/S,
- c. totalisatorspill som omfattes av totalisatorspill-loven,
- d. utlodning som omfattes av lotteriloven,
- e. Den norske stats premielån,
- f. offentlig tilgjengelige tiltak arrangert av massemedier. Departementet kan gi forskrift for å utfyl-

le forrige punktum, og kan i tvilstilfelle vedta at et tiltak skal anses som arrangert av massemedier.

(3) Som inntekt regnes ikke formuesforøkelse ved arv eller gave.

Bestemmelser med tilknytning til flere inntektstyper

§ 5-60 Tilbakebetaling av skatt etter avregning

Som inntekt regnes ikke rente ved tilbakebetaling av skatt etter avregning. Forrige punktum omfatter ikke rentegodtgjørelse ved for mye innbetalt skatt etter petroleumsskatteloven § 7 nr. 5.

Kapittel 6 Alminnelig inntekt - fradrag

Fellesregler for fradrag

§ 6-1 Hovedregel om fradrag

(1) Det gis fradrag for kostnad som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt. Bestemmelser som presiserer, utvider eller innskrenker fradragsretten for kostnader som nevnt i forrige punktum er gitt i §§ 6-10 til 6-32.

(2) Det gis ikke fradrag for private kostnader for skattyteren selv eller dennes familie, herunder kostnader til bolig, mat og underhold.

§ 6-2 Tap

(1) Det gis fradrag for tap ved realisasjon av formuesobjekt i og utenfor virksomhet, etter de nærmere regler og med de begrensninger som følger av kapittel 9.

(2) Det gis også fradrag for annet tap i virksomhet, herunder endelig konstatert tap på utestående fordring. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

§ 6-3 Underskudd

(1) Når fradragsberettigede kostnader overstiger inntekter fra samme inntektskilde, gis det fradrag for underskuddet i inntekt fra andre inntektskilder.

(2) Fradrag etter første ledd gis i den kommunen hvor underskuddet er oppstått. Dersom fradraget overstiger inntektene i kommunen, kan fradraget gis i andre kommuner etter § 6-90 første ledd b.

(3) Dersom den ene ektefellens fradragsberettigede kostnader overstiger inntekten, overføres det udekkede beløpet til fradrag i den andre ektefellens inntekt.

(4) Udekket underskudd ved årets ligning kan fremføres til fradrag etter § 14-6. Foreldrefradrag etter § 6-48 og særfradrag etter §§ 6-80 til 6-85 tas ikke i betraktning ved fastsettelse av underskudd til fremføring.

(5) Når det i skatteavtale med fremmed stat er bestemt at inntekt skal være unntatt fra skattlegging i Norge, kommer tilhørende kostnad ikke for noen del til fradrag ved ligning av inntekt her i landet.

Fradrag for kostnader til erverv, vedlikehold eller sikring av inntekt

§ 6-10 Avskrivning

(1) Det gis fradrag for avskrivning for verdiforringelse ved slit eller elde på betydelige driftsmidler, jf. §§ 14-30 flg.

(2) Det gis fradrag for avskrivning av forretningsverdi som er ervervet ved

- a. kjøp av virksomhet, eller
- b. overtakelse av virksomhet ved arv eller gave når det er betalt arveavgift av verdien.

(3) Fradrag for avskrivning av annet immaterielt driftsmiddel enn forretningsverdi gis bare hvis verdifallet er åpenbart. Er det immaterielle driftsmidlet en tidsbegrenset rettighet kan avskrivninger likevel kreves i samsvar med § 14-50.

(4) Ved avskrivning etter første ledd tas det ikke hensyn til ekstraordinære opp- eller nedskrivninger av verdien av faste eiendommer. Dette gjelder likevel ikke for livsforsikringselskaper, private tjenestepensjonskasser eller kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser for så vidt angår opp- eller nedskrivning av egne faste eiendommer overført til vedkommende selskaps eller kasses forikringsfond.

§ 6-11 Vedlikehold og forsikring av hus, skip og annet driftsmiddel

Det gis fradrag for kostnad til vedlikehold og forsikring av hus samt lignende kostnad for skip, fiskebåt og annet driftsmiddel. Ved prosentligning av egen bolig eller fritidseiendom gjelder reglene i kapittel 7.

§ 6-12 Bilhold

(1) Fradrag for kostnad ved bilhold reduseres med det beløp som faller på bruk av bilen til privatkjøring. Reduksjonsbeløpet fastsettes etter § 5-13.

(2) Reduksjon etter første ledd skal ikke overstige 50 prosent av de beregnede samlede kostnadene ved bilholdet. Kostnadene fastsettes til driftskostnader med et tillegg for verdiforringelse med ti prosent pr. år, beregnet av bilens kostpris som ny. Er bilen ti år eller eldre, faller tillegget for verdiforringelse bort.

(3) Departementet kan gi forskrift om beregningen etter annet ledd.

§ 6-13 Opphold utenfor hjemmet

(1) Skattyter som av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet gis fradrag for merkostnader på grunn av fraværet. Fradrag gis etter satser som fastsettes av departementet. Dersom skattyter godtgjør å ha hatt større kostnader, kan det kreves fradrag for disse. Skattyter som ikke legitimerer arten av bosted slik departementet har bestemt, gis fradrag etter laveste sats. Fradrag for reisekostnader ved besøk i hjemmet gis etter § 6-44.

(2) I virksomhet skal fradrag for kostutgifter som påføres ved yrkesreise med overnatting ikke reduseres med kostbesparelsen i hjemmet.

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 6-14 Seminar, kurs, møte m.v. i utlandet

Fradrag for kostnad ved seminar, kurs og møte m.v. som holdes utenfor landets grenser og som har et ikke rimelig innslag av ikke-faglig karakter eller har feriemessig preg, kan etter ligningsmyndighetenes skjønn reduseres eller falle bort.

§ 6-15 Skatt og avgift på fast eiendom, virksomhet eller yrke m.v.

Det gis fradrag for skatt og avgift på fast eiendom eller særskilt virksomhet eller yrke. For egen bolig eller fritidseiendom som prosentlignes gjelder reglene i kapittel 7.

§ 6-16 Arveavgift

Når krav på en fordel er ervervet ved arv eller gave og fordelen regnes som inntekt, gis fradrag for arveavgift som er betalt av fordelen.

§ 6-17 Utnyttelse av naturforekomst

Ved fastsettelse av fradrag for kostnad ved utnyttelse av naturforekomst tas det hensyn til forårsaket jordskade. Kan det antas at forekomsten har bevirket en økning av eiendommens kostpris ved ervervet, gis det forholdsmessig fradrag i inntekten.

§ 6-18 Foreningskontingenter

Fradrag gis ikke for foreningskontingent utenom de tilfellene som omfattes av § 6-19 og § 6-20.

§ 6-19 Kontingent til arbeidsgiverforening og til visse yrkes- og næringsorganisasjoner

(1) Det gis fradrag for kontingent til arbeidsgiverforening. Fradraget kan ikke settes høyere enn til fire promille av samlet utbetalt lønn. Departementet kan samtykke i helt eller delvis fradrag for særkontingent til bransjeforening eller landssammenslutning som er tilsluttet en arbeidsgiverforening. Hvis en arbeidsgiver nekter å inngå tariffavtale med en ansatt som er organisert og som fremsetter krav om tariffavtale, bortfaller arbeidsgiverens fradragrett. Departementet kan i tvilstilfelle avgjøre om en sammenslutning skal regnes som arbeidsgiverforening.

(2) Det gis fradrag for kontingent til landsomfattende yrkes- og næringsorganisasjon når foreningen har som hovedformål å ivareta de økonomiske interessene for den ervervsgruppen skattyteren tilhører. Den delen av kontingenten som går til forsikringspremie eller andre formål utenfor foreningsvirksomhe-

ten, er ikke fradragsberettiget. Fradrag gis kun til aktiv yrkesutøver eller næringsdrivende og er betinget av at det senest ved selvangivelsesfristens utløp legges frem attest for innbetalt kontingent. Fradrag kan enten gis med inntil 1 800 kroner eller med inntil fire promille av samlet utbetalt lønn. Fradrag gis ikke dersom skattyter krever fradrag for fagforeningskontingent etter § 6-20. Departementet avgjør i tvilstilfelle om en sammenslutning skal regnes som yrkes- eller næringsorganisasjon. Når særlige grunner foreligger, kan departementet bestemme at kontingent til slik organisasjon skal være fradragsberettiget selv om organisasjonen ikke er landsomfattende.

(3) Samlet fradrag etter første og annet ledd kan ikke overstige fire promille av samlet utbetalt lønn.

(4) Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføring av fradragsretten etter denne paragraf, herunder regler om organisasjonenes opplysnings- og oppgaveplikt, avrundingsregler m.v.

§ 6-20 Fagforeningskontingent

(1) Det gis fradrag for kontingent til landsomfattende arbeidstakerorganisasjon som har forhandlingsrett etter lov om offentlige tjenestetvister eller har inngått tariffavtale på vegne av medlemmene. Det samme gjelder kontingent til Norges Fiskarlag.

(2) Departementet kan bestemme at kontingent til enkelte organisasjoner skal kunne trekkes fra selv om vedkommende organisasjon ikke er landsomfattende.

(3) Kontingent til arbeidstakerorganisasjon opprettet etter 1. juli 1977 kan bare kreves fratrukket når organisasjonen står tilsluttet en hovedsammenslutning. Departementet kan samtykke i at også kontingent til annen organisasjon som er opprettet etter det nevnte tidspunkt, kan føres til fradrag.

(4) Fradrag er betinget av at skattyter er lønnstaker eller aktiv fisker og betaler slik kontingent. Fradrag kan samlet gis med inntil 1 800 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt for bare en del av inntektsåret.

(5) Innbefatter kontingent som nevnt i første ledd forsikringspremie, kommer også denne delen av kontingenten til fradrag innenfor beløpsgrensen i fjerde ledd i den utstrekning premien ikke overstiger grenser som fastsettes av departementet.

(6) Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføring av fradragsretten etter denne paragraf, herunder regler om organisasjonenes opplysnings- og oppgaveplikt, avrundingsregler m.v.

§ 6-21 Representasjon

Fradrag gis ikke for kostnad ved representasjon. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, herunder om hvordan kostnad ved representasjon skal avgrenses i forhold til kostnad som kan føres til fradrag i inntekt.

§ 6-22 Bestikkelse m.v.

Fradrag gis ikke for bestikkelse og annen ytelse som er vederlag for urettmessig motytelse, eller som tar sikte på å oppnå en slik motytelse. Motytelsen er urettmessig både når den strider mot den alminnelige forretningsmoral eller forvaltningsskikk på det stedet motytelsen skjer eller skulle ha skjedd, og når den vil stride mot den alminnelige forretningsmoral eller forvaltningsskikk i Norge.

Minstefradrag

§ 6-30 Hva minstefradraget omfatter

(1) Fradrag for kostnader som er pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre arbeidsinntekt og annen inntekt som omfattes av § 6-31, gis som minstefradrag med mindre skattyteren har hatt større faktiske kostnader. Minstefradraget omfatter likevel ikke fradrag etter §§ 6-13 og 6-20.

(2) For øvrig omfatter minstefradraget fradrag for forsikringspremie m.v. etter § 6-47 d til f. Det samme gjelder fradragsberettiget forsikringspremie som inngår i ikke fradragsberettiget fagforeningskontingent.

§ 6-31 Hvilke inntekter det gis minstefradrag i

- (1) Minstefradrag gis i skattepliktig
 - a. arbeidsinntekt etter § 5-10,
 - b. pensjon, periodiske ytelser m.v. etter §§ 5-40 til 5-42,
 - c. godtgjørelse til forfattere av artikler, kronikker, inserater o.l. som er skrevet med sikte på å bli tatt inn i avis, ukeblad, tidsskrift eller annen publikasjon, herunder godtgjørelse for fotografier, tegninger o.l. som leveres sammen med artikkel m.v. Det samme gjelder godtgjørelse for nyhetsmelding, fotografier o.l. som leveres av andre enn byråer til presse- og telegrambyrå, avis, ukeblad og tidsskrift,
 - d. godtgjørelse til medlem av styre, representantskap, utvalg, råd og lignende,
 - e. godtgjørelse til selvstendig næringsdrivende for pass og stell av barn som ikke er fylt 12 år før utgangen av inntektsåret eller har særlig behov for omsorg og pleie, når barnepasset skjer i barnepassers hjem. Departementet kan gi forskrift om hva som skal regnes som næringsvirksomhet.

(2) Minstefradrag i vederlag fra forlegger til forfatter og oversetter gis bare når vederlaget er beregnet på annen måte enn etter salg (royalty).

§ 6-32 Beregning av minstefradrag

(1) Minstefradraget fastsettes til et beløp som svarer til 20 prosent av summen av inntekt som omfattes av § 6-31. Beregningsgrunnlag avrundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 100. Stortinget fastsetter den nedre og øvre grense for minstefradrag.

(2) Minstefradrag beregnes særskilt for hver person som ligned under ett etter §§ 2-10 og 2-12 a annet punktum. Det gis særskilt fradrag i underholdsbidrag, pensjon o.l. til barn. Det samme gjelder for ektefelle-tillegg etter folketrygdloven.

(3) Ektefelle som har inntekt av virksomhet som tilhører den andre ektefellen eller begge ektefellene, kan ikke kreve minstefradrag av denne inntekten. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for samboere som omfattes av § 2-16.

(4) Har skattyter bodd i riket i bare en del av inntektsåret, avkortes maksimumsgrensen for minstefradrag etter det antall hele eller påbegynte måneder av inntektsåret skattyteren har vært bosatt i riket. Tilsvarende gjelder for skattyter som har hatt midlertidig opphold i riket bare en del av året uten å være bosatt her, jf. § 2-3 første ledd d og annet ledd. For skattyter bosatt i utlandet, jf. § 2-3 første ledd e og f, kan fradrag ikke overstige minimumsgrensen etter første ledd i denne paragraf.

Særlige bestemmelser om fradrag

§ 6-40 Gjeldsrenter

(1) Det gis fradrag for renter av skattyters gjeld.

(2) Det gis fradrag for renter som er betalt i inntektsåret ved kjøp av løssøre på kreditt. Departementet kan gi forskrift om begrensning av og vilkår for fradragretten etter dette ledd.

(3) I tilfelle skattyter skal gis begrenset eller fast fradrag for gjeld etter §§ 4-31 tredje ledd og 4-53, gis det fradrag bare for rente av den gjeld som kommer til fradrag ved formuesfastsettelsen.

(4) Det gis ikke fradrag for

- a. renter som sparebank og gjensidige forsikrings-selskap, kreditt- og hypotekforening og selveien-de finansieringsforetak har utbetalt på grunn-fondsbevis, jf. sparebankloven § 2 annet ledd, for-sikringsvirksomhetsloven § 4-2 annet ledd og finansieringsvirksomhetsloven,
- b. renter som omfattes av skattebetalingsloven §§ 23 nr. 2 og 27 nr. 7 ved for lite innbetalt skatt,
- c. rentetillegg som omfattes av ligningsloven § 9-10 nr. 1.

(5) Det gis ikke fradrag for rente av gjeld til uten-landsk fordringshaver hvis rentekostnaden ikke doku-menteres på den måten departementet har bestemt.

§ 6-41 Leie-, bruks- eller forpaktningsavgift, under-støttelse m.v.

Det gis fradrag for leie-, bruks- og forpaktnings-avgift, føderåd, regelmessig personlig understøttelse og lignende som skattyter er forpliktet til å yte etter lov eller avtale, og som etter denne lov er skattepliktig inntekt for mottaker.

§ 6-42 Tilskudd til vitenskapelig forskning og yr-kesopplæring

(1) Det gis fradrag for tilskudd til institutt som under medvirkning av staten forestår

- a. vitenskapelig forskning,
- b. yrkesopplæring som kan ha betydning for skatt-tyters virksomhet.

(2) Utgjør tilskuddet mer enn 10 000 kroner, kan fradraget ikke overstige ti prosent av skattyters inntekt før fradrag for tilskuddet.

§ 6-43 Trykt vitenskapelig arbeid for doktor- eller lisensiatgrad

Det gis fradrag for kostnader ved fremlegging av trykt vitenskapelig arbeid som godkjennes til å forsvar-es for doktor- eller lisensiatgrad ved norsk universitet eller høyskole, herunder reisekostnader i forbindelse med doktor- eller lisensiatprøven og andre påviselige kostnader som har direkte sammenheng med vedkom-mende arbeid.

§ 6-44 Reise mellom hjem og arbeidssted m.v.

(1) Det gis fradrag for kostnad ved reise mellom hjem og arbeidssted og besøksreiser etter § 6-13 med den del av samlet kostnad som overstiger 7 000 kroner.

(2) Departementet kan i forskrift gi regler om hva som skal anses som reise mellom hjem og arbeidssted, og hva som skal anses som yrkesreise.

§ 6-45 Sikring av pensjoner

Fradrag for kostnad til sikring av pensjoner gis bare etter reglene i §§ 6-46 og 6-47 når kostnaden ikke er pålagt i eller i medhold av lov.

§ 6-46 Arbeidsgivers tilskudd til privat tjeneste-pensjonsordning

(1) Arbeidsgiver gis fradrag for tilskudd til privat tjenestepensjonsordning som er i samsvar med for-skrift gitt av departementet. Fradraget omfatter

- a. andel av årets premie til dekning av bestemte pen-sjonsytelser,
- b. tilskudd til premiefond med inntil 150 prosent av det beløp som er nevnt under a, så langt fondet ikke dermed kommer til å overstige ti ganger det beløpet som er nevnt under a,
- c. tilskudd til pensjonsreguleringsfond med inntil 75 prosent av årets premie.

(2) Arbeidsgiver gis fradrag for tilskudd til pen-sjonsfond med inntil det beløp som fastsettes av de-partementet.

(3) Fradrag etter første og annet ledd gis når pre-mien eller tilskuddet er endelig innbetalt til pensjons-ordningen innen tre måneder etter utgangen av ved-kommende inntektsår.

(4) Departementet gir forskrift om bruk av midler i premiefond, pensjonsreguleringsfond og pensjonsfond.

§ 6-47 Trygdedes tilskudd til forsikrings- og pensjonsordninger

Det gis fradrag for

- a. den trygdedes tilskudd til offentlig pensjonsordning i arbeidsforhold,
- b. den trygdedes tilskudd til privat tjenestepensjonsordning i arbeidsforhold, som omhandlet i § 6-46 første ledd a og tredje ledd,
- c. premie, innskudd og tilskudd til premiefond under individuelle pensjonsavtaler som er i samsvar med regler gitt av departementet. Fradraget kan ikke overstige 40 000 kroner. Departementet kan også fastsette regler om pantsettelsesforbud og adgang til omstøtelse av midler plassert i individuell pensjonsavtale, og om at forsikringsavtalelovens regler om begunstigelse skal gis tilsvarende anvendelse for individuell pensjonsavtale,
- d. premie til frivillig syke- og ulykkesforsikring og til syke- og ulykkesforsikring etablert ved tariff- eller arbeidsavtale med til sammen inntil 700 kroner. Ektefeller kan til sammen ikke kreve større fradrag enn bestemt i forrige punktum,
- e. premie til frivillig trygd som nevnt i folketrygdloven §§ 8-36, 8-39 og 13-13,
- f. tvungne innskudd i vikarkasse.

§ 6-48 Foreldrefradrag

(1) Det gis foreldrefradrag for legitimerede kostnader til pass og stell av hjemmeværende barn som er under 12 år i inntektsåret. Foreldrefradraget begrenses oppad til beløp som fastsettes av Stortinget for det enkelte inntektsår. Begrensningen er felles for ektefeller, og for samboere med felles barn. Fradrag gis først i den høyeste inntekten dersom ektefellene eller samboerne ikke er enige om en annen fordeling.

(2) For barn som på grunn av handicap e.l. har særskilt behov for omsorg og pleie, kan det gis foreldrefradrag for legitimerede kostnader, også om barnet er 12 år eller eldre.

§ 6-49 Særskilt fradrag i barns inntekt

(1) Barn gis særskilt inntektsfradrag når barnet har arbeidsinntekt og blir lignet for underholdsbidrag, barnpensjon o.l.

(2) Fradraget etter første ledd begrenses oppad til personfradragbeløpet i klasse 1, jf. § 15-4. Fradraget skal verken overstige arbeidsinntekten eller mottatt underholdsbidrag, barnpensjon o.l., redusert med minstefradrag etter §§ 6-30 til 6-32.

Særskilte fradrag for bestemte yrkesgrupper

§ 6-60 Særskilte fradrag for fiskere og fangstfolk

(1) Skattyter som i minst 130 dager av inntektsåret personlig har drevet eller deltatt i fiske eller fangst på havet eller langs kysten, gis fradrag med inntil 30 prosent av netto arbeidsinntekt av fisket eller fangsten, begrenset til 70 000 kroner.

(2) Fradrag etter første ledd kan ikke gis samtidig med fradrag etter § 6-61.

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av første og annet ledd.

(4) Det gis fradrag for kostnad til kosthold under fiske og fangst.

§ 6-61 Særskilt fradrag for sjøfolk

(1) Sjøfolk gis fradrag med inntil 30 prosent av inntekten ombord, begrenset til 70 000 kroner.

(2) Sjøfolk er personer som har arbeid om bord på skip i fart eller flytende installasjon som hovedbeskjeftigelse såfremt arbeidet varer til sammen minst 130 dager i samme inntektsår. Fradraget gis ikke for inntekt ved arbeid om bord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløp er under 300 nautiske mil.

(3) Inntekt om bord omfatter

- a. enhver godtgjørelse som utbetales av arbeidsgiver, samt serveringspenger, drikkepenge m.v.,
- b. fortjeneste ved salgsvirksomhet om bord,
- c. sykepenge, hyre og likestilt ytelse ved sykdom eller skade og som treer i stedet for inntekt om bord.

(4) Skattyter som har minst 130 dagers arbeid, dels ved arbeid om bord som omfattes av annet ledd, dels som fisker, gis fradrag etter første ledd selv om kravet om 130 dagers arbeid om bord i samme inntektsår etter annet ledd ikke er oppfylt.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Standardfradrag for utenlandsk arbeidstaker

§ 6-70 Standardfradrag for utenlandsk arbeidstaker

(1) Skattyter som

- a. oppholder seg midlertidig i riket og er skattepliktig som bosatt i riket, jf. § 2-1 første ledd, kan kreve standardfradrag etter denne paragraf i stedet for ordinære fradrag. Skattyter anses å oppholde seg midlertidig i riket når oppholdet ikke overstiger fire år, og vedkommende kan i tilfelle kreve standardfradrag ved de fire første ligningene,
- b. har begrenset skatteplikt etter § 2-3 første ledd d og h og annet ledd skal ha standardfradrag etter denne paragraf. Personer som utelukkende har skatteplikt etter § 2-3 første ledd h skal ha standardfradrag uansett hvor lenge denne skatteplikten består.

(2) Standardfradraget utgjør 15 prosent av samme beregningsgrunnlag som minstefradrag, jf. § 6-31.

(3) Standardfradraget trer i stedet for andre fradrag enn

- a. fagforeningskontingent, jf. § 6-20
- b. minstefradrag, jf. § 6-30
- c. tilskudd til pensjonsordning, jf. § 6-47 a og b
- d. særskilt fradrag for sjøfolk, jf. § 6-61.

Særfradrag i alminnelig inntekt

§ 6-80 Særfradrag for forsørgelse

(1) Skattyter som forsørger andre enn barn som det kan kreves barnetrygd eller forsørgerfradrag for, gis et særfradrag i alminnelig inntekt når det vil være urimelig å la forsørgelsen være uten virkning ved skattlegging av forsørgeren. Et barn regnes ikke som forsørget dersom barnet, uten behovsprøving mot foreldreinntekt, har rett til lån i Statens lånekasse for utdanning for en større del av året.

(2) Fradrag gis med en halvpart til hver av ektefellene når de lignes særskilt etter § 2-11, eller når de får skatt som er utlignet under ett, fordelt etter § 2-13.

(3) Særfradraget skal være 5 000 kroner for hver forsørget person. Hvis det er klart at mindre enn halvparten av den forsørgedes ordinære levekostnader i inntektsåret er dekket av skattyteren, skal særfradraget reduseres til det halve eller falle bort. Særfradrag for forsørget som er bosatt i utlandet, kan begrenses til faktiske kostnader til forsørgelse.

§ 6-81 Særfradrag for alder og uførhet m.v.

- (1) Særfradrag for alder gis etter følgende regler:
 - a. Fra og med den måned skattyter fyller 70 år, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1 000 kroner pr. påbegynt måned. Ektefeller har til sammen rett til samme særfradrag som en enslig.
 - b. Bestemmelsen i a gjelder tilsvarende når skattyter etter fylte 67 år tar ut alderspensjon etter § 19-6 i folketrygdloven. Tar skattyteren bare ut en del av full alderspensjon, reduseres særfradraget tilsvarende. Tar begge ektefeller ut deler av full alderspensjon, er den høyeste pensjonsandelen avgjørende for denne reduksjonen.
 - c. Dersom begge ektefeller har alderspensjon fra folketrygden, fordeles særfradraget med en halvpart på hver.

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførestønad etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1470 kroner pr. påbegynt måned.

(3) Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt rehabiliteringspenger, foreløpig uførestønad eller attføringspenger etter folketrygdloven eller uførepensjon etter nevnte lov eller andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mot-

tatt ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd.

(4) Reglene om ektefeller i denne paragraf gjelder tilsvarende for samboere som omfattes av § 2-16.

(5) Departementet kan gi forskrift om fordelingen av særfradrag etter denne paragraf.

§ 6-82 Særfradrag for lettere nedsatt ervervsevne

Skattyter som på grunn av sykdom eller annen varig svakhet har varig nedsatt ervervsevne av så lett karakter at det ikke gir rett til uførepensjon eller annen offentlig stønad, kan gis særfradrag i alminnelig inntekt etter en samlet vurdering av skattyterens økonomiske situasjon. Særfradraget skal ikke overstige seks ganger månedsfradraget etter § 6-81 annet ledd.

§ 6-83 Særfradrag for usedvanlig store kostnader ved sykdom

(1) Skattyter som i inntektsåret har hatt usedvanlig store kostnader på grunn av egen eller forsørget persons sykdom eller annen varig svakhet, gis særfradrag i alminnelig inntekt. Særfradraget skal i alminnelighet ikke overstige seks ganger månedsfradraget etter § 6-81 annet ledd.

(2) Kostnader ved behandling, pleie eller opphold i institusjon eller hos privatpraktiserende helsepersonell utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen, gir bare rett til særfradrag dersom tilsvarende behandling, pleie eller opphold ikke tilbys av offentlig norsk helse- og sosialvesen og helsemyndighetene vurderer det oppsøkte helsetilbud som faglig forsvarlig. Departementet avgjør om vilkårene i dette ledd er oppfylt i det enkelte tilfelle og kan bestemme hva som skal regnes som offentlig helsevesen.

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av første og annet ledd.

(4) Det gis ikke fradrag for kostnader til opphold i alders- og sykehjem eller for kostnader i forbindelse med helse-reiser, jf. § 6-1 annet ledd.

§ 6-84 Kombinasjon av særfradrag

(1) Gis fullt særfradrag for alder etter § 6-81 første ledd a for et helt år, kan det ikke samtidig gis særfradrag for uførhet m.v. etter § 6-81 annet og tredje ledd, eller særfradrag for lettere nedsatt ervervsevne etter § 6-82, verken for skattyter eller ektefelle.

(2) Gis redusert særfradrag for alder etter § 6-81 første ledd b, skal de samlede fradragene etter § 6-81 første ledd b, annet og tredje ledd og § 6-82 ikke overstige særfradraget etter § 6-81 annet ledd for et helt år.

(3) Hvis skattyter tidligere har hatt større samlet særfradrag for uførhet m.v. etter § 6-81 annet og tredje ledd og for lettere nedsatt ervervsevne etter § 6-82, skal fradraget ikke settes ned om skattyteren eller ektefellen tilstås alderspensjon. Heller ikke hvis skattyter og ektefellen tidligere samlet har hatt større fra-

drag etter § 6-81 annet og tredje ledd og § 6-82, skal fradragene settes ned om en eller begge tilstås alderspensjon.

(4) Reglene om ektefeller i denne paragraf gjelder tilsvarende for samboere som omfattes av § 2-16.

§ 6-85 Begrensning av særfradrag ved bopel i riket en del av året

Har skattyter vært bosatt i riket bare en del av året, reduseres særfradraget slik at det bare gis særfradrag svarende til det antall hele eller påbegynte måneder skattyter har vært bosatt i riket.

Fordeling og begrensning av fradrag

§ 6-90 Fordeling av fradrag mellom kommuner

(1) Har skattyter inntekt i flere kommuner, skal følgende fradrag fordeles forholdsmessig etter størrelsen av inntekten i hver kommune:

- a. fradrag for gjeldsrenter og andre kostnader som ikke har tilknytning til noen bestemt inntektskilde,
- b. fradrag for underskudd som ikke dekkes av inntekt i den kommunen hvor underskuddet er oppstått,
- c. særfradrag etter §§ 6-80 til 6-83,
- d. personfradrag etter § 15-4.

(2) Har skattyter inntekt fra reindrift i flere kommuner, skal fradrag for avsetning til avviklings- og omstillingsfond for reineiere etter § 8-3 fordeles i forhold til inntekten fra slik virksomhet i hver kommune.

(3) Er prosentinntekt av fritidsbolig eneste inntekt i en kommune, skal inntekten i denne kommunen ikke tas med i fordelingsgrunnlaget så langt skattyteren får dekket fradrag som omfattes av første ledd, i andre kommuner.

(4) Er ektefellene lignet særskilt etter § 2-11, eller får de skatten fordelt etter § 2-13, gjelder første og tredje ledd særskilt for hver av dem.

(5) Ved overføring av underskudd mellom ektefeller etter § 6-3 tredje ledd, skal det overførte beløpet fordeles etter reglene i første ledd hos den ektefellen det er overført til.

(6) Når et industriselskaps gjeld fordeles etter § 4-30 fjerde ledd, skal gjeldsrenter fordeles på samme måte som gjelden.

(7) Når et industriselskaps gjeld fordeles etter § 4-30 femte ledd, skal de gjeldsrentene som svarer til summen av renter og andre inntekter av de formuesverdiene som er nevnt i bestemmelsen - eller det mindre beløpet som gjeldsrentene utgjør - til fradrag i den kommunen eller i de kommunene hvor de aktuelle rentene og andre inntektene etter de alminnelige reglene skal skattlegges. Den øvrige delen av gjeldsrentene fordeles til fradrag etter størrelsen av den øvrige bruttoinntekten.

§ 6-91 Fordeling av fradrag mellom Norge og utlandet

Har skattyter formue eller inntekt i flere stater, fordeles fradrag for gjeldsrenter på inntekt i utlandet og den øvrige inntekt etter det samme forhold som gjeldsfradraget, jf. § 4-31 første ledd. Når det foreligger samtykke fra departementet som omhandlet i § 2-37 fjerde ledd, medtas ved fradragsberegningen rente av den delen av det utenlandske selskapets gjeld som etter forholdsmessig fordeling faller på verdien av selskapets eiendeler eller anlegg m.v., i den utstrekning selskapet anses som eier av disse, jf. § 4-31 annet ledd.

§ 6-92 Begrensning av fradrag ved bopel i riket en del av året

Har skattyter vært bosatt i riket bare en del av året, gis det fullt fradrag for kostnad til erverv av inntekt som er opptjent i den del av året skattyter er bosatt i riket og som skattlegges her. For andre kostnader gis fradrag med en forholdsmessig del svarende til hvor lenge skattyteren har vært bosatt i riket.

Kapittel 7 Særregler om fastsettelse av inntekt fra egen bolig- eller fritidseiendom

Fordel ved bruk av egen bolig- eller fritidseiendom

§ 7-1 Fastsettelse av fordel ved prosentligning eller direkte ligning

Fordel ved bruk av egen bolig- eller fritidseiendom er skattepliktig, jf. § 5-20. Fordelen fastsettes ved

- a. prosentligning etter §§ 7-10 til 7-13, eller
- b. direkte ligning når vilkårene for prosentligning ikke er oppfylt. Ved direkte ligning fastsettes en bruttoinntekt svarende til hva det antas å koste å leie en tilsvarende eiendom.

Prosentligning

§ 7-10 Hvilke eiendommer som skal prosentlignes

(1) Nettoinntekt ved egen bruk fastsettes ved prosentligning for

- a. selveid enebolig, rekkehus, leilighet m.v., som eieren bruker til egen bolig,
- b. tomannsbolig når eieren bruker minst den ene leiligheten til egen bolig,
- c. fritidseiendom som nyttes av eieren til egen bruk,
- d. boenhet i boligselskap som andelshaveren bruker som egen bolig, jf. § 7-12.

(2) Våningshus på gårdsbruk er unntatt fra prosentligning.

(3) Prosentligning gjennomføres når eieren benytter minst halvparten av boligen til egen bruk, regnet etter utleieverdien. For tomannsbolig må dette vilkåret være oppfylt for den leiligheten som eieren bruker som egen bolig.

(4) Prosentligning gjennomføres ved utleie av hele eller en større del av boligen mindre enn halve inntektsåret.

(5) Prosentligning gjennomføres ved bruk av en del av boligen i eierens ervervsvirksomhet når eieren benytter minst halvparten av boligen til egen bruk, regnet etter utleieverdien. Foretas prosentligning, skal det gis fradrag for ervervsbruken beregnet på grunnlag av ligningsverdien for ervervsdelen etter regler som fastsettes av departementet.

(6) For fritidseiendom gjennomføres prosentligning selv om eiendommen leies ut deler av året. Det samme gjelder ved delvis utleie av eiendommen gjennom hele året. Utleiehytter skal ikke prosentlignes.

(7) Er eiendommen fredet etter lov om kulturminner, kan eieren kreve at reglene om prosentligning ikke anvendes, og at eiendommen undergis direkte ligning (regnskapsligning). Slik ligning skal da gjennomføres i minst ti år.

§ 7-11 Beregning av prosentinntekt

Nettoinntekt (prosentinntekt) av egen bolig- eller fritidseiendom som nevnt i § 7-10 første ledd a til c beregnes slik:

- a. Prosentinntekten beregnes til 2,5 prosent av eiendommens ligningsverdi 1. januar i ligningsåret etter fradrag som fastsatt i bokstav d. For den delen av ligningsverdien som før fradrag overstiger 451 000 kroner, skal inntekten likevel beregnes til fem prosent.
- b. For fritidseiendom som har vært delvis utleid eller utleid i deler av året, regnes 85 prosent av utleieinntekten som overstiger 10 000 kroner, som inntekt i tillegg til prosentinntekten.
- c. I beregningsgrunnlaget tas med ligningsverdien av bolighuset/fritidshuset, øvrige hus som nyttes i tilknytning til det samt tomt. Verdien av festetomt skal likevel ikke tas med. Festeavgiften kommer da ikke til fradrag ved inntektsligningen.
- d. Ved beregning av nettoinntekt etter bokstav a skal det gjøres et fradrag på 51 250 kroner i ligningsverdien. Slikt fradrag gis ikke i ligningsverdien for fritidseiendom. Har skattyteren flere eiendommer som det beregnes inntekt av etter bokstav a eller § 7-12, skal det for samme tidsrom bare gis ett fradrag.
- e. Har det i løpet av inntektsåret skjedd vesentlige endringer i eiendommens faktiske verdi på grunn av påbygging, tilkjøp, frasalg, riving eller skade, skal prosentinntekten beregnes på grunnlag av den høyere verdien for det antall hele måneder som eiendommen har hatt denne verdien, og på grunnlag av den lavere verdien for det resterende antall måneder.
- f. Har skattyteren vært eier av eiendommen bare en del av året, beregnes prosentinntekt bare for det antall hele måneder skattyteren har eid eiendom-

men. Det samme gjelder når eiendommen i en del av året ikke har vært brukbar som bolig. Har bruken vært avskåret hele året, settes nettoinntekten til null. Det gjøres ingen reduksjon i den beregnede nettoinntekten om eieren av andre grunner har unnlatt å benytte boligen. For hus oppført i inntektsåret beregnes prosentinntekt for det antall hele måneder som er gått fra huset ble eller kunne vært tatt i bruk. For fritidseiendom reduseres inntekten på grunn av brukshindring bare når denne har falt i den tid da eiendommen normalt blir brukt.

- g. Det gis ikke fradrag for kostnad knyttet til prosentlignet bolig- eller fritidseiendom utenom de fradragene som er fastsatt i §§ 6-40, 7-13 og 7-20.

§ 7-12 Beregning av prosentinntekt m.v. for andelshavere i boligselskaper

(1) Boligselskaper lignes ikke som selskaper. I stedet lignes andelshaverne for inntekt etter denne paragraf.

(2) Boligselskap (borettslag og boligaksjeselskap) er selskap med delt eller begrenset ansvar og med hovedformål å gi andelshaverne bolig i hus eid av selskapet.

(3) Beregning av inntekt etter denne paragraf gjennomføres når minst 85 prosent av et boligselskaps leieinntekt kommer fra

- a. andelshavere eller aksjonærer, eller
- b. elever og studenter som er tildelt bolig gjennom elev- eller studentsamskipnad, eller
- c. leietakere i boligselskap opprettet som ledd i organisert fornyelse av tettbygde strøk.

(4) Beregning av inntekt etter denne paragraf gjennomføres selv om vilkårene i tredje ledd ikke er oppfylt, når ligningsmyndighetene finner at dette vil gi et resultat som stemmer bedre med det virkelige forhold enn ligning etter regnskap ville gjøre. Departementet kan gi nærmere regler om gjennomføring av forrige punktum, herunder gi nærmere regler om beregning av leieinntekt.

(5) Beregning av inntekt etter denne paragraf gjennomføres også når en kommune

- a. sammen med personer som har bolig i vedkommende eiendom, innehar minst 85 prosent av andelskapitalen,
- b. alene innehar over 50 prosent av andelskapitalen.

(6) Inntekten fastsettes på den enkelte andelshavers hånd. Inntekten beregnes slik:

- a. Prosentinntekt beregnes med 2,5 prosent av andel av eiendommens ligningsverdi 1. januar i ligningsåret etter fradrag som fastsatt i § 7-11 d. For den delen av andel av ligningsverdi som før fradrag overstiger 451 000 kroner, skal inntekt likevel beregnes med fem prosent.
- b. I tillegg til inntekt som nevnt i a beregnes inntekt med summen av andel av selskapets øvrige inn-

tekter og andel av gevinst ved realisasjon av selskapets eiendommer.

- c. Til fradrag i inntekt kommer
- andel av selskapets rentekostnader
 - andel av tilskudd til privat tjenstepensjonsordning for ansatte i hovedstilling i selskapet
 - andel av ekstrakostnader som skyldes ekstraordinær skade som nevnt i § 7-13
 - andel av selskapets kostnader som ikke har tilknytning til selve eiendommen
 - andel av tap ved realisasjon av selskapets eiendommer.
- d. Som andel av selskapets inntekter og kostnader regnes forholdet mellom påløpt husleie for andelshaver i året og påløpt husleie for samtlige boenheter for andelshavere i året.
- e. Prosentinntekt beregnes fra og med det inntektsåret da halvparten av leilighetene er ferdigstilt pr. 1. januar. For tidligere inntektsår skal andre inntekter og kostnader som nevnt summeres og senere fordeles til skatlegging hos andelshaverne over fire år, med en fjerdedel hvert år. Slik fordeling skjer første gang det året da halvparten av leilighetene er ferdigstilt pr. 1. januar. Byggelånsrenter fordeles på samme måte.
- f. § 7-11 b, d, e, f og g gjelder tilsvarende.

§ 7-13 Fradrag for kostnad ved ekstraordinær skade

Det gis fradrag for kostnad som skyldes ekstraordinær skade på prosentlignet bolig- eller fritidseiendom, herunder soppskade, storm- eller vannskade. Fradrag gis bare for den delen av kostnaden som overstiger 10 000 kroner.

Forskjellige bestemmelser

§ 7-20 Fradrag for kostnad etter endret ligningsmåte

(1) Ved prosentligning av bolig- eller fritidseiendom som tidligere har vært direkte lignet, gis det fradrag for kostnader ved vedlikehold i inntil fem år etter overgang til prosentligning. Det gis ikke fradrag for vedlikeholdskostnader inntil 10 000 kroner. Av overskytende beløp gis det fradrag med ti prosent for hvert av de siste fem årene eieren har blitt direkte lignet.

(2) Ved direkte ligning av bolig- eller fritidseiendom som tidligere har vært prosentlignet, gis det fullt fradrag for vedlikeholdskostnader inntil 10 000 kroner. Fradrag for overskytende beløp reduseres med ti prosent for hvert år eieren har vært prosentlignet de siste fem årene.

(3) Fredet eiendom som nevnt i § 7-10 syvende ledd omfattes ikke av denne paragraf.

§ 7-21 Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapittel, her-

under om prosentligning av eierseksjoner og levering av ligningsoppgaver fra boligsameier.

Kapittel 8 Særregler om fastsettelse av inntekt i visse næringer

Fastsettelse av inntekt i forskjellige næringer

§ 8-1 Jordbruk, fiske, oppdrett m.v.

(1) Som inntekt regnes ikke

- a. tilvekst i beholdning av fisk i fiskeoppdrettsanlegg, pelsdyr og rein,
- b. tilskudd bevilget av Stortinget til kondemnering av eldre, uhensiktsmessig fiske- og fangstfartøy i den utstrekning tilskuddet overstiger fartøyets nedskrevne verdi. Utbetaling av tilskudd hvor Statens Fiskarbank har overtatt eiendomsretten til fartøyet for alternativ anvendelse, regnes som kondemneringstilskudd,
- c. tilskudd som stat, kommune eller selskap med offentlig støtte yter til bureising, planering, nydyrking eller overflatedyrking,
- d. formuesforøkelse vunnet ved planering, nydyrking eller overflatedyrking av jord.

(2) Det gis fradrag for innbetaling til medlemskonto i Pelsdyrnæringens Markedsutjevningsfond. Utbetaling fra medlemskontoen er skattepliktig inntekt. Departementet kan gi forskrift om den skattemessige virkningen av inn- og utbetalinger på slikt fond.

(3) Det gis fradrag for kostnad ved planering for jordbruksformål og ved nydyrking og overflatedyrking på landbrukseiendom, herunder ikke medregnet verdien av skattyterens eget arbeid. Fradrag gis bare når planering og dyrking er gjennomført i samsvar med forskrift gitt av departementet. Fradrag gis ikke for den delen av kostnaden som er dekket ved offentlig tilskudd. Overstiger fradragsberettigede kostnader til planering 10 000 kroner, skal fradraget fordeles etter § 14-83.

(4) Når kostnad ved drift av våningshus i jordbruk overstiger inntekten av jordbruket, gis det fradrag for underskuddet i inntekt av jordbruk, skogbruk eller pelsdyrnæring, men ikke i annen inntekt. Begrensningen gjelder ikke våningshus som er fredet. Underskudd som nevnt i første punktum kan fremføres til fradrag bare i inntekt av jordbruk, skogbruk eller pelsdyrnæring.

(5) Dyr som inngår i buskap på gårdsbruk, reinflokk i reindriftsnæringen eller bestand i pelsdyrnæringen, anses som omløpsmidler i virksomhet. Det samme gjelder fisk i oppdrettsvirksomhet.

§ 8-2 Skogsdrift

(1) Offentlige tilskudd til nyanlegg av varig art inntektsbeskattes ikke dersom tilskuddet brukes til nedskrivning av det nye anleggets kostpris, uten tilsvarende fradrag ved inntektsfastsettelsen.

(2) Tidligere avsatte skogavgiftsmidler som utbetales, er skattepliktig inntekt. Ved utbetalingen gjelder følgende særregler:

- a. Frigitte skogavgiftsmidler som brukes til skogkultur og skogsveier, samt til alternative avvirkningsfremmende investeringer i et vernet skogsområde hvor det er fastsatt restriktive forskrifter for bygging av skogsveier, tas til inntekt etter følgende satser for det enkelte år:

- 65 prosent av de første 50 000 kroner,
- 75 prosent av de neste 50 000 kroner,
- 90 prosent av de neste 400 000 kroner,
- 95 prosent av det overskytende beløpet.

- b. Skogavgiftsmidler som frigis til investering i avskrivbart driftsmiddel, kommer til fradrag i driftsmidlets kostpris.

- c. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

(3) Når skog er kjøpt til uthogst, fastsettes kjøperens inntekt til det faktiske utbyttet i det enkelte inntektsår. Utbyttet fastsettes ved at de påløpne driftskostnadene og den delen av kjøpesummen som antas å falle på det tømmeret som er hogd i året, trekkes fra tømmerets salgssum eller antatte salgsverdi.

(4) Det gis fradrag for kostnad til skogkultur og bygging av skogsveier.

(5) Skattyter som i en kommune enten ikke har skog eller bare har skog som ennå ikke er inntektsgivende, gis fradrag for kostnad til skogreising på egen eiendom med inntil ti prosent av nettoinntekten ved ligningen i samme kommune. Fradrag gis bare for skogreising i område som etter departementets bestemmelse skal anses som skogløst eller skogfattig.

§ 8-3 Avviklings- og omstillingsfond for reineiere

(1) Dersom beholdningen av rein er redusert i inntektsåret med minst en tredjedel som følge av salg til slakt, salg av livdyr eller tap av dyr, gis reineier fradrag i inntekt av reindrift for avsetning til avviklings- og omstillingsfond. Fradrag på grunn av salg av livdyr gis bare når områdestyret etter reindriftsloven har gitt skriftlig underretning om at salget vil fremme nødvendig omstilling i reindriftnæringen.

(2) Avsetningsbeløpet kan for det enkelte år sammen med andre fradragsberettigede fondsavsetninger utgjøre høyst 80 prosent av det beløp inntekten av reindrift eventuelt ved gjennomsnittsligning etter § 14-82 blir fastsatt til. Avsetningsbeløpet kan ikke være mindre enn 30 000 kroner.

(3) Fradrag for avsetning gis bare dersom skattyteren innen utløpet av selvangivelsesfristen har satt avsetningsbeløpet inn på særskilt konto i innenlandsk bank. Erklæring fra banken om at ligningskontoret vil få skriftlig underretning når det skjer bevegelse på kontoen eller innskuddet stilles som sikkerhet for gjeld, må vedlegges selvangivelsen.

(4) Fører den ordinære ligningsbehandling til at skattyteren kunne ha foretatt større avsetning enn det beløp skattyteren regnet med som maksimum, er det adgang til å øke fradraget tilsvarende, forutsatt at økningen utgjør minst 5 000 kroner.

(5) Beløp som det er gitt fradrag for etter bestemmelsene foran, skal legges til skattyterens inntekt - eventuelt ved gjennomsnittsligning etter § 14-82 - for det året eller de årene midlene på bankkontoen heves. Skattlegging skal skje senest ved ligningen for det syvende året etter at det ble gitt fradrag for beløpet. Rentebeløp som godskrives fondskontoen, behandles på samme måte. Innstående midler anses som hevet dersom de stilles som sikkerhet for gjeld. Skattyteren anses for å ha disponert over fondsmidlene i samme rekkefølge som beløpene ble avsatt. Ved skattlegging av fondsmidler gjelder bestemmelsen i § 6-90 annet ledd tilsvarende.

(6) Disponerte avsetningsbeløp som legges til skattyterens inntekter etter femte ledd, kan ikke danne grunnlag for ny avsetning etter første ledd.

(7) Ved skattyterens død skal avsatte midler på fondskontoen skattlegges i dødsåret. Dødsboet eller gjenlevende ektefelle eller arving som overtar reindrifsvirksomheten udelt, trer likevel inn i avdødes rettigheter og plikter etter denne paragraf.

(8) Ved skattyterens konkurs skal avsatte midler på fondskontoen skattlegges i det året konkursen åpnes.

(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 8-4 Bankvirksomhet

Det gis fradrag for avgift som

- a. forretningsbanker innbetaler til Forretningsbankenes sikringsfond etter forretningsbankloven § 28 første ledd,
- b. Postbanken BA innbetaler til Forretningsbankenes sikringsfond etter postbankloven § 5-5,
- c. sparebank innbetaler til Sparebankenes sikringsfond etter sparebankloven § 44 første ledd.

§ 8-5 Forsikringsvirksomhet

(1) Forsikringsaksjeselskap, forsikringsallmennaksjeselskap og gjensidig forsikringsselskap gis fradrag for avsetning til forsikringsfond eller annet fond som er nødvendig for å dekke eller sikre kontraktsmessig overtatte forpliktelser overfor de forsikrede.

(2) Gjensidig livsforsikringsselskap kan skattefritt overføre sikkerhetsfond som det har pr. 31. desember 1987, til egenkapitalfondet. Tilsvarende gjelder for livsforsikringsaksjeselskap og forsikringsallmennaksjeselskap der aksjonærene i selskapet eller holdingselskap er interesseorganisasjon eller samvirkeforetak.

(3) Ved omdanning av gjensidig livsforsikringsselskap til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap

plikter selskapet å inntektsføre de midlene som er overført skattefritt fra sikkerhetsfond til egenkapitalfond. Tilsvarende gjelder dersom aksjer i selskapet overdras eller utstedes til andre enn interesseorganisasjoner og samvirkeforetak.

(4) For utenlandsk forsikringsselskap skal nettoinntekt av skadeforsikring settes lik summen av

- a. tre prosent av brutto premie for direkte forsikringer og gjenforsikringer tegnet siste år, og
- b. det beløpet som netto formue i fast eiendom og annen stedbunden formue overstiger ti ganger den beregnede inntekten av forsikringspremier.

(5) Departementet kan gi forskrift om beregning av nettoinntekt for annen forsikringsvirksomhet som drives av utenlandsk forsikringsselskap.

§ 8-6 Avsetning til fond for selvassurans av skip

For avsetning til fond for selvassurans av skip gjelder:

- a. Det gis fradrag for avsetning til fond til dekning av selvassurans ved kaskoforsikring av skip på minst 50 tonnasjeenheter/registertonn brutto. Har skattyter to eller flere skip, skal det foretas særskilt avsetning for hvert skip.
- b. Når ikke annet er bestemt, gis det fradrag med inntil forskjellen mellom premie for full forsikring og den premien skattyter skal svare ifølge polisen. Krever skattyteren fradrag for kostnad vedrørende skipet til dekning av tap som skyldes selvassurans, gis det fradrag for avsetning til fond som nevnt bare i den utstrekning det beløpet som følger av forrige punktum, overstiger vedkommende kostnad.
- c. Avsetning for de enkelte år som i løpet av de følgende ti år ikke er brukt til dekning av tap som skyldes selvassurans, tilbakeføres som inntekt senest det året da tiårsfristen utløper.
- d. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Skipsaksjeselskaper og skipsallmennaksjeselskaper

§ 8-10 Anvendelsesområde for særreglene for skipsaksjeselskaper og skipsallmennaksjeselskaper

Bestemmelsene i §§ 8-11 til 8-19 gjelder for aksjeselskap som er stiftet i henhold til aksjeloven og allmennaksjeselskap som er stiftet i henhold til allmennaksjeloven, og som krever ligning etter den særskilte beskatningsordningen i henhold til bestemmelsene i §§ 8-11 til 8-19.

§ 8-11 Krav til eiendeler i selskapet

Aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet kan kun eie følgende eiendeler:

- a. skip i fart,

- b. flyttbar innretning for bruk i petroleumsvirksomhet,

- c. finansaktiva, unntatt

1. aksjer i ikke-børsnoterte selskaper hvor inntekten ikke fastsettes etter § 8-15
2. andeler i deltakerlignede selskaper m.v. som nevnt i § 10-40 hvor inntekten ikke fastsettes etter § 8-15
3. finansielle instrumenter som gir rett til kjøp og salg av slike aksjer eller andeler,

- d. andel i deltakerlignet selskap m.v. som nevnt i § 10-40 som kun eier eiendeler som nevnt under a-c, og hvor inntekten fastsettes etter § 8-15,

- e. aksjer i selskap som nevnt i § 10-60 som kun eier eiendeler som nevnt under a-c, og hvor inntekten fastsettes etter § 8-15,

- f. aksjer i selskap som nevnt i § 8-10 som kun eier eiendeler som nevnt under a-e, og aksjer i selskap som nevnt i denne bokstav.

(2) Eierandel i selskap som nevnt i første ledd d-f må være minst tre prosent gjennom hele inntektsåret. Vilkåret i første punktum gjelder bare aksjonærer og deltakere som er selskaper innenfor ordningen.

(3) Aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet og selskap som nevnt i første ledd f må eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd d-f. Selskap som nevnt i nr. 1 d-e må eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b.

(4) Realiserer aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet eller selskapet som nevnt i første ledd f eiendel slik at kravet i tredje ledd ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i første ledd a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd d-f anskaffes senest ett år etter realisasjonen. Alternativt kan selskapet innen samme frist inngå bindende kontrakt om bygging av nytt fartøy som nevnt i første ledd a eller b. Oppfylles ikke kravet i første eller annet punktum, anses selskapet som trådt ut 1. januar i realisasjonsåret.

(5) Realiserer selskap som nevnt i første ledd d-e eiendel slik at kravet i tredje ledd ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i første ledd a eller b anskaffes, eller bindende kontrakt om bygging av slikt fartøy inngås senest ett år etter realisasjonen. Oppfylles ikke kravet i første punktum, anses selskapet som trådt ut 1. januar i realisasjonsåret.

(6) Etter anskaffelse som nevnt i fjerde ledd må selskapet eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i første ledd d-f i minst to år. Etter anskaffelse som nevnt i femte ledd, må selskapet eie fartøy som nevnt i første ledd a eller b i minst to år. Kravet i første og annet punktum kommer ikke til anvendelse dersom realisasjonen i fjerde eller femte ledd er en ufrivillig realisasjon, jf. § 14-70. Oppfylles ikke kravet i første eller annet punktum, anses selskapet som trådt ut 1. januar i realisasjonsåret etter fjerde eller femte ledd.

(7) Ufrivillig realisasjon etter § 14-70 skal ikke anses som brudd på vilkårene i sjette ledd. Etter slik realisasjon løper en ny ettårsfrist etter fjerde og femte ledd.

(8) Departementet kan gi nærmere regler om hvilke fartøyer som skal omfattes av første ledd a og b.

§ 8-12 Forbud mot lån til aksjonærer utenfor ordningen

Selskap innenfor ordningen kan ikke yte lån til skattytere utenfor ordningen med direkte eller indirekte eierinteresser i selskapet. Tilsvarende gjelder for lån til selskap som slik skattyter har direkte eller indirekte eierinteresser i, eller til skattyterens nærstående. Som nærstående regnes skattyterens foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, barnebarn, samboer eller samboers foreldre.

§ 8-13 Krav til virksomhet i selskap innenfor ordningen

(1) Selskap innenfor ordningen kan ikke drive annen virksomhet enn utleie og drift av egne og innleide fartøy.

(2) Arbeidsinnsats i selskap innenfor ordningen kan bare forestås av foretak som ikke får inntekten fastsatt etter § 8-15. Som arbeidsinnsats anses ikke ren forvaltning av eierinteresser. Ordinær deltakelse i styre eller selskapsmøter anses heller ikke som arbeidsinnsats dersom styret eller selskapsmøtet ikke tar del i den daglige drift.

(3) Selskap innenfor ordningen kan ikke ha inntekt fra virksomhet som nevnt i petroleumsskatteloven § 1. Selskap innenfor ordningen kan likevel ha inntekt som oppbæres ved transport av personell eller forsyninger med skip eller ved drift av taubåt, forsyningsfartøy eller andre fartøy selv om slik virksomhet er nevnt i petroleumsskatteloven § 1.

§ 8-14 Inntreden i ordningen

(1) Vilkårene i §§ 8-11 til 8-18 må være oppfylt gjennom hele inntektsåret.

(2) Selskap som trer inn i ordningen etter fisjon med skattemessig kontinuitet, kan ikke tre inn før 1. januar i inntektsåret etter at slik fisjon er gjennomført.

(3) Ved inntreden skal det foretas et inntektsoppgjør etter reglene i § 14-64 annet og tredje ledd. Inntekten skattlegges i det året selskapet trer inn i ordningen. Ved beregningen av inntekten skal bare differansen mellom foretatte avskrivninger og avskrivninger etter § 14-62 annet ledd regnes med fra og med inntektsåret 1997.

§ 8-15 Fastsettelse av skattepliktig inntekt for selskap innenfor ordningen

(1) Selskap innenfor ordningen er fritatt for skatteplikt på alminnelig inntekt med de unntak som følger av annet til sjette ledd.

(2) Renteinntekter, gevinster ved realisasjon av aksjer og andre finansielle inntekter er skattepliktige. Tilsvarende kostnader og tap er fradragsberettiget. Dette gjelder likevel ikke gevinst eller tap som følge av kurssvingninger på valuta eller realisasjon av aksje eller andel som nevnt i § 8-11 første ledd d-f. Underskudd fastsatt etter reglene i denne bestemmelsen kommer ikke til fradrag i inntekt fastsatt etter fjerde ledd, og kan ikke fremføres mot senere inntekt fastsatt etter denne bestemmelse etter reglene i § 14-6.

(3) Aksjeselskap og allmennaksjeselskap innenfor ordningen skal føre en konto for tilbakeholdt skattlagt inntekt. Dersom aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet ikke er nystiftet, skal inngående saldo på kontoen ved inntreden i ordningen settes lik aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets totale egenkapital med fradrag for innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, og egenkapitalandelen av netto positive midlertidige forskjeller eller den skattlagte andel av netto negative midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skattepliktig inntekt legges til kontoen. Utdelinger som nevnt i fjerde ledd a nr. 1 til 3 og utlignet skatt trekkes fra kontoen.

(4)

a. Ved utdeling av ubeskattet inntekt skal aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet inntektsføre et bruttobeløp som, etter at beregnet skatt av bruttobeløpet er trukket fra, svarer til utdelingen. Som utdeling regnes

1. avsetning til utbytte i selskapets årsoppgjør,
2. utdeling av utbytte i løpet av året som overstiger fjorårets avsetning til utbytte,
3. utdeling ved innløsning av enkeltaksje som ikke er tilbakebetaling av tidligere innbetalt aksjekapital, herunder overkurs.

b. Utdelingene anses først tatt fra selskapets konto for skattlagt inntekt, jf. tredje ledd. Dersom innløsning av en eller flere enkeltaksjer fører til endring i selskapets eierstruktur, kan utdelingen bare belaste en så stor andel av selskapets konto for skattlagt inntekt som svarer til eierandelen av den eller de aksjer som innløses.

(5) Utdeling av ubeskattet inntekt fra et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap innenfor ordningen til et annet aksjeselskap eller allmennaksjeselskap innenfor ordningen skattlegges ikke. Utdeling av skattlagt inntekt fra aksjeselskap eller allmennaksjeselskap innenfor ordningen til et annet aksjeselskap eller allmennaksjeselskap innenfor ordningen legges til det mottakende selskaps konto for skattlagt inntekt.

(6) Det fastsettes et minste gjeldsrentefradrag tilsvarende 30 prosent av selskapets totale balanseførte

kapital multiplisert med en normrente. Eiendelenes verdi fastsettes til gjennomsnittet av verdien ved inntektsårets begynnelse og verdien ved inntektsårets avslutning. Dersom selskapets totale faktiske rentekostnader er mindre enn det beregnede gjeldsrentefradraget, anses differansen som skattepliktig inntekt etter annet ledd første punktum. Departementet fastsetter normrente i forskrift.

§ 8-16 Tonnasjesskatt

(1) Selskap innenfor ordningen skal svare en årlig skatt til staten for skip og flyttbar innretning selskapet eier, beregnet av nettotonnasje, etter satser som fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtak. Skatt etter første punktum skal også svares for innleid skip og flyttbar innretning når eieren ikke er skattepliktig til Norge for inntekten ved utleie av skipet eller innretningen. Bestemmelsene i §§ 10-41 og 10-65 gjelder tilsvarende.

(2) Departementet kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av denne paragraf, herunder bestemme at tonnasjesskatt ikke skal svares når skipet i et sammenhengende tidsrom av mer enn tre måneder i inntektsåret er i opplag eller ute av drift. Departementet kan også bestemme at leietaker ikke skal svare tonnasjesskatt dersom annen leietaker innenfor ordningen er pliktig til å svare tonnasjesskatt for samme skip eller innretning i samme tidsrom.

§ 8-17 Uttreden av ordningen

(1) Selskapet anses som trådt ut av ordningen fra og med det inntektsåret da

- a. det fremsettes krav om skattlegging etter alminnelige regler,
- b. vilkårene etter §§ 8-11 til 8-13 brytes, eller
- c. selskapet likvideres.

(2) Ved uttreden skal det foretas et inntektsoppgjør. Skattepliktig gevinst eller fradragsberettiget tap fastsettes til omsetningsverdien av selskapets eiendeler, fratrukket saldoen på kontoen for tilbakeholdt skattlagt inntekt i selskapet ved uttredelsesårets begynnelse og tidligere innbetalt aksjekapital, herunder overkurs. Gevinsten eller tapet føres på gevinst- og tapskonto. Ligningsmyndighetene kan sette som vilkår for føring over gevinst- og tapskonto at det stilles tilfredsstillende garanti for skatteforpliktelsen. Krav til sikkerhetsstillelsens omfang og varighet fastsettes av Sentralskattekontoret for storbedrifter.

(3) Selskapet anses ikke som trådt ut etter første ledd b dersom brudd på vilkårene etter §§ 8-11 og 8-13 første og annet ledd rettes innen to måneder etter at bruddet oppstod. Første ledd gjelder ikke ved gjentatte brudd på vilkår i § 8-13 første og annet ledd innen 3 år regnet fra det tidspunkt forrige brudd ble rettet. Denne bestemmelse forlenger ikke fristene etter § 8-11 fjerde og femte ledd.

§ 8-18 Forholdet til andre regler

(1) Det skal ikke tilordnes personinntekt etter § 12-10 fra selskap innenfor ordningen. Dersom aksjonæren yter tjenester til selskapet på vegne av annet foretak, skal tjenesteytingen alltid anses som arbeidsinnsats i det tjenesteytende foretaket.

(2) Reglene om aksjonærbidrag i §§ 10-20 til 10-25 gjelder ikke for selskap innenfor ordningen.

(3) Utdeling som nevnt i § 8-15 fjerde ledd a nr. 3 regnes som utbytte på mottakende aksjonærs hånd, jf. §§ 10-10 til 10-13.

(4)

- a. Selskaper innenfor ordningen kan yte og motta konsernbidrag fra andre selskaper innenfor ordningen forutsatt at vilkårene for rett til å yte og motta konsernbidrag i § 10-4 er oppfylt.
- b. Konsernbidrag etter a som ytes av ubeskattet inntekt, skatlegges ikke hos mottaker. Konsernbidrag etter foregående ledd som ytes av skattlagt inntekt, legges til mottakerens konto for skattlagt inntekt. Konsernbidrag anses først som tatt fra selskapets konto for skattlagt inntekt, jf. § 8-13 annet ledd.

§ 8-19 Forskrift

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 8-10 til 8-18.

Kapittel 9 Særregler om gevinst og tap ved realisasjon m.v.

§ 9-1 Anvendelsesområde

Med mindre annet er bestemt eller følger av sammenhengen, gjelder bestemmelsene i dette kapittel fastsettelse av gevinst og tap ved realisasjon av formuesobjekt

- a. utenfor virksomhet, jf. § 5-1 annet ledd og § 6-2
- b. i virksomhet, jf. § 5-30 og § 6-2.

§ 9-2 Hva realisasjon omfatter

(1) Realisasjon omfatter overføring av eiendomsrett mot vederlag og opphør av eiendomsrett, herunder blant annet:

- a. salg og gavesalg
- b. tvangsavståelse ved blant annet ekspropriasjon, odelsløsning og salg på tvangsauksjon
- c. makeskifte og bytte
- d. innfrielse eller bortfall av fordring
- e. endelig avkall på rettighet
- f. tap, ødeleggelse og tilintetgjørelse
- g. utrangering
- h. innløsning av aksje og oppgivelse av aksje ved likvidasjon etter § 10-37
- i. endring av eierandel i deltakerlignet selskap etter § 10-44 annet ledd.

(2) Likestilt med realisasjon er stiftelse av varig rettighet i formuesobjekt mot engangsvederlag.

(3) Realisasjon omfatter ikke blant annet:

- a. gaveoverføring
- b. arveovergang ved dødsfall
- c. skifte av dødsbo
- d. overdragelse mellom ektefeller
- e. skifte av felleseie mellom ektefeller
- f. oppløsning av tingsrettslig sameie (uten utløsning av eller mellomlag til noen sameier)
- g. jordskifte etter jordskifteloven
- h. overføring av konkursdebitors eiendeler til konkursboet.

§ 9-3 Skattefritak for visse realisasjonsgevinster

(1) Gevinst ved realisasjon av følgende formuesobjekter er unntatt fra skatteplikt utenfor virksomhet:

- a. innbo eller annet løsøre som har vært brukt i eierens eller vedkommendes families bopel eller husholdning,
- b. utenlandsk betalingsmiddel til personlig forbruk. Departementet kan gi forskrift om hva som kan anses som utenlandsk betalingsmiddel til personlig forbruk,
- c.
 1. muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev,
 2. mengdegjeldsbrev anskaffet før 10. mai 1990 og rettigheter til mengdegjeldsbrev,
 3. gevinst ved realisasjon av fordring som nevnt i nr. 1 og 2, vil likevel være skattepliktig dersom verdien av fordringen tidligere har vært regnet som skattepliktig inntekt eller har inngått i et gevinst/tapsoppgjør med skatterettslig virkning for fordringshaver.

(2) Gevinst ved realisasjon av boligeiendom (herunder selveierleilighet, andelsleilighet, aksjeleilighet og obligasjon med tilhørende boret) er unntatt fra skatteplikt når følgende betingelser er oppfylt:

- a. Eieren har eid eiendommen (andelen m.v.) i mer enn ett år når realisasjonen finner sted eller avtales. Er huset oppført av eieren, løper ettårsfristen fra huset ble tatt i bruk eller ifølge ferdigattest var oppført, og
- b. eieren har brukt hele eiendommen som egen bolig i minst ett av de to siste årene før realisasjonen. Når eieren på grunn av sitt arbeid eller av helsemessige eller lignende grunner er forhindret fra å bruke boligen, skal den tid slik brukshindring foreligger, regnes med som botid hvis eieren på ervervstidspunktet ikke kjente til eller burde ha kjent til brukshindringen. Realiseres tidligere felles bolig etter separasjon eller skilsmisse, skal også den ektefellen som er flyttet ut av boligen, godskrives den andre ektefellens botid ved bruk av reglene ovenfor.

(3) Annet ledd gjelder tilsvarende for

- a. tomannsbolig når eieren har brukt den ene leiligheten som egen bolig,
- b. annen boligeiendom når eieren har brukt minst halvparten av bygningen - regnet etter utleieverdien - som egen bolig og den øvrige delen har vært utleid til boligformål,
- c. den forholdsmessige delen av gevinsten som faller på eierens leilighet ved realisasjon av annen bygning hvor en del har vært benyttet av eieren som egen bolig, herunder bygning som delvis har vært brukt i virksomhet.

(4) Gevinst ved realisasjon av fritidseiendom er unntatt fra skatteplikt når eieren har brukt eiendommen som egen fritidseiendom i minst fem av de siste åtte år før realisasjonen, forutsatt at realisasjonen finner sted eller avtales mer enn fem år etter ervervet og mer enn fem år etter at fritidseiendommen ble tatt i bruk eller ifølge ferdigattest var oppført.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av annet til fjerde ledd.

(6) Gevinst ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk eller skogbruk er fritatt for skatteplikt når eieren har eid eiendommen i minst ti år når realisasjonen finner sted eller avtales. Skattefritaket i første punktum omfatter også melkekvote som realiseres sammen med det alminnelige gårdsbruket. Gjenstår det ved realisasjonen mindre enn fem år av fristen, fritas en femtedel av gevinsten for skattlegging for hvert år eieren har eid eiendommen mer enn fem år. Gjenstående tid avrundes oppover til nærmeste antall hele år.

(7) Annet til sjetten ledd gjelder ikke gevinst ved

- a. realisasjon av tomt. Som tomt regnes også hel eller større del av en eiendom, også bebygd areal, når grunnen etter sin beliggenhet og naturlige beskaffenhet finnes egnet for bygging av boliger, fritidsboliger m.v., eller for utnyttelse til industrielt eller annet forretningsmessig formål o.l., og det må antas at vederlaget i vesentlig grad er bestemt ved muligheten til å bruke grunnen til formål som nevnt,
- b. realisasjon av vannfall og vannfallsrettighet, strandrettighet, torvtak, steinbrudd, skiferbrudd, mineralforekomst, grustak, sandtak og lignende,
- c. overføring av rett til å ta ut sand, grus, torv og lignende,
- d. overføring av varig bruksrett til fast eiendom eller ved stiftelse av rett som varig innskrenker rådgigheten over slik eiendom, når vederlaget er fastsatt på grunnlag av at eiendommen har tomteverdi eller omfatter forekomst som nevnt.

§ 9-4 Fradrag for tap

Det gis fradrag for tap ved realisasjon i samme utstrekning som en gevinst er skattepliktig etter bestemmelsene i dette kapittel.

§ 9-5 Beregning av gevinst eller tap ved realisasjon av andel i boligselskap

Ved beregning av gevinst eller tap ved realisasjon av andel i boligselskap, jf. § 7-12, tas det hensyn til endring i selskapets gjeld i eierens eiertid etter bestemmelser som fastsettes av departementet.

§ 9-6 Inngangsverdi ved varig rettighetsstiftelse i formuesobjekt

Inngangsverdien ved varig rettighetsstiftelse i formuesobjekt settes til en forholdsmessig andel av inngangsverdien for formuesobjektet.

§ 9-7 Inngangsverdi for formuesobjekt ervervet ved arv eller gave

Inngangsverdien for formuesobjekt som er ervervet ved arv eller gave eller overtatt på skifte med medarvinger, kan ved senere inntektsoppgjør - herunder ved beregning av avskrivning eller ved realisasjon - ikke settes høyere enn til det beløpet som er lagt til grunn ved arveavgiftsberegningen.

§ 9-8 Oppregulering av inngangsverdi

Departementet kan fastsette regler om oppregulering av inngangsverdien for

- arvet eiendom hvor skattyteren pr. 31. desember 1991 oppfylte vilkårene for skattefrihet etter dagjeldende § 43 annet ledd g i skatteloven
- tomt og annen fast eiendom som pr. 31. desember 1991 falt inn under reglene om oppregulering av kostpris i dagjeldende § 43 femte ledd i skatteloven

§ 9-9 Valutagevinst

Valutagevinst utenfor virksomhet som fremkommer ved realisasjon av muntlig fordring eller annen fordring enn mengdegjeldsbrev, regnes som inntekt. Valutagevinst ved innfrielse av gjeld regnes tilsvarende som inntekt. Denne paragraf gjelder for fordringer og gjeld som er etablert etter 12. april 1991.

§ 9-10 Finansiell opsjon

(1) Gevinst ved realisasjon, innløsning eller bortfall av finansiell opsjon regnes som inntekt.

(2) Som finansiell opsjon regnes kontrakt der utstederen gir innehaveren rett, men ikke plikt, til å kjøpe eller selge følgende underliggende objekt:

- aksje
- mengdegjeldsbrev
- valuta
- kursnotert finansielt instrument
- variabel referansestørrelse.

(3) Beregning av gevinst og tap for innehaver (kjøper):

a. Utgangsverdien settes til:

- Opsjon som er avhendet i inntektsåret: Avhendelsesvederlaget
- Kjøpsopsjon som er innløst i inntektsåret: Omsetningsverdien av det underliggende objekt på innløsningstidspunktet fratrukket innløsningsprisen
- Salgsopsjon som er innløst i inntektsåret: Innløsningsprisen fratrukket omsetningsverdien av det underliggende objekt på innløsningstidspunktet
- Opsjon som er bortfalt i inntektsåret: Null

b. Inngangsverdien settes til premien.

(4) Beregning av gevinst og tap for utsteder (selger):

a. Utgangsverdien settes til premien.

b. Inngangsverdien settes til:

- Kjøpsopsjon som er innløst i inntektsåret: Omsetningsverdien av det underliggende objekt på innløsningstidspunktet fratrukket innløsningsprisen.
- Salgsopsjon som er innløst i inntektsåret: Innløsningsprisen fratrukket omsetningsverdien av det underliggende objekt på innløsningstidspunktet.
- Opsjon som er bortfalt i inntektsåret: Null.

(5) Transaksjonskostnader forbundet med opsjonen kan føres til fradrag når gevinst skatlegges eller tap fradras.

(6) Innløses opsjon ved levering av opsjonens underliggende objekt, settes kjøperens anskaffelsesverdi og selgerens utgangsverdi på det underliggende objekt til objektets omsetningsverdi på innløsningstidspunktet.

(7) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Kapittel 10 Særregler om inntektsbeskatning av selskaper, selskapsdeltakere og samvirkeforetak

Skatlegging av aksjeselskap og allmennaksjeselskap m.v.

§ 10-1 Anvendelsesområde for bestemmelsene om skatlegging av aksjeselskap, allmennaksjeselskap m.v.

(1) Bestemmelsene i §§ 10-2 til 10-6 gjelder for aksjeselskap og allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning. Som likestilt med aksjeselskap regnes selskap m.v. som nevnt i § 2-2 første ledd b til e. For selskap m.v. som nevnt i § 2-2 første ledd f og g, samt for Postbanken BA, gjelder bestemmelsene så langt de passer.

(2) Bestemmelsene gjelder ikke for boligselskap som får inntekten fastsatt etter § 7-12.

(3) Med aksjefond menes i denne lov et verdipapirfond som eier en eller flere aksjer. Med obligasjonsfond menes et verdipapirfond som etter vedtek-

tene skal plassere midlene i andre verdipapirer enn aksjer.

§ 10-2 Fradrag for konsernbidrag

(1) Aksjeselskap og allmennaksjeselskap kan kreve fradrag ved inntektsligningen for konsernbidrag så langt dette ligger innenfor den ellers skattepliktige alminnelige inntekt, og for så vidt konsernbidraget ellers er lovlig i forhold til aksjelovens og allmennaksjelovens regler. Likestilt selskap og sammenslutning kan kreve fradrag for konsernbidrag i den utstrekning aksjeselskap og allmennaksjeselskap kan gjøre det.

(2) Overstiger konsernbidrag fra ett eller flere selskaper det ligningsmessige underskuddet i det mottakende selskapet, kommer det overskytende konsernbidraget ikke til fradrag for det ytende selskapet dersom det er hjemmehørende i en annen kommune enn mottakerselskapet. Yter flere selskaper konsernbidrag, skal det foretas en forholdsmessig fordeling etter størrelsen på hvert selskaps konsernbidrag.

(3) Det kan ikke kreves fradrag i inntekt som skattlegges etter reglene i petroleumsskatteloven. Det kan ikke kreves fradrag for konsernbidrag til dekning av underskudd i virksomhet som nevnt i petroleumsskatteloven §§ 3 og 5.

(4) Selskap som nevnt i § 18-1 første ledd gis ikke fradrag for konsernbidrag som overstiger ligningsmessig underskudd i mottakerselskapet. Bestemmelsen i foregående punktum gjelder likevel bare for selskaper som direkte eller indirekte eies av kommuner og fylkeskommuner.

§ 10-3 Skatteplikt for mottatt konsernbidrag

(1) Konsernbidrag regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren i samme inntektsår som det er fradragberettiget for giveren. Den delen av konsernbidraget som giveren ikke får fradrag for etter § 10-2 annet og fjerde ledd, er ikke skattepliktig for mottakeren.

(2) Konsernbidrag regnes ikke som utbytte i forhold til reglene i §§ 10-10 til 10-13.

§ 10-4 Vilkår for rett til å yte og motta konsernbidrag

(1) Giver og mottaker må være norske selskaper eller sammenslutninger. Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper må tilhøre samme konsern, jf. aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, og morselskapet samt ha en tilsvarende del av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen, jf. aksjeloven § 4-26 og allmennaksjeloven § 4-25. Kravene må være oppfylt ved utgangen av inntektsåret. Det kan ytes konsernbidrag mellom selskaper hjemmehørende i Norge selv om morselskapet er hjemmehørende i en annen stat, dersom selskapene ellers tilfredsstiller kravene.

(2) Når det er inngått gjensidig avtale med fremmed stat, kan departementet dispensere fra kravet om at mottaker av konsernbidrag må være norsk selskap.

(3) Giver og mottaker må levere oppgaver etter ligningsloven § 4-4 nr. 5.

§ 10-5 Korreksjonsinntekt

(1) Selskap som har alminnelig skatteplikt til Norge for hele sitt overskudd, skal inntektsføre en korreksjonsinntekt når selskapet har utdelt ubeskattet kapital eller har foretatt avsetning til slik utdeling.

(2) Inntektsføring skal foretas når selskapets egenkapital i henhold til balansen i årsoppgjøret er lavere enn summen av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, tilbakeføringsfond samt en beregnet egenkapitalandel av netto positive midlertidige forskjeller mellom de verdiene som fremkommer i balansen i årsoppgjøret, og selskapets skattemessige verdier. Den beregnede egenkapitalandelen settes til differansen mellom positive og negative midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, fratrukket en beregnet skatteforpliktelse som knytter seg til differansen. Ved beregningen av skatteforpliktelsen nyttes skattesatsen for alminnelig inntekt. Det tas ikke hensyn til utsatt skattefordel som knytter seg til skatt av korreksjonsinntekt for vedkommende regnskapsår.

(3) Inntektsføring skal bare foretas så langt underdekningen skyldes at

- a. det er avsatt til utbytte i selskapets årsoppgjør, eller
- b. det gis konsernbidrag som overstiger årets alminnelige inntekt, eller
- c. det i løpet av inntektsåret er utdelt utbytte, jf. § 10-11, som overstiger fjorårets avsetning til utbytte, eller det er utdelt mer enn aksjens forholdsmessige del av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, ved nedsettelse av aksjekapitalen med innløsning av enkeltaksje, jf. § 10-37 annet ledd.

(4) Korreksjonsinntekt settes til et bruttobeløp som, etter at beregnet skatt av bruttobeløpet er trukket fra, tilsvarer det utbyttet eller konsernbidraget som er avsatt eller utdelt ut over grensen etter annet ledd, jf. tredje ledd.

(5) Korreksjonsinntekt skal ikke samordnes med andre fradrag selskapet måtte ha for samme inntektsår.

(6) Skattepliktig inntekt etter første til fjerde ledd kan kreves fradratt i senere års inntekt så langt selskapet ikke har underdekning etter annet ledd.

(7) Selskap som er skattepliktige etter petroleumsskatteloven, omfattes ikke av første til sjette ledd. Når slike selskaper anvender et regnskapsmessig oppskrivningsbeløp eller oppskrivningsfond til fondsemissjon, skal selskapet inntektsføre beløpet i det året da omdisponeringen foretas.

§ 10-6 Fradrag for utdeling fra obligasjonsfond

Obligasjonsfond kan kreve fradrag i inntekten for beløp utdelt til andelshaverne.

Skattlegging av utbytte

§ 10-10 Anvendelsesområde for bestemmelsene om skattlegging av utbytte

(1) Bestemmelsene i §§ 10-11 til 10-13 gjelder for aksjonærer og deltakere i likestilt selskap og sammenslutning etter § 10-1.

(2) Med aksjonær likestilles i dette kapittel eier av grunnfondsbevis, annen deltaker i selskap eller sammenslutning som omfattes av § 10-1.

(3) Med aksje likestilles i dette kapittel grunnfondsbevis, medlemskap og andre andeler i selskap og annen sammenslutning som omfattes av § 10-1.

(4) Med aksjekapital likestilles i dette kapittel andre former for innskuddskapital i selskap og annen sammenslutning som omfattes av § 10-1.

§ 10-11 Skatteplikt for utbytte

(1) Utbytte fra selskaper som omfattes av § 10-1, regnes som skattepliktig inntekt, jf. §§ 5-20 og 5-30.

(2) Som utbytte regnes enhver utdeling som innebærer en vederlagsfri overføring av verdier fra selskap til aksjonær. Dette gjelder ikke for tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, eller utbetaling ved likvidasjon av aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, jf. 10-37. Det gjelder heller ikke for utbetalt refusjon etter § 16-40. Som utbytte til vedkommende aksjonær regnes også vederlagsfri overføring til aksjonærens ektefelle eller til personer som aksjonæren er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som onkel eller tante.

(3) Som innbetalt aksjekapital etter reglene i forrige ledd regnes ikke aksjer som er utstedt ved forhøyelse av aksjekapitalen uten nyttegning, og tilskrivning på aksjer.

(4) Ved utbetaling til aksjonærene i forbindelse med en nedskrivning av aksjekapitalen skal denne utbetalingen i tilfelle avregnes mot den forhøyelsen av kapitalen uten nyttegning som er foretatt sist.

(5) Bonus som nevnt i § 10-50 regnes ikke som utbytte etter §§ 10-11 til 10-13.

(6) Bestemmelsen i § 4-51 får tilsvarende anvendelse ved forsømmelse av meldeplikt ved realisasjon av aksje, grunnfondsbevis m.v.

(7) Departementet kan ved forskrift bestemme at mindre beløp som utdeles fra samvirkeforetak ikke skal skattlegges som utbytte.

§ 10-12 Fradrag i utlignet skatt for godtgjørelse

(1) Med godtgjørelse menes mottatt utbytte multiplisert med aksjonærens skattesats for alminnelig inntekt.

(2) Skattyter som har alminnelig skatteplikt til Norge for mottatt utbytte, gis fradrag for godtgjørelse i utlignet skatt av alminnelig inntekt. Dette gjelder bare dersom det utdelende selskapet er skattepliktig til Norge for hele sitt overskudd, og utbyttet er lovlig utdelt fra selskapet. Utdeling fra obligasjonsfond gir ikke rett til fradrag for godtgjørelse.

(3) Dersom godtgjørelsen overstiger utlignet skatt av alminnelig inntekt i ligningsåret, fremføres det overskytende til fradrag i skatt av alminnelig inntekt i senere år.

(4) § 14-6 om fremføring av underskudd gis anvendelse så langt bestemmelsen passer.

§ 10-13 Utenlandsk aksjonær

Av utbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten etter en sats som fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtak, jf. kapittel 15. Skatteberegningen skjer under ett i den kommunen der selskapet har sitt kontor eller styret har sitt sete, eventuelt ved Sentralskattekontoret for storbedrifter dersom selskapet lignes der. Selskapet er ansvarlig for den skatten som etter denne paragraf faller på aksjonærene. Reglene i denne paragraf gjelder ikke for utdeling fra obligasjonsfond.

Aksjonærbidrag

§ 10-20 Fradragsrett for aksjonærbidrag

(1) Aksjonær som er bosatt eller hjemmehørende i riket, kan kreve fradrag i alminnelig inntekt for bidrag som er innbetalt kontant for å dekke underskudd i norsk aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, som driver ny virksomhet.

(2) Et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap anses for å drive ny virksomhet i stiftelsesåret og de påfølgende fire kalenderår såfremt virksomheten ikke i det vesentlige er en videreføring av tidligere virksomhet. Hvis det er grunn til å anta at dette er tilfelle, plikter selskapet å godtgjøre at det ikke foreligger slik videreføring.

(3) Det kan ikke kreves fradrag for bidrag til selskap som driver bank, forsikrings- eller finansieringsvirksomhet (herunder leasing). Det samme gjelder selskap som for en ikke uvesentlig del driver utleie av fast eiendom eller løsøre.

(4) Det gis ikke fradrag i inntekt vunnet ved utvinning og rørledningstransport av petroleum, jf. petroleumsskatteloven §§ 3 og 5.

(5) Det kan ikke kreves fradrag for bidrag til selskap som i samme inntektsår som bidraget refererer seg til, yter eller mottar konsernbidrag.

(6) Krav om fradrag må fremsettes innen utløpet av fristen for levering av selvangivelse.

§ 10-21 Fordeling av underskuddet

Selskapets ligningsmessige underskudd fordeles på samtlige aksjer etter pålydende 31. desember i underskuddsåret. Den enkelte aksjonærs fradrag begrenses til den forholdsmessige andel av underskudd som henføres til vedkommendes aksjer.

§ 10-22 Tidspunkt for fradragsretten

Aksjonæren gis fradrag og bidraget må innbetales senest året etter underskuddsåret.

§ 10-23 Bortfall av aksjonærens fradragsrett og tilbakeføring av fradrag

(1) Ved fusjon eller fisjon i stiftelsesåret eller de påfølgende fire kalenderår bortfaller retten til fradrag.

(2) 30 prosent av innrømmede fradrag tilbakeføres til skattlegging dersom en aksjonær overdrar aksjer eller tar bopel utenfor riket innen tre år etter utløpet av det siste året da fradrag er innrømmet, eller selskapet fusjonerer eller fisjonerer i etableringsperioden eller innen tre år etter utløpet av etableringsperioden.

(3) Overdras bare en del av en aksjepost, tilbakeføres en forholdsmessig andel av innrømmede fradrag svarende til de aksjene som er overdratt.

(4) Tilbakeførte beløp skattlegges som inntekt i det året da overdragelse, utflytting, fusjon eller fisjon fant sted.

§ 10-24 Skatteplikt for selskapet

Bidrag som nevnt i § 10-20 regnes som skattepliktig inntekt for selskapet i det året da det innbetales. Bidraget regnes ikke som innbetalt aksjekapital etter § 10-11.

§ 10-25 Søknad om registrering

(1) Fylkesskattekontoret i det fylket der selskapet har hovedkontor (i Oslo ligningskontoret), avgjør etter søknad om vilkårene i § 10-20 annet ledd er oppfylt og foretar registrering. For selskap som lignes av Sentralskattekontoret for storbedrifter, avgjør dette kontoret om vilkårene etter § 10-20 annet ledd er oppfylt, og foretar registrering. Selskapet må levere søknad innen selvangivelsesfristens utløp for det første underskuddsåret reglene om aksjonærbidrag kreves benyttet. Når det foreligger særlige grunner, kan fylkesskattekontoret (i Oslo ligningskontoret), eller Sentralskattekontoret for storbedrifter i de tilfellene dette kontoret skal avgjøre søknaden, ta søknaden under behandling selv om den er levert for sent.

(2) Avgjørelsen kan påklages til Skattedirektoratet innen tre uker etter at selskapet har mottatt melding om avgjørelsen.

(3) Selskapet plikter å varsle fylkesskattekontoret (i Oslo ligningskontoret) om forhold som kan ha betydning for om vilkårene i § 10-20 annet ledd oppfyl-

les. Selskap som lignes av Sentralskattekontoret for storbedrifter, plikter å varsle dette kontoret.

Gevinstbeskatning av aksjer m.v.

§ 10-30 Anvendelsesområde for bestemmelsene om gevinstbeskatning av aksjer m.v.

(1) Bestemmelsene i §§ 10-31 til 10-37 gjelder for aksjer i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper hjemmehørende i Norge. Likt med aksje regnes andel i verdipapirfond samt grunnfondsbevis i sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper, kredittforeninger og selveiende finansieringsforetak som omfattes av § 10-1. Bestemmelsen gjelder ikke for aksje i boligselskap som nevnt i § 7-12.

(2) Bestemmelsene i § 10-31, § 10-32 første ledd og § 10-33 får anvendelse på fortrinnsrett til tegning av aksje og tildelingsbevis.

(3) Bestemmelsene i § 10-31, § 10-32 første og tredje ledd, § 10-33, § 10-36 og § 10-37 første og annet ledd får anvendelse på aksjer i aksjeselskaper hjemmehørende i utlandet.

(4) Bestemmelsene i §§ 10-31 til 10-37 får ikke anvendelse på andeler i verdipapirfond når disse er eid i forbindelse med individuell pensjonsavtale etter § 6-47 første ledd c når avtalen er inngått mellom andelseier og forvaltningsselskap.

§ 10-31 Skatteplikt for gevinst og fradragsrett for tap

(1) Gevinst ved realisasjon av aksje regnes som skattepliktig inntekt, jf. §§ 5-20, 5-30 og kapittel 9.

(2) Tap ved realisasjon av aksje kan føres til fradrag i skattyters inntekt, jf. § 6-2 og kapittel 9.

(3) Verdipapirfond er fritatt for skatteplikt på gevinst og har ikke fradragsrett for tap ved realisasjon av aksjer, forutsatt at fondets vedtekter forbyr utdeling av slike gevinster som utbytte.

§ 10-32 Beregning av gevinst og tap

(1) Gevinst eller tap etter § 10-31 settes til vederlaget ved realisasjonen, fratrukket aksjens inngangsverdi.

(2) Inngangsverdien settes til anskaffelsesverdien, eventuelt med opp- eller nedregulering med et beløp fastsatt etter § 10-34 eller § 10-35. Anskaffelsesverdien settes til det beløpet skattyter har betalt for aksjen, dersom annet ikke er bestemt.

(3) Inngangsverdien på fondsaksje settes til en forholdsmessig del av inngangsverdien på den eller de aksjer som fondsaksjen knytter seg til. Inngangsverdien på de sistnevnte aksjene reduseres tilsvarende. Fordeling av kostprisen skjer på grunnlag av antall aksjer før og etter fondsemisjonen.

(4) Har skattyter mottatt utbytte fra selskapet, og utbyttet ikke er kommet til fradrag i reguleringen etter § 10-34 på hans hånd, skal dette utbyttet redusere inn-

gangsverdien ved beregning av gevinst eller tap ved realisasjon av aksjene.

(5) Skattyter kan kreve at utbytte som er utdelt til en annen aksjonær, og som er kommet til fradrag i reguleringen etter § 10-34 på skattyterens hånd, skal legges til inngangsverdien ved beregning av gevinst eller tap ved realisasjon av aksjene.

§ 10-33 Kostnader ved anskaffelse og realisasjon av aksjen

Kostnader som skattyter har hatt til mekler eller lignende ved anskaffelse og realisasjon av aksjen, kan føres til fradrag i skattyterens inntekt når aksjen realiseres.

§ 10-34 Regulering av aksjens inngangsverdi med endring i selskapets skattlagte kapital

(1) Aksjens inngangsverdi skal opp- eller nedreguleres med endring i selskapets skattlagte kapital for det tidsrommet aksjonæren har eid aksjen. Reguleringen foretas med summen av de årlige beløpene som fremkommer etter reglene i annet til sjettede ledd.

(2) På grunnlag av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets ligning beregnes for hvert inntektsår endring i selskapets skattlagte kapital. Endringen settes til årets skattepliktige inntekt, fratrukket avsatt utbytte, utlignet skatt på selskapets alminnelige inntekt etter fradrag av godtgjørelse etter § 10-12, refusjon etter § 16-40, utlignet skatt på grunnrenteinntekt etter § 18-3 og utlignet skatt etter petroleumsskatteloven § 5. Differanse mellom avsatt utbytte ved foregående årsoppgjør og besluttet utdelt utbytte i inntektsåret skal regnes med som endring i selskapets skattlagte kapital i inntektsåret. Har selskapet realisert aksjer i løpet av inntektsåret, skal det gjøres tillegg for positivt reguleringsbeløp etter denne paragraf som knytter seg til disse aksjene. Negativt reguleringsbeløp skal tilsvarende komme til fradrag.

(3) Endring i aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets skattlagte kapital fastsatt etter annet ledd fordeles på aksjene i selskapet etter pålydende. Regulering av aksjenes inngangsverdi skjer med virkning fra 1. januar i selskapets ligningsår. Tidligere registrerte tillegg til eller fradrag fra den enkelte aksjes inngangsverdi skal endres i følgende tilfeller:

- a. ved fondsemisjon med økning av antall aksjer i selskapet,
- b. når antall aksjer i selskapet økes ved at den enkelte aksje splittes i flere aksjer,
- c. når antall aksjer i selskapet reduseres ved at et antall aksjer gjøres om til en ny aksje,
- d. ved skattefri fusjon for så vidt gjelder RISK-beløp for aksjene i det overdragende selskapet,
- e. ved skattefri fisjon for så vidt gjelder RISK-beløp for de innløste aksjene i det overdragende (fisjonerende) selskapet som skal omfordeles på aksjene i det eller de overtakende (utfisjonerte) selskap.

Når det har skjedd en slik omfordeling skal selskapet uten ugrunnet opphold, og senest ved utgangen av omfordelingsåret, sende melding om omfordelingen til ligningskontoret i selskapets kontorkommune. Selskaper som er vedtatt overført til sentral ligning, skal sende melding om omfordelingen til Sentralskattekontoret for storbedrifter. Departementet kan gi nærmere regler om omfordelingsmelding etter denne bestemmelse. Departementet kan gi nærmere regler om omfordeling av tidligere registrerte tillegg til eller fradrag fra aksjenes inngangsverdi.

(4) Selskapet skal sende melding til aksjonærene om de årlige endringene av aksjens inngangsverdi samt om omfordeling og retting av tidligere års reguleringsbeløp etter reglene i tredje og femte ledd. Er selskapet registrert i Verdipapirsentralen, jf. verdipapirsentralloven § 1-2 og § 1-3, kan melding sendes av Verdipapirsentralen. Departementet kan gi forskrift om meldingens innhold og frister for utsendelse.

(5) Endring av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets ligning skal regulere aksjenes inngangsverdi med virkning fra 1. januar i det året vedtak om endring treffes. Retting av beregnings- eller registreringsfeil ved fastsettelse og fordeling av endring i selskapets skattlagte kapital, jf. annet og tredje ledd, skal regulere aksjens inngangsverdi med samme virkningstidspunkt som det opprinnelig uriktig fastsatte reguleringsbeløpet, jf. tredje ledd annet punktum.

(6) Departementet kan gi forskrift om at inngangsverdien på aksjer og fondsandeler i nærmere fastsatte tilfeller skal reguleres med endring i skattlagt kapital også i andre aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper enn det selskapet eller fondet som aksjen eller andelen knytter seg til.

§ 10-35 Nedsetting av selskapets aksjekapital

Nedsetting av selskapets aksjekapital med minsking av aksjens pålydende og tilbakebetaling til aksjonæren skal redusere inngangsverdien på aksjen fra det tidspunkt beløpet er tilbakebetalt. Det samme gjelder tilbakebetaling av innbetalt overkurs.

§ 10-36 Først inn, først ut-prinsippet (FIFU)

(1) Dersom skattyter eier flere aksjer fra samme aksjeklasse i et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, anses den aksjen som var først anskaffet, for å være realisert først.

(2) Foreligger det ikke opplysninger om når en aksje er anskaffet, anses denne aksjen som realisert først dersom den har lavere inngangsverdi enn den av aksjene med kjent anskaffelsestidspunkt som ble anskaffet først.

§ 10-37 Likvidasjon og innløsning

(1) Som realisasjon av aksje regnes registrering av utdeling av likvidasjonsoverskudd på aksjeeierens

konto i Verdipapirsentralen eller tilsvarende oppgi- velse av aksjen ved selskapets likvidasjon. Utdeling etter aksjeloven § 16-9 og allmennaksjeloven § 16-9 regnes som vederlag for aksjen.

(2) Som realisasjon regnes også innløsning av enkelt aksje.

(3) Gevinst eller tap fastsettes etter reglene i §§ 10-31 til 10-36 så langt de passer. Endring i selska- pets skattlagte kapital foretas frem til og med eventu- ell forhåndsligning etter ligningsloven § 4-7, jf. § 8- 10. Endring av ligning etter at oppløsning har funnet sted, påvirker ikke aksjonærens inngangsverdi.

Skattlegging av deltakere i ansvarlig selskap, kom- mandittselskap m.v.

§ 10-40 Anvendelsesområde for bestemmelsene om skattlegging av deltakere i ansvarlig selskap, kommandittselskap m.v.

(1) Bestemmelsene i §§ 10-41 til 10-45 gjelder for deltakere i ansvarlig selskap, kommandittselskap, in- dre selskap, partrederi og for stille deltakere.

(2) Bestemmelsene gjelder også for sameiere, jf. lov av 18. juni 1965 nr. 6 om sameige, når en felles utnyttelse av sameietingen er rettet mot andre enn sam- eierne og denne bruken ikke er uvesentlig i forhold til sameiernes egen bruk. Bestemmelsene gjelder likevel for sameiere hvor vilkårene etter første punktum ikke lenger er oppfylt, og hvor ingen av sameierne krever annen ligningsmåte. Bestemmelsene gjelder ikke for sameiere etter lov av 23. mai 1997 nr. 31 om eiersek- sjoner. Departementet kan i forskrift bestemme at be- stemmelsene ikke skal gjelde særlige grupper sameie- re.

(3) Bestemmelsene gjelder ikke for samarbeids- avtaler i petroleumsvirksomheten som nevnt i sel- skapsloven § 1-1 fjerde ledd. Bestemmelsene gjelder heller ikke for selskaper og sameier som driver kraft- produksjon, når deltakerne selger det vesentlige av kraftproduksjonen på selvstendig basis.

§ 10-41 Fastsettelse av alminnelig inntekt

Ved fastsettelse av alminnelig inntekt settes delta- kers overskudd eller underskudd på deltakelsen til en andel av selskapets overskudd eller underskudd fast- satt etter reglene i skattelovgivningen som om selska- pet var skattyter. Andel av underskudd i utenlandsk selskap kommer bare til fradrag dersom deltakeren ut- trykkelig erklærer at alt underlagsmateriale til selska- pets regnskap vil bli fremlagt på ligningsmyndighete- nes begjæring. Ved realisasjon av andel i løpet av inn- tektsåret skal årets overskudd eller underskudd på andelen fordeles forholdsmessig mellom overdrager og erverver av andelen etter antall måneder av året hver av dem har vært eier av andelen. Overdragelses- måneden henføres til erververen.

§ 10-42 Fastsettelse av personinntekt

Ved fastsettelse av personinntekt etter kapittel 12 for en eller flere av deltakerne beregnes personinntek- ten av selskapet som om selskapet var skattyter.

§ 10-43 Fradragsbegrensning for kommandittister og stille deltakere ved fastsettelse av almin- nelig inntekt

(1) Kommandittister kan ved fastsettelsen av al- minnelig inntekt bare kreve fradrag for underskudd i kommandittselskapet innenfor en fradragsramme.

(2) Fradragsrammen fastsettes til:

- a. Kommandittistens andel av selskapets skattemes- sige verdier. Ved fastsettelsen av skattemessige verdier medregnes selskapets gevinst- og taps- konto og negativ saldo, jf. §§ 14-45 og 14-46, samt gevinster med betinget skattefritak.
- b. I verdien etter a gjøres

1. fradrag for gjeld ved årsoppgjøret for det inn- tektsår fradragsrammen beregnes,
2. tillegg av årets underskudd og ikke innkalt del av innskuddsforpliktelsen,
3. korreksjon for over- eller underpris ved er- verv av kommandittandelen.

(3) Hvis flere eier en kommandittandel i felles- skap, fastsettes en felles fradragsramme som fordeles i forhold til den enkeltes andel i kommandittandelen.

(4) Deltakers andel av underskudd som ikke kom- mer til fradrag på grunn av reglene i denne paragraf, kan fremføres til fradrag i senere års andel av over- skudd fra selskapet, i annen alminnelig inntekt ved forhøyelse av innskuddsforpliktelsen eller i gevinst ved realisasjon av andel.

(5) Nedsettelse av innskuddsforpliktelsen eller ut- betaling av overskudd inntektsføres i den utstrekning det medfører eller øker en negativ fradragsramme. Dette gjelder bare i den utstrekning kommandittisten tidligere har fått fradrag for beløpet.

(6) Reglene foran gjelder tilsvarende for stille del- takere.

§ 10-44 Gevinst og tap ved realisasjon av andel

(1) Gevinst ved realisasjon av andel, herunder innløsning av enkeltandeler eller oppløsning av sel- skapet, er skattepliktig som alminnelig inntekt. Til- svarende tap er fradragsberettiget i annen alminnelig inntekt.

(2) Endring av eierandel ved opptak av deltaker mot innskudd eller ved forhøyelse av selskapskapi- ten anses som realisasjon av andelen.

(3) Gevinst eller tap fastsettes som differansen mellom vederlaget og deltakers andel av selskapets skattemessige verdier på realisasjonstidspunktet, kor- rigert for over- eller underpris ved erverv av selskaps- andelen. Bestemmelsen i § 10-43 annet ledd a annet punktum gjelder tilsvarende ved fastsettelsen av ge-

vinst og tap etter første punktum. Over- eller underpris ved erverv av andel fastsettes som en del av ligningen for ervervsåret.

(4) Gevinst inntektsføres og tap fradragsføres i realisasjonsåret.

§ 10-45 Disposisjoner mellom deltaker og selskap

I forhold til § 10-41 og § 10-42 anses disposisjoner mellom deltaker og selskap som foretatt mellom selvstendige skattesubjekter.

Samvirkeforetak

§ 10-50 Samvirkeforetaks bonus og avsetning til andelskapital

(1) Samvirkeforetak som drives i samsvar med anerkjente samvirkeprinsipper, kan kreve fradrag i inntekten for bonus som utbetales til medlemmene i forhold til deres omsetning med foretaket. I tillegg kan det gis fradrag for avsetning til felleseid andelskapital med inntil 15 prosent av inntekten. Fradrag gis bare i inntekt av omsetning med medlemmene. Omsetning med medlemmene og likestilt omsetning må fremgå av regnskapet og kunne legitimeres.

(2) Første ledd omfatter følgende samvirkeforetak:

- a. Forbruksforeninger med fast utsalgssted, når mer enn halvparten av den regulære omsetning skjer til foreningens medlemmer.
- b. Innkjøpsforeninger som fordeler forutbestilte varer blant sine medlemmer.
- c. Foreninger og lag som utelukkende eller hovedsakelig
 1. kjøper inn råemner eller driftsmidler til bruk i jordbruk, skogbruk eller fiske,
 2. forhandler produkter fra medlemmenes jordbruks-, skogbruks- eller fiskerivirksomhet, eller,
 3. foredler produkter fra medlemmenes jordbruks- eller fiskerivirksomhet.

(3) Likestilt med kjøp fra egne medlemmer er

- a. fiskesalgslags innkjøp fra medlem av annet fiskesalgslag hvis leveransen gir fiskeren rett til bonus på lik linje med lagets egne medlemmer,
- b. innkjøp som salgssamvirkeforetak i jordbrukets tjeneste foretar fra et tilsvarende samvirkeforetak i markedsregulerende hensikt,
- c. kjøp etter pålegg fra statlig myndighet.

(4) Som jordbruksvirksomhet regnes også hagebruk, gartneri, biavl og pelsdyravl som blir drevet i forbindelse med jordbruk.

(5) Departementet kan gi forskrift om hvordan inntekt fra medlemmene skal fastsettes, og om kravene til legitimasjon.

§ 10-51 Prosentligning av boligbyggelag

(1) Boligbyggelag som omfattes av boligbyggelagsloven, ilignes skatt av den inntekten som vinnes av lagets formue, men skattlegges ikke for virksomheten som drives.

(2) Forestår laget oppføring eller forvaltning av bygg på vegne av andre enn andelseierne, skattlegges laget for den virkelige inntekten dette gir.

Skattlegging av eiere av norsk-kontrollerte selskaper m.v. hjemmehørende i lavskattland

§ 10-60 Anvendelsesområde for bestemmelsene om skattlegging av eiere av norsk-kontrollerte selskaper m.v. hjemmehørende i lavskattland

Bestemmelsene i §§ 10-61 til 10-68 gjelder for deltaker i norsk-kontrollert aksjeselskap og likestilt selskap eller sammenslutning, jf. § 10-1, som er hjemmehørende i lavskattland. Reglene gjelder videre for skattyter som alene eller sammen med andre direkte eller indirekte kontrollerer annen selvstendig innretning eller formuesmasse hjemmehørende i lavskattland, og som skattyteren direkte eller indirekte har fordeler av.

§ 10-61 Skatteplikt/fradragsrett for andel av selskapets eller innretningens resultat

Eier m.v. som direkte eller indirekte eier eller kontrollerer selskap eller innretning som nevnt i § 10-60, er skattepliktig for sin forholdsmessige andel av selskapets eller innretningens overskudd, fastsatt etter reglene i § 10-65, uten hensyn til utdeling av verdier fra selskapet eller innretningen, jf. likevel § 10-64. Underskudd fastsatt etter de samme reglene kan føres til fradrag med de begrensninger som følger av § 10-66. Aksjonær i selskap som eier fartøy som nevnt i § 8-11 første ledd a og b, kan ikke kreve fradrag for underskudd etter forrige punktum. Aksjonær i slikt selskap kan fremføre underskuddet til fradrag i senere års inntekt fra selskapet. Reglene i § 14-6 gis anvendelse så langt de passer.

§ 10-62 Norsk kontroll

(1) Norsk kontroll av utenlandsk selskap eller innretning anses å foreligge hvor minst halvparten av selskapets eller innretningens andeler eller kapital direkte eller indirekte eies eller kontrolleres av norske skattytere både ved inntektsårets begynnelse og utgang.

(2) Norsk kontroll foreligger også dersom selskapet eller innretningen ble ansett som norsk-kontrollert i året før inntektsåret, unntatt dersom mindre enn halvparten av andelene eller kapitalen direkte eller indirekte kontrolleres av norske skattytere både ved inntektsårets begynnelse og utgang.

(3) Dersom norske skattytere eier eller kontrollerer mer enn 60 prosent av andelene eller kapitalen ved inntektsårets utgang, foreligger norsk kontroll uavhengig av bestemmelsene i første og annet ledd. Tilsvarende foreligger ikke norsk kontroll dersom norske skattytere eier eller kontrollerer mindre enn 40 prosent av andelene eller kapitalen ved inntektsårets utgang.

§ 10-63 Lavskattland

Som lavskattland regnes land hvor den alminnelige inntektsskatt på selskapets eller innretningens samlede overskudd utgjør mindre enn to tredjedeler av den skatten selskapet eller innretningen ville ha blitt ilignet dersom det/den hadde vært hjemmehørende i Norge.

§ 10-64 Begrensning i skatteplikten/fradragsretten som følge av skatteavtale

Dersom selskapet eller innretningen er omfattet av avtale Norge har inngått med annen stat til unngåelse av dobbeltbeskatning, skal skattlegging etter reglene i §§ 10-61 til 10-68 ikke foretas med mindre selskapets eller innretningens inntekter hovedsakelig er av passiv karakter.

§ 10-65 Fastsettelse av alminnelig inntekt

(1) Eiers inntekt settes til vedkommendes andel av selskapets eller innretningens overskudd eller underskudd fastsatt etter reglene i norsk skattelovgivning som om selskapet eller innretningen var skattyter.

(2) Skattyter som indirekte eier eller kontrollerer andel i selskap eller innretning som nevnt i § 10-60, skal skattlegges direkte for vedkommendes andel av selskapets eller innretningens overskudd eller underskudd. Skattlegging etter forrige punktum skal bare skje når indirekte eie eller kontroll av andel skjer gjennom norsk-kontrollert utenlandsk selskap eller innretning hvor overskuddet ikke skattlegges løpende i Norge.

§ 10-66 Fradragsbegrensning for underskudd

(1) Underskudd kommer bare til fradrag dersom det uttrykkelig erklæres at alt underlagsmateriale til selskapets regnskap vil bli fremlagt på ligningsmyndighetenes begjæring.

(2) Eieren kan ved fastsettelsen av alminnelig inntekt bare kreve fradrag for underskudd innenfor en fradragsramme. Fradragsrammen fastsettes etter reglene i § 10-43 så langt de passer.

§ 10-67 Skattlegging av utdelt overskudd

Utdelt overskudd er ikke skattepliktig i den utstrekning det samlede utbyttet ligger innenfor den samlede inntekten som er skattlagt i medhold av § 10-65.

§ 10-68 Gevinst og tap ved realisasjon av aksje

Ved realisasjon av aksje skal aksjens inngangsverdi opp- eller nedreguleres med endring i selskapets kapital etter reglene i § 10-34 så langt de passer. Inngangsverdien skal nedreguleres med skattemessig underskudd uten hensyn til de begrensninger som følger av § 10-66. Det skal kun foretas regulering i år deltakerne skattlegges etter reglene i dette kapittel.

Fullmaktshjemmel

§ 10-70 Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapittel.

Kapittel 11 Omdanning

Fusjon og fisjon av selskaper

§ 11-1 Anvendelsesområde for bestemmelsene om fusjon og fisjon av selskaper

(1) For fusjon (sammenslutning) og fisjon (deling) av selskaper og sameier gjelder alminnelige regler om inntektsbeskatning med de fritak og begrensninger som følger av dette kapittel.

(2) Fritakene og begrensningene i dette kapittel gjelder bare når alle selskapene som deltar i fusjonen eller fisjonen, er hjemmehørende i Norge, og bare når fusjonen eller fisjonen gjennomføres på lovlig måte etter selskapsrettslige og regnskapsrettslige regler.

§ 11-2 Skattefri fusjon av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper m.v.

(1) To eller flere aksjeselskaper eller allmennaksjeselskaper kan fusjoneres uten skattlegging av selskapene og aksjonærene når fusjonen skjer etter kapittel 13 i aksjeloven eller kapittel 13 i allmennaksjeloven. Skattefritaket omfatter likevel ikke fusjon i konsern etter nevnte lovers § 13-2 annet ledd der vederlaget er aksjer i annet datterselskap.

(2) Selskaper og sammenslutninger som er skattemessig likestilt med aksjeselskap og allmennaksjeselskap etter bestemmelsene i § 10-1, kan fusjoneres uten skattlegging etter de samme prinsipper og vilkår som gjelder for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, jf. første ledd. Overtakende selskap eller sammenslutning må være likeartet med overdragende selskap eller sammenslutning.

§ 11-3 Skattefri fusjon av deltakerlignede selskaper og sameier

To eller flere selskaper, herunder sameier, hvor deltakerne lignede etter §§ 10-40 til 10-45, kan fusjoneres uten skattlegging ved at ett eller flere selskaper overdrar sine samlede eiendeler, rettigheter og forpliktelser til et annet selskap med samme selskaps- og ansvarsform, eller ved at et selskap erverver alle andeler i et annet selskap med samme selskaps- og an-

svarsform, når deltakerne som vederlag mottar andeler i det overtakende selskapet eller andeler med et tillegg som ikke overstiger 20 prosent av det samlede vederlaget.

§ 11-4 Skattefri fisjon av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper m.v.

(1) Et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap kan fisjoneres uten skattlegging av selskapet og aksjonærene når fisjonen skjer etter kapittel 14 i aksjeloven eller kapittel 14 i allmennaksjeloven. Skattefritaket omfatter likevel ikke fisjon i konsern etter de nevnte lovene § 14-2 tredje ledd der vederlaget er aksjer i annet datterselskap.

(2) Selskaper og sammenslutninger som er skattemessig likestilt med aksjeselskap og allmennaksjeselskap etter § 10-1, kan fisjoneres uten skattlegging etter de samme prinsipper og vilkår som gjelder for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, jf. første ledd. Overtakende selskap eller sammenslutning må være likeartet med overdragende selskap eller sammenslutning.

§ 11-5 Skattefri fisjon av deltakerlignet selskap og sameie

Et selskap, herunder sameie, som nevnt i § 10-40, kan fisjoneres uten skattlegging ved at det overdrar en del av sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser til annet selskap med samme selskaps- og ansvarsform, eller ved at det overdrar sine samlede eiendeler, rettigheter og forpliktelser til to eller flere andre selskaper med samme selskaps- og ansvarsform, når deltakerne som vederlag mottar andeler i det overdragende eller det overtakende selskapet eller andeler med et tillegg som ikke overstiger 20 prosent av det samlede vederlaget.

§ 11-6 Skatteplikt for annet vederlag enn aksjer og andeler

(1) Skattefritak ved fusjon og fisjon omfatter ikke annet vederlag til aksjonær eller deltaker enn aksjer eller andeler i selskap som direkte deltar i fusjonen eller fisjonen.

(2) Skattefritaket omfatter heller ikke gavedisposisjoner ved fusjon eller fisjon.

§ 11-7 Rett og plikt til skattemessig kontinuitet

(1) Når fusjon eller fisjon gjennomføres etter dette kapittel, skal overtakende selskap videreføre de skattemessige verdiene og ervervstidspunktene for eiendeler, rettigheter og forpliktelser som overføres. Overdragende selskaps øvrige skatteposisjoner overtas på samme måte uendret av overtakende selskap.

(2) Samlet inngangsverdi og ervervstidspunkt for skattyters vederlag i form av aksjer settes lik skatt-

yters samlede inngangsverdi og ervervstidspunkt for aksjer i overdragende selskap.

(3) Reglene i første og annet ledd påvirkes ikke av øvrige regler av betydning for den enkelte skatteposisjon.

(4) Retten til å videreføre skatteposisjon i form av underskudd, negativ saldo på gevinst- og tapskonto eller tom positiv saldo faller bort dersom det er sannsynlig at utnyttelse av slik posisjon er det overveiende motiv for fusjonen eller fisjonen.

(5) For deltaker som får høyere eller lavere skattemessig verdi på andel i selskap som nevnt i § 10-40 etter fusjon eller fisjon, skal differansen behandles på samme måte som over- eller underpris ved beregning av inngangsverdien på andel ved realisasjon, jf. § 10-44 tredje ledd. Fradragsrammen for kommandittist og stille deltaker, jf. § 10-43 annet ledd, skal også korrigeres for differanse som nevnt i første punktum.

§ 11-8 Fordeling ved skattefri fisjon

(1) Ved fisjon av aksjeselskap eller allmennaksjeselskap fordeles nominell og innbetalt aksjekapital i samme forhold som nettoverdiene fordeles imellom selskapene.

(2) Ved fisjon av deltakerlignet selskap hvor deltakerne eier andeler i flere av de fisjonerte selskapene, skal over- og underpris på selskapsandeler fordeles i samme forhold som selskapets nettoverdier. Det samme gjelder tillegg til fradragsramme i henhold til overgangsregler til skattereformen, fremførbart underskudd etter oppfylt fradragsramme i kommandittselskapet, jf. § 10-43 fjerde ledd, differansesaldoer knyttet til driftsmidler som nevnt i § 14-41 første ledd a-d og differanse som nevnt i § 11-7 femte ledd første punktum.

(3) Skatteposisjoner som ikke er knyttet til overførte eiendeler og gjeld i det overdragende selskapet overføres til det selskapet som fortsetter den virksomheten som skatteposisjonene skriver seg fra. Kan ikke dette sannsynliggjøres, fordeles posisjonene mellom selskapene i samme forhold som nettoverdiene i selskapet fordeles i. Avsetning etter § 14-70 skal overtas av ett selskap.

(4) Ved fisjon overføres skatteposisjoner knyttet til eiendeler og gjeld i det overdragende selskapet til det selskapet som overtar eiendelene og gjelden. Samlesaldo i det overdragende selskapet fordeles i samme forhold som omsetningsverdien på fisjonstidspunktet for driftsmidler som inngår på saldo.

§ 11-9 Avvikling av overdragende selskap

Når en fusjon eller fisjon innebærer at et selskap overdrar samtlige eiendeler, rettigheter og forpliktelser til andre selskaper, skal det overdragende selskapet oppløses og avvikles straks etter overdragelsen. For aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper gjelder

aksjelovens og allmennaksjelovens regler om slik oppløsning og avvikling.

§ 11-10 Virkningstidspunkt for fusjon og fisjon

(1) Skattefri fusjon og fisjon av selskaper som nevnt i § 10-40 får virkning fra det tidspunktet det overdragende selskapet foretar innskudd i det overtakende selskapet.

(2) Fusjon av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper etter dette kapittel får virkning fra det tidspunkt da virkningene av fusjonen selskapsrettslig er inntrådt i henhold til aksjeloven § 13-16 eller allmennaksjeloven § 13-17.

(3) Fisjon av aksjeselskap og allmennaksjeselskap etter dette kapittel får virkning fra det tidspunkt da virkningene av fisjonen selskapsrettslig er inntrådt i henhold til aksjeloven § 14-8 eller allmennaksjeloven § 14-8.

§ 11-11 Fusjon mellom norsk og utenlandsk selskap

(1) Når et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er hjemmehørende i riket, jf. § 2-2, blir fusjonert med et utenlandsk selskap, skal det finne sted skattlegging etter reglene i §§ 10-30 til 10-37.

(2) Departementet kan gi dispensasjon fra første ledd, og sette nærmere vilkår.

Annen omdanning

§ 11-20 Skattefri omdanning av virksomhet

(1) Departementet kan gi forskrift om at følgende transaksjoner kan gjennomføres uten å utløse skattlegging:

- a. Overføring av personlig eid virksomhet til nystiftet aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som den næringsdrivende i det vesentlige selv eier
- b. Overføring av virksomhet drevet av kommune, fylkeskommune eller interkommunalt selskap til nystiftet aksjeselskap eller allmennaksjeselskap eller likestilt selskap og sammenslutning, jf. § 10-1
- c. Overføring av enkeltmannsforetak eller deltakerlignet selskap som omfattes av § 10-40 til annet deltakerlignet selskap som omfattes av § 10-40 og som den næringsdrivende eller deltakerne i det vesentlige selv eier

(2) Ved overføring etter første ledd skal skatteposisjoner knyttet til virksomheten overføres uendret til selskapet.

§ 11-21 Skattefri overføring av eiendeler mellom selskaper

(1) Departementet kan gi forskrift om at eiendeler i virksomhet kan overføres uten å utløse skattlegging i følgende tilfeller:

- a. Fra et aksjeselskap eller allmennaksjeselskap til et annet, forutsatt at selskapene tilhører samme kon-

sern og forutsatt at morselskapet på transaksjonstidspunktet eier mer enn 90 prosent av aksjene i datterselskapene og har en tilsvarende del av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen.

- b. Mellom deltakerlignede selskaper som omfattes av § 10-40, forutsatt at selskapene i det vesentlige har samme eiere.

(2) Ved overføring etter første ledd skal skatteposisjoner knyttet til eiendelene følge eiendelene uendret.

(3) Departementet kan i konkrete saker samtykke i overføring av eiendeler i virksomhet mellom selskaper som omfattes av første ledd a.

§ 11-22 Skattefritak ved realisasjon som ledd i rasjonalisering av virksomhet

(1) Departementet kan samtykke i at inntekt ved realisasjon av

- a. fast eiendom
- b. virksomhet
- c. aksjer, eller
- d. andeler i selskap lignet etter § 10-40,

skal være fritatt for skattlegging, eller skattlegges etter lavere satser enn fastsatt i Stortingets og kommunestyrets skattevedtak, når realisasjonen er ledd i omorganisering eller omlegging av virksomhet med sikte på å gjøre den mer rasjonell og effektiv.

(2) Fritak eller nedsettelse kan bare gis når omstendighetene i særlig grad taler for det, og det er påtakelig at det vil lette omorganiseringen eller omleggingen.

(3) Til fritaket eller nedsettelsen kan det knyttes vilkår, herunder med hensyn til bruken av vederlaget eller deler av det.

(4) Første til tredje ledd gjelder tilsvarende for skattepliktig tilskudd som ytes til skattyter mot at virksomheten helt eller delvis blir nedlagt som ledd i strukturrasjonalisering eller lignende.

Kapittel 12 Personinntekt

Fellesregler for personinntekt

§ 12-1 Anvendelsesområde

Dette kapittel gjelder fastsettelse av personinntekt. Personinntekt er grunnlag for utligning av toppskatt til staten og trygdeavgift til folketrygden.

§ 12-2 Hva personinntekt omfatter

Personinntekt omfatter:

- a. fordel vunnet ved arbeid etter § 5-10,
- b. pensjon, føderåd samt livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold. Som personinntekt regnes likevel ikke barnepensjon til barn som det kan kreves barnetrygd for og etterlønn og etterpensjon etter § 5-40 første ledd,
- c. rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven ka-

pittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

- d. utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter § 6-47 c,
- e. godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap,
- f. beregnet personinntekt etter §§ 12-10 til 12-17.

§ 12-3 Personinntekt for ektefeller

Har begge ektefellene personinntekt, skal personinntekten fastsettes særskilt for hver av dem.

Beregnet personinntekt

§ 12-10 Vilkår for beregning av personinntekt

(1) Det skal beregnes personinntekt av et foretaks inntekt for

- a. eier av enmannsforetak, når eieren deltar aktivt i virksomheten,
- b. deltaker som deltar aktivt i driften av deltakerlignet selskap og som alene eller sammen med andre aktive deltakere direkte eller indirekte eier minst to tredjedeler av selskapet, eller direkte eller indirekte har krav på minst to tredjedeler av selskapets overskudd, herunder deltakers godtgjørelse for arbeidsinnsats i selskapet,
- c. aksjonær som deltar aktivt i driften av aksjeselskapet eller allmennaksjeselskapet og alene eller sammen med andre aktive aksjonærer direkte eller indirekte eier minst to tredjedeler av aksjene i selskapet, eller direkte eller indirekte har krav på minst to tredjedeler av selskapets utbytte.

(2) Beregnet personinntekt fastsettes bare når et foretak driver virksomhet. Begynner eller slutter foretaket å drive virksomhet i inntektsåret, beregnes personinntekt bare for den del av inntekten som er innvunnet og tidfestet i den perioden virksomheten blir drevet.

(3) Det skal likevel ikke beregnes personinntekt etter første ledd c når minst to tredjedeler av selskapets aksjer eies av aktive som hver for seg ikke eier mer enn fem prosent av selskapets aksjer, forutsatt at alle aksjene har lik rett til utbytte fra selskapet, og at ikke vedtekter eller annen bestemmelse i selskapet eller mellom aksjonærene setter begrensninger i aksjenes omsettelighet. Unntaket i foregående punktum gjelder ikke når lønn til en eller flere aktive aksjonærer er vesentlig lavere enn den lønnen som antas å ville ha vært avtalt dersom vedkommende ikke hadde eierinteresser i selskapet. Departementet kan dispensere fra kravet til aksjenes frie omsettelighet i første punktum.

§ 12-11 Identifikasjon mellom nærstående

(1) Aksje eller andel eid av den aktives nærstående er likestilt med aksje eller andel eid av den aktive skattyteren selv ved beregning av personinntekt etter

§ 12-10 første ledd b og c. Som nærstående regnes skattyterens ektefelle, samboer og mindreårige barn. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppbeholder eller har krav på, regnes likt med skattyterens aksje eller andel.

(2) På samme måte likestilles aksje eller andel eid av selskap eller innretning hvor aktive skattytere og/eller personer, selskaper eller innretninger disse skal identifiseres med, har eierandel på minst to tredjedeler eller oppbeholder eller har krav på minst to tredjedeler av overskuddet eller utbyttet.

(3) Ved eie av aksje eller andel gjennom flere ledd anses vilkårene i annet ledd for å være oppfylt dersom de aktive deltakerne og/eller personer, selskaper eller innretninger disse skal identifiseres med, eier minst to tredjedeler av aksjene eller andelene i hvert ledd i eierkjeden eller oppbeholder eller har krav på minst to tredjedeler av overskuddet eller utbyttet i hvert ledd i eierkjeden.

(4) Dersom to eller flere skattytere utøver aktivitet i forskjellige selskaper som helt eller delvis eies gjennom felles eierselskap, skal den enkelte skattyterens aksjer eller andeler i eierselskapet likestilles med aksje eller andel eid av de øvrige aktive. Slik identifikasjon gjelder også om en eller flere av skattyterne utøver aktivitet i det felles eierselskap. Ved indirekte eie gjelder andre og tredje ledd tilsvarende.

§ 12-12 Beregning av personinntekt

(1) Alminnelig inntekt fra virksomheten eller selskapet er utgangspunkt for beregning av personinntekt, jf. § 12-2 f. I den alminnelige inntekten gjøres de tillegg og fradrag som fremgår av denne og etterfølgende paragrafer.

(2) Følgende poster legges til:

- a. faktiske kapitalkostnader og -tap. Tap på kundefordringer skal likevel ikke legges til,
- b. fradragsført beløp fra gevinst- og tapskonto etter § 14-45,
- c. fremførbart underskudd,
- d. avgitt fradragsberettiget aksjonærbidrag og konsernbidrag,
- e. reverseringsfradrag fastsatt etter § 10-5.

(3) Følgende poster trekkes fra:

- a. faktiske kapitalinntekter som avkastning av aksjer, bankinnskudd, obligasjoner, gjeldsbrev, utestående fordringer og lignende. Inntekt av kundefordringer skal likevel ikke trekkes fra,
- b. gevinst ved realisasjon av driftsmidler og formuesobjekter som nevnt under a. I den utstrekning vederlaget er skrevet ned på saldo for den realiserede eiendelen, jf. § 14-44 annet ledd, skal gevinsten likevel ikke trekkes fra,
- c. inntektsført beløp fra gevinst- og tapskonto etter § 14-45,
- d. mottatt skattepliktig aksjonærbidrag og konsernbidrag,

- e. godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap,
- f. korreksjonsinntekt fastsatt etter § 10-5,
- g. beregnet kapitalavkastning i virksomheten fastsatt etter § 12-13.

§ 12-13 Særlig om beregnet kapitalavkastning

(1) Beregnet kapitalavkastning er lik kapitalavkastningsgrunnlaget etter annet ledd multiplisert med kapitalavkastningsraten etter tredje ledd.

(2) Kapitalavkastningsgrunnlaget fastsettes etter følgende regler:

- a. Kapitalavkastningsgrunnlaget omfatter følgende eiendeler, forutsatt at de har virket i virksomheten eller selskapet:
 1. varige og betydelige driftsmidler, jf. § 14-40 første ledd,
 2. varer,
 3. kundefordringer,
 4. ervervet forretningsverdi og annet ervervet immaterielt formuesobjekt. Kapitalavkastningsgrunnlaget kan tillegges forsknings- og utviklingskostnader i den utstrekning de ikke er skattemessig fradratt.
- b. Eiendeler som benyttes til velferdstiltak som for det vesentligste brukes utenom arbeidstid, skal ikke regnes med i kapitalavkastningsgrunnlaget.
- c. Ved fastsettelsen av kapitalavkastningsgrunnlaget fradras verdien av leverandørkreditter og forskuddsbetalinger fra kunder dersom de er rentefrie eller renten ligger vesentlig under markedsrenten for vedkommende type kreditt.
- d. Kapitalavkastningsgrunnlaget skal verdsettes til middelverdien av de inngående og utgående verdier. Skattemessig verdi legges til grunn ved verdsettelsen, med følgende unntak:
 1. Ikke-avskrivbar eiendel skal verdsettes til den høyeste verdi av eiendelens historiske kostpris og ligningsverdi.
 2. Skattyteren kan i stedet kreve verdsettelse etter eiendelens bokførte verdi i regnskap oppgjort etter reglene i regnskapsloven.
 3. Driftsmidler som etter sin art skal regnes med i kapitalavkastningsgrunnlaget, men som har en uforholdsmessig høy verdi, skal regnes med kun for et beløp som anses alminnelig i den aktuelle type virksomhet.
 4. Ved første gangs verdsettelse av en eiendel anskaffet før 1. januar 1992, kan skattyteren i stedet for verdsettelse til skattemessig verdi eller etter nr. 1 eller nr. 2 kreve at det legges til grunn en andel av eiendelens forsikringsverdi pr. 31. desember 1990 eller eiendelens omsetningsverdi fastsatt ved særskilt taksering. Slike verdier reduseres hvert år etter regler gitt i forskrift av departementet. Skattyteren kan frafalle fortsatt verdsettelse etter dette

nr., til fordel for verdsettelse til skattemessig verdi eller etter nr. 1.

- e. Den verdsettelsesmetoden som er lagt til grunn det første året for eiendelen, er bindende for senere år.

(3) Stortinget fastsetter den maksimale kapitalavkastningsraten for det enkelte inntektsår.

§ 12-14 Fordeling av personinntekt fra selskap

Personinntekten fra selskapet fordeles i sin helhet på selskapets aktive eiere som skal regnes med ved vurderingen av om eierkravet er oppfylt. Personinntekten fordeles på de aktive eierne i forhold til det krav hver enkelt har på utbytte eller andel av overskudd i selskapet.

§ 12-15 Lønnsfradrag

(1) Hvis det er ansatte lønnstakere i virksomheten eller selskapet, skal det ved fastsettelsen av beregnet personinntekt for den enkelte aktive eier, gis et lønnsfradrag.

(2) Det samlede lønnsfradraget settes til 20 prosent av summen av

- a. virksomhetens eller selskapets lønnsutbetaling,
- b. arbeidsgiveravgift og andre trygdeavgifter for ansatte.

(3) Lønnsfradraget kan ikke redusere personinntekten for den enkelte skattyter under et grensebeløp på seks ganger folketrygdens grunnbeløp (G).

(4) Lønnsfradrag kan kun kreves i det året som lønnskostnadene refererer seg til.

(5) Fremførbar negativ personinntekt kommer til fradrag etter at det er gitt fradrag for det særskilte lønnsfradraget.

§ 12-16 Fremføring av negativ beregnet personinntekt

(1) Beregnet negativ personinntekt kan ikke trekkes fra i personinntekt utenfor virksomheten eller selskapet, men kan kreves fremført mot positiv beregnet personinntekt i senere år fra den samme virksomheten eller selskapet.

(2) Fremføring av negativ beregnet personinntekt etter første ledd skal skje før begrensning av beregnet personinntekt etter § 12-17.

(3) Adgangen til å fremføre negativ beregnet personinntekt faller bort i den utstrekning skattyteren unnlater fremføring det første året vedkommende har anledning til det.

§ 12-17 Begrensningsregler for beregnet personinntekt

(1) Dersom skattyterens samlede personinntekt fra foretak der det fastsettes beregnet personinntekt ville overstige 16 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), skal beregnet personinntekt begrenses så langt

beløpsgrensen ville bli overskredet. Den delen av samlet personinntekt fra foretak som utgjør mellom 75 og 134 G er likevel ikke grunnlag for begrensning ved fastsettelse av beregnet personinntekt. Annen personinntekt enn beregnet personinntekt, jf. § 12-2, skal ikke begrenses.

(2) Personinntekt fra foretak hvor den eller de aktives arbeidsinnsats på grunn av bransje, særlige kvalifikasjoner eller andre forhold muliggjør en særlig stor foretaksinntekt skal likevel ikke begrenses. Departementet kan i forskrift bestemme at nærmere angitte typer foretak skal omfattes av dette ledd.

Fullmaktshjemmel

§ 12-20 Forskrift

Departementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapittel.

Kapittel 13 Skjønnsfastsettelse av formue og inntekt ved interessefellesskap

§ 13-1 Interessefellesskap

(1) Det kan foretas fastsettelse ved skjønn hvis skattyters formue eller inntekt er redusert på grunn av direkte eller indirekte interessefellesskap med annen person, selskap eller innretning.

(2) Er den andre personen, selskapet eller innretningen som er nevnt i første ledd, bosatt eller hjemmehørende i utlandet og det er grunn til å anta at formuen eller inntekten er redusert, skal reduksjonen anses for å være en følge av interessefellesskapet med mindre skattyteren godtgjør at det ikke er tilfelle.

(3) Ved skjønnet skal formue eller inntekt fastsettes som om interessefellesskap ikke hadde foreligget.

Kapittel 14 Tidfesting av inntekt og fradrag i inntekt

Inntektsperioder og alminnelige regler for tidfesting

§ 14-1 Inntektsperioder

(1) Med mindre annet er bestemt, er inntektsperioden kalenderåret.

(2) Er skatteplikten avhengig av bostedet og skattyteren anses som bosatt i riket bare en del av inntektsåret, jf. § 2-1 annet og femte ledd og § 2-3 første ledd d, fastsettes inntekten til det beløpet som etter bestemmelsene i dette kapittel skal tas til inntekt i vedkommende tidsrom.

(3) For næringsdrivende regnskapspliktig skattyter som med samtykke fra ligningsmyndighetene benytter et annet regnskapsår enn kalenderåret (avvikende regnskapsår), jf. ligningsloven § 5-3, fastsettes inntekten til det beløpet den har utgjort i det siste regnskapsåret som er utløpt før 1. januar i det året ligningen utføres.

(4) Tredje ledd gjelder tilsvarende når staten, Opplysningsvesenets fond eller en kommune skal

ilignes skatt og det foreligger regnskap som ikke følger kalenderåret.

(5) Går skattyteren over til å benytte et annet regnskapsår enn tidligere, skal inntekten i tidsrommet mellom det forrige regnskapsårets avslutning og det nye regnskapsårets begynnelse skatlegges særskilt.

§ 14-2 Hovedregel om tidfesting

(1) Med mindre annet er bestemt, skal en fordel tas til inntekt i det året da fordelen tilflyter skattyteren. Fordeler som innvinnes ved overføring fra andre, tas til inntekt når skattyteren får en ubetinget rett til ytelsen.

(2) Med mindre annet er bestemt, skal en kostnad fradras i det året da det oppstår en ubetinget forpliktelse for skattyteren til å dekke eller innfri kostnaden.

§ 14-3 Tidfesting av arbeidsinntekt m.v.

(1) Arbeidsinntekt, pensjonsinntekt, underholdsbidrag o.l. tas til inntekt i det året da beløpet utbetales eller ytelsen erlegges, eller i tilfelle på det tidligere tidspunkt da det oppstår adgang til å få beløpet utbetalt eller ytelsen erlagt.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for inntekt ved salg av egenproduserte kunstverk som nevnt i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 5 nr. 1 a.

(3) Kostnad til erverv av inntekt som nevnt i første og annet ledd fradras i det inntektsåret da kostnaden betales eller utredes. Det samme gjelder for kostnad til underholdsbidrag og annen ytelse som nevnt i §§ 5-40 til 5-42.

(4) Ved inn- og utflytting i riket gjelder:

- a. Forskudd på godtgjørelse for arbeid her i landet som er utbetalt til skattyteren før innflytting, skatlegges som om det var utbetalt på innflyttingstidspunktet.
- b. Opptjent godtgjørelse for arbeid her i landet som skattyteren på utflyttingstidspunktet ikke har fått utbetalt eller fått oppgjør for, men som vedkommende før utflytting har ervervet en ubetinget rett til, skatlegges som om den var utbetalt på utflyttingstidspunktet.
- c. Bokstav a og b gjelder tilsvarende for inntekt som omfattes av § 2-3 første ledd d og annet ledd og på arbeidsinntekt som er skattepliktig etter lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. så langt bestemmelsene passer.
- d. Kostnad til erverv av inntekt som nevnt i a og b fradras på det tidspunkt skattyteren trer ut av norsk beskatningsområde. Er slik kostnad utredet før innflytting, fradras den på innflyttingstidspunktet.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Departementet kan også gi forskrift om tidfesting av og beregning av det enkelte års skattepliktige inntekt for

- a. etterbetaling av offentlig eller privat pensjon, samt av trygdeytelse som utbetales av trygdemyndighetene i henhold til lov,
- b. åremålstilsatte i Forsvaret og flygere som kontraktsmessig tjenestegjør i Luftforsvaret ut over pliktjenesten.

§ 14-4 Tidfesting for regnskapspliktige

(1) Denne paragraf gjelder for virksomhet som det er fastsatt regnskapsplikt for i lov eller med hjemmel i lov.

(2) Skattyterens årsoppgjør legges til grunn for tidfesting av inntekt og fradrag for så vidt regnskapet er oppgjort i overensstemmelse med de regler som følger av regnskapslovgivningen, og ikke annet er særskilt bestemt i skattelovgivningen. Bestemmelsen i § 14-2 anses ikke som slik særskilt bestemmelse.

(3) Ved fastsettelse av inntekten skal det ikke tas hensyn til

- a. fradrag for avsetninger etter god regnskapsskikk,
- b. opp- eller nedskrivning av verdipapir på grunn av kurssvingninger.

(4) Uttak eller overføring av verdier til endret bruk etter § 5-2 inntektsføres på uttaks- eller overføringstidspunktet.

§ 14-5 Nærmere om tidfesting av varekostnad, opp- og nedskrivning av fordringer m.v.

(1) Denne paragraf gjelder for virksomhet som det er fastsatt regnskapsplikt for i lov eller med hjemmel i lov.

(2) Varebeholdning vurderes etter følgende regler:

- a. Verdien settes til anskaffelsesverdi, eller tilvirkningsverdi for vare som er tilvirket av skattyteren, herunder vare som er tilvirket etter bestilling. Til tilvirkningsverdi regnes kostpris for råstoff, halvfabrikata, hjelpestoff og produksjonslønn.
- b. Ved verdsettelse av ikke-individualiserbare varer anses de først anskaffede varer å være realisert først.
- c. Ved fastsettelse av inntekten skal det ikke tas hensyn til opp- eller nedskrivning av verdien av beholdning av varer og varekontrakter.
- d. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd og kan herunder gi bestemmelser som avviker fra reglene i c for
 - 1. bokhandler- og forlagsbransjen,
 - 2. kunstnere som tilvirker kunstverk uten fysisk bruksformål,
 - 3. innkjøpt buskap, herunder verpehøner og kyllinger.

(3) Tilvirkningskontrakt som ikke er fullført, verdsettes etter reglene for tilvirkning etter bestilling, jf. annet ledd a. Bestemmelsen i foregående punktum gjelder uavhengig av den tidsmessige plassering av

inntekter og fradrag på slik tilvirkningskontrakt i skattyterens årsoppgjør.

(4) For opp- eller nedskrivning av fordringer gjelder:

- a. Ved fastsettelse av inntekten skal det - bortsett fra unntakene i b, c og f - ikke tas hensyn til opp- eller nedskrivning av verdien av fordringer.
 - b. Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom
 - 1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
 - 2. de siste to års kredittsalg, fratrukket merverdiavgift, multiplisert med et faktortall som fastsettes av departementet.
 - c. Nedskrivningsbeløpet etter b beregnes ved å multiplisere nedskrivningsfaktoren med kundefordringsmassen ved årets utløp, medregnet merverdiavgift. Andre avgifter som skattyteren vil få refundert av det offentlige ved tap på kundefordringer, skal ikke medregnes.
 - d. I stedet for fradrag etter b gis det i ny virksomhet fradrag med to prosent av fordringsmassen ved utgangen av etableringsåret og de to påfølgende inntektsårene.
 - e. Nedskrivningsbeløp etter b og c tas til inntekt ved utløpet av det påfølgende inntektsåret, i den utstrekning beløpet ikke motsvarer tap i inntektsåret. Ny avsetning foretas i tilfelle etter forholdene på dette tidspunkt.
 - f. Dette ledd omfatter ikke
 - 1. banker,
 - 2. finansieringsforetak og foreninger av låntakere som driver virksomhet med konsesjon etter lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner.
 - g. Institusjoner nevnt under f kan føre til fradrag konstatert tap og tapsavsetning som er ført som kostnad i årsregnskapet i samsvar med regnskapslovgivningens regler.
 - h. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd og kan herunder bestemme at d ikke skal gjelde i nærmere bestemte tilfeller hvor det erfaringsmessig er ubetydelige tap på utestående kundefordringer.
- (5)
- a. Fordring og gjeld i utenlandsk valuta som forfaller mer enn ett år etter utløpet av det regnskapsåret fordringen eller gjeldsposten er ervervet i, vurderes etter følgende regler:
 - 1. Fordringen kan ikke vurderes etter lavere kurs enn den laveste av kursene på årsoppgjørs-tidspunktet og ervervstidspunktet.

2. Gjeld kan ikke vurderes etter høyere kurs enn den høyeste av kursene på oppgjørstidspunktet og tidspunktet for låneopptak.
 3. Urealisert valutatap motregnes mot urealisert valutagevinst.
- b. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.
- (6) Departementet kan gi forskrift om at grupper av skattytere uavhengig av regnskapsloven skal ta hensyn til endringer i varebeholdning, utestående fordringer og gjeld.

§ 14-6 Fremføring av underskudd

(1) Det gis fradrag for underskudd som omfattes av § 6-3 første ledd, som skattyteren har hatt i de ti forutgående år. Underskudd i et tidligere år skal være fratrukket i sin helhet før det gis fradrag for underskudd i et senere år. Dette gjelder ikke ved gjennomsnittsligning av inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.

(2) Retten til fradrag for underskudd i virksomhet i tidligere år faller bort når skattyter legger ned eller på annen måte opphører med virksomheten, herunder når virksomheten overdras til andre. Udekket underskudd i virksomhet tilbakeføres etter § 14-7.

(3) Hvis skattyter åpner offentlig akkordforhandling eller oppnår underhåndsakkord med en eller flere av sine kreditorer, kan underskudd for inntektsåret og tidligere år bare kreves fratrukket for den del som overstiger det ettergitte gjeldsbeløpet.

(4) Blir skattyters bo behandlet som konkursbo, kan underskudd for inntektsåret og tidligere år bare kreves fratrukket med inntil det beløp skattyter tilbakebetaler til kreditorene av udekket gjeld etter konkursen.

(5) Denne paragraf gjelder ikke for inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-7 Tilbakeføring av underskudd

(1) Når det ved opphør av en virksomhet er et udekket underskudd som er oppstått i det året da virksomheten opphører, skal ligningen for det foregående og om nødvendig også for det nest foregående året endres, idet det i inntekten for disse år gis fradrag for det udekkede underskuddet. Er underskuddet oppstått i året forut for opphørsåret, skal ligningen for det foregående året endres tilsvarende.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende når et underskudd står udekket ved oppløsning av et selskap eller annen skattepliktig innretning.

(3) Denne paragraf gjelder ikke for inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-8 Særlig om beregnet personinntekt

(1) Beregnet personinntekt fra deltakerlignet selskap tas med ved ligningen av den aktive deltakeren for det året inntekten anses opptjent av selskapet.

(2) Beregnet personinntekt fra aksjeselskap og allmennaksjeselskap regnes som inntekt hos selskapets aktive aksjonærer i året etter selskapets opptjeningsår.

§ 14-9 Tidfesting av inntekt ved uforklart formuesøkning

Uforklart formuesøkning kan regnes som inntekt for det året da det er konstatert at den er til stede, hvis skattyteren ikke godtgjør at økningen er lagt opp av inntekt som skal skattlegges i tidligere år.

Særregler om tidfesting

§ 14-20 Gjeldsrenter

(1) Denne paragraf gjelder ikke for virksomhet som det er fastsatt regnskapsplikt for i lov eller med hjemmel i lov.

(2) For påløpte renter som ikke er betalt ved forfall gjelder følgende unntak fra § 14-2:

a. For fordringshaveren:

1. Renter som er forfalt og ikke betalt i det år rentene er påløpt inntektsbeskattes i det år betaling skjer.
2. Fordringshavere som er skattlagt for påløpte renter som forfaller i senere år, gis fradrag i forfallsåret for rentebeløp som ikke er betalt ved utløpet av forfallsåret. Beløpet skattlegges i det senere år når betaling skjer.

b. For skyldneren:

1. Renter som er forfalt og ikke betalt i det år rentene er påløpt kommer til fradrag i det år betaling skjer.
2. Skyldnere som har fått fradrag for påløpte renter som forfaller i senere år, gis et inntekts tillegg i forfallsåret for rentebeløp som ikke er betalt ved utløpet av forfallsåret. Beløpet kommer til fradrag i det senere år når betaling skjer.

c. Dette ledd gjelder tilsvarende for fordringshaverens og skyldnerens dødsbo.

(3) For renter av gjeld til Statens lånekasse for utdanning gjelder § 14-3 tredje ledd tilsvarende.

§ 14-21 Inntekt av sparedelen av livsforsikring

Avkastning av sparedelen av livsforsikring (kapitalforsikring) skattlegges i året etter opptjeningsåret.

§ 14-22 Inntekt av pelsdyroppdrett

Drives oppdrett av pelsdyr av en enkelt eier eller av ansvarlig selskap, regnes inntekt ved salg av pelsdyr eller skinn for oppbåret i det året da salget fant sted eller skinnen ble markedsført. Dyr eller skinn regnes som solgt for deres antatte verdi når de blir overført til en annen kommune.

§ 14-23 Renteelement ved mengdegjeldsbrev

(1) Renteelement som ligger i at mengdegjeldsbrev skal innfris til høyere kurs enn utstedelseskursen, skattlegges i det året da renteelementet er påløpt.

(2) Utsteder av mengdegjeldsbrev kan føre renteelement som nevnt i første ledd, til fradrag i det året da renteelementet er pådratt.

(3) Departementet kan gi forskrift om hvordan årlig renteelement skal beregnes, og om at mindre avvik mellom kurs ved utstedelse og innfrielse ikke skal falle inn under reglene i denne paragraf.

Fellesregler for avskrivning

§ 14-30 Tidspunkt for erverv av driftsmiddel

Driftsmiddel som avskrives etter bestemmelsene i dette kapittel anses som ervervet ved levering. Driftsmiddel som skattyteren selv tilvirker, anses som ervervet når det er ferdig.

Saldoavskrivning

§ 14-40 Hvilke driftsmidler som kan saldoavskrives

(1) Følgende driftsmidler avskrives etter §§ 14-41 til 14-48:

- a. Varige og betydelige driftsmidler. Et driftsmiddel regnes som varig når det ved ervervet antas å ha en brukstid på minst tre år. Det regnes som betydelig når kostpris er 15 000 kroner eller høyere, inkludert investeringsavgift eller merverdiavgift.
- b. Ervervet forretningsverdi med kostpris på 15 000 kroner eller høyere.

(2) Driftsmiddel med kortere brukstid enn tre år eller lavere kostpris enn 15 000 kroner kan fradragføres i anskaffelsesåret eller avskrives.

(3) Påkostning på driftsmiddel som avskrives skal føres inn på saldo selv om påkostningen er mindre enn 15 000 kroner.

§ 14-41 Avskrivningsgrupper (saldogrupper)

(1) Driftsmidler som avskrives etter § 14-40, inndeles i følgende saldogrupper:

- a. kontormaskiner o.l.
- b. ervervet forretningsverdi
- c. vogntog, lastebiler, busser, varebiler, drosjebiler og kjøretøy for transport av funksjonshemmede
- d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.v.
- e. skip, fartøyer, rigger m.v.
- f. fly, helikopter
- g. bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.v., samt elektroteknisk utrustning i kraftanlegg
- h. forretningsbygg.

(2) Når de enkelte delene av et bygg kan henføres til forskjellige avskrivningsgrupper eller ikke er avskrivbare (kombinerte bygg), bedømmes bygget under ett i forhold til spørsmålet om avskrivning på

grunnlag av leieverdien for de forskjellige delene. Er bygget delt opp i eierseksjoner, bedømmes hver eierseksjon for seg.

(3) Fast installasjon som varmeanlegg, kjøle- og fryseanlegg, elektrisk anlegg, sanitæranlegg, heisanlegg o.l. avskrives under ett med bygget. Bygningsmessig arbeid ved montering av produksjonsmaskineri kan avskrives sammen med dette i gruppe d.

(4) Driftsmidler som inngår i gruppe a, b, c og d, avskrives under ett. Grupperingen foretas for hver av skattyterens næringer, jf. § 14-42 første ledd, og for hver kommune når samme næring drives i flere kommuner, jf. § 14-45 første ledd. I gruppene e, f, g og h føres hvert enkelt driftsmiddel på egen saldo.

§ 14-42 Grunnlag for avskrivning og inntektsføring av negativ saldo

(1) Hver saldo, jf. § 14-41, er ett avskrivningsgrunnlag eller grunnlag for inntektsføring av negativ saldo.

(2) Saldoen består av saldo etter foregående års avskrivninger eller inntektsføring av negativ saldo, med

- a. tillegg av summen av kostpris for driftsmidler m.v. som er ervervet i løpet av inntektsåret. Bidrag til erverv av driftsmiddel fra staten, en kommune eller et selskap med offentlig støtte, skal trekkes fra i kostprisen. Det samme gjelder beløp som skal fradras etter særskilt bestemmelse i lov eller forskrift. Fradrag skal likevel ikke gjøres for tilskudd til investering i distriktene etter forskrift gitt av departementet,
- b. fradrag for nedskrivning etter § 14-44 annet ledd,
- c. korreksjon for innteks- og kostnadsføring etter § 14-47.

(3) I kombinerte bygg holdes eierens egen boligdel utenfor saldo. Ved utskillelsen settes verdien til den del av byggets nedskrevne verdi som svarer til forholdet mellom leieverdiene.

§ 14-43 Avskrivningssatser

(1) Saldo for driftsmidler m.v. som nevnt i § 14-41 første ledd kan avskrives med inntil følgende sats:

- a. kontormaskiner o.l. - 30 prosent
- b. ervervet forretningsverdi - 30 prosent
- c. vogntog, lastebiler, busser, varebiler, drosjebiler og kjøretøyer for transport av funksjonshemmede - 25 prosent
- d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.v. - 20 prosent
- e. skip, fartøyer, rigger m.v. - 20 prosent
- f. fly, helikopter - 12 prosent
- g. bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder m.v. samt elektroteknisk utrustning i kraftanlegg - 5 prosent
- h. forretningsbygg - 2 prosent.

- (2) Forhøyet avskrivningsssats gjelder for
- a. forretningsbygg som omfattes av første ledd h, i kommune eller del av kommune som pr. 31. desember i inntektsåret omfattes av det geografiske virkeområdet for distriktpolitiske virkemidler som forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og av fylkeskommunene. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil fire prosent,
 - b. saldo for bygg med så enkel konstruksjon at det må anses å ha en brukstid på ikke over 20 år fra oppføringen. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil ti prosent.

§ 14-44 Gevinst og tap ved realisasjon m.v. av driftsmiddel som saldoavskrives

(1) Ved realisasjon av driftsmiddel som saldoavskrives, kan skattyteren ta hele eller deler av vederlaget til inntekt i realisasjonsåret. Tilskudd som er gitt til investering i distriktene, etter forskrift gitt av Kongen, regnes som en del av vederlaget ved realisasjon av driftsmidlet innen fem år etter at det ble ervervet.

(2) Ved realisasjon av driftsmiddel m.v. i saldo-gruppe a til d, jf. § 14-41 første ledd, skal vederlaget, så langt det ikke er inntektsført, nedskrives på saldoen for driftsmidlet. Ved realisasjon av egenutviklet forretningsverdi nedskrives vederlaget på saldoen for ervervet forretningsverdi så langt beløpet ikke er inntektsført.

(3) Ved realisasjon av driftsmiddel i saldogruppe e til h skal gevinst eller tap føres på gevinst- og tapskontoen, jf. § 14-45. Også negativ saldo på saldogruppe b føres på gevinst- og tapskontoen. Ved beregning av gevinst eller tap holdes beløp inntektsført etter første ledd utenfor.

(4) For gevinst på driftsmiddel i saldogruppe e til h realisert ved brann eller annen ulykke eller ved ekspropriasjon m.v. gjelder § 14-70 så langt den passer. Hvis skattyteren ikke oppfyller vilkårene for gjenanskaffelse, skal 20 prosent av gevinsten, eller en forholdsmessig del av den, skattlegges i det inntektsåret fristen løper ut. Den resterende gevinsten skal i samme inntektsår føres på gevinst- og tapskontoen, jf. § 14-45.

(5) Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende ved uttak av driftsmiddel som avskrives etter §§ 14-40 til 14-48 og 18-6.

(6) Gevinst ved realisasjon av hel buskap på gårdsbruk ved opphør av driftsgren kan legges til gevinst- og tapskontoen etter reglene i § 14-45.

§ 14-45 Gevinst- og tapskonto

(1) Skattyteren skal føre gevinst- og tapskonto særskilt for hver næring og for hver kommune som skattyteren er skattepliktig til, og som skal tilordnes gevinst eller tap undergitt stedbunden skattlegging etter § 3-3.

(2) Grunnlaget for årets inntekts- eller kostnadsføring er saldo fra forrige år etter inntekts- eller kostnadsføring, tillagt gevinster ved realisasjon av driftsmidler i gruppe e til h i inntektsåret, jf. § 14-44 tredje ledd, samt den delen av gevinst som ikke skal inntektsføres direkte etter § 14-44 fjerde ledd. Tilsvarende skal tap ved realisasjon av driftsmidler i gruppe e til h i året fradras i saldoen. Er vederlaget inntektsført direkte, skal resterende saldo for driftsmidlet fradras. Saldoen skal videre korrigeres med inntekts- og fradragføring etter § 14-47. Saldoen tillegges også gevinst i form av negativ saldo fra saldogruppe b, jf. § 14-44 tredje ledd annet punktum.

(3) Saldoen skal tillegges gevinster og fradras tap på driftsmidler som nevnt i § 14-60.

(4) Er saldoen positiv skal minst 20 prosent av saldoen inntektsføres. Er saldoen negativ skal inntil 20 prosent fradragføres.

§ 14-46 Inntektsføring av negativ saldo

For inntektsår hvor saldo i gruppe a, c og d, fastsatt i henhold til § 14-42, er negativ, skal en andel minst tilsvarende gruppens maksimale avskrivnings-sats inntektsføres.

§ 14-47 Rest på saldo

(1) Avskrivningsgrunnlag og tapssaldo på gevinst- og tapskonto som ved utløpet av inntektsåret, før reduksjon med årets fradragføring, er mindre enn 15 000 kroner, kan i sin helhet fradragføres i dette året.

(2) Negativ saldo i gruppe a, c og d og gevinstsaldo på gevinst- og tapskonto som ved utløpet av inntektsåret, før årets inntektsføring, er mindre enn 15 000 kroner, skal i sin helhet inntektsføres i dette året.

§ 14-48 Oppgjør ved dødsfall eller ved oppløsning (likvidasjon) av selskap

(1) Ved skattyterens død skal negativ saldo i gruppe a, c og d, samt gevinstsaldo på gevinst- og tapskonto, føres til inntekt i dødsåret. Tilsvarende skal tapsaldo på gevinst- og tapskonto og positiv saldo i gruppe a, c og d hvor tilhørende driftsmidler er realisert, føres til fradrag. Første og annet punktum gjelder ikke så langt gjenlevende ektefelle i uskifte eller enearving overtar boet udelt, og trer inn i avdødes rettigheter og plikter etter §§ 14-15 til 14-48.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende ved fullstendig likvidasjon av aksjeselskap, allmennaksjeselskap og annet skattepliktig selskap eller innretning, og ved oppløsning av selskap som nevnt i § 2-2 annet ledd.

(3) Første ledd gjelder også tilsvarende ved opphør av skatteplikt etter bestemmelsene i §§ 2-1 til 2-4. Gjelder opphøret deltaker som omfattes av § 2-2 annet ledd, skal inntekts- og fradragføring skje med slik

andel som etter det underliggende rettsforhold må tilordnes deltakeren. Inntekts- og fradragføring etter det foregående punktum påvirker ikke grunnlaget for fastsettelse av alminnelig inntekt etter § 10-41. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd, herunder om avregning dersom skatteplikt inntrer på nytt.

Annen avskrivning

§ 14-50 Avskrivning av tidsbegrensede rettigheter

Tidsbegrenset rettighet avskrives med like store årlige beløp over driftsmidlets levetid. Høyere årlig avskrivningsfradrag gis bare hvis verdifallet åpenbart skjer hurtigere.

§ 14-51 Driftsmidler i bergverksvirksomhet

Ved bergverksdrift gis avskrivning med en passende prosent av den kapitalen som er nedlagt i virksomheten, iberegnet det som er betalt for mineralforekomsten. Ved fastsettelsen av avskrivningsprosenten tas det hensyn til hvor langt tidsrom som antas å ville gå før forekomsten er uttømt.

§ 14-52 Gevinst og tap ved realisasjon m.v. av driftsmidler som ikke kan saldoavskrives

Gevinst ved realisasjon og uttak av driftsmidler i virksomhet som ikke kan saldoavskrives, kan helt eller delvis tas til inntekt i realisasjonsåret. I den grad gevinsten ikke er inntektsført, legges den til gevinst- og tapskontoen etter reglene i § 14-45, med mindre annet følger av særlig lov eller forskrift. Tap ved realisasjon kommer til fradrag i gevinst- og tapskontoen. Dette ledd omfatter ikke verdipapirer, fordringer eller andre finansielle eiendeler.

Driftsmiddel som tas inn i og ut av norsk beskatningsområde

§ 14-60 Anvendelsesområde for bestemmelsene om driftsmiddel som tas inn i og ut av norsk beskatningsområde

(1) Bestemmelsene i §§ 14-60 til 14-66 får virkning for driftsmiddel som tas inn i og ut av norsk beskatningsområde. Bestemmelsene gjelder ikke for driftsmiddel som omfattes av petroleumsskatteloven § 3 første ledd b.

(2) Med driftsmiddel som tas inn i norsk beskatningsområde, menes driftsmiddel som etter anskaffelsen får slik tilknytning til Norge at norsk skattelovgivning får virkning for inntekter og kostnader knyttet til driftsmidlet.

(3) Med driftsmiddel som tas ut av norsk beskatningsområde, menes

a. driftsmiddel som tilhører skattepliktig etter § 2-1 eller § 2-2, når skatteplikten opphører etter disse

bestemmelser eller etter skatteavtale med fremmed stat,

- b. driftsmiddel som tilhører skattepliktig etter § 2-3, når skattyterens skatteplikt opphører etter denne bestemmelsen eller etter skatteavtale med fremmed stat, eller når driftsmidlets tilknytning til riket eller til virksomhet i riket som nevnt i § 2-3 opphører, og
- c. driftsmiddel som tilhører utenlandsk selskap eller innretning hvor deltakerne skattlegges etter § 10-61, når norsk kontroll av selskapet eller innretningen opphører.

Med skatteplikt som nevnt under a og b likestilles skatteplikt etter petroleumsskatteloven § 2. Selv om vilkårene under a, b eller c er oppfylt, anses et driftsmiddel ikke for tatt ut av norsk beskatningsområde dersom det samtidig gis slik tilknytning som nevnt i annet ledd.

(4) Bestemmelsene i §§ 14-62 til 14-64 gjelder bare for driftsmidler som omfattes av §§ 14-40 til 14-48.

§ 14-61 Fastsetting av inntaksverdi

(1) For driftsmiddel som tas inn i norsk beskatningsområde settes inntaksverdien til eierens anskaffelsespris, redusert med beregnede avskrivninger etter § 14-62 første ledd for eiertiden frem til inntakstidspunktet. Anskaffelsesprisen omregnes etter valutakursen på anskaffelsestidspunktet. Har driftsmidlet tidligere vært avskrevet i norsk beskatningsområde, medregnes i stedet disse faktiske avskrivninger for et slikt tidsrom.

(2) Inntaksverdien utgjør den nedskrevne verdi som er gjenstand for videre avskrivning i norsk beskatningsområde.

§ 14-62 Lineær avskrivning

(1) Avskrivning med sikte på å fastsette inntaksverdi etter § 14-61 første ledd beregnes lineært ut fra eierens anskaffelsesverdi. Avskrivning beregnes forholdsmessig for del av inntaksår som driftsmidlet ikke er i norsk beskatningsområde.

(2) Avskrivning etter inntak i norsk beskatningsområde beregnes lineært. Avskrivning beregnes forholdsmessig for den del av inntaks- og uttaksår som driftsmidlet er i norsk beskatningsområde.

(3) Departementet gir forskrift med nærmere regler og satser for lineær avskrivning etter første og annet ledd.

§ 14-63 Overgang til saldoavskrivning

(1) Driftsmiddel som avskrives etter bestemmelsene i § 14-62 skal avskrives etter bestemmelsene i §§ 14-40 til 14-48 fra og med det fjerde hele innteksår som driftsmidlet uten avbrudd er i norsk beskatningsområde. Departementet kan fastsette avvi-

kende minsteperioder etter første punktum for særskilte typer driftsmidler.

(2) Dersom skattyteren på forhånd sannsynliggjør at driftsmidlet vil bli i norsk beskatningsområde ut over det fjerde hele inntektsår etter inntakstidspunktet, kan skattyteren kreve at driftsmidlet avskrives etter §§ 14-40 til 14-48 fra og med det inntektsår slik sannsynliggjøring foreligger for. Opplysninger til slik sannsynliggjøring må senest være gitt innen skattyters selvangivelsesfrist for vedkommende inntektsår.

§ 14-64 Inntektsoppgjør ved uttak fra norsk beskatningsområde

(1) Ved uttak av driftsmiddel fra norsk beskatningsområde skal det foretas et inntektsoppgjør etter bestemmelsene i annet til fjerde ledd nedenfor. Dette gjelder ikke for driftsmiddel som er avskrevet etter bestemmelsene i § 14-62 annet ledd.

(2) Inntektsoppgjør foretas dersom driftsmidlet tas ut innen fire år fra utgangen av det år driftsmidlet ble påbegynt avskrevet av skattyteren etter norske regler, og ikke senere er tatt ut av norsk beskatningsområde. For skip, fartøy, rigger m.v. etter § 14-43 første ledd e er fristen åtte år. Inntektsoppgjør unnlates dersom driftsmidlet tas inn igjen i norsk beskatningsområde av samme eier innen ett år etter uttakstidspunktet.

(3) Ved inntektsoppjøret regnes differansen mellom foretatte avskrivninger i perioden og beregnede avskrivninger etter § 14-62 annet ledd som skattepliktig inntekt for uttaksåret, og inntektsføres for dette året. Negativ differanse gir ikke rett til inntektsfradrag.

(4) Skattyteren kan pålegges å stille sikkerhet for skatt av inntekten etter tredje ledd. Departementet gir nærmere bestemmelser om slik sikkerhetsstillelse.

§ 14-65 Andel i deltakerlignet selskap

(1) For andel i deltakerlignet selskap som tas inn i norsk beskatningsområde, får reglene i §§ 14-61 til 14-63 anvendelse for den forholdsmessige del av selskapets driftsmidler som andelen representerer.

(2) For andel i deltakerlignet selskap som tas ut av norsk beskatningsområde, får reglene i § 14-64 anvendelse for den forholdsmessige del av selskapets driftsmidler som andelen representerer. Fristen etter § 14-64 annet ledd regnes fra utgangen av det år driftsmidlet ble påbegynt avskrevet av selskapet. Ved inntektsoppjøret etter § 14-64 tredje ledd skal bare medregnes foretatte avskrivninger i vedkommende deltakers eiertid.

§ 14-66 Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av §§ 14-60 til 14-65.

Betinget skattefritak

§ 14-70 Betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon

(1) Gevinst ved realisasjon av formuesobjekt kan kreves fritatt for inntektsskatt når objektet

- a. er gått tapt ved brann eller annen ulykke, eller
- b. er ekspropriert eller solgt til erverver som kunne krevd det ekspropriert. Likestilt med ekspropriasjon er odelsløsning og makeskifte i tilfelle hvor erververen kunne krevd objektet avstått ved ekspropriasjon. Skattefritaket gjelder så langt skattyteren bruker vederlaget til å erverve nytt objekt av samme art.

(2) Nytt formuesobjekt må være ervervet eller bindende avtale om erverv må være inngått innen utløpet av året etter realisasjonsåret. Gevinsten skal fradras det nye objektets kostpris uten å komme til fradrag ved inntektslikningen.

(3) Oppfylles ikke vilkårene for fritak som nevnt under annet ledd, skal endring av ligning foretas for gevinsten eller en forholdsmessig del av den etter ligningsloven § 9-5 annet ledd b. For gevinst på driftsmiddel i saldogruppe e til h gjelder § 14-44 fjerde ledd annet og tredje punktum.

(4) Fritaket gjelder ikke for

- a. varer
- b. andre omløpsmidler
- c. avskrivbare driftsmidler som omfattes av § 14-41 første ledd saldogruppe a til d.

(5) Omfatter realisasjonen minst 25 prosent av beholdningen regnet etter omsetningsverdi, gjelder fritaket likevel for

- a. buskap på gårdsbruk
- b. rein i reindriftsnæring
- c. pelsdyr i pelsdyrnæring
- d. fisk i oppdrettsanlegg.

(6) Nedslaktning av buskap på gårdsbruk som omfattes av femte ledd, anses som ufrivillig realisasjon når den pålegges av veterinærmyndighet eller er ansett som ønskelig ifølge attest fra slik myndighet. Når fjøs eller annet anlegg for slik buskap av veterinærmyndigheten er pålagt å stå tomt en periode etter pålagt nedslaktning på grunn av smittefare etter sykdom, forlenges reinvesteringsfristen etter annet ledd med lengden av nevnte stengningsperiode. Eventuell resterende skattepliktig gevinst i tilfeller som nevnt i dette ledd kan legges til gevinst- og tapskonto etter reglene i § 14-45.

(7) Ved opphør av skatteplikt gjelder § 14-48 tredje ledd tilsvarende for gevinst som er fritatt for skattlegging etter denne paragraf.

§ 14-71 Betinget skattefritak ved makeskifte med offentlig myndighet m.v.

(1) Gevinst ved realisasjon av fast eiendom som ikke omfattes av §§ 14-40 til 14-48 eller § 14-52, kan

kreves fritatt for inntektsbeskatning i det året da realisasjonen finner sted, så langt skattyteren som vederlag har mottatt ny fast eiendom som ledd i makeskifte med kommune, fylkeskommune, staten eller selskap hvor kommune eller fylkeskommune eier minst 50 prosent av aksjene.

(2) Gevinsten tas til beskatning ved overdragelse av den nye eiendommen hvis realisasjon av den frabyttede eiendommen på dette tidspunktet ville ha medført skatteplikt for gevinsten.

Inntektsutjevning, gjennomsnittsligning

§ 14-80 Utjevning av åndsverksinntekt

Opphavsmann til åndsverk (herunder patentert oppfinnelse) kan, når personinntekten i det sist forløpne året i vesentlig grad overstiger personinntekten i de to forutgående årene, kreve å få den samlede personinntekten for disse tre årene fordelt med like stort beløp hvert år. Endring av ligningen skal i tilfelle foretas for de to forutgående årene. Kravet må fremsettes innen den fristen som gjelder for innlevering av selvangivelsen.

§ 14-81 Gjennomsnittsligning av skogbruk

(1) Ved gjennomsnittsligning av skogbruk fastsettes inntekten på følgende måte:

- a. Inntekten fastsettes til gjennomsnittlig årsinntekt de siste fem hele kalenderårene.
- b. Gjennomsnittsberegning foretas før fradrag for gjeldsrenter. Gjeldsrenter fradras særskilt med det beløpet de har utgjort det siste året.
- c. Ved fastsettelsen av avkastningen av skogbruk tas med
 1. verdien av eget husvær,
 2. verdien av skogvirke uttatt til egen bruk og av jakt, fiske, torvtak o.l., samt leieinntekter herfra,
 3. utbetalt offentlig tilskudd til skogkulturarbeid.
- d. Vedtak om endring av ligningen som treffes før ligningen for det påfølgende året legges ut, skal det tas hensyn til ved gjennomsnittsligningen. Senere endring tilregnes det året endringen gjelder.

(2) Gjennomsnittsligning skal foretas når næringsen har vært drevet i åtte år. Gjennomsnittsligning kan foretas for tidligere år, forutsatt at skattyteren har drevet næringsen i minst to år og krever slik ligning innen selvangivelsesfristen.

(3) Når det på grunn av naturkatastrofe som brann, vindfall, insektangrep o.l. foretas en ekstraordinær hogst som i vesentlig grad minsker skogens kubikkmasse, kan departementet etter søknad vedta at utbyttet av denne hogsten skal fordeles til skattlegging over flere år.

(4) Gjennomsnittsligning skal ikke foretas

- a. når skog går over til ny innehaver. Inntekten i overdragelsesåret holdes utenfor gjennomsnittsberegningen både for den tidligere og den nye innehaveren. Ved skattyterens død gjelder likevel § 14-82 annet ledd a og b tilsvarende,
- b. når skog er kjøpt til uthogst, jf. § 8-2 tredje ledd.

(5) Dersom det ved avbrudd av gjennomsnittsligningen viser seg at summen av faktiske årsinntekter for de siste fire årene overstiger summen av gjennomsnittslignede inntekter for samme tidsrom med mer enn 15 000 kroner, skal differansen skattlegges ved endring av ligning. Ved endringen skal differansen fordeles forholdsmessig til skattlegging for de årene faktisk årsinntekt overstiger gjennomsnittslignet inntekt. Har skogbruket ikke vært gjennomsnittslignet så lenge som fire år, gjelder det samme for de årene hvor skogbruket har vært gjennomsnittslignet.

(6) Skog som kun er tilstrekkelig til å dekke gårdens behov for brensel, gjerdematerialer og til mindre reparasjoner, anses ikke som skogbruk etter denne paragraf, men skattlegges sammen med skattyterens øvrige inntekt.

§ 14-82 Gjennomsnittsligning av reindrift

(1) Inntekt av reindrift og bierverv knyttet til denne fastsettes på følgende måte:

- a. Når skattyteren har drevet næringsen i tre hele år, fastsettes inntekten til gjennomsnittet av de beløp årsinntektene utgjorde i det siste og de to foregående årene. Det foretas likevel ikke gjennomsnittsligning for tredje og fjerde år dersom årsinntekten ligger mer enn 15 prosent under gjennomsnittsinntekten for vedkommende år. Når det før gjennomsnittsligningen er påbegynt, fremkommer et underskudd som overføres eller fremføres til fradrag i annen inntekt skattyteren har, skal årsinntekten ved gjennomsnittsligning for senere år settes til 0 kroner.
- b. Gjennomsnittsberegning foretas før fradrag for gjeldsrenter. Dersom kostprisen ved kjøp og omsetningsverdien ved arv eller arveforskudd av livdyr overstiger den summen som er fastsatt for direkte kostnadsføring av avskrivbare driftsmidler, skal kostnadsfordelingen skje over tre år med like store årlige beløp.
- c. Vedtak om endring av ligningen som treffes før ligningen for det påfølgende året legges ut, skal det tas hensyn til ved gjennomsnittsligningen. Senere endring tilregnes det året endringen gjelder.

(2) Ved opphør eller realisasjon av virksomheten og dersom skattyteren går konkurs, avbrytes gjennomsnittsligningen. Gjennomsnittsligning foretas ikke for dette året. Gjennomsnittsligningen avbrytes likevel ikke

- a. når virksomheten innen utgangen av skattyterens dødsår overtas udelt av arving eller av gjenleven-

de ektefelle i uskifte, og vedkommende lignedes under ett med avdøde og dennes dødsbo for dødsåret,

b. når avdøde og skattyterens dødsbo lignedes under ett for dødsåret.

(3) Dersom det ved avbrudd av gjennomsnittsligningen viser seg at gjennomsnittsinntekten i det siste eller nest siste året avviker mer enn ti prosent fra det beløpet årsinntekten utgjorde, legges årsinntekten til grunn for inntektsfastsettelsen gjennom endring av ligningen for vedkommende inntektsår.

§ 14-83 Fordeling av fradrag for kostnad ved planering til jordbruksformål

Kostnad ved planering til jordbruksformål som er fradragsberettiget etter § 8-1 og som overstiger 10 000 kroner, skal i sin helhet føres til fradrag med 1/10 for det året da arbeidet er ferdig, og med 1/10 for hvert av de ni følgende årene uavhengig av om eienkomsten overdras.

Kapittel 15 Skattesatser

§ 15-1 Satser for statsskatt

Stortinget fastsetter hvert år satser for skatt til staten av formue og inntekt, herunder skatt av utbytte betalt til aksjonær bosatt i utlandet etter § 10-13.

§ 15-2 Satser for kommunal og fylkeskommunal skatt

(1) Stortinget fastsetter hvert år minimums- og maksimumssatser for

- a. skatt til kommunene av formue og inntekt
- b. skatt til fylkeskommunene av inntekt.

(2) For rederiselskap, jf. § 3-4 annet ledd, skal inntektsskatt beregnes etter den satsen som gjelder i kontorkommunen.

§ 15-3 Kommunale og fylkeskommunale skattevedtak

(1) Kommunestyre og fylkesting skal i forbindelse med budsjettet vedta satser for inntektsskatt til kommune og fylkeskommune. Disse satsene skal gjelde ved utskrivning av forskuddstrekk og forskuddsskatt for det kommende inntektsåret for skattytere som plikter å betale forskudd på skatt etter skattebetalingsloven. Vedtak må gjøres senest 1. november i året før inntektsåret. Departementet kan i forskrift forlenge denne fristen og gi nærmere regler om gjennomføringen av fristforlengelsen.

(2) Er vedtak etter første ledd ikke gjort innen den fastsatte fristen, skal foregående års vedtak gjelde ved utskrivning av forskudd på skatt.

(3) De skattesatsene som gjelder ved utskrivning av forskudd på skatt, skal gjelde også ved ligningen. Kommunestyre og fylkesting kan likevel innen utgangen av april måned i året etter inntektsåret vedta andre

skattesatser som skal gjelde ved ligningen. Vedtaket må godkjennes av fylkesmannen for å bli gyldig.

§ 15-4 Personfradrag i alminnelig inntekt

(1) Personlig skattyter skal ha personfradrag i alminnelig inntekt. Stortinget fastsetter personfradrag i klasse 1 og klasse 2 for det enkelte inntektsår.

(2) Personfradrag i klasse 2 gis til

- a. ektefeller som lignedes under ett for begges samlede formue og inntekt,
- b. enslig som

1. har omsorg for barn som ikke har fylt 18 år ved utgangen av inntektsåret, eller
2. har eldre barn som vedkommende virkelig forsørger.

(3) Andre personlige skattytere enn nevnt i annet ledd skal ha personfradrag i klasse 1.

(4) Er ektefellene skilt eller separert i inntektsåret, kan den ektefellen som det meste av året har forsørget den andre, gis personfradrag i klasse 2 i stedet for fradrag for bidrag etter § 6-41.

(5) Er en av ektefellene avgått ved døden i inntektsåret, skal gjenlevende ektefelle som lignedes for sin og avdødes inntekt under ett, ha personfradrag i klasse 2. Krevs ektefellens inntekt lignet særskilt etter § 2-11 første ledd, gis personfradrag i klasse 1 i avdødes inntekt. Det samme gjelder når arving som har overtatt boet uskiftet, krever sin og avdødes inntekt skattlagt særskilt. Dødsbo skal for det inntektsåret dødsfallet fant sted, ha samme personfradrag som avdøde ville ha hatt i live. Hvis gjenlevende ektefelle er eller sannsynligvis vil bli lignet særskilt, skal boet ha personfradrag i klasse 1. Boet skal ikke ha personfradrag for de etterfølgende inntektsårene.

(6) Reglene om ektefeller i denne paragraf gjelder tilsvarende for samboere som omfattes av § 2-16.

(7) Personfradrag gis bare når skattyteren enten

- a. er bosatt i riket, eller
- b. har begrenset skatteplikt for arbeid utført i riket etter § 2-3 første ledd d og annet ledd.

(8) Har skattyteren vært bosatt i riket bare en del av året, reduseres personfradraget slik at det gis personfradrag svarende til det antall hele eller påbegynte måneder skattyteren har vært bosatt i riket. Tilsvarende gjelder for person som har begrenset skatteplikt for arbeid utført i riket etter § 2-3 første ledd d og annet ledd ved opphold i riket en del av året.

§ 15-5 Særskilt fradrag i alminnelig inntekt i Finnmark og Nord-Troms

(1) Personlig skattyter som etter § 15-4, jf. § 3-1 og ligningsloven § 8-6 nr. 2 c, får fastsatt personfradrag i en kommune i Finnmark fylke eller kommunene Karlsøy, Kvænanen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal ha et særskilt fradrag i alminnelig inntekt. Fradrag gis likevel

ikke til barn som ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret.

(2) Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 000 kroner i klasse 1 og 30 000 kroner i klasse 2, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og toppskatt.

(3) Fradraget skal ikke påvirke netto inntekt fastsatt etter skattelovgivningens øvrige bestemmelser.

(4) Ved beregningen av skatter får reglene om personfradrag tilsvarende anvendelse for fradrag etter denne paragraf, jf. likevel skattebetalingsloven § 43 nr. 5.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og kan gi særlige regler for grupper av skattytere.

Kapittel 16 Fradrag i skatt og refusjon

Fradrag i skatt for forsørgelse av barn

§ 16-1 Forsørgerfradrag

(1) Personlig skattyter som er bosatt i riket, jf. § 2-1, og har barn som er bosatt i riket og som ved utløpet av inntektsåret ikke er fylt 19 år, gis forsørgerfradrag i skatt og trygdeavgift.

(2) Forsørgerfradraget skal være 1 820 kroner for hvert barn til og med det året barnet fyller 15 år.

(3) Forsørgerfradraget skal være 2 540 kroner fra og med det året barnet fyller 16 år, til og med det året barnet fyller 18 år. Er mindre enn halvparten av barnets ordinære levekostnader i inntektsåret dekket av forsørgeren, reduseres forsørgerfradraget for dette barnet til det halve eller faller bort.

(4) Er forsørgeren enslig og bare forsørger barn som nevnt i tredje ledd første punktum, skal forsørgerfradrag gis for ett barn mer enn det antallet som det er fradragsrett for etter tredje ledd.

(5) Overstiger forsørgerfradraget utlignet skatt og trygdeavgift, skal det overskytende beløpet utbetales ved avregningsoppgjør etter skattebetalingsloven.

(6) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Når særlige hensyn tilsier det, kan departementet utvide eller begrense kretsen av personer som har krav på forsørgerfradrag.

Fradrag i skatt ved visse spareformer

§ 16-10 Skattefradrag ved boligsparing for ungdom (BSU)

(1) Personlig skattyter gis til og med det inntektsåret vedkommende fyller 33 år, fradrag i inntektsskatt og trygdeavgift for innskudd på boligsparekonto i innenlandsk bank, samvirkeforening eller fast organisert innenlandsk spareforening, når innskuddet skal brukes til erverv av - eller til nedbetaling av gjeld på - egen bolig som er anskaffet etter at kontrakt om sparing ble inngått. Fra og med det år skattyteren disponerer over sparebeløpet etter denne bestemmelsen gis

det ikke skattefradrag. En person får fradrag bare for innskudd på en konto.

(2) Skattefradrag for boligsparing gis med 20 prosent av innbetalt sparebeløp. Fradraget avrundes nedover til nærmeste kronebeløp.

(3) Innbetalt sparebeløp kan ikke overstige 15 000 kroner pr. inntektsår. Samlet innbetalt sparebeløp på kontoen kan ikke overstige 100 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begges samlede formue og inntekt gjelder beløpsgrensene i dette ledd for hver av dem. Sparebeløp fra barn som lignes under ett med foreldrene, jf. § 2-14, kommer bare til fradrag i skatt på inntekt som lignes særskilt.

(4) Skattefradrag gis ikke med høyere beløp enn summen av utlignede inntektsskatter og trygdeavgift. Det overskytende beløpet kan ikke fremføres til senere fradrag.

(5) Fødselsnummer skal registreres når boligsparekonto opprettes. Fradrag gis på grunnlag av melding fra vedkommende spareinstitusjon.

(6) Når det er gitt skattefradrag etter første ledd, og vilkårene for boligsparing anses brutt, skal det gjøres et tillegg i utlignet skatt for det året vilkårene anses brutt. Tillegget skal svare til det skattebeløpet som det tidligere er gitt fradrag for.

(7) Departementet kan gi regler om adgangen til å disponere over avkastningen på kontoen.

(8) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 16-11 Skattefradrag ved aksjesparing (AMS)

(1) Personlig skattyter gis fradrag i inntektsskatt og trygdeavgift med 15 prosent av innskudd i verdipapirfond, eller av kostpris ved kjøp av eller tegning av aksjer eller grunnfondsbevis i selskap eller foretak registrert i Verdipapirsentralen. Departementet kan gi bestemmelser om at enkelte selskap registrert i Verdipapirsentralen ikke skal omfattes av forrige punktum. Fradraget avrundes nedover til nærmeste kronebeløp.

(2) Fradraget kan ikke regnes av høyere beløp enn

- kr 10 000 for skattyter i klasse 2, jf. § 15-4 annet, fjerde og femte ledd, for skattyter som har rett til særfradrag, jf. §§ 6-80 til 6-83 og for ektefeller som lignes etter § 2-11,
- kr 5 000 for andre skattytere.

(3) Skattefradrag gis ikke med et høyere beløp enn summen av utlignede inntektsskatter og trygdeavgift. Det overskytende beløpet kan ikke fremføres til senere fradrag.

(4) Foreldre kan ikke kreve fradrag i skatt på bakgrunn av AMS-innskudd eller -investering i barns navn.

(5) Kapitalinnskudd som inngår i ordning med aksjesparing i verdipapirfond, skal holdes plassert i norske aksjer, tegningsretter og konvertible obligasjoner innenfor rammen av verdipapirfondloven § 4-4 første ledd. Ti prosent av fondets midler kan likevel plasse-

res i utenlandske aksjer som faller innenfor rammen av verdipapirfondloven § 4-4 første ledd. Annet ledd i samme bestemmelse får tilsvarende anvendelse.

(6) Skattyters fødselsnummer skal registreres i forbindelse med investeringen. Ved kjøp av andeler i verdipapirfond gis fradrag på grunnlag av melding fra forvaltningsselskap som forvalter midlene i vedkommende aksjefond. Ved kjøp av aksjer og grunnfondsbevis gis fradrag på grunnlag av melding fra Verdipapirsentralen.

(7) Dersom skattyteren realiserer eller pantsetter andel av innskudd i verdipapirfond som det er gitt fradrag for etter første ledd før fire år etter innskuddsdato, skal det gjøres tillegg i skatten for realisasjonsåret. Det samme gjelder når aksje eller grunnfondsbevis realiseres eller pantsettes før fire år etter den dato ervervet ble registrert som aksjesparing med skattefradrag i Verdipapirsentralen. Tillegget skal være 15 prosent av den andel av det innskuddet eller den investeringen som er realisert eller pantsatt. Tillegg beregnes ikke når eierskiftet skjer ved arv, eller når aksje eller grunnfondsbevis blir ufrivillig realisert som følge av tvungen overføring av aksjer i datterselskap etter aksjeloven § 4-26 og allmennaksjeloven § 4-25 eller som følge av selskapets eller foretakets konkurs.

(8) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Frادrag i norsk skatt for skatt betalt til fremmed stat

§ 16-20 Skattefradrag for skatt betalt i fremmed stat

(1) Skattyter som nevnt i §§ 2-1 og 2-2 som her i riket må svare skatt av

- a. inntekt med kilde i fremmed stat, eller
- b. formue i fremmed stat,

kan kreve fradrag i norsk skatt for endelig fastsatt inntektsskatt eller formuesskatt eller tilsvarende skatt som godtgjøres å være ilagt skattyteren og betalt i vedkommende fremmede stat hvor inntekten har kilde eller formuen er. Skattyter som etter skatteavtale skal anses som skattemessig bosatt eller hjemmehørende i fremmed stat, kan ikke kreve fradrag i norsk skatt etter bestemmelsene i denne paragraf. Inntekt av arbeid ombord på norske skip i utenriks fart anses ikke som oppebåret i utlandet.

(2) Skattyter som nevnt i første ledd som må svare skatt av inntekt eller formue for deltakelse i selskap som nevnt i §§ 10-40 til 10-45 og 10-60 til 10-68, kan kreve fradrag i norsk skatt for en forholdsmessig del av den skatten som selskapet har betalt i den staten hvor selskapet er hjemmehørende.

§ 16-21 Begrensninger i fradragretten - maksimalt kreditfradrag

(1) Fradrag i norsk inntektsskatt etter § 16-20 kan ikke overstige den delen av norsk skatt på samlet skat-

tepliktig inntekt, beregnet før fradraget, som forholdsmessig faller på utenlandsinntekten. Fradraget er også begrenset til den inntektsskatten som skattyteren har betalt i kildestaten på denne inntekten. Utenlandsk inntektsskatt kan bare komme til fradrag i norsk inntektsskatt.

(2) Fradrag i norsk formuesskatt etter § 16-20 kan ikke overstige den delen av norsk skatt på samlet skattepliktig formue, beregnet før fradraget, som forholdsmessig faller på utenlandsformuen. Fradraget er også begrenset til den formuesskatten som skattyteren har betalt i den staten hvor formuen er. Utenlandsk formuesskatt kan bare komme til fradrag i norsk formuesskatt.

(3) Med utenlandsinntekt og utenlandsformue menes inntekt med kilde i utlandet og formue i utlandet, som skattlegges i utlandet og som inngår i skattyterens samlede inntekt eller formue som er skattepliktig i Norge.

(4) Utenlandsk skatt kan bare fradras i norsk skatt i det inntektsåret som den utenlandske skatten må henføres til etter reglene i vedkommende stat.

§ 16-22 Fremføring av skattefradraget

Utenlandsk skatt begrenset til maksimalt skattefradrag i det året retten til fradrag oppstår, som på grunn av skatteberegningen ikke kommer til fradrag ved dette årets skatteoppgjør, kan fremføres til fradrag i skatt i de inntil ti påfølgende årene. Fremført fradrag gis etter at det er gitt fradrag for utenlandsk skatt som knytter seg til vedkommende inntektsår.

§ 16-23 Fradrag etter andre regler

Ved fradrag i skatten etter §§ 16-20 til 16-28 gis det ikke fradrag for den utenlandske skatten etter andre regler.

§ 16-24 Frist for fremsetting av krav om skattefradrag

Krav om fradrag etter §§ 16-20 til 16-28 må fremsettes før utløpet av selvangivelsesfristen for det året inntekten fra utlandet er skattepliktig her i riket, eller om kravet ikke kan godtgjøres før, senest seks måneder etter at endelig skatt er fastsatt i utlandet. Kravet kan ikke under noen omstendighet fremsettes senere enn ti år etter utløpet av det året inntekten fra utlandet er skattepliktig her i riket.

§ 16-25 Særskilt skatteordning i fremmed stat

Departementet kan i særlige tilfelle samtykke i at det gis fradrag i norsk skatt etter § 16-20 for beløp som anses å være skatt som er belastet skattyteren i fremmed stat.

§ 16-26 Skattefradrag i henhold til overenskomst med fremmed stat

Bestemmelsene i §§ 16-20 til 16-25 gis anvendelse så langt de passer, når det ved skatteavtale er bestemt at begge stater kan skattlegge inntekt eller formue som oppbæres av en person bosatt eller et selskap hjemmehørende i Norge. For så vidt gjelder kildeskatt og annen lignende skatt, gis det ikke fradrag for et større beløp enn det Norge i henhold til overenskomsten er forpliktet til å gi fradrag for.

§ 16-27 Inntektsføring av tidligere inntektsfradrag

(1) Ved hel eller delvis avhendelse av virksomhet i utlandet til et utenlandsk selskap eller innretning som undergis selvstendig skattlegging, og som eies eller kontrolleres av den eller de samme skattepliktige, skal et beløp svarende til hva som måtte være fradragsført i inntekt fra andre kilder når realisasjonsåret og fire forutgående år ses under ett, tas til inntekt i realisasjonsåret eller senest i løpet av de to påfølgende årene.

(2) Det utenlandske selskapet eller innretningen anses som eid eller kontrollert av den eller de samme skattepliktige dersom minst halvparten av selskapets eller innretningens andeler eller kapital direkte eller indirekte eies eller kontrolleres av den eller de samme skattepliktige. Ved avgjørelsen av om de samme skattepliktige eier eller kontrollerer selskapet eller innretningen, får bestemmelsene i § 12-11 anvendelse så langt de passer.

(3) Skattyteren kan kreve utsettelse med inntektsbeskatningen så lenge han fortsatt lignedes som eier av de enkelte eiendeler etter bestemmelsene i § 2-37 fjerde ledd eller §§ 10-60 til 10-68.

(4) Beløp som føres tilbake til beskatning etter første ledd, skal regnes med i kostprisen for skattyterens andel i selskapet.

§ 16-28 Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av §§ 16-20 til 16-27.

Frdrag i norsk skatt ved skattlegging av utbytte m.v. fra utenlandsk datterselskap

§ 16-30 Frdrag i norsk skatt for skatt betalt i utlandet av utbytte eller overskudd fra utenlandsk datterselskap

(1) I riket hjemmehørende aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper og likestilte selskaper og sammenslutninger (morselskaper) etter § 10-1, som eier minst ti prosent av kapitalen og har minst ti prosent av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen i tilsvarende selskap eller sammenslutning som ikke har skatteplikt etter § 2-2 (utenlandsk selskap eller sammenslutning), kan kreve fradrag i norsk skatt etter denne paragraf. Eier- og stemmekravet må være opp-

fylt ved utgangen av det inntektsåret morselskapet mottar utbytte fra datterselskapet.

(2) Selskap som nevnt i første ledd kan kreve fradrag i norsk skatt for

- a. skatt av utbytte som godtgjøres å være betalt til annen stat,
- b. endelig fastsatt inntektsskatt av datterselskaps overskudd, eller annen tilsvarende skatt som godtgjøres å være betalt av datterselskapet til den staten datterselskapet er hjemmehørende i, for det inntektsåret som utbyttet kan henføres til. Det kan bare kreves fradrag for en forholdsmessig del som tilsvarer den andelen av datterselskapets overskudd etter skatt som er mottatt av det norske selskapet som utbytte i inntektsåret.

(3) Morselskapet kan i det året datterselskapet mottar utbytte fra et datterdatterselskap kreve at endelig fastsatt og betalt inntektsskatt i datterdatterselskapet for det inntektsåret utbyttet kan henføres til, regnes som betalt av datterselskapet. Dette gjelder bare når datterdatterselskapet er hjemmehørende i samme stat som datterselskapet. Datterdatterselskapets skatt som skal regnes som betalt av datterselskapet er begrenset til den andelen av datterdatterselskapets skatt som svarer til den andelen av datterdatterselskapets overskudd etter skatt som er mottatt som utbytte av datterselskapet. Overskudd etter skatt i datterselskapet settes i tilfelle til skattlagt overskudd fastsatt av datterselskapets hjemstat, fratrukket skatt betalt av datterselskapet og fratrukket eventuelt inntektsført godtgjørelse knyttet til utbytte fra datterdatterselskapet. Dersom utbytte fra datterdatterselskapet ikke inngår i datterselskapets skattepliktige overskudd, skal dette utbyttet tillegges. Vilkåret for at datterdatterselskapets skatt skal regnes som betalt av datterselskapet er at morselskapet gjennom det datterselskapet som morselskapet mottar utbytte fra indirekte eier minst 25 prosent av datterdatterselskapet. Eierkravet må være oppfylt ved utgangen av det inntektsåret morselskapet mottar utbytte fra datterselskapet.

(4) Selskapet kan kreve at endelig fastsatt og betalt inntektsskatt i datterselskapet i inntil fire år forut for det året utbyttet skal henføres til, skal regnes som betalt det året det kreves fradrag i den utstrekning morselskapet ikke tidligere har krevet fradrag for denne skatten, og at inntekt etter skatt i samme periode skal regnes som opptjent dette året. For hvert av årene kan det kreves at skatt som vedkommer utbytte fra datterdatterselskapet som datterselskapet har mottatt i vedkommende år, regnes som betalt av datterselskapet. Skatt og overskudd etter skatt i datterdatterselskapet ses under ett for det året utbyttet skal henføres til og inntektsår forut for utbytteutdelingen innen samme periode som nevnt ovenfor. Dersom det kreves fradrag for skatt betalt i tidligere år, må kravene til eier- og stemmeandel ved utgangen av hvert inntektsår være oppfylt i datter- og eventuelt datterdatterselska-

pet fra og med det året det kreves kredit for, til og med det året utbytte utdeles til det norske morselskapet.

(5) Et beløp tilsvarende det som fradras etter annet ledd b, regnes som inntekt for det innenlandske selskapet eller sammenslutningen.

(6) Fradrag i norsk skatt etter første ledd er begrenset til den norske skatten som faller på det mottatte utbyttet og det beløpet som inntektsføres etter annet ledd. Det beløpet som inntektsføres etter femte ledd, reduseres tilsvarende.

(7) Godtgjørelse som det norske morselskapet mottar fra den andre staten for selskapsskatt betalt av datterselskapet, reduserer skattefradraget uten å redusere det beløpet som skal inntektsføres etter annet ledd.

(8) Det gis ikke fradrag for skatt som datterselskap eller datterdatterselskap betaler til en annen stat enn hjemstaten.

(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 16-31 Fremføring av skattefradrag etter § 16-30

Frdrag beregnet etter § 16-30 som ikke kan utnyttes av selskapet, kan fremføres til fradrag i skatt for et senere år, forutsatt at fradraget er inntektsført i samsvar med § 16-30 annet ledd. Bestemmelsene i § 14-6 gis anvendelse så langt de passer.

§ 16-32 Frist for å fremsette krav om skattefradrag etter § 16-30

Krav om fradrag etter § 16-30 må fremsettes så snart som mulig og senest seks måneder etter at endelig skatt for vedkommende år er fastsatt i utlandet.

§ 16-33 Fradrag etter andre regler

Ved fradrag i skatt etter bestemmelsene i §§ 16-30 til 16-32 gis det ikke fradrag for den utenlandske skatten etter andre regler.

Refusjon av toppskatt og trygdeavgift

§ 16-40 Refusjon av toppskatt og trygdeavgift for aktiv deltaker i selskap

Skattyter som er ilignet toppskatt eller trygdeavgift av beregnet personinntekt etter § 12-10 første ledd b eller c, kan etter at skatten eller avgiften er utlignet og betalt, kreve denne refundert av det selskapet hvor aktiviteten er utøvet. Dersom skattyteren har annen personinntekt utover den beregnede personinntekten i selskapet, skal den beregnede personinntekten utgjøre den øverste delen av samlet personinntekt. Forskuttering av refusjonsbeløpet før skatten eller avgiften er utlignet og betalt, regnes ikke som lån etter aksjeloven §§ 8-7 til 8-11, allmennaksjeloven §§ 8-7 til 8-11 og selskapsloven § 3-17. Slikt forskudd kan ikke overstige forfalt forskuddsskatt så langt denne

må antas å gjelde forventet skatt som kan kreves refundert fra selskapet etter første punktum. I den grad forskuddet overstiger denne utlignede skatten, regnes uoppgjort forskuttet refusjon som lån etter aksjeloven §§ 8-7 til 8-11, allmennaksjeloven §§ 8-7 til 8-11 og selskapsloven § 3-17 fra den fjerde uken etter utligningen.

Kapittel 17 Skattebegrensning

Begrensning ved lav alminnelig inntekt eller liten skatteevne

§ 17-1 Begrensning ved lav alminnelig inntekt

(1) Hvis alminnelig inntekt med tillegg etter tredje ledd ikke overstiger et beløp fastsatt av Stortinget, skal det ikke utlignes skatt eller trygdeavgift for skattyter som

- har rett til særfradrag etter § 6-81 første og annet ledd,
- mottar overgangsstønad etter §§ 15-7, 16-7 eller 17-6 i folketrygdloven,
- mottar pensjon etter §§ 16-7 eller 17-5 i folketrygdloven,
- er fylt 64 år og mottar avtalefestet pensjon (AFP), eller
- er født i 1944 eller tidligere og som etter fylte 62 år mottar tilsvarende avtalefestet pensjon i henhold til vedtekter godkjent av departementet, eller tilsvarende avtalefestet pensjon hvor dette er bestemt i tariffavtale hvor staten er part, eller i tariffavtale godkjent av departementet. Det samme gjelder tilsvarende avtalefestet pensjon i det kommunale tariffområdet.

(2) Hvis alminnelig inntekt med tillegg etter tredje ledd overstiger de fastsatte grensebeløpene, skal summen av

- inntektsskatt til kommunen,
- inntektsskatt til fylkeskommunen,
- fellesskatt til staten,
- trygdeavgift,

ikke utgjøre mer enn 55 prosent av overstigende beløp. Ved anvendelsen av dette ledd tas det ikke hensyn til lovbestemte fradrag i skatt.

(3) Ved anvendelsen av første og annet ledd skal alminnelig inntekt tillegges tre prosent av skattyters og ektefelle eller samboers nettoformue ved statsskatteavgiften, utover 200 000 kroner. I formuen medregnes ikke positiv andel av netto formue i boligselskap som nevnt i § 7-12. Tillegget avrundes til nærmeste 100 kroner.

(4) Har skattyter hatt opphold i riket bare en del av inntektsåret, skal alminnelig inntekt - med tillegg etter tredje ledd - omregnes til årsinntekt på grunnlag av det antall hele måneder oppholdet har vart før det foretas skattebegrensning. Skattebegrensningen skal deretter reduseres forholdsmessig.

§ 17-2 Særlig om begrensning ved lav alminnelig inntekt for ektefeller

(1) Ved skattebegrensning etter § 17-1 skal ektefellers inntekt fastsettes under ett uansett om ektefellene ligned under ett eller særskilt. Skattnedsettelsen fordeles forholdsmessig på hver ektefelles andel av skatten før nedsettelsen.

(2) Ektefeller som ligned hver for seg etter § 2-12, anses som enslige i forhold til § 17-1.

§ 17-3 Særlig om begrensning ved lav alminnelig inntekt for dødsbo

Dødsbo skal for det inntektsåret dødsfallet fant sted, ha den skattebegrensningen som avdøde ville hatt krav på etter § 17-1. Gjenlevende ektefelle skal for dette året vurderes sammen med avdøde ved anvendelsen av skattebegrensningsregelen i § 17-1.

§§ 17-4 Begrensning ved liten skatteevne

(1) Hvis skattyter har så lav inntekt at den sammen med andre fordeler som er tilflytt skattyteren, eller som denne har hatt adgang til å få utbetalt eller erlagt, ikke kan anses tilstrekkelig til et nødvendig, nøkternt underhold for vedkommende selv og i tilfelle de personene som denne har plikt til å forsørge, kan skatten beregnes etter § 17-1. Slik skatteberegning kan bare foretas når skattyterens økonomiske stilling også ellers er slik at det foreligger et påtakelig behov for skattnedsettelse.

(2) Ved avgjørelsen etter første ledd skal det tas hensyn til formue og inntekt hos ektefellen og hos andre husholdningsmedlemmer. Som inntekt regnes også skattefrie inntekter, unntatt sosiale stønader.

(3) Skattebegrensning skal i alminnelighet ikke gis når

- skattyters inntekt og formue ved ligningen er fastsatt ved skjønn,
- skattyter har rett til lån i Statens lånekasse for utdanning for en større del av året,
- inntektsnedgangen er forbigående,
- den lave inntekt skyldes deltidsarbeid, kortvarig opphold i riket e.l.

(4) Ved utøvelse av skjønn etter første til tredje ledd skal det ses bort fra fradrag ved ligningen for kostnader som reelt sett ikke bidrar til skattyterens evne til å sørge for underhold for seg selv eller andre som vedkommende plikter å forsørge.

§ 17-5 Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av §§ 17-1 til 17-4.

Begrensning til 80 prosent av alminnelig inntekt

§ 17-10 Begrensning i samlede skatter

(1) Hvis skattyters samlede skatter ved endelig ligning overstiger 80 prosent av alminnelig inntekt, skal formuesskatt til staten og dernest formuesskatt til kommunen nedsettes slik at nevnte grense ikke overskrides. Skatt av nettoformue over 1 000 000 kroner kan likevel ikke nedsettes under 0,6 prosent av den overskytende formue.

(2) Skatt som utlignes med hjemmel i petroleums-skatteloven kan ikke nedsettes.

(3) Samlede skatter etter første ledd omfatter

- inntekts- og formuesskatt til staten med unntak av toppskatt
- inntekts- og formuesskatt til kommunen
- inntektsskatt til fylkeskommunen.

(4) Følgende beløp tas ikke i betraktning ved anvendelsen av §§ 17-10 og 17-11:

- forsørgerfradrag etter § 16-1
- skattetillegg etter §§ 16-10 og 16-11
- inntekt som skatlegges med særskilt sats etter § 11-22 første ledd og skatt av slik inntekt
- særskatt til staten etter petroleumsskatteloven § 5
- tillegg etter ligningsloven kapittel 10.

(5) Begrensning etter denne paragraf gis bare for skattyter med rett til personfradrag etter § 15-4 og for slik skattyters dødsbo.

§ 17-11 Særlig om begrensning i samlede skatter for ektefeller

Ved ligning etter §§ 2-10 til 2-16 gjelder bestemmelsene i § 17-10 første ledd for inntekt som ligned under ett, og for skatten av denne inntekten og felleslignet formue. Nedsettelsen av skatt skal beregnes før fordeling etter § 2-13 og fordeles mellom ektefellene etter størrelsen av den enkeltes nettoformue ved statskatteligningen.

Kapittel 18 Særregler ved skattlegging av kraftforetak

§ 18-1 Anvendelsesområde

(1) Bestemmelsene i dette kapittel gjelder for skattlegging av inntekt knyttet til produksjon, omsetning, overføring eller distribusjon av vannkraft.

(2) Definisjoner:

- Med kraftanlegg menes kraftstasjonen med tilhørende reguleringsanlegg eller andel i slike, men unntatt fjernledninger og fordelingsanlegg.
- Med kraftverk menes selve kraftstasjonen.
- Med reguleringsanlegg menes anlegg for regulering av vannføringen i et vassdrag med tilhørende rettigheter.
- Med kraftforetak menes bedrift som driver produksjon, omsetning, overføring eller distribusjon av vannkraft.

§ 18-2 Naturressursskatt til kommunen og fylkeskommunen

(1) Skattyter som eier kraftverk, eller som er berettiget til uttak av kraft, skal svare naturressursskatt til de kommunene og fylkeskommunene som kan skattlegge kraftanleggsformuen i henhold til § 3-3.

(2) Naturressursskatten fastsettes for hvert kraftverk på grunnlag av 1/7 av kraftverkets samlede produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og de seks foregående årene. Av produksjonen i kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 1 500 kVA, fastsettes ikke naturressursskatt.

(3) Naturressursskatt til kommunen beregnes etter en sats på 1,0 øre pr. kilowattime. Naturressursskatt til fylkeskommunen beregnes etter en sats på 0,2 øre pr. kilowattime.

(4) Naturressursskatt kan ikke kreves som fradrag i alminnelig inntekt. Naturressursskatt kan kreves fratrukket i utlignet fellesskatt til staten. Dersom naturressursskatten overstiger fellesskatt for inntektsåret, kan det overskytende fremføres til fradrag senere år med rente som departementet fastsetter i forskrift.

(5) Ved utligning og betaling av naturressursskatt gjelder ligningsloven og skattebetalingsloven.

(6) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 18-3 Grunnrenteskatt til staten

(1) Skattyter som eier kraftverk, eller som er berettiget til uttak av kraft, skal svare skatt til staten på grunnlag av en grunnrenteinntekt som fastsettes etter bestemmelsene i annet til åttende ledd for hvert kraftverk. Skatt på grunnrenteinntekt beregnes etter en sats som for det enkelte år vedtas av Stortinget.

(2) Beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt av løpende inntekt fra kraftvirksomhet er brutto salgsinntekter som fastsettes på følgende måte:

a. Årlige brutto salgsinntekter settes til summen av årets spotmarkedspriser pr. time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnitt, med følgende unntak:

1. Kraft som tas ut av kraftverket i henhold til vilkår for konsesjon, verdsettes til oppnådde priser.
2. Kraft som leveres i henhold til langsiktig kjøpekontrakt eller leieavtale inngått før 1. januar 1996 med uavhengig kjøper eller leietaker og med varighet på syv år eller mer, verdsettes til kontraktsprisen. Dette gjelder tilsvarende for kraft levert i henhold til tilsvarende fremtidige kontrakter på vilkår fastsatt av Stortinget, leieavtaler og andre kontrakter som nevnt i samsvar med avgrensninger og retningslinjer fastsatt av departementet i forskrift.

3. Kraft som forbrukes i skattyters produksjonsvirksomhet, og kraft som tas ut av eier og forbrukes i egen produksjonsvirksomhet, herunder selskap i samme konsern, verdsettes til prisen på kraft levert i henhold til Statkrafts 1976- kontrakter.

b. Gevinst ved realisasjon av driftsmiddel som benyttes i kraftproduksjon tillegges brutto salgsinntekter. Bestemmelsene i §§ 14-44 til 14-46 gjelder tilsvarende ved inntektsføring av gevinst som nevnt.

(3) Grunnrenteinntekten for løpende inntekt fra kraftvirksomhet fremkommer ved at det i beregningsgrunnlaget gis følgende fradrag:

a. I brutto salgsinntekter etter annet ledd fradras følgende påløpte kostnader som har sammenheng med produksjonen ved kraftverket:

1. Driftskostnader som regulært følger av kraftproduksjonen, herunder arbeidslønn og andre personalkostnader, kostnader til vedlikehold, forsikring, administrasjon, erstatninger til grunneiere, pumping, tap ved realisasjon av driftsmidler som fradragsføres etter bestemmelsene i §§ 14-44 til 14-46, og andre produksjonskostnader som er henførbare til kraftverket. Det gis ikke fradrag for salg-, overførings- eller finanskostnader. Det gis likevel fradrag for kostnader som påløper ved innmating av kraft til nettet. Kostnader som etter sin art faller inn under første punktum, og som er til nytte ved produksjonen i flere kraftverk som skattyter driver, skal fordeles på en måte som er egnet til å gi samsvar mellom kostnadsandel og nytte for hvert kraftverk. Tilsvarende fordeling skal foretas for kostnader som er til nytte både for kraftproduksjon og annen virksomhet som skattyter driver.

2. Konsesjonsavgift samt eiendomsskatt for kraftverket.

3. Inntektsårets skattemessige avskrivninger av driftsmidler som er knyttet til kraftproduksjonen.

b. I tillegg gis det fradrag for en friinntekt, tilsvarende gjennomsnittet av de skattemessige verdier av driftsmidlene pr. 1. januar og 31. desember i inntektsåret, herunder ervervet forretningsverdi og immaterielle rettigheter knyttet til kraftproduksjonen i kraftverket, multiplisert med en normrente fastsatt av departementet i forskrift.

(4) Dersom fradragene i brutto salgsinntekter fører til at grunnrenteinntekten blir negativ, kan differansen fremføres til fradrag i neste års grunnrenteinntekt. Differansen fremføres med rente som nevnt i tredje ledd. Negativ grunnrenteinntekt ved et kraftverk kan ikke trekkes fra i positiv grunnrenteinntekt ved et annet kraftverk som skattyteren eier, eller i skattyterens øvrige inntekter.

(5) Underskudd eller tap i andre inntektskilder kan ikke trekkes fra i positiv grunnrenteinntekt ved et kraftverk.

(6) Beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt ved realisasjon av kraftverk og fallrettighet fastsettes på følgende måte:

- a. Overdrager skal i realisasjonsåret svare skatt på grunnrente av en gevinst tilsvarende vederlaget, fratrukket summen av skattemessig verdi av driftsmidler som benyttes i kraftproduksjonen, aktiverte kostnader til erverv av vannfall og eventuell negativ grunnrenteinntekt til fremføring, jf. fjerde ledd. Negativ differanse kan tilbakeføres og fradras med tillegg av rente fastsatt av departementet i forskrift i grunnrenteinntekt for samme eller tidligere inntektsår.
- b. Når kraftverk og fallrettighet overdras til ny eier i løpet av inntektsåret, skal grunnrenteinntekt fastsettes særskilt for overdrager og erverver på grunnlag av den enkeltes forhold. Fradrag for friinntekt etter tredje ledd reduseres forholdsmessig etter hvor stor del av året den enkelte har eid kraftverket.

(7) Av produksjonen i kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 1 500 kVA, fastsettes ikke grunnrenteinntekt.

(8) I kraftverk som deltakerlignes etter en bruttometode, jf. § 10-40 tredje ledd, fastsettes grunnrenteinntekt for hver deltaker.

(9) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 18-4 Skattlegging av offentlig eide kraftforetak

(1) Bestemmelsene i denne paragraf gjelder ved inntektsligningen av virksomhet som nevnt i § 18-1 første ledd og som drives av stat, kommune eller fylkeskommune. Bestemmelsene gjelder videre for aksjeselskap, allmennaksjeselskap, andelslag eller annen sammenslutning som driver slik virksomhet og hvor staten, kommuner eller fylkeskommuner direkte eller indirekte eier minst to tredjedeler av aksjene eller andelene.

(2) Når skattyters faktiske netto finanskostnader overstiger beregnede maksimale netto finanskostnader, skal fradragberettigede brutto finanskostnader for skattytere som nevnt i første ledd reduseres med det samme beløpet. Beregnede maksimale netto finanskostnader skal utgjøre 70 prosent av gjennomsnittet av inntektsårets inngående og utgående skattemessige verdi av skattyters driftsmidler, multiplisert med en normrente som departementet fastsetter i forskrift. Med netto finanskostnader menes gjeldsrenter, tap som følge av kurssvingninger på valuta samt andre finansielle kostnader, etter at det er gjort fradrag for renteinntekter, gevinst som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter. Når skatt-

ytteren har inntekt i flere kommuner, fordeles fradragberettigede brutto finanskostnader, redusert med fradrag for eventuell positiv differanse mellom faktiske og maksimale netto finanskostnader, forholdsmessig etter størrelsen av inntekten i hver kommune.

(3) Bestemmelsen i § 10-45 gjelder tilsvarende for låneforhold mellom kommunalt eid kraftforetak og eierkommunen når låneforholdet er vedtatt av kommunestyret.

§ 18-5 Verdsettelse av kraftanlegg

(1) Kraftanlegg verdsettes til antatt salgsverdi pr. 1. januar i ligningsåret ved taksering av fremtidige inntekter og utgifter over ubegrenset tid. Ved takseringen kapitaliseres brutto salgsinntekter fastsatt etter bestemmelsene i annet ledd, fratrukket driftskostnader som nevnt i § 18-3 tredje ledd a nr. 1 og nr. 2 samt nåverdien av fremtidige kostnader til utskifting av driftsmidler. Videre fratrekkes pliktig skatt på grunnrenteinntekt for kraftverket. Fastsettelse av nåverdi av kraftverkets kostnader til utskifting av driftsmidler skal skje hvert tiende år, men ny taksering kan kreves når forholdene i vesentlig grad har endret seg etter at siste takst ble holdt. Formue i kraftverk som ikke er satt i drift, settes lik investert kapital pr. 1. januar i ligningsåret.

(2) Brutto salgsinntekter settes til gjennomsnittet av summen av hver av de siste fem årenes spotmarkedspriser pr. time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnittene i de enkelte år, med de unntak som følger av bestemmelsene i § 18-3 annet ledd. Har kraftverket vært omfattet av denne bestemmelsen i færre enn fem år, legges gjennomsnittet av disse årene til grunn. Omsetningsverdien av produksjonen fra de foregående årene justeres med den årlige gjennomsnittlige endringen i konsumprisindeksen til og med inntektsåret.

(3) Formue i anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i ligningsåret.

(4) Formue i kraftanlegg med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA, settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i ligningsåret.

(5) I kraftverk som deltakerlignes etter en bruttometode, jf. § 10-40 tredje ledd, verdsettes formuen for hver deltaker.

(6) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i første og annet ledd. Rentesats ved kapitalisering bestemmes av departementet i forskrift.

§ 18-6 Lineær avskrivning for særskilte driftsmidler i kraftanlegg

(1) Følgende særskilte driftsmidler som benyttes i kraftproduksjon skal avskrives lineært over lovforut-

satt levetid med inntil angitt andel av anskaffelsesverdi som årlig avskrivningsbeløp:

- a. dammer, tunneler, rørgater (unntatt rør), kraftstasjoner (inkludert atkomsttunneler): 1,5 prosent årlig over 67 år,
- b. maskinteknisk utrustning i kraftstasjon, generatorer, rør, foring i sjakt/tunnel, luker, rister, etc: 2,5 prosent årlig over 40 år.

(2) Driftsmidler i kraftverk som hjemfaller til staten, kan avskrives med en høyere sats i den grad det er nødvendig for at driftsmidlene skal være helt avskrevet ved konsesjonstidens utløp. Avskrivningene skal i så fall foretas med like store beløp fra ervervsåret eller det året avskrivningene endres, frem til året for hjemfall.

(3) For hvert driftsmiddel føres egen konto.

(4) For påkostninger på driftsmiddel føres egen konto. Påkostning på driftsmiddel avskrives med samme sats og over en like lang periode som angitt i første ledd for driftsmidlet.

(5) Ved realisasjon av driftsmidler som nevnt i første ledd, gjelder tilsvarende bestemmelser som for driftsmidler som nevnt i § 14-41 første ledd e-h, jf. § 14-44.

§ 18-7 Skattested

(1) Formue i kraftanlegg som helt eller delvis nytter reguleringsanlegg for å øke vassdragets naturlige lavvannføring, skattlegges i den eller de kommuner som berøres av reguleringen. Denne delen av formuen fastsettes til:

- a. den tekniske verdien av reguleringsanlegget,
- b. den samlede verdien av erstatninger m.v. for reguleringen ovenfor reguleringsanlegget eller - hvis erstatningen ikke kan bringes på det rene eller erstatning ikke er ytet - den tilsvarende verdien,
- c. ti prosent av den del av bruttoformuen i kraftanlegget - fratrukket verdiene etter a og b - som formoldsmessig svarer til den kraftøkningen som er innvunnet ved reguleringen sammenlignet med den samlede kraftmengden.

(2) Verdien etter første ledd a skattlegges i den eller de kommuner hvor reguleringsanlegget ligger. Verdien etter første ledd b skattlegges i vedkommende kommuner, mens verdien etter første ledd c fordeles til skattlegging mellom de kommunene som støtter til reguleringsanlegget, i forhold til verdien etter første ledd b. Hvis eieren av kraftverket ikke er medeier i reguleringen, skal verdiene etter første ledd a og b skattlegges hos eieren av reguleringen, mens verdien etter første ledd c skattlegges hos eieren av kraftverket.

(3) Når kraftverket helt eller delvis ligger i en annen kommune enn vannfallet, skal 60 prosent av formuen i kraftverket - formuen i kraftanlegget fratrukket verdiene etter første ledd a-c - skattlegges i den eller de kommuner der vannfallet ligger. De resterende

de 40 prosent av formuen i kraftverket skattlegges i kraftverkskommunen. Dersom kraftverket ligger i flere kommuner fordeles de resterende 40 prosent mellom disse iht. de alminnelige reglene om stedbundet skattlegging. De berørte kommunene kan etter godkjenning fra departementet avtale en annen fordeling.

(4) Nytter kraftverket vann fra to eller flere vassdrag, skal den del av formuen som faller på vannfallskommunene fordeles mellom vassdragskommunene i forhold til vassdragenes bidrag til den samlede utnyttbare vannføringen i kraftanlegget multiplisert med de utnyttede fallhøydene. Ligger et vassdrag i to eller flere kommuner, skal den delen av formuen som faller på vassdragskommunen, fordeles mellom vedkommende kommuner i forhold til de utnyttede fallhøyder. Gjelder det et overført vassdrag, skjer fordeling som nevnt i foregående punktum mellom samtlige kommuner som berøres av overføringen, i forhold til fallhøydene innen hver kommune.

(5) Formue i kraftanlegg skal fordeles til skattlegging mellom regulerings-, vannfalls- og kraftverkskommuner i samme forhold som formuen blir fordelt i etter første til fjerde ledd ved ligningen for inntektsåret 1996.

(6) Bruttoinntekt ved produksjon og omsetning av elektrisk kraft tilordnes det enkelte kraftverk på følgende måte:

- a. Bruttoinntekt som kan henføres til et bestemt kraftverk, tilordnes dette kraftverket.
- b. Bruttoinntekt som ikke kan henføres til et bestemt kraftverk, fordeles på det enkelte kraftverk etter den andelen kraftverkets brutto salgsinntekter etter § 18-3 annet ledd fratrukket inntekt etter a utgjør av kraftforetakets totale brutto salgsinntekter etter § 18-3 annet ledd fratrukket inntekt etter a tillagt brutto kraftkjøpskostnad.

(7) Inntekten fra kraftverket fordeles til skattlegging i forhold til de skattemessige formuesverdiene i hver kommune, jf. femte ledd. Tilsvarende gjelder for inntekt ved overføring og distribusjon av elektrisk kraft i henholdsvis sentral-, regional- og distribusjonsnett. Fordeling skjer i alle tilfeller før fradrag for gjeldsrenter og generalkostnader (jf. § 6-90).

(8) Naturressursskatt etter § 18-2 fordeles mellom berettigede kommuner i forhold til fordelingen av formuen i kraftanlegget, jf. femte ledd. Mellom berettigede fylkeskommuner fordeles naturressursskatten i forhold til skattemessige formuesverdier i hver fylkeskommune.

Kapittel 19 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 19-1 Ikrafttredelse

Denne lov trer i kraft 1. januar 2000. Fra samme dato blir lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt opphevet.

§ 19-2 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov av 25. mai 1951 nr. 6 om midlertidig tillegg til skatteloven oppheves.
2. I lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Fritatt for innbetaling av forskottsskatt og for å bli undergitt forskottstrekk er:

- a. Innenlandske aksjeselskaper og dermed likestilte selskaper (*skatteloven § 10-1 første ledd*), samt i utlandet hjemmehørende aksjeselskaper og dermed likestilte selskaper.
- b. Boligselskaper (*skatteloven § 7-12*).
- c. Almenningskasser.
- d. Andre selskaper og innretninger som har eget styre.
- e. I utlandet hjemmehørende mottakere av godtgjørelse, tantieme, gratiale og liknende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (*skatteloven § 2-3 første ledd bokstav e og f*).
- f. Dødsboer, konkurs- og administrasjonsboer, for så vidt avdøde eller skyldneren går inn under noen av de grupper som er nevnt foran under a-e.
- g. Staten.
- h. Fylkes-, herreds- og bykommuner.

§ 5A skal lyde:

Aksjeselskap samt likestilt selskap og sammenlutning som utbetaler utbytte som er skattepliktig etter *skatteloven § 10-13*, plikter å foreta forskottstrekk til dekning av inntektsskatt av slikt utbytte.

§ 7 nr. 2 siste punktum skal lyde:

Ved fastsetting av forskott og ved andre avgjørelser som treffes på forskottsstadiet, jf. § 8, tas ikke hensyn til et beløp som svarer til 12 prosent av minste-*fradraget* etter *skatteloven §§ 6-30 til 6-32*.

§ 8 nr. 1 første punktum skal lyde:

1. Likningssjefen i den kommune hvor den skattepliktige skal iliknes skatt etter reglene i *skatteloven § 3-1 eller § 3-7*, avgjør hvorledes forskottstrekket skal foretas.

§ 18 nr. 1 skal lyde:

1. Forskottsskatt utskrives av likningssjefen i den kommune hvor den skattepliktige anses bosatt *etter skatteloven § 3-1 eller hvor den skattepliktige* etter reglene for øvrig i *skatteloven § 3-7* skal iliknes skatt, jf. § 8 nr. 1.

§ 23 nr. 2 skal lyde:

2. Restskatt tillegges renter etter regler som fastsettes av Kongen. For skattytere som får skatten begrenset etter *skatteloven § 17-1*, skal det ikke regnes renter av restskatten.

§ 25 nr. 2 skal lyde:

2. Dersom det etter at avregning er foretatt blir gjennomført fordeling av skatt som er iliknet ektefeller under ett, jf. *skatteloven § 2-13 femte og sjette ledd*, skal det foretas ny avregning for hver av ektefellene.

§ 29 nr. 1 annet ledd skal lyde:

1. Skatt fra rederiselskap eller annet selskap som skattlegges etter samme regler som rederiselskap, jf. *skatteloven § 3-4*, innbetales til skatteoppkreveren i den kommune der likningsansettelsene ble foretatt.

§ 35 skal lyde:

Inndrivning ved trekk i lønn eller ved forretning for utleggspant kan også skje hos den som er ansvarlig for skatten, jf. § 37, *nr. 2-10*. Bestemmelsene om motregning i § 32, *nr. 2-5* får tilsvarende anvendelse.

§ 37 nr. 1 skal lyde:

1. Når skatt er iliknet begge ektefeller under ett i medhold av *skatteloven §§ 2-10, 2-11 fjerde ledd eller 2-12 bokstav a*, kan det tas utlegg for skatten såvel i gjenstander som er felleseie, som i ektefellenes mulige særreiemidler. Skatten kan også innfordres ved motregning etter § 32 og ved trekk etter § 33 hos hver av ektefellene. Bestemmelsene foran gjelder ikke når skatten er fordelt forholdsmessig mellom ektefellene i medhold av *skatteloven § 2-13*. Før likning er foretatt, blir bestemmelsen i første og annet punktum å anvende tilsvarende på utskrevet forskottsskatt som gjelder begge ektefellers formue eller inntekt, når skatten ikke er fordelt med en forholdsmessig del på hver av ektefellene.

§ 37 ny nr. 3 skal lyde:

3. *Ved ligning av medlemmer i selskaper som nevnt i skatteloven § 2-2 annet ledd a er selskapet ansvarlig for skatt som ikke kan innkreves hos medlemmene. Lignes et medlem av formue og inntekt både i og utenfor selskapet, omfatter ansvaret bare en så stor del av medlemmets skatt som etter en forholdsmessig fordeling faller på formue og inntekt i selskapet.*

§ 37 ny nr. 4 skal lyde:

4. *Fullmektig for personer bosatt i utlandet eller utenlandsk selskap og innretning hjemmehørende i utlandet, som har skatteplikt til Norge, er personlig ansvarlig for ilignede skatter.*

§ 37 ny nr. 5 skal lyde:

5. Selskaper og innretninger hjemmehørende i riket som yter godtgjørelse, tantieme, gratiale eller lignende til personer bosatt i utlandet og selskap og innretninger hjemmehørende i utlandet (skatteloven § 2-3 første ledd a-g, annet ledd og § 3-7 første til tredje ledd), er ansvarlig for skatt som ilignes av ytelsen.

§ 37 ny nr. 6 skal lyde:

6. Den som betaler skatt som følge av ansvar etter nr. 3-5 kan kreve den tilbake av den skattepliktige og har adgang til å kreve beløpet dekket ved motregning i enhver gjeld e.l. han har til den skattepliktige.

§ 37 ny nr. 7 skal lyde:

7. Skifteforvaltere er ansvarlig for at tilstrekkelig av boets midler holdes tilbake til dekning av skatt som ilignes eller som må forutsettes ilignet boet eller arvelater etter at boet er tatt under skiftebehandling. Det samme gjelder for konkursskyldners skatt når boet er ansvarlig for skatten.

§ 37 ny nr. 8 skal lyde:

8. Tilsvarende ansvar påhviler hvert enkelt medlem av styre og ledelse i selskaper og andre skattepliktige innretninger, når disse oppløses og deres midler fordeles mellom eierne.

§ 37 ny nr. 9 skal lyde:

9. Er midlene utloddet eller fordelt i tilfelle som nevnt i nr. 7 og 8, uten at det er holdt tilbake midler til dekning av skatt, kan uerholdelig skatt innkreves hos konkursskreditorene, arvingene eller parthaverne, som er ansvarlig hver for sin andel av skatten.

§ 37 ny nr. 10 skal lyde:

10. Selvskiftende arvinger er solidarisk ansvarlig for betaling av skatten. Ansvaret er begrenset til det den enkelte har mottatt i arv. Gjenlevende ektefelle i uskiftet bo er ikke ansvarlig for førsteavdødes skatt ut over verdien av avdødes andel i boet.

§ 39 nr. 4 skal lyde:

4. Bestemmelsene i første, annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for den som er ansvarlig for skatten etter § 37 nr. 2-10.

§ 43 nr. 4 skal lyde:

4. Skattefradrag gitt i medhold av skatteloven §§ 16-10 og 16-11 og nedsettelse av skatt etter skatteloven § 17-10 skal i sin helhet belastes staten. Skattefradrag gitt i medhold av skatteloven § 16-1 fordeles forholdsmessig mellom skatt til kommune og fylkeskommune. Fradrag for utenlandsk skatt gitt i medhold av intern norsk rett eller skatteavtale fordeles for-

holdsmessig mellom skatt til staten, fylkeskommune og kommune før fordeling av fradrag som nevnt i første og annet punktum, fradrag som nevnt i nr. 5 og nedsettelse etter skattebegrensingsregelen i skatteloven § 17-10.

§ 48 a nytt tredje ledd skal lyde:

Proklama som utstedes i bo er uten innflytelse på skattekrav etter denne lov.

3. I lov av 21. desember 1956 nr. 3 om endring i kommunal inndeling gjøres følgende endring:

§ 12 fjerde ledd skal lyde:

Person som den 1 november er bosatt på et område som fra 1 januar i det etterfølgende år på grunn av endring i den kommunale inndeling går inn i en annen kommune, anses som bosatt i denne kommune når det gjelder skatteplikten for det inntektsår som begynner den nevnte 1 januar, jf. skatteloven § 3-1 annet ledd.

4. I lov av 18. juli 1958 nr. 1 om utenrikstjenesten gjøres følgende endring:

§ 17 annet ledd annet punktum oppheves.

5. I lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter gjøres følgende endringer:

§ 7 fjerde ledd siste punktum oppheves.

6. Lov av 9. juni 1961 nr. 16 om tillegg til skatteloven («omdannelsesloven») oppheves.

7. I lov av 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endringer:

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Fritatt for avgiftsplikt er rett til pensjon som tilkommer en arving på grunn av avdødes tjenestestilling eller individuell pensjonsavtale for så vidt den tilfredsstillende kravene i skatteloven § 6-47 første ledd bokstav c. Det samme gjelder etterlønn og etterpensjon i den utstrekning beløpene regnes som skattepliktig inntekt for arvinger eller dødsboet. Engangsbeløp som en arving mottar etter dødsfall, og som skriver seg fra en individuell pensjonssparing på avdødes hånd, fritas for avgiftsplikt dersom arvingen innen tre måneder fra utbetalingsdagen innbetaler beløpet til individuell pensjonsavtale som nevnt i skatteloven § 6-47 første ledd bokstav c.

§ 11A første ledd skal lyde:

Verdien av ikke børsnoterte aksjer settes til 30 pst. av aksjenes forholdsmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi slik denne fastsettes etter skatteloven § 4-12 tredje og fjerde ledd.

Andeler i ansvarlige selskap og kommandittselskap verdsettes på tilsvarende måte. Ikke børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper verdsettes til 30 pst. av aksjenes antatte omsetningsverdi 1. januar i det år rådighe-ten erverves.

§ 15 tredje ledd bokstav c skal lyde:

c) Hvis den avgiftspliktige vil kunne kreve fradrag for ytelsene ved inntektsligningen, reduseres fradraget med den satsen som gjelder ved fastsettelse av alminnelig inntekt etter *skatteloven kapittel 5 til 11*, for angjeldende inntektsår.

8. I lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av underjordiske petroleumsforekomster gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Av formue som knytter seg til og inntekt som vinnes av slik virksomhet og arbeid som nevnt i § 1, blir med de unntak som følger av denne lov og Stortingets vedtak om skatt til staten, å svare skatt etter bestemmelsene i lovgivningen for øvrig om skatt av formue og inntekt. *Personer som utelukkende har skatteplikt til riket for arbeidsinntekt etter denne lov skal ha de fradrag som følger av skatteloven § 6-70, uansett hvor lenge denne skatteplikten består.*

§ 3 skal lyde:

Ved ansettelse av formue og inntekt av utvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i § 1 gjelder følgende særregler:

a) Bruttoinntekt og verdi av lagerbeholdninger av petroleum ansettes etter normpris når slik pris er fastsatt, jf. § 4.

Ved beregning av skattbar formue settes verdien av driftsmidler som avskrives etter reglene i bokstav b til skattemessig nedskrevet verdi.

b) Det gis ikke fradrag etter reglene i skatteloven §§ 14-30 til 14-48. Utgifter til erverv av rørledning og produksjonsinnretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, kan kreves avskrevet med inntil 16 2/3 pst. pr. år fra og med det år utgiftene er pådratt. Kongen kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring og utfylling av bestemmelsen i foregående punktum.

Det gis ikke fradrag for avskrivning av forretningsverdi (goodwill), jf. skattelovens § 6-10 *annet ledd*.

c) Underskudd kan kreves fradrett i de 15 påfølgende år. Kongen kan på vilkår som settes, samtykke i at det likevel gis fradrag for underskudd utover 15 år.

Det gis fradrag bare for en halvpart av tap eller underskudd som i det enkelte år fremkommer ved annen virksomhet enn nevnt foran. Det

gis ikke fradrag for tap eller underskudd som fremkommer ved virksomhet utenfor de områder som er nevnt i § 1 eller utenfor riket.

Underskudd som etter reglene foran ikke kommer til fradrag i inntekt av utvinning og rørledningstransport, fordeles forholdsmessig til fradrag i andre distrikter, jf. skatteloven § 6-90 *første ledd*.

d) Med de begrensninger som følger av denne lov, blir de områder som er nevnt i § 1, å anse som ett distrikt.

Gjeldsrenter, tap som følge av kurssvingninger på valuta og ytelser som ikke kan henføres til noen bestemt inntektskilde blir å fordele i samsvar med skatteloven § 6-90 *første ledd* etter at det er gjort fradrag for renteinntekter, gevinster som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter. Overstiger disse inntekter utgiftene som nevnt i foregående punktum, skal de områder som er nevnt i § 1 tilskrives den del av det overskytende som svarer til den andel inntektene ved utvinning og rørledningstransport utgjør av inntektene i alle distrikter. Fordeling etter reglene foran foretas etter fradrag for underskudd oppstått i inntektsåret.

Kongen kan gi nærmere forskrifter til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i første og annet ledd, og om fordelingen av inntekter og utgifter som nevnt i foregående ledd, herunder for deltakere i *kommandittselskaper*.

e) Fradrag gis ikke for salgsprovisjoner, rabatt eller kostnader ved overdragelse av petroleum mellom virksomheter med fast tilknytning til hverandre.

Virksomhet regnes å ha fast tilknytning til hverandre når:

a. En virksomhet deltar direkte eller indirekte i ledelsen, kontrollen eller kapitalen i en annen virksomhet, eller

b. samme person deltar direkte eller indirekte i ledelsen, kontrollen eller kapitalen i begge virksomheter.

f) Gevinst og tap ved realisasjon av driftsmiddel som er anskaffet til bruk i virksomhet som gjelder utvinning og rørledningstransport av petroleum, regnes som inntekt av slik virksomhet.

Gevinst ved realisasjon av driftsmiddel som nevnt i § 3b inntektsføres med minst 16 2/3 pst. pr. år. Tilsvarende tap er fradragsberettiget med inntil 16 2/3 pst. pr. år. Bestemmelsen i skatteloven § 14-70 gjelder tilsvarende.

Bestemmelsen i annet ledd gjelder tilsvarende for andel i tillatelse til leting etter eller utvinning av petroleum i område som angitt i § 1 første ledd a.

Uttak av driftsmiddel fra særskattepliktig virksomhet likestilles med realisasjon etter annet ledd. Tilsvarende gjelder når driftsmidlet for øv-

rig ikke lenger kvalifiserer til avskrivninger etter § 3b. Gevinsten eller tapet settes til det beløp som ville ha blitt medregnet som skattepliktig inntekt ved en gjennomføring av transaksjonen til omsetningsverdi.

- g) Når innretninger brukt i utvinning eller rørledningstransport kreves fjernet i medhold av petroleumsløven § 5-3, skal utgifter ved fjerningen ikke komme til fradrag ved inntektsansettelsen. Dette gjelder likevel ikke utgifter pådratt før det er truffet vedtak om fjerning i medhold av petroleumsløven. Statens tilskudd til fjerning er ikke skattepliktig inntekt.

Det gis ikke i noe tilfelle fradrag for avsetninger til dekning av fremtidige utgifter til fjerning av innretninger brukt i utvinning eller rørledningstransport.

- h) Selskap som nevnt i § 5 skal i forhold til inntektsansettelsen ha en egenkapitalandel som minst utgjør 20 pst. av summen av selskapets gjeld og egenkapital i henhold til balansen ved det regnskapsmessige årsoppgjør. Dersom selskapet i henhold til balansen ved utløpet av inntektsåret har gjeld som utgjør mer enn 80 pst. av summen av gjeld og egenkapital, gis det bare fradrag ved ligningen for en forholdsmessig andel av netto finansutgifter som fordeles til sokkeldistriktet etter § 3d, og som svarer til forholdet mellom 80 pst. av summen av gjeld og egenkapital og samlet gjeld ifølge balansen. Ved anvendelse av bestemmelsen i foregående punktum skal gjelden ikke i noe tilfelle anses for å utgjøre mer enn 100 pst. av summen av gjeld og egenkapital.

Egenkapital som er tilført virksomheten i løpet av inntektsåret skal bare medregnes som egenkapital ved anvendelse av bestemmelsen i første ledd dersom den har vært i behold i virksomheten til utløpet av etterfølgende inntektsår. Egenkapital som ikke medregnes som egenkapital etter foregående punktum skal i stedet medregnes som gjeld. Skattepliktig som nevnt i § 5 skal sende melding til Oljeskattekontoret dersom det tas skritt til å ta egenkapital ut av særskattepliktig virksomhet utover det som følger av årsoppgjøret.

Ved anvendelse av bestemmelsen i første ledd skal regnskapsmessig balanse ved årsoppgjøret endres i samsvar med korreksjoner av regnskapsmessig gjeld og egenkapital som er lagt til grunn ved ligningen for skatteformål.

Renteutgifter vedrørende lån som er opptatt for å finansiere driftsmidler som avskrives etter § 3b kan ikke aktiveres som del av kostprisen for slikt driftsmiddel i større grad enn renteutgiftene kunne vært utgiftsført etter første ledd i denne bokstav.

Finansutgifter som ikke fullt ut er blitt fordelt ved årets ligning skal komme til fradrag med en

andel som svarer til fradragsberettiget andel etter første ledd det året utgiftene er pådratt.

Ved anvendelse av bestemmelsen i første ledd for skattepliktig som lignes samlet med annet selskap med hensyn til fradrag for gjeldsrenter etter skatteløven § 4-30 fjerde ledd, beregnes forholdet mellom gjeld og summen av gjeld og egenkapital for vedkommende selskaper under ett. Som grunnlag for beregningen utarbeider selskapene særskilt konsolidert balanse.

- i) Ved avtale om leie av flyttbar produksjonsinnretning kan leietaker som er skattepliktig etter § 5 kreve at det gis fradrag ved ligningen etter særskilte regler. Departementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne bokstav, herunder regler om skattemessig fradrag for avskrivninger, friinntekt og rentekostnader.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Særskatt utlignes på den inntekt av virksomheten som ligger til grunn for utligning av den alminnelige inntektsskatt. Det gis ikke fradrag for tap eller underkudd som fremkommer ved annen virksomhet enn utvinning og rørledningstransport som nevnt i § 1. Det gis ikke fradrag for tilskudd etter skatteløven § 6-42.

9. Lov av 10. desember 1976 nr. 90 om forsørgerfradrag for barn og ungdom oppheves.

10. I lov av 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m. gjøres følgende endring:

§ 3 tredje ledd nr. 2) skal lyde:

2) Tjenestepensjonsordninger etter skatteløven § 6-46 første ledd.

11. I lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-13 nr. 6 skal lyde:

6. Taushetsplikten omfatter ikke opplysninger om beløp som skal regulere aksjers inngangsverdi i henhold til *skatteløven § 10-34*.

§ 4-2 nr. 1 bokstav a skal lyde:

1. Selvangivelse for vedkommende år skal leveres av

- a. den som har hatt formue eller inntekt som han er skattepliktig for her i landet etter annen bestemmelse enn § 10-13 i *skatteløven*.

§ 4-4 nr. 5 skal lyde:

5. Når konsernselskap krever fradrag i skatt etter *skatteløven § 10-2*, må giver- og mottakerselskap samtidig med innlevering av selvangivelsen, legge ved oppgave som viser at vilkårene i *skatteløven § 10-*

4 er oppfylt. Oppgaven skal inneholde opplysninger om hvem som eier aksjene i datterselskapene, aksjonærenes bopel, antallet aksjer som eies av den enkelte aksjonær samt når aksjene ble ervervet. Er det i noen av selskapene gitt bestemmelser som begrenser aksjonærenes stemmerett, må det gis opplysninger om dette.

§ 4-6 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

Ektefelle som i medhold av § 2-12 bokstav a i skatteloven krever seg lignet under ett med den annen ektefelle, skal - når ektefellene den 1. november forut for inntektsåret var bosatt i forskjellige kommuner - levere likelydende selvangivelse i begge kommuner.

§ 4-6 nr. 2 bokstav b skal lyde:

b. fritak for å levere selvangivelse i andre kommuner enn den hvor vedkommende skattyter er skattepliktig etter § 3-1 eller § 3-2 i skatteloven.

§ 4-7 nr. 5 skal lyde:

5. Skattyter som skal ta fast opphold i utlandet og som ikke vil være skattepliktig her i henhold til skattelovens § 2-3 første ledd bokstavene a, b, e og f, jf. § 2-34, etter at han har forlatt landet, skal senest 4 uker før avreisen levere selvangivelse over sin formue og inntekt og kreve forhåndsligning. Midlertidig opphold her i landet medfører ikke slik plikt, men skattyter som er skattepliktig etter skattelovens § 2-3 første ledd bokstav d og annet ledd, kan sende selvangivelse og kreve forhåndsligning.

§ 4-9 nr. 1 skal lyde:

1. Selskap hvor deltakerne skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 til 10-45, skal levere selskapsoppgave for vedkommende år. Boligselskap som faller inn under skatteloven § 7-12 skal levere selskapsoppgave etter regler fastsatt av Skattedirektoratet i forskrift. Departementet kan frita for plikten til å levere selskapsoppgave.

§ 4-9 nr. 2 første punktum skal lyde:

2. Selskapsoppgaven skal inneholde spesifikasjon av selskapets brutto formue og inntekt, fradragposter og ellers andre opplysninger som har betydning for ligningen av deltakerne, herunder for fastsettelsen av personinntekt etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstav b.

§ 4-10 nr. 4 skal lyde:

4. De plikter en skattyter har etter nr. 1-3 påhviler også styret og daglig leder i selskap som nevnt i skatteloven § 2-2 annet ledd, samt herværende representant for person bosatt i utlandet og der hjemmehørende selskap eller innretning.

§ 6-6 bokstav d skal lyde:

d. institutter som forestår vitenskapelig forskning eller yrkesopplæring gi oppgave til ligningsmyndighetene over tilskudd som gir giveren rett til fradrag etter skatteloven § 6-42,

§ 6-11 nr. 1 bokstav d skal lyde:

d. beregnet personinntekt for aksjonærene, jf. skatteloven § 12-10 første ledd bokstav c.

§ 6-11 nr. 4 bokstav a skal lyde:

a. forbruksforeninger og andre foreninger og lag som skattlegges etter skattelovens §§ 10-50 og 10-51 og

§ 6-16 bokstav c skal lyde:

c. i forskrift bestemme at de i denne paragraf spesifiserte oppgavene; lønnsoppgaver m.v. etter § 6-2, saldo- og renteoppgaver ved årsskifte eller ved oppgjør av konti i løpet av det siste inntektsåret etter § 6-4 og § 6-13 nr. 2 d, kontrolloppgaver etter § 6-3 nr. 5, kontrolloppgaver fra Verdipapirsentralen etter § 6-5, livsforsikringspremie, pensjonsforsikringspremie og innskudd i individuell pensjonsavtale (IPA) m.v., spare- og fondsinnskudd, tilskudd til forskningsinstitutter m.v. og betaling for pass og stell av barn m.v. etter § 6-6, utbetalinger m.v. fra forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter § 6-7, aksjonæroppgaver etter § 6-11, oppgaver fra Trygdeetatens Innkrevingsentral og Statens Innkrevingsentral etter § 6-13 nr. 4, fordelingsoppgaver over inntekter, utgifter og formue i boligselskap etter skatteloven § 7-12 første til fjerde ledd og i boligsameier etter forskrift gitt i medhold av skatteloven § 7-21, skal overleveres i maskinlesbar form.

§ 8-5 nr. 1 skal lyde:

1. De verdier som er nevnt i skatteloven § 18-7 første ledd bokstavene b og c og fordelingen av dem mellom kommunene fastsettes av Riksskattenemnda etter oppgave fra Norges vassdrags- og energiverk. Før Norges vassdrags- og energiverk gir sin oppgave, skal det ha gitt eieren av elektrisitetsverket og vedkommende ligningsnemnder anledning til å uttale seg.

§ 8-5 nr. 2 skal lyde:

2. Riksskattenemnda avgjør krav som er fremsatt om fordeling av gjeld og gjeldsrenter etter skattelovens § 4-30 femte ledd og § 6-90 sjette ledd eller etter § 4-30 fjerde ledd. Blir kravet godtatt fastsetter Riksskattenemnda fradragene i de enkelte kommuner.

§ 8-6 nr. 2 skal lyde:

2. Når en skattyter som er skattepliktig til en kommune etter reglene om bostedsbeskatning i skattelovens § 3-1 også er skattepliktig i annen kommune, skal ligningsmyndighetene i bostedskommunen fastsette

- a. det samlede fradrag for gjeld, gjeldsrenter og andre poster som skal fordeles mellom kommunene i forhold til formuens og inntektens størrelse,
- b. formue og inntekt for beregning av skatt til staten på grunnlag av oppgaver fra andre kommuner og fastsettinger i egen kommune,
- c. de fradrag som skal gis i nettoformue, nettoinntekt og skatt, og tillegg i skatt og
- d. den pensjonsgivende inntekt på grunnlag av oppgaver fra andre kommuner og fastsettinger i egen kommune.

§ 8-6 nr. 4 skal lyde:

4. Verdi og inntekt av aksje samt beregningsgrunnlaget for fradragsberettiget bidrag etter *skatteloven §§ 10-20 til 10-25* fastsettes av ligningsmyndighetene i den kommune hvor selskapet har kontor eller styret har sete.

§ 8-6 nr. 5 skal lyde:

5. For deltakere som skattlegges etter *§§ 10-40 til 10-45 i skatteloven*, skal ligningsmyndighetene i den kommune hvor selskapets hovedkontor ligger, fastsette formue og inntekt, herunder personinntekt, fra selskapet samlet på selskapets hånd. Det samme gjelder fastsettelse av gevinst eller tap og over- eller underpris etter *skatteloven § 10-44*. Driver selskapet virksomhet som er undergitt stedbunden beskatning i annen kommune, legges fastsettingene i disse kommuner til grunn ved kontorkommunens fastsetting. Ligningsmyndighetene i denne kommune foretar også fastsetting som nevnt i nr. 2 a og b for såvidt angår selskapet. Har selskapet ikke hovedkontor, foretas fastsetting som nevnt i første, annet og fjerde punktum av ligningsmyndighetene i den kommune hvor flertallet av deltakerne bor eller hører hjemme. For selskaper som er overført til sentral behandling etter § 2-4 nr. 1 b, foretas fastsettelse som nevnt i dette nr. av de sentrale ligningsmyndigheter. Departementet kan gi forskrifter til utfylling av denne bestemmelsen.

§ 8-6 nr. 6 skal lyde:

6. For deltakere som skattlegges etter *§§ 10-60 til 10-68 i skatteloven*, samt for deltakere i utenlandske selskaper som omfattes av *§§ 10-40 til 10-45 i skatteloven*, skal Sentralskattekontoret for storbedrifter fastsette skattepliktig formue og inntekt. Departementet kan gi regler til utfylling av denne bestemmelsen.

§ 8-6 nr. 7 skal lyde:

7. For selskap som lignedes etter reglene i skatteloven *§§ 8-10 til 8-19* skal Sentralskattekontoret for storbedrifter fastsette skattepliktig formue og inntekt, samt tonnasjeskatt. Dette gjelder til og med det inntektsåret selskapet trer ut av ordningen med ligning etter reglene i skatteloven *§§ 8-10 til 8-19*. Departementet kan gi forskrifter til utfylling av denne paragraf.

§ 8-8 nr. 1 tredje punktum skal lyde:

Personlig skattyter og slik skattyters bo skal likevel tas med i listen bare i den kommune hvor vedkommende er skattepliktig etter skattelovens § 3-1 eller § 3-7.

§ 9-3 skal lyde:

1. Aksjeselskap har rett til å klage over verdsettingen av aksjene, over fastsettingen av beløp som regulerer aksjenes inngangsverdi etter *skatteloven § 10-34*, og over beregnet personinntekt for aksjonærene etter skatteloven *§§ 12-10 til 12-17*.

2. Selskap hvor deltakerne skattlegges etter *§§ 10-40 til 10-45 i skatteloven*, kan klage over fastsetting av formue og inntekt fra selskapet.

3. Boligselskap kan klage over fastsetting av formue og inntekt fra selskapet.

4. § 9-2 gjelder tilsvarende. Klage som nevnt i nr. 2, leveres til ligningskontoret i den kommune som er nevnt i § 4-9 nr. 5. Ved klage over beregnings- eller registreringsfeil ved fastsettelse av gjennomgående reguleringsbeløp i henhold til *skatteloven § 10-34 sjette ledd* skal klagefristen være 2 uker.

§ 10-1 nr. 1 første punktum skal lyde:

1. Skattyter som leverer selvangivelse eller årsoppgjør etter fristen til den kommune hvor han er skattepliktig etter § 3-1, § 3-2 eller § 3-7 i skatteloven, skal svare en forsinkelsesavgift.

§ 11-3 skal lyde:

Kommuner som er uenige om hvor en skattyters formue og inntekt skal beskattes etter skattelovens kapittel 2 og 3, kan i fellesskap kreve at Skattedirektoratet avgjør tvisten med bindende virkning. Avgjørelsen skal begrunnes for så vidt grunnene kan antas å ha betydning ut over den foreliggende sak.

12. I lov av 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 2-2 første ledd skal lyde:

Et forvaltningsselskap kan ikke overta forvaltningen av et verdipapirfond uten samtykke av tilsynsmyndigheten. Samtykke gis særskilt for hvert verdipapirfond. Det kreves uttrykkelig samtykke av til-

synsmyndigheten for at et verdipapirfond skal kunne omfatte midler som nevnt i skatteloven § 16-11.

§ 2-2 annet ledd siste punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra denne lovs § 4-4, § 4-6 og § 4-7 for verdipapirfond som faller inn under overgangsregler til skatteloven §§ 14-40 til 14-48 om avregning av negativ saldo, jf. lov 20. juli 1991 nr. 54.

13. I lov om endringer i lov av 17. desember 1982 nr. 78 om særskilt inntektsfradrag i Finnmark og Nord-Troms oppheves.

14. Lov av 23. mars 1984 nr. 11 om avviklings- og omstillingsfond for reineiere oppheves.

15. I lov om endringer i lov av 8. april 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9-4 første ledd nr. 5) skal lyde:

5) fordring på refusjon etter skatteloven § 16-40.

§ 9-4 annet ledd annet punktum skal lyde:

Fordring på refusjon etter skatteloven § 16-40 regnes i denne sammenheng som forfalt ved utligningen av den skatt som gir grunnlag for kravet.

16. I lov av 25. april 1986 nr. 11 om fordeling av utgifter til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd annet punktum skal lyde:

Skatt som nevnt i *skatteloven* § 10-13, eller tilsvarende skatt beregnet på grunnlag av utbytte som det er gitt fradrag for ved skattleggingen i Norge, tas ikke i betraktning ved beregningen etter første punktum.

17. Lov av 17. juni 1988 nr. 55 om skatt av inntekt for sjømenn bosatt i utlandet oppheves.

18. Lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) oppheves.

19. I lov av 22. november 1996 nr. 65 om statens post-selskap gjøres følgende endring:

§ 43 annet ledd skal lyde:

Det som er bestemt om utdeling av utbytte i § 44, § 45, § 46 gjelder tilsvarende for konsernbidrag etter *skatteloven* §§ 10-2 til 10-4. Regelen om reservefondsavsetning i § 41 annet ledd bokstav b gjelder likevel ikke for konsernbidrag.

20. I lov av 22. november 1996 nr. 66 om statens jernbanetraffikkselskap gjøres følgende endring:

§ 43 annet ledd skal lyde:

Det som er bestemt om utdeling av utbytte i § 44, § 45, § 46 gjelder tilsvarende for konsernbidrag etter *skatteloven* §§ 10-2 til 10-4. Regelen om reservefondsavsetning i § 41 annet ledd bokstav b gjelder likevel ikke for konsernbidrag.

21. I lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-3 annet ledd skal lyde:

Med selskap menes aksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning som nevnt i *skatteloven* *kapittel 10* samt boer etter slike.

§ 1-4 første ledd skal lyde:

Formues- og inntektsskatt etter denne lov kan ikke pålegges institusjoner m.v. som omfattes av skatteloven § 2-30 første ledd bokstavene b og d og § 2-32 første og fjerde ledd.

§ 2-2 annet ledd første punktum skal lyde:

Personer som tar midlertidig opphold på Svalbard og der mottar ytelser som nevnt i skatteloven § 5-10 bokstav c skal svare skatt til Svalbard av ytelsene dersom oppholdet varer sammenhengende i minst 30 dager, og vedkommende var i aktivt arbeid på Svalbard da retten til utbetaling oppstod.

§ 3-1 skal lyde:

Formue og inntekt av annen art enn nevnt i § 3-2 skattlegges etter reglene i *skatteloven*, med mindre annet er bestemt.

I skatteloven unntas fra anvendelse bestemmelsene om vilkår for skatteplikt til riket, om fordeling av beskatningsretten mellom *kommuner*, om sambeskatning av ektefeller, om *minstefradrag* og *særfradrag* samt om *beregning av gevinst og tap ved realisasjon av aksjer m.v.* Videre unntas §§ 2-30 til 2-32 fjerde ledd, § 6-13 første ledd, §§ 6-18 til 6-20, §§ 6-42 til 6-44, §§ 6-47 til 6-49, § 6-61, §§ 16-10 og 16-11, samt *kapittel 15* og 17.

Departementet kan gi nærmere regler om at forretningsbygg på Svalbard og bygg med kort levetid kan avskrives med inntil dobbel proSENTSATS.

§ 3-2 skal lyde:

Skatt av lønn, pensjoner og annen ytelse som nevnt i skatteloven § 12-2 bokstavene a, b og c beregnes med en prosentvis fastsatt del av ytelsens bruttoverdi, jf. § 5-2.

22. I lov av 29. november 1996 nr. 69 om skattlegging av personer på Jan Mayen gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Skatten tilfaller den kommune hvor skattyteren etter reglene i *skatteloven* anses bosatt.

23. I lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. (artistskatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Skatteplikt etter denne lov gjelder for de første 6 månedene artisten oppholder seg i Norge, uansett oppholdets varighet. Dersom oppholdet varer minst 6 måneder, trer alminnelig skatteplikt etter skatteloven § 2-1 første ledd inn i stedet. Trukket skatt etter denne lov § 7 omgjøres da til forskudd på slik skatt etter lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt. For det år artisten kom til riket, skal trukket skatt etter § 7 anses som endelig skatt uten ligning dersom oppholdet i dette år var mindre enn 6 måneder.

§ 10 skal lyde:

Skatten og eventuelle renter er tvangsgrunnlag for utlegg hos enhver som er ansvarlig for den og har samme fortrinnsrett ved insolvensbehandling av boer som formues- og inntektsskatt til staten etter *skatteloven*.

24. I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-15 første ledd skal lyde:

Som pensjongivende inntekt regnes personinntekt etter skatteloven § 12-2.

§ 3-15 annet ledd skal lyde:

Som pensjongivende inntekt regnes likevel ikke

- a) pensjon, føderåd og livrente som er et ledd i en pensjonsordning i arbeidsforhold og utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c.
- b) *rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.*
- c) barns inntekt som inngår ved beregning av personinntekt hos barnets foreldre, unntatt inntekt som er nevnt i skatteloven § 2-13 første til tredje ledd og § 2-14 annet ledd.

§ 3-15 fjerde ledd første punktum skal lyde:

En person som er innvilget en inntektsavhengig ytelse etter folketrygdloven kapittel 12, 16, 17 eller 19, og som får beregnet personinntekt fra foretak etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstavene b og c, kan kreve at den pensjongivende inntekten settes ned.

§ 23-2 tredje ledd skal lyde:

Av naturalytelser og av godtgjørelse som skal dekke utgifter i forbindelse med utførelse av arbeid, oppdrag eller verv som nevnt i skatteloven § 5-10 bokstavene a og b, skal det betales avgift i den utstrekning naturalytelsene og godtgjørelsene skal tas med ved beregningen av forskottstrekk, se skattebetalingsloven § 5 og § 6.

§ 23-3 skal lyde:

Trygdeavgift fastsettes i prosent av personinntekt etter skatteloven § 12-2.

Avgiften betales med:

1. Lav sats av:
 - a) pensjon, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, føderåd og utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c,
 - b) *rehabiliteringspenger etter folketrygdloven kapittel 10, attføringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6,*
 - c) personinntekt for personer under 17 år eller over 69 år.
2. Mellomsats av
 - a) lønn og annen godtgjørelse som nevnt i skatteloven § 12-2 bokstav a,
 - b) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstavene a og b vunnet i næring der det svares produktavgift som nevnt i § 23-5,
 - c) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstavene a og b vunnet ved jordbruk med binæringer og skogbruk,
 - d) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstavene a og b for pass og stell av barn som ikke har fylt 12 år før utgangen av inntektsåret, eller som har særlig behov for omsorg og pleie, når barnepasset skjer i barnepasserens hjem,
 - e) personinntekt fra næringsvirksomhet og selskap etter skatteloven § 12-10 første ledd bokstavene a, b og c for den del av slik inntekt som overstiger tolv ganger grunnbeløpet. Er grunnbeløpet blitt endret i løpet av kalenderåret, skal det gjennomsnittlige grunnbeløpet legges til grunn.

3. Høy sats av personinntekt som er fastsatt etter skatteloven § 12-2 og som ikke går inn under nr. 1 eller 2.

Av ytelser til livsopphold etter kapitlene 4, 8, 9 og 14 beregnes det avgift med satsene for den inntekten som ytelsene erstatter.

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 17 000 kroner.

Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 17 000 kroner.

For ektefeller som har felles skatteoppgjør, skal avgiften fastsettes samlet.

Stortinget fastsetter årlig satsene for trygdeavgift.

25. I lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) gjøres følgende endring:

§ 8-5 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet kan utdele konsernbidrag til annet konsernselskap, jf. *skatteloven §§ 10-2 til 10-4*.

26. I lov av 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) gjøres følgende endring:

§ 8-5 første ledd skal lyde:

(1) Selskapet kan utdele konsernbidrag til annet konsernselskap, jf. *skatteloven §§ 10-2 til 10-4*.

Oslo, i finanskomiteen, den 16. februar 1999.

Lars Gunnar Lie,
leder.

Tore Nordtun,
ordfører.

Siv Jensen,
sekretær.